

ligt min mening icke höjas fullt så mycket som skogsstyrelsen begärt. Jag förordar sålunda, att dessa poster skola upptagas med 750 000 respektive 165 000 kronor. Detta innebär en höjning av posterna med 105 700 respektive 20 500 kronor. Posten annan upplysning och propaganda bör uppföras med oförändrat belopp, 69 700 kronor.

Vad angår posten skogsvårdsgårdar torde jag först få behandla domänstyrelsens framställning om ersättning till statens domäners fond för mark som upplåtits för skogsvårdsgårdarna å Asa och Bogesund. Ersättningen för budgetåren 1950/51 och 1951/52 torde lämpligen få bestridas från det under nionde huvudtiteln anvisade förslagsanslaget Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark. Med hänsyn till att det i förevarande fall är fråga om ersättning för markupplåtelser för en verksamhet, som ej är helt statlig, torde det emellertid vara riktigast att ersättningen från och med nästa budgetår inräknas i omkostnaderna för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. För detta ändamål skulle sålunda utgiftsposten skogsvårdsgårdar behöva uppräknas med belopp motsvarande berörda ersättning. Då jag godtagit domänstyrelsens beräkningar i detta avseende, skulle posten behöva höjas med 126 000 kronor.

Vad härefter gäller posten skogsvårdsgårdar i övrigt har jag i huvudsak intet att erinra mot de byggnadsprojekt, som skogsstyrelsen tillstyrkt för nästa budgetår. Beträffande skogsvårdsgården Ladvik å Bogesund i Stockholms län vill jag emellertid anmärka, att förslaget innebär en betydande utvidgning i förhållande till den kostnadsram, som beräknades föregående år. Det byggnadsprogram, som ligger till grund för de nu gjorda kostnadsberäkningarna i fråga om denna skogsvårdsgård, torde väl i stort sett få anses lämpligt avvägt. Programmet torde dock kunna begränsas något utan större olägenhet. Även omfattningen av de övriga byggnadsarbeten, som skogsstyrelsen förordat, torde kunna reduceras något. Med hänsyn härtill anser jag, att någon höjning — bortsett från den som föranledes av förut berörda ersättning till statens domäners fond — icke bör vidtagas beträffande posten skogsvårdsgårdar. Denna post torde sålunda böra upptagas med (1 591 400 + 126 000 =) 1 717 400 kronor. Jag vill erinra om att större delen av posten avses skola täckas av skogsvårdsstyrelsernas egna kapitaltillgångar eller av inkomster från andra håll.

Bortsett från utgifter för frö- och plantförsörjning skulle sålunda skogsvårdsstyrelsernas omkostnader för nästa budgetår här kunna beräknas till (1 852 200 + 2 078 200 + 24 400 + 78 700 + 57 200 + 2 700 + 153 600 + 103 300 + 1 707 700 + 240 000 + 750 000 + 165 000 + 69 700 + 1 717 400 =) i runt tal 9 000 000 kronor.

Skogsvårdsstyrelsernas inkomster, bortsett från inkomsterna av frö- och plantförsörjningen, ha av skogsstyrelsen beräknats till 3 719 000 kronor. Detta belopp fördelar sig med 2 751 000 kronor å biträdesersättningar, 23 700 kronor å övriga ersättningar, 783 200 kronor å skogsvårdsgårdar, 96 100 kronor å övriga fastigheter, 41 800 kronor å kapital samt 23 200 kronor å diverse. Dessa beräkningar synas mig böra godtagas utom i vad angår posterna skogsvårdsgårdar och biträdesersättningar.

Enligt vad jag erfarit har skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län, sedan skogsstyrelsens anslagsäskanden avlämnades, av Stockholms läns landsting erhållit ett anslag av 50 000 kronor såsom bidrag till täckande av byggnadskostnaderna för skogsvårdsgården Ladvik å Bogesund. Jämväl beträffande de övriga byggnadsarbeten å skogsvårdsgårdar, som skogsstyrelsen förordat, torde böra eftersträvas, att kostnaderna i något större utsträckning än vad skogsstyrelsen förutsatt skola täckas av inkomster från gårdarna eller av bidrag från annat håll. Med hänsyn härtill anser jag att under inkomstposten skogsvårdsgårdar böra beräknas 850 000 kronor eller 66 800 kronor mer än skogsstyrelsen upptagit.

Vad angår posten biträdesersättningar har skogsstyrelsen höjt denna med endast 42 000 kronor i förhållande till det i nu gällande stater upptagna beloppet. Såsom framgått av det föregående ha styrelsens beräkningar av sistberörda ersättningar gjorts med utgångspunkt från att verksamheten i huvudsak skall bedrivas i den omfattning och med den inriktning som förutsatts för löpande budgetår. Vidare har skogsstyrelsen räknat med tämligen oförändrade biträdestaxor för nästa budgetår med undantag för den omprövning, som kan bli erforderlig på grund av ökade lönekostnader för den tillfälliga personalen. Såsom redan framgått av vad jag inledningsvis anförde delar jag skogsstyrelsens uppfattning vad beträffar verksamhetens omfattning. Vad däremot angår biträdestaxorna torde det enligt min mening kunna ifrågasättas om icke dessa, oavsett ökade lönekostnader för den tillfälliga personalen, böra justeras uppåt. Jag anser nämligen rimligt att skogsbruket åtminstone delvis skall bära de utgiftsökningar som jag i det föregående på grund av inträffade kostnadsstegringar ansett mig böra räkna med för nästa budgetår. I anslutning till det nu anförda vill jag förorda en höjning av posten biträdesersättningar till 2 900 000 kronor i stället för, såsom skogsstyrelsen föreslagit, till 2 751 000 kronor. Skogsvårdsstyrelsernas inkomster av andra verksamhetsgrenar än frö- och plantförsörjningen torde sålunda böra upptagas till $(23\,700 + 850\,000 + 96\,100 + 41\,800 + 23\,200 + 2\,900\,000 =)$ i runt tal 3 935 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle till täckande av skogsvårdsstyrelsernas omkostnader behövas ett belopp av $(315\,000 + 9\,000\,000 - 67\,000 - 3\,935\,000 =)$ 5 313 000 kronor. Härutöver torde emellertid liksom hittills böra upptagas ett särskilt belopp till uppkommande, i staterna för skogsvårdsstyrelserna ej beräknade omkostnader. Skogsstyrelsen har föreslagit att detta belopp skall bestämmas till 350 000 kronor. Mot denna beräkning har jag icke något att invända. I anslutning till det av mig under nästföregående anslagspunkt tillstyrkta förslaget, att skogsstyrelsen skall fastställa inkomst- och utgiftsstaten för skogsvårdsstyrelserna, synes sistnämnda belopp böra ställas till skogsstyrelsens förfogande. Å andra sidan torde de i det föregående beräknade omkostnaderna böra i viss utsträckning täckas av skogsvårdsstyrelsernas egna kapitaltillgångar. Av dessa tillgångar böra sålunda i enlighet med skogsstyrelsens beräkningar tagas i anspråk ett belopp av 422 000 kronor. Ifrågavarande anslag bör följaktli-

gen för budgetåret 1952/53 uppföras med (5 313 000 + 350 000 — 422 000 =) 5 241 000 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för ändamålet för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 679 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 241 000 kronor.

[181] 26. Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 000 000	443 986 ¹
1951/52 (statsliggaren s. 838)	1 000 000	
1952/53 (förslag)	1 200 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 1 000 000 kronor ha avsetts högst 950 000 kronor såsom bidrag till markägare, förvaltningsbidrag till skogssällskapet samt ersättning till skogsvårdsstyrelserna för av dem fritt utlämnat skogsodlingsmaterial. För sistnämnda ändamål må emellertid tagas i anspråk högst 50 000 kronor. Dessutom har av anslaget ett belopp å förslagsvis 50 000 kronor avsetts till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. I övrigt må erinras, att Kungl. Maj:t i enlighet med beslut av 1951 års riksdag (IX ht 1951 p. 188, r. skr. nr 9) bemyndigat skogsstyrelsen att för budgetåren 1950/51 och 1951/52 överskrida de bidragssummor å 950 000 kronor, som för vardera budgetåret ställts till förfogande under förevarande anslag för andra ändamål än bekämpande av skogsinsekter, med ett belopp av sammanlagt högst 200 000 kronor. Sistnämnda belopp motsvarade sådan odisponerad behållning å statens skogsutdiknings- och skogsodlingsanslag, som inlevererats till budgetutjämningsfonden.

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 1 000 000 kronor till 2 000 000 kronor. Av sistnämnda belopp avses 1 900 000 kronor såsom bidrag till markägare, inbegripet förvaltningsbidrag till skogssällskapet, 50 000 kronor som ersättning till skogsvårdsstyrelserna för av dem fritt utlämnat skogsodlingsmaterial samt 50 000 kronor till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. För nästa budgetår förutser styrelsen icke någon väsentlig odisponerad behållning å statens skogsutdiknings- och skogsodlingsanslag. Avskrivningen av sådana äldre företag, vilka uppenbarligen icke komma att utföras, torde vid denna tid vara avslutad. Skogsstyrelsen föreslår emellertid att, därest behållning av angivet slag likväl skulle uppstå, anslaget skall få överskridas med ett mot inlevereringen svarande belopp.

M o t i v. Skogsstyrelsen framhåller att anslaget, trots att förenämnda

¹ Beloppet avser utbetalade bidrag. Beviljade bidrag uppgingo under budgetåret 1950/51 till 968 112 kronor.

odisponerade behållning å 200 000 kronor helt kommer innevarande budgetår till godo, är ringa i förhållande till medelsbehovet, sådant detta tagit sig uttryck i bidragsansökningar. Skogsstyrelsen anser, att vid begränsad tillgång på bidragsmedel behovet av bidrag till återväxtåtgärder bör tillgodoses i första hand och skogsdikningen sättas i andra hand. Även en betydande eftersläpning i fråga om dikningsåtgärder kan nämligen inhämtas genom stor insats av arbetskraft och bidragsmedel, medan för motsvarande inhämtning av eftersläpande återväxtarbeten även erfordras riklig tillgång på skogsodlingsmaterial. Av det belopp å 1 100 000 kronor, som för innevarande budgetår får användas till bidrag åt markägare, har skogsstyrelsen därför icke ansett sig böra disponera mer än knappt 400 000 kronor för skogsdikning. Detta belopp, i medeltal 16 000 kronor per skogsvårdsstyrelseområde, är givetvis alltför ringa för att medge någon egentlig dikningsverksamhet. Medel böra nu anvisas i vidgad omfattning så att dikningsverksamheten kan utökas något. Det tillbakahållande av denna verksamhet, som under en följd av år varit nödvändigt på grund av begränsad tillgång på medel och arbetskraft, är synnerligen beklagligt. Dikning av lämpliga objekt är nämligen en av de skogliga åtgärder, som snabbast ger resultat. Dessutom kan dikning numera ske med mycket ringa insats av manuell arbetskraft.

Vad angår skogsodlingsåtgärderna är intresset för dylika åtgärder alljämt i stigande. Vidare möjliggör den under senare år successivt utökade plantskoledriften en något större skogsodlingsverksamhet än tidigare. Skogsstyrelsen förutser därför ett något ökat behov av bidragsmedel till återväxtarbeten under nästa budgetår.

De kostnadsstegringar som inträffat ha medfört, att redan ett bibehållande av den med stöd av anslaget bedrivna verksamheten vid tidigare nivå torde kräva en höjning av anslaget med totalt omkring 150 000 kronor. Av det för bidrag till markägare föreslagna beloppet å 1 900 000 kronor beräknas 1 000 000 kronor för återväxtåtgärder och 900 000 kronor för skogsdikning.

Yttrande. *Statskontoret* erinrar om att en av skogsstyrelsen gjord framställning om höjning av anslaget för innevarande budgetår icke vann statsmakternas bifall. Ämbetsverket föreställer sig, att det i rådande läge ej heller blir möjligt att tillgodose den nu gjorda framställningen om höjning av anslaget.

Departementschefen.

Skogsstyrelsen har förslagit att ifrågavarande anslag för nästa budgetår skall höjas med 1 000 000 kronor till 2 000 000 kronor. En så stor ökning av medelsanvisningen är jag icke beredd att tillstyrka. Med hänsyn till att någon väsentlig odisponerad behållning å äldre anslag icke kan beräknas föreligga vid ingången av nästa budgetår vill jag emellertid föreslå, att anslaget skall höjas med 200 000 kronor till 1 200 000 kronor. Därigenom skulle för ändamålet komma att stå till förfogande ett belopp av samma storlek som det, vilket disponeras under innevarande budgetår. Av anslaget

böra högst 1 150 000 kronor avses såsom bidrag till markägare, förvaltningsbidrag till skogssällskapet samt ersättning till skogsvårdsstyrelserna för av dem fritt utlämnat skogsodlingsmaterial. Återstoden, 50 000 kronor, torde liksom hittills böra avses till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. I enlighet med skogsstyrelsens förslag torde vidare Kungl. Maj:t även i år böra begära bemyndigande att medgiva, att det nyss angivna maximibeloppet för bidrag till andra ändamål än bekämpande av skogsinsekter må överskridas med belopp, motsvarande summan av de medel som under budgetåret 1952/53 eventuellt inlevereras till budgetutjämningsfonden i form av odisponerad behållning å statens skogsutdiknings- och skogsodlingsanslag. Frågor om bidrag ur skogsvägens anslaget avgöras för närvarande av Kungl. Maj:t. Hinder torde ej böra möta för Kungl. Maj:t att helt eller delvis överflytta prövningen av dessa ärenden till skogsstyrelsen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor;

b) förklara, att under samma budgetår må från nämnda anslag för andra med detsamma avsedda ändamål än bekämpande av skogsinsekter beviljas bidrag å tillhoppa högst 1 150 000 kronor;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva, att den bidragssumma, som står till förfogande för de under b) avsedda ändamålen, må överskridas med belopp motsvarande den odisponerade behållning å statens skogsutdiknings- och skogsodlingsanslag, som inlevererats eller inlevereras till budgetutjämningsfonden.

[182] 27. Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång	Odisponerad behållning vid budgetårets utgång
1950/51	2 200 000	1 811 648 ¹	4 466 866	36 425
1951/52 (statsliggaren s. 838)	1 700 000			
1952/53 (förslag).....	1 700 000			

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 800 000 kronor till 2 500 000 kronor. Styrelsen föreslår vidare att liksom hittills ett belopp av högst 5 000 kronor av anslaget skall få disponeras för fortbildningskurser i skogsvägbggnad.

M o t i v. Skogsstyrelsen upplyser att efterfrågan på bidrag till skogsvägbggnad är utomordentligt stor. Sålunda ha skogsvårdsstyrelserna beräknat

¹ Beloppet avser utbetalade bidrag. Beviljade bidrag uppgingo under budgetåret 1950/51 till 2 164 649 kronor.

behovet av medel för att tillgodose bidragsberättigade ansökningar till 16 000 000 kronor. Av detta belopp avse 9 600 000 kronor äldre ansökningar, som på grund av den begränsade medelstillgången hittills ej kunnat beviljas. Styrelsen framhåller att utbyggnad av bilvägnätet i skogarna är en av skogsbrukets viktigaste rationaliseringsåtgärder. Nuvarande höga priser på skogsprodukter borde, kan det synas, möjliggöra för skogsägarna att helt bekosta erforderliga vägar utan statligt stöd. Så är ofta fallet beträffande lågklassiga, relativt billiga vägar, i synnerhet de s. k. bilbasvägarna, samt vägar som enbart beröra en eller ett fåtal större skogsägare. Dessa vägar ha emellertid på grund av medelsknapphet redan tidigare måst sättas i andra hand vid bidragstilldelning. För de sistnämnda vägarna kan enligt ändring i bidragsförfattningen (SFS 1951:200) statsbidrag icke längre beviljas. De skogsvägar, som i första hand äro förtjänta av statligt stöd, äro sådana, som på grund av hög anläggningskostnad betala sig först på lång sikt och som samtidigt beröra ett stort antal delägare. Förutsättningen för att ett sådant vägbygge skall komma till stånd är ofta att statsbidrag kan påräknas. Uteblir statsbidrag till sådan väg, kan detta medföra att vägen icke kommer till stånd eller icke får det utförande med hänsyn till sträckning och klass m. m., som vore ändamålsenligt. Detta betyder i regel, att vägnätets rationella utformning förryckes och att möjligheterna att senare utbygga den lämpliga huvudvägen minskas. Men dessutom blir följderna att enbart de mera närbelägna skogarna nås av väg. Det är synnerligen önskvärt, att nuvarande konjunkturen utnyttjas även inom de avlägsna skogarna och att de förråd, som här finnas av för närvarande icke avsättningsbart virke, nyttiggöras. Den utökning av träindustriernas råvarubas redan på kort sikt, som vägnätets utbyggnad medför, och de möjligheter, som därigenom beredas till framtida förhöjd produktion genom intensivare skogsvård, äro i mycket hög grad en allmän angelägenhet.

Slutligen anføres, att rationaliseringen på vägbyggnadsområdet kan sägas ha hållit jämna steg med prisstegringen. Skogsbilvägarna kosta sålunda nu vid samma eller till och med förbättrad standard ungefär lika mycket i kronor per meter som för 10 år sedan. Det kan därför knappast göras gällande, att det med hänsyn till prisstegringen nu skulle vara olämplig tid att utöka skogsvägbyggnadsverksamheten.

Yttrande. *Statskontoret* erinrar om att skogsstyrelsens framställning förra året rörande storleken av anslaget för innevarande budgetår icke bifölls. Ämbetsverket föreställer sig, att det i rådande läge ej heller blir möjligt att tillgodose den nu gjorda framställningen beträffande anslaget.

Departementschefen.

Skogsstyrelsens framställning att förevarande anslag skall höjas med 800 000 kronor torde i och för sig få anses väl motiverad. Med hänsyn till angelägenheten av att investeringsverksamheten begränsas ävensom till det nuvarande arbetskraftsläget anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka

någon uppräknings av anslaget för nästa budgetår. Detta torde sålunda böra uppföras med ett oförändrat belopp av 1 700 000 kronor. Dessa medel synas böra disponeras enligt samma grunder som de, vilka gälla för det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Under åberopade av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kronor.

[183] 28. *Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång	Odisponerad behållning vid budgetårets utgång
1950/51	1 200 000	213 785 ¹	3 302 324	27 039
1951/52 (statsliggaren s. 839) .	1 200 000			
1952/53 (förslag).....	1 200 000			

Skogsstyrelsen (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget på grund av inträffade kostnadsstegringar skall höjas med 200 000 kronor till 1 400 000 kronor. Av anslaget avses liksom hittills 200 000 kronor till förvaltningsbidrag. Av anslaget böra vidare högst 5 000 kronor få användas för kursverksamhet.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna biträda den av skogsstyrelsen föreslagna uppräknings av förevarande anslag. Detta torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 1 200 000 kronor. Av detta belopp torde liksom hittills få disponeras högst 5 000 kronor för kursverksamhet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

[184] 29. *Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång	Odisponerad behållning vid budgetårets utgång
1950/51	265 000	207 380	113 957	27 961
1951/52 (statsliggaren s. 839)	265 000			
1952/53 (förslag)	300 000			

¹ Beloppet avser utbetalade bidrag. Beviljade bidrag uppgingo under budgetåret 1950/51 till 1 207 729 kronor

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 1951) hemställer, att för budgetåret 1952/53 skall anvisas

dels till kurser för virkesmätare ett oförändrat anslag av 10 000 kronor,

dels till bidrag till vissa föreningar ett likaledes oförändrat anslag av 5 000 kronor,

dels till bidrag till vissa skogsbrukskurser ett med 200 000 kronor till 450 000 kronor förhöjt anslag enligt följande fördelning.

Kurstyp m. m.	Kronor
Ungdomskurser	75 000
Skogsarbetarkurser	140 000
Körarkurser	30 000
Förmanskurser	10 000
Kombinerade kurser	85 000
Instruktionsverksamhet	35 000
Stipendier till elever vid vissa skogsbrukskurser	60 000
Kurser för instruktörer och lärare vid kursverksamheten	15 000
	450 000

Styrelsens förslag innebär vidare, att det stipendiebelopp, vilket avser att täcka elevernas kostnader för kost under kursen, skall höjas från 3 kronor till 4 kronor 50 öre per dag och elev. Stipendierna för förlorad arbetsförtjänst, vilka år 1949 fastställdes till högst 4 kronor för icke familjeförsörjare och högst 9 kronor för familjeförsörjare, föreslås höjda till 5 respektive 11 kronor.

M o t i v. Skogsstyrelsen framhåller ånyo liksom i förra årets anslags-
 äskanden att det utbildningsbehov, som skall täckas av ifrågavarande kurser, är synnerligen omfattande. Intresset för kurserna är också mycket stort. Under budgetåret 1950/51 ha anordnats 10 ungdomskurser om 3—9 veckor, 44 skogsarbetarkurser om minst en vecka, cirka 50 korta skogsarbetarkurser om 1—4 dagar, 8 körarkurser om en vecka, 70 kombinerade kurser samt rörlig instruktionsverksamhet för huggare och körare på arbetsplatserna inom flera län. Med stipendier till eleverna ha dessutom understötts 16 av skogsvårdsstyrelsernas skogsvårdskurser och 7 skogsbrukskurser av teknisk karaktär anordnade av andra än styrelserna. Vad angår beräkningen av anslaget för nästa budgetår ha skogsvårdsstyrelserna uppskattat anslagsbehovet för skogsbrukskurserna till 517 000 kronor. Från såväl skogsarbetarnas som arbetsgivarnas representanter inom styrelsernas undervisningsråd ha nämligen framförts önskemål om en starkt utökad verksamhet bland annat i syfte att hejda flykten från skogsarbetet. Även skogsstyrelsen anser, att den hittills mera försöksvis bedrivna verksamheten nu måste successivt ges en ökad omfattning. Med hänsyn härtill föreslås en ökning med omkring 50 procent jämfört med verksamheten under innevarande budgetår. Dessutom måste hänsyn tagas till kostnadsstegringar av olika slag. Sålunda komma utgifterna för lärare att sliga med

minst 15 procent. Rörande förslaget om höjning av stipendiebeloppen framhålls, att dessa numera måste anses vara alltför låga. Kostnaderna för elevhushållen kunna nämligen endast vid skogsvårdsgårdar med kontinuerlig kursverksamhet bringas under 5 kronor per dag och elev. Vid mera tillfälliga förläggningar bli kostnaderna vanligen över 5 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* uttalar, att förhållandena enligt dess mening ej medge den föreslagna höjningen av anslaget för utökning av kursverksamheten. Frågan om ökning av lärararvoden och traktamentsstipendier anses böra upptagas till prövning i samband med behandlingen av motsvarande spörsmål inom andra förvaltningsgrenar.

Departementschefen.

Såsom skogsstyrelsen föreslagit torde för nästa budgetår böra beräknas oförändrade belopp å 10 000 respektive 5 000 kronor till kurser för virkesmätare och till bidrag till vissa föreningar. Av sistnämnda belopp böra liksom hittills 4 000 kronor avses för Svenska skogsvårdsföreningen och 1 000 kronor för Norrlands skogsvårdsförbund. Jag torde i detta sammanhang få erinra att 1951 års riksdag (IX ht p. 191, r. skr. nr 9) medgivit, att Kungl. Maj:t finge för år 1951 tilldela Föreningen för växtförädling av skogsträd bidrag med 60 000 kronor ävensom att bidraget finge utgå från domänfondens driftsmedel. Därest erinran från riksdagens sida icke göres, torde ett lika stort bidrag av nämnda driftsmedel få tilldelas föreningen även för år 1952.

Vad angår de egentliga skogsbrukskurserna anser jag att man även i nuvarande läge bör försöka möjliggöra någon utvidgning av verksamheten. Jag kan dock ej tillstyrka en medelsanvisning av den storlek, som skogsstyrelsen begärt. Ej heller är jag beredd att tillstyrka styrelsens förslag om höjning av stipendiebeloppen. Med beaktande av att en viss, i realiteten ej disponerad reservation å anslaget torde kunna väntas föreligga vid innevarande budgetårs slut föreslår jag att till bidrag till ifrågavarande kurser skall anvisas ett belopp av 285 000 kronor eller 35 000 kronor mer än för innevarande budgetår.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med $(10\,000 + 5\,000 + 285\,000 =)$ 300 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.*: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[185] 30. Förberedande skogskurs.

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 och 3/10 1951) hemställer efter samråd med domänstyrelsen, att under förevarande anslagsrubrik skall anvisas ett förslagsanslag av 37 000 kronor för anordnande av två förberedan-

de skogskurser med vardera omkring 20 elever. Kurserna, vilka skola anknytas till enskilt skogsbruk, föreslås förlagda den ena till Asa skogsvårdsgård i Kronobergs län och den andra till den skogsvårdsskola, som bedrivs av Aktiebolaget Mo och Domsjö i Norrflärke, Västernorrlands län. Av det äskade anslaget hänföra sig 15 000 kronor till den förra och 22 000 kronor till den senare kursen i enlighet med följande beräkning.

	Asa	Norrflärke
Arvoden till lärare	7 600	10 850
Rese- och traktamentsersättningar till lärare	3 000	2 500
Speciallärare	500	500
Andel i driftskostnader, expenser m. m.	2 700	5 700
Elevernas resor till avlägsna arbetsobjekt samt studieresor..	1 000	2 250
Premier till eleverna	200	200
	15 000	22 000
	37 000	

Motiv. Vid de i domänstyrelsens regi anordnade förberedande skogskurserna utbildas årligen 128 elever. Härtill kommer Gammelkroppa skogsskolas förberedande skogskurs med 38 elever. Sammanlagt utbildas sålunda 166 elever per år. Vid de utbildningsanstalter, där för inträde erfordras genomgången förberedande skogskurs, intagas årligen omkring 155 elever. Enligt domänstyrelsens beräkningar vid tillkomsten av de nuvarande kurserna borde årligen utbildas omkring 200 elever. Antalet sökande är mycket stort och uppgår till ungefär fyrdubbla antalet elevplatser. Marginalen mellan antalet utexaminerade från de förberedande kurserna och intagna vid nämnda utbildningsanstalter måste anses alldeles för liten för att täcka avgången till andra yrken och samtidigt bereda möjlighet till val vid intagningen.

Om den föreslagna utbildningen förlägges till redan befintliga skogsvårdsskolor kunna byggnadskostnader undvikas och vissa driftskostnader förbilligas. Genom valet av Asa och Norrflärke vinnes också en önskvärd geografisk spridning av utbildningsmöjligheterna.

Vid utformandet av kursplanerna bör skogsstyrelsen samråda med domänstyrelsen. Behovet av lärare blir per kurs något mindre än vid nuvarande förberedande kurser, enär elevantalet skulle bli lägre. En föreståndare och en yrkeslärare erfordras emellertid vid vardera kursen. Angående kostnaderna för kurserna synes det lämpligast att skogsstyrelsen bemyndigas träffa överenskommelse om ersättning till skogsvårdsstyrelsen respektive bolaget för disposition av lärare, lokaler, undervisningsmateriel m. m. Därvid bör ersättningen till lärarna beräknas med ledning av de löner, som utgå till lärare vid domänverkets förberedande skogskurser. Beträffande ersättning till lärare vid kursen i Norrflärke måste dessutom viss hänsyn tagas till deras nuvarande löneförmåner och till att deras pensionsfråga ordnas genom bolaget. I dessa fall torde sålunda böra räknas med bruttolön d. v. s.

lön utan pensionsavdrag. Ersättningarna komma ändå att understiga vederbörandes nuvarande löner. Övriga med kurserna förenade kostnader ha beräknats efter överläggning med skogsvårdsstyrelsen respektive bolaget.

Departementschefen.

Av skogsstyrelsens motivering framgår att antalet förberedande skogskurser bör utökas. Jag är emellertid icke beredd att nu tillstyrka att mer än en av de av styrelsen ifrågasatta kurserna skall anordnas. Denna kurs torde lämpligen böra förläggas till Asa skogsvårdsgård samt i enlighet med skogsstyrelsens förslag anknytas till enskilt skogsbruk. Jämväl i övrigt torde kursen böra anordnas enligt de riktlinjer som angivits i det föregående. Mot styrelsens beräkning av kostnaderna för en sådan kurs har jag icke något att erinra. För ändamålet torde sålunda böra anvisas ett förslagsanslag av 15 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid utfärda de föreskrifter, som erfordras i anledning av vad jag nu föreslagit.

Under återopande av det nu anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förberedande skogskurs* för budgetåret 1952/53
anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[186] 31. Kostnader för virkesmätning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	80 000	108 197
1951/52 (statsliggaren s. 839)	110 000	
1952/53 (förslag)	145 000	

Ifrågavarande anslag är till största delen avsett till bestridande av löner och övriga kostnader för skogsstyrelsens handläggning av ärenden rörande virkesmätning och därmed sammanhängande frågor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1951 må styrelsen bestrida löner och övriga kostnader för denna verksamhet i huvudsaklig överensstämmelse med ett av styrelsen upprättat kostnadsförslag. Detta upptager för ändamålet 135 000 kronor. Från anslaget må härjämte bestridas kostnaderna för de i propositionen nr 95/1947 omförmälda undersökningarna rörande mätning av sågtimmer. Av det för budgetåret 1951/52 anvisade beloppet, 110 000 kronor, ha 30 000 kronor avsetts såsom engångsbidrag till Mellansvenska virkesmätningsföreningen.

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 36 000 kronor till 146 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Avlöningar	60 200	
2. Resekostnads- och traktamentsersättningar	4 100	
3. Tryckning av cirkulär m. m.	500	

	Ökning	Minskn.
4. Expenser	1 100	
5. Fasta kostnader för tjänstebil	100	
6. Engångsbidrag till Mellansvenska virkesmättningsföreningen		30 000
	+ 66 000	— 30 000
	+ 36 000	

Styrelsen förutsätter vidare, att frågan om lönegradsplaceringen av virkesmättningsavdelningens chef, vilken nu är placerad i Cg 32, skall omprövas i samband med den planerade löneregleringen för övriga likartade chefs-tjänster.

Motiv. Skogsstyrelsen har förutsatt, att verksamheten skall bedrivas i ungefär samma omfattning som under innevarande budgetår. Den föreslagna ökningen av avlöningsposten beror på — förutom rörliga tilläggets höjning och löneklassuppflyttningar — önskemålet att posten skall anpassas till de verkliga utgifterna. I övrigt motiveras anslagets höjning med inträffade kostnadsstegringar.

Yttrande. Statskontoret erinrar om att frågan om anslag till kostnader för virkesmätning såsom framgår av jordbruksutskottets utlåtande nr 1/1951 (p. 170) varit föremål för delade meningar. Sålunda ha särskilda av statens sakrevision utsedda granskningsmän i en promemoria angående virkesmättningsverksamheten uppdragit vissa riktlinjer för begränsning av skogsstyrelsens befattning med mättningsfrågor. Denna promemoria har remitterats till skogsstyrelsen som enligt vad statskontoret erfarit avgivit yttrande i ärendet. Enligt statskontorets mening bör med prövningen av frågan om anslag till här avsedda ändamål anstå till dess sakrevisionen fullföljt sin utredning och det blivit närmare klarlagt, på vad sätt skogsstyrelsen bör bedriva uppsiktsverksamhet på detta område.

Departementschefen.

Med anledning av vad statskontoret anfört i sitt remissyttrande vill jag erinra om att sakrevisionen ännu icke tagit ställning till den i yttrandet omnämnda promemorian angående virkesmättningsverksamheten. Under sådana förhållanden torde anledning ej finnas att vid prövningen av förevarande anslagsäskanden ifrågasätta någon ändring i hittills gällande förhållanden i fråga om skogsstyrelsens befattning med virkesmättningsfrågor.

Under en följd av år ha utgifterna å förevarande anslag ej oväsentligt överstigit anslagsbeloppen. Detta har i huvudsak berott på svårigheterna att närmare uppskatta kostnaderna för ifrågavarande verksamhet, särskilt kostnaderna för avlöningar. Med hänsyn till nu vunna erfarenheter i detta hänseende anser jag i likhet med skogsstyrelsen det lämpligt, att anslaget för nästa budgetår skall uppräknas till ett belopp, som kan väntas komma att bättre motsvara medelsåtgången. Jag biträder sålunda styrelsens

förslag att till avlöningar skall beräknas ett med 60 200 kronor förhöjt belopp. Jag har icke heller något att erinra mot att de för tryckning av cirkulär m. m. samt fasta kostnader för tjänstebil avsedda beloppen i enlighet med styrelsens framställning skola uppräknas med 500 respektive 100 kronor. Slutligen torde på grund av inträffade kostnadsstegringar de för resekostnads- och traktamentsersättningar samt expenser beräknade beloppen böra höjas med 3 000 respektive 900 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit och med beaktande av att ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp å 30 000 kronor bortfaller, skulle förevarande anslag för nästa budgetår behöva uppföras med $(110\,000 + 60\,200 + 500 + 100 + 3\,000 + 900 - 30\,000 =)$ i runt tal 145 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för virkesmätning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 145 000 kronor.

[187] 32. Belöningar för rovdjurs dödande.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	10 000	16 130
1951/52 (statsliggaren s. 840) ..	20 000	
1952/53 (förslag)	20 000	

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 20 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Belöningar för rovdjurs dödande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[188] 33. Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	50 000	95 872
1951/52 (statsliggaren s. 840) ..	75 000	
1952/53 (förslag)	95 000	

Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör höjas med 20 000 kronor till 95 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

K. Lantmäteriväsendet.**[189] 1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	679 500	730 310
1951/52 (statsliggaren s. 840)	710 000	
1952/53 (förslag)	856 000	

Yrkanden. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 156 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Administrativa byrån.	
a) 1 kansliföreståndare i Ca 17 i st. för 1 kansliskrivare i Ca 15	941
b) 1 kontorist i Ca 13 i st. för 1 kanslibiträde i Ce 11	696
c) 1 kanslibiträde i Ce 11 i st. för 1 kontorsbiträde i Ca 8	1 151
2. Kamrerarkontoret.	
a) 1 kamrerare i Ca 29 i st. för Ca 27	816
b) 1 kassör och bokhållare i Ca 19 i st. för Ca 18	648
c) 2 kansliskrivare i Ce 15, 1 kontorist i Ce 13 och 1 kanslibiträde i Ce 11 i st. för i motsvarande Cg-lönegrader	—
3. Landsbyrån.	
1 kontorist i Ca 13 i st. för 1 kanslibiträde i Ca 11	696
4. Stadsbyrån.	
1 förste mätningstekniker i Ce 21 i st. för Cg 21	—
5. Utredningsbyrån.	
1 kansliskrivare i Ca 15 i st. för 1 kanslibiträde i Ca 11	1 029
6. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringsgång samt löneklassförändringar	12 392
7. Löneregleringen för cheftjänstemän	8 216
8. Højningen av det rörliga tillägget	129 915
9. Bibehållande av en tjänst som förste expeditiönsvakt	—
	156 500

Motiv. I en allmän motivering anför lantmäteristyrelsen att dess arbetsuppgifter ökat avsevärt efter distriktsorganisationens förstatligande år 1948 men att styrelsen endast erhållit mycket få egentliga personalförstärkningar. Trots att åtskilliga rationaliseringsåtgärder genomförts är personalen på vissa avdelningar alltför fåtalig för de omfattande arbetsuppgifterna. Av hela antalet anställda inom lantmäteristaten — cirka 1 500 — äro endast 70 eller cirka 5 procent sysselsatta inom styrelsen. Att styrelsen trots denna knapphet på personal lyckats fullfölja sina arbetsuppgifter beror bland annat på att praktiskt taget alla rutinuppgifter — även kvalificerade sådana — nu-

mera skötas av kvinnlig biträdespersonal. Denna anordning har lyckats tack vare att synnerligen dugande personer förvärvats för dessa uppgifter. Styrelsen understryker emellertid att dessa befattningshavare måste beredas en löneställning som svarar mot deras arbetsuppgifter och kvalifikationer, om det i fortsättningen skall vara möjligt att få behålla dem. Slutligen framhålles att det på grund av det betydande utrednings- och organisationsarbete, som för närvarande ankommer på styrelsen i samband med pågående revision av fastighetsbildningslagstiftningen samt rationaliseringen av lantmäteriets tekniska och administrativa arbetsformer, är av största vikt att chefs-tjänstemännens tid i minsta möjliga utsträckning tages i anspråk för rutin-uppgifter.

För de olika ändringsyrkandena lämnas härutöver bland annat följande motivering.

1 a. Yrkandet avser den kansliskrivare som förestår byråns kansli. Förslag om uppflyttning till kansliföreståndare i 17 lönegraden av denna befattningshavare gjordes redan i styrelsens anslagsäskanden år 1949. Beträffande den närmare motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1950 s. 311.

1 b. Styrelsen begärde år 1949 att en kansliskrivartjänst skulle inrättas för de arbetsuppgifter, som skötas av berörda kanslibitråde (se IX ht 1950 s. 311). Av sparsamhetsskäl föreslår den nu att endast en kontoristtjänst skall inrättas.

1 c. Framställningen sammanhänger med att styrelsen hemställer, att den befordringsgång för kartritningspersonal, som föreslagits av 1944 års personalutredning (SOU 1947: 58), skall genomföras för den specialutbildade biträdespersonalen inom hela lantmäteristaten. För motiveringen torde närmare få redogöras under distriktsorganisationens avlöningsanslag (s. 353 f.).

2. I fråga om motiveringen för yrkandena rörande kamrerarkontorets personal torde få hänvisas till IX ht 1950 s. 312 ff. samt 1951 s. 311 ff. Under erinran om att förslagen under c. hittills avvisats med hänvisning till att ytterligare erfarenhet av arbetsbelastningen vid kontoret borde inhämtas, innan organisationens omfattning slutligt fastställdes, framhåller styrelsen att sådan erfarenhet nu vunnits. Alla tänkbara detaljer i fråga om arbetets organisation ha vid upprepade tillfällen diskuterats med statens organisationsnämnd, riksräkenskapsverket och andra sakkunniga. Möjliga förenklingar ha genomförts. Trots detta är den nuvarande personalen i knappaste laget och löper tidvis risk för överansträngning.

3. Detta yrkande framställdes i 1949 års anslagsäskanden (se IX ht 1950 s. 315). Styrelsen förklarar nu att den anser många skäl tala för att arbetsuppgifterna för berörda kanslibitråde böra handhas av en kansliskrivare men att den nu inskränker sig till att föreslå, att kanslibiträdetjänsten skall utbytas mot en kontoristtjänst.

4. Genom beslut vid 1950 års riksdag anvisades medel för avlönande av en förste mätningstekniker i lönegrad Cg 21 med uppgift att biträda vid planläggning och kontroll av större mätningsarbeten i städer och samhällen. Denna förstärkning av stadsbyråns arbetskrafter förklaras ha slagit mycket

väl ut och bidragit till en nödvändig avlastning för byråns högskoleutbildade tjänstemän. Denne befattningshavare anses nu böra erhålla extra ordinarie anställning.

5. Framställning om utbyte av denna kanslibiträdestjänst mot en kansli-skrivartjänst gjordes redan i 1949 års anslagsäskanden (se IX ht 1950 s. 316). Styrelsen anser det icke möjligt att någon längre tid få behålla ifråga-varande befattningshavare eller ersätta henne med jämngod arbetskraft om löneställningen icke avväges i förhållande till arbetsuppgifterna.

6—8. Ökningarna äro av automatisk karaktär.

9. Under distriktsorganisationens avlöningsanslag (se yrkandet under punkt 6, s. 349 och 355) hemställer styrelsen, att en förrådsmästartjänst i lönegrad Ca 16 skall inrättas för distriktsorganisationens centrala instrumentförråd. Detta förråd förestås nu av den ene av styrelsens två ordinarie expeditionsvakter. Styrelsen hemställer, att den tjänst som förste expeditions-vakt som blir ledig vid bifall till förslaget, icke skall indragas utan i stället få disponeras för vissa arbetsuppgifter i samband med framställningen och distributionen av styrelsens tryckta meddelanden och övriga publikationer. Dessa uppgifter äro numera av en helt annan omfattning än före omorga-nisationen. Arbetet i fråga, som kräver kunnighet i olika tryckförfaranden, ordningssinne och gott omdöme, har hittills i alltför stor omfattning belastat högskoleutbildade tjänstemän. I styrelsens löpande arbete förekommer icke blott stencilering och typografiskt tryck utan även offsettryck, ljuskopiering samt fotografiska reproduktionsförfaranden m. m. Styrelsen anser det syn-nerligen önskvärt, att den särskilt för sistnämnda uppgifter förstärkes med en kvalificerad arbetskraft, vilken lämpligen kan ges ställning som förste expeditionsvakt.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* framhåller att de olika förslag om förbättrad löneställning för vissa befattningshavare, om inrättande av extra ordinarie tjänster för viss Cg-anställd personal samt om tillämpning av högre reglerad befordringsgång för vissa specialutbildade kontorsbiträden, som nu fram-föras, i det närmaste överensstämma med yrkanden, som tidigare varit före-mål för statsmakternas prövning antingen vid 1951 eller vid 1950 års riks-dag och som då avvisats under hänvisning till olika aktuella löneutredningar. Då tillräckliga skäl för att i angivna avseenden föregripa det resultat, vartill utredningarna kunna föranleda, enligt statskontorets mening ej föreligga, föreslår ämbetsverket, att framställningarna för närvarande ej skola för-anleda någon åtgärd.

Föredraganden.

Med hänsyn till omfattningen av arbetet på kamrerarkontoret och till det ansvar, som är förenat med överinseendet över lantmäteriets kamerala ärenden, anser jag mig böra tillstyrka lantmäteristyrelsens framställning, att kamrerartjänsten skall uppflyttas i lönegrad Ca 29. Då personalorganisatio-nen vid kontoret nu prövats ett par år och några begränsningar i denna för närvarande icke synas möjliga tillstyrker jag även, att de två kansliskriva-

re, den kontorist och det kanslibitråde, vilka nu äro extra tjänstemän, skola beredas extra ordinarie anställning. Däremot är jag icke beredd att nu taga ställning till frågan om ändrad löneställning för kassören.

Jag kan icke heller nu förorda, att en kansliskrivartjänst å administrativa byrån skall ändras till en kansliföreståndartjänst i lönegrad Ca 17.

Vad angår biträdespersonalen i övrigt föreslår jag under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anført i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. att två ordinarie kanslibiträdestjänster å utredningsbyrån respektive landsbyrån skola utbytas mot en kansliskrivartjänst i lönegrad Ca 15 respektive en kontoristtjänst i lönegrad Ca 13 samt att för administrativa byrån medel skola beräknas för en kontoristtjänst i lönegrad Ce 13 i stället för en kanslibiträdestjänst i lönegrad Ce 11.

Mot förslaget att en extra förste mätningstekniker i lönegrad Cg 21 å stadsbyrån skall få extra ordinarie anställning har jag intet att erinra.

Jag kommer i det följande att vid anmälan av distriktsorganisationens avlöningsanslag förorda, att en materialförvaltartjänst i lönegrad Ca 14 skall inrättas för distriktsorganisationens centrala instrumentförråd. Jag kan icke tillstyrka lantmäteristyrelsens framställning om att för vissa arbetsuppgifter få disponera den tjänst såsom förste expeditionsvakt, vilken blir ledig vid bifall till detta förslag. Ifrågavarande tjänst bör alltså indragas.

Vid bifall till mina förslag minskar medelsbehovet under förevarande anslag med sammanlagt 4 500 kronor. Å andra sidan föranleda lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringsgång och löneklassförändringar, löne-regleringen för chefstjänstemän samt höjningen av det rörliga tillägget automatiska utgiftsökningar, vilka av styrelsen beräknats till respektive 12 400, 8 200 och 129 900 kronor eller tillhopa 150 500 kronor. Mot denna uppskattning har jag icke något att erinra. Anslaget torde sålunda böra höjas med $(150\,500 - 4\,500 =) 146\,000$ kronor till 856 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 352 500 (+ 2 700) kronor;

arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 200 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 297 300 (+ 9 300) kronor;

rörligt tillägg 205 000 (+ 134 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(352\,500 + 1\,200 + 297\,300 + 205\,000 =) 856\,000 (+ 146\,000)$ kronor.

Å lantmäteristyrelsens personalförteckning bör kamrerartjänsten upptagas i lönegrad Ca 29 i stället för lönegrad Ca 27. Vidare böra två kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11 utbytas mot en kansliskrivartjänst i lönegrad Ca 15 och en kontoristtjänst i lönegrad Ca 13. Slutligen böra den å övergångsstat uppförda byråingenjörstjänsten i lönegrad Ca 24 samt en av de två tjänsterna som förste expeditionsvakt i lönegrad Ca 11 avföras ur förteckningen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lantmäteristyrelsen, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	352 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	297 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	205 000
Summa kronor	856 000;

c) till *Lantmäteristyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 856 000 kronor.

[190] 2. *Lantmäteristyrelsen*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	99 000	103 222
1951/52 (statsliggaren s. 841) ..	99 000	
1952/53 (förslag)	116 500	

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 26 700 kronor. Av beloppet hänföra sig 24 200 kronor till posten övriga expenser samt 2 500 kronor till posten publikationstryck.

M o t i v. Till övriga expenser må för budgetåret 1951/52 disponeras högst 56 000 kronor. Av den begärda uppräknings motiveras 1 200 kronor med medelsåtgången under budgetåret 1950/51 samt 20 000 kronor med prisstegringar. Priset å skrivmateriel och papper m. m. beräknas ha stigit med 100 procent. Telegram- och telefonavgifter m. m. samt kostnader för inköp och underhåll av möbler samt för bokinköp m. m. uppskattas ha höjts med 25 procent. I övrigt begäras 3 000 kronor för nyanskaffning av förvarings-skåp för ekonomiska kartor och för stadsbyråns registerkartor. En önskvärd förnyelse av kontorsmaskiner har styrelsen däremot ansett sig böra ställa på framtiden.

Såsom skäl för höjningen av posten publikationstryck anför lantmäteristyrelsen att den nyligen avslutat en genomgång av alla äldre tryckta meddelanden för att genomföra en förenkling i lantmäteriverksamheten. Vidare kräva ändringar i fastighetsbildningslagstiftningen, vilka årligen tillkomma, anvisningar och kommentarer. Ökningarna av kostnaderna för publikations-

tryck äro nödvändiga och måste ses i samband med den pågående rationaliseringen av lantmäteriet. Den nuvarande posten till publikationstryck å 2 500 kronor bör därför höjas till det dubbla.

Yttrande. Vad gäller delposten till övriga expenser liksom motsvarande delpost under länskontorens och distriktsorganisationens omkostnadsanslag uttalar *statskontoret*, att det förutsätter, att en skäligen procentuell höjning av myndigheternas expensanslag efter enhetliga grunder för mötande av uppkomna prisstegringar kommer under övervägande. Däremot anser det någon uppräknings av expensposten för inköp och underhåll av möbler samt för bokinköp icke böra ifrågakomma. Vidare bör anslagsposten till publikationstryck enligt ämbetsverkets mening upptagas endast med 4 000 kronor.

Föredraganden.

Jag anser att uppräknings av posten övriga expenser bör kunna begränsas till 15 000 kronor. Däremot biträder jag lantmäteristyrelsens yrkande att posten publikationstryck skall höjas med 2 500 kronor. Då övriga poster synas böra uppföras med oförändrade belopp, torde anslaget böra bestämmas till (99 000 + 15 000 + 2 500 =) 116 500 kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäteristyrelsen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 116 500 kronor.

[191] 3. Lantmäteristyrelsen: Kartlaggningsarbeten.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1950/51	60 000	66 617	7 534
1951/52 (statsliggaren s. 841)	60 000		
1952/53 (förslag)	74 000		

För bestridande av kostnadsökningar för avlöningar under budgetåret 1950/51 har Kungl. Maj:t den 8 juni 1951 anvisat 10 000 kronor från anslaget till täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för rörliga tilläggförmåner å löner och pensioner.

Yrkande. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 14 000 kronor till 74 000 kronor.

Motiv. Kostnaderna för avlöningar åt tolv specialutbildade kartlagare, som nu äro anställda vid sju länskontor och vid den centrala kartlaggningsavdelningen, beräknas för budgetåret 1951/52 uppgå till i runt tal 70 000 kronor. Detta innebär en ökning med 18 000 kronor i förhållande till vad som för löpande budgetår beräknats för ändamålet. Förutom av höjningen av det rörliga tillägget betingas de ökade kostnaderna av lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringsgång. Å andra sidan minskar medelsbehovet med

sammanlagt 4 000 kronor, eftersom lantmäteristyrelsen icke upptagit några medel för utbildning av personal samt i besparingssyfte reducerat beloppet för framställning av arbetskartor från 3 000 kronor till 1 000 kronor.

Föredraganden.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Kartlaggningsarbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 74 000 kronor.

[192] 4. Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 550 000	2 656 474
1951/52 (statsliggaren s. 842)	2 504 000	
1952/53 (förslag)	3 197 500	

Yrkanden. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 739 100 kronor till 3 243 100 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. 1 biträdande överlantmätare i Ca 32 i Göteborg i st. för 1 lantmätare i Ca 29	2 221	
2. 2 kanslister i Ca 19 i st. för 2 kansliskrivare i Ca 15 (i Falun och Härnösand)	871	
3. Förbättrad befordringsgång för specialutbildad kontorspersonal	44 794	
4. 13 lantmätare i Ce 27	204 362	
5. 1 distriktslantmätare och 1 assistent å övergångsstat ..		29 791
6. Halv årslön till 10 kontorsbiträden i Cf 4 och Cf 6, som anställas fr. o. m. 1/1 1952	23 427	
7. Lönegradsplacerad extra personal		47 200
8. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringsgång samt löneklassförändringar	26 898	
9. Löneregleringen för chefstjänstemän	51 852	
10. Højningen av det rörliga tillägget	461 666	
	816 091	76 991
	+ 739 100.	

Motiv. 1. Lantmäteristyrelsen har framfört detta yrkande i sina anslagsäskanden för budgetåren 1950/51 och 1951/52 (se utförlig redogörelse för styrelsens motivering i IX ht 1951 s. 316 o. f.). Enligt en av styrelsen gjord sammanställning är länskontoret i Göteborgs och Bohus län i fråga om antalet löpande ärenden närmast jämförbart med länskontoren i Koppar-

bergs och Västernorrlands län, vilka ha såväl biträdande överlantmätare som kontorslantmätare. Det anmärkes dock att ärendena genomsnittligt äro något mindre omfattande och arbetskrävande i Göteborgs och Bohus län än i de båda andra nämnda länen. I övrigt hänvisas till de skäl för inrättandet av tjänsten som anfördes i styrelsens äskanden för innevarande budgetår.

2. Till stöd för yrkandet, som framställdes redan i anslagsäskandena för budgetåret 1950/51 (se IX ht 1950 s. 325), anför styrelsen nu, att den ena av de båda kansliskrivare, som nu finnas vid vardera länskontoret, närmast under överlantmätaren leder och organiserar arbetet för övrig biträdespersonal samt handhar de mest kvalificerade göromålen. Denna befattningshavare bör erhålla en löneställning, som svarar mot arbetsuppgifternas beskaffenhet.

3. Beträffande denna framställning hänvisas till motiveringen för yrkandet under distriktsorganisationens avlöningsanslag (s. 353 f.).

4. Lantmäteristyrelsen erinrar om att enligt den vid 1948 års riksdag godkända planen beträffande lantmäteriorganisationen (prop. nr 172; r. skr. nr 274) 28 tillfälligt förordnade lantmätare skulle tjänstgöra vid länskontoren. På grund av bristen på lantmätare i distriktsorganisationen ha emellertid länskontoren hittills icke erhållit denna personalstyrka. För innevarande budgetår ha medel beräknats till avlönande av 14 dylika lantmätare vid länskontoren. En betydande eftersläpning har härigenom uppstått i fråga om lantmätarnas obligatoriska kontorstjänstgöring. Det är nu nödvändigt att denna eftersläpning inhämtas. Därför ha medel till avlönande av 27 tillfälligt förordnade lantmätare upptagits under länskontorens avlöningsanslag för nästa budgetår. Mot denna ökning svarar en minskning av det antal lantmätare i lönegrad Ce 27 för vilkas avlönande medel beräknats under distriktsorganisationens anslag (jfr s. 360).

5. Minskningarna bero på att en distriktslantmätare å övergångsstat, vilken tjänstgjort vid länskontor, väntas avgå med sjukpension samt att assistenten å övergångsstat vid länskontoret i Malmö avlidit.

6 o. 7. I december 1951 avslutas en kurs för kontorsbiträden. Av de 30 eleverna i kursen antagas 10 komma att anställas vid länskontoren från och med den 1 januari 1952 för att fylla den vid 1948 års riksdag beslutade personalramen. I samband härmed beräknas den lönegradsplacerade extra personalen kunna minskas.

8—10. Ökningarna äro av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. Statskontoret anser att lantmäteristyrelsens förslag om inrättande av en tjänst som biträdande överlantmätare vid länskontoret i Göteborg i stället för en tjänst som kontorslantmätare icke heller i år bör föranleda någon åtgärd. Frågan om utbyte av kansliskrivartjänsterna vid länskontoren i Falun och Härnösand mot kanslisttjänster bör liksom frågan om införande av en högre reglerad befordringsgång för vissa specialutbildade kontorsbiträden enligt statskontoret vila i avvaktan på biträdesutredningens förslag.

Med hänsyn till den betydande arbetsbalans, som föreligger inom distriktsorganisationen, förklarar sig statskontoret starkt ifrågasätta lämpligheten av att i så betydande omfattning som styrelsen förutsatt — med 13 lantmätare i Ce 27 — utöka antalet å länskontoren tillfälligt förordnade lantmätare för att inhämta den eftersläpning, som uppstått i fråga om lantmätares obligatoriska kontorstjänstgöring. Statskontoret har icke blivit övertygat om att en dylik förstärkning av personalorganisationen å länskontoren är oundgängligen påkallad. Med en fortsatt begränsning av antalet å länskontoren tillfälligt förordnade lantmätare synes det vara möjligt att minska nyanställningen av aspiranter vid distriktsorganisationen.

Föredraganden.

Lantmäteristyrelsen har för tredje året i följd hemställt, att kontorslantmätartjänsten vid länskontoret i Göteborg skall utbytas mot en tjänst såsom biträdande överlantmätare. Framställningarna ha gjorts i syfte att överlantmätaren därstädes skall erhålla lättnad i sin alltför stora arbetsbörda. Vad som anförts om arbetsförhållandena vid länskontoret i Göteborg har övertygat mig om att en biträdande överlantmätare är mera av behovet påkallad där än vid vissa andra länskontor som ha dylika tjänstemän. Jag anser mig därför böra förorda styrelsens förslag. Då man enligt min mening ej nu bör fatta ett beslut, som syftar till en varaktig utvidgning av antalet tjänster som biträdande överlantmätare, gör jag detta dock endast under den förutsättningen att tjänsten som biträdande överlantmätare i Gävleborgs län, vilken är den av de nu befintliga tjänsterna av detta slag, som synes lättast kunna avvaras, vid närmast inträffande ledighet skall indragas och ersättas med en kontorslantmätartjänst.

Förslaget att två kansliskrivartjänster vid länskontoren i Falun och Härnösand skola ändras till kanslisttjänster kan jag icke för närvarande biträda. Vidare är jag icke nu beredd att taga ställning till frågan om en förbättrad befordringsgång för specialutbildade kontorsbiträden.

Däremot tillstyrker jag styrelsens förslag att under förevarande anslag medel skola beräknas för ytterligare tretton lantmätare i lönegrad Ce 27. Då jag vid anmälan av distriktsorganisationens avlöningsanslag kommer att föreslå en motsvarande minskning under sistnämnda anslag, innebär mitt tillstyrkande icke någon utvidgning av lantmäteristyrelsen. Med hänsyn till att styrelsen minskat beloppet till avlöande av extra personal med 47 200 kronor vill jag vidare förorda styrelsens hemställan att anslaget skall uppräknas med 23 400 kronor, motsvarande lönen under sex månader till tio kontorsbiträdesaspiranter i lönegrad Cf 4, vilka anställas från och med den 1 januari 1952.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle anslaget behöva höjas med 182 800 kronor.

I fråga om de ändringar av medelsbehovet under anslaget, vilka ha automatisk karaktär, har jag icke något att erinra mot lantmäteristyrelsens beräkningar. Anslaget torde sålunda å ena sidan böra uppräknas med 26 900

kronor i anledning av lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringsgång samt beräknade löneklassförändringar, med 51 900 kronor i anledning av löne regleringen för cheftjänstemän samt med 461 700 kronor i anledning av höjningen av det rörliga tillägget. Å andra sidan bör anslaget minskas med 29 800 kronor motsvarande avlöningarna till en distriktslantmätare och en assistent å övergångsstat.

Anslaget skulle sålunda behöva höjas med sammanlagt (182 800 + 26 900 + 51 900 + 461 700 — 29 800 =) 693 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 1 401 000 (+ 47 800) kronor;

avlöning till tjänsteman å övergångsstat 14 000 (— 10 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 1 003 300 (+ 134 800) kronor;

rörligt tillägg 779 200 (+ 520 900) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (1 401 000 + 14 000 + 1 003 300 + 779 200 =) 3 197 500 (+ 693 500) kronor.

Å personalförteckningen för lantmäterikontoren i länen bör en lantmätartjänst i lönegrad Ca 29 utbytas mot en tjänst som biträdande överlantmätare i lönegrad Ca 32.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för lantmäterikontoren i länen utbyta en lantmätartjänst i lönegrad Ca 29 mot en tjänst såsom biträdande överlantmätare i lönegrad Ca 32;

b) fastställa följande avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	1 401 000
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	14 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 003 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	779 200

Summa kronor 3 197 500;

c) till *Lantmäterikontoren i länen*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 197 500 kronor.

[193] 5. Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	410 000	460 219
1951/52 (statsliggaren s. 843)	450 000	
1952/53 (förslag)	570 000	

Yrkan den. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 224 000 kronor. De ändringar i gällande omkostnadsstat som föreslås framgå av följande sammanställning.

	1951/52	Ökning
1. Reseersättningar	52 000	40 000
2. Utbyte av handlings- och kartsåk av trä mot stålsåk	60 000	—
3. Utrustning för länskontoret i Västernorrlands län	50 000	78 000
4. Dito för länskontoret i Blekinge län	—	25 000
5. Övriga expenser	205 000	81 000
		224 000

Motiv. 1. Medelsförbrukningen för reseersättningar var under budgetåren 1949/50 och 1950/51 90 284 respektive 95 768 kronor. Av ettvarvt av dessa belopp utgjordes omkring 20 000 kronor av ersättningar för flyttningskostnader som bestridas från denna post. De egentliga resekostnads- och traktamentsutgifterna utgöra i medeltal 1 700 kronor per år och resande befattningshavare (överlantmätare, biträdande överlantmätare och kontorslantmätare). Styrelsen uttalar att detta icke kan anses vara ett för stort belopp i förhållande till arbetsuppgifternas art och betydelse samt framhåller att överlantmätarna icke kunna underlåta att resa utan att försumma sin tjänst.

2. Styrelsen uppskattade i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår det återstående medelsbehovet för att slutföra anskaffningen av stålsåk till länskontoren i Kronobergs, Blekinge och Västerbottens län till 88 000 kronor. Därav anvisades i enlighet med styrelsens förslag 60 000 kronor för innevarande budgetår. Nu anföres att på grund av prishöjningar å drygt 30 procent det angivna beloppet, 88 000 kronor, ej räcker till. Prisstegringarna inträdde redan på våren 1951 och medförde därför en merbelastning på innevarande budgetårs anslagspost å 11 000 kronor, som hänför sig till beställningar gjorda under förra budgetåret. Styrelsen uppskattar därför det återstående medelsbehovet till 68 000 kronor. Med hänsyn till att en leverans av ett mindre antal skåk till länskontoret i Blekinge län kan vänta till budgetåret 1953/54 föreslår styrelsen att anslagsposten för nästa budgetår skall upptagas med oförändrat belopp, 60 000 kronor.

3. Kostnaderna för utrustning av länskontoret i Västernorrlands län, vilket flyttar in i nya lokaler omkring den 1 januari 1953, ha tidigare uppskattats till 137 000 kronor. Med utgångspunkt från en genomsnittlig prishöjning av 30 procent på den specialutrustning det här gäller beräknar sty-

relsen nu de totala kostnaderna till 178 000 kronor. Den hemställer att återstående belopp, 128 000 kronor, skall anvisas för budgetåret 1952/53.

4. Länskontoret i Blekinge län beräknas få nya lokaler våren 1953. På grund av det väntade lokalbytet har någon nyanskaffning av möbler icke skett på många år. Av samma orsak är uppsättningen av kontorsmaskiner och koordinatografer mycket bristfällig. Vidare erfordras nya fastighetsregisterskåp för att registreringsavdelningen skall kunna organiseras ändamålsenligt i de nya lokalerna. För anskaffning av fastighetsregisterskåp och övrig möbelutrustning samt kontorsmaskiner och kontorsinstrument begäras därför 7 500 respektive 12 000 kronor. För inredningskostnader och egentliga flyttningskostnader upptagas 3 800 respektive 1 700 kronor.

5. Av det belopp å 205 000 kronor, som för innevarande budgetår anvisats till övriga expenser, avses 172 000 kronor för löpande utgifter, 16 000 kronor för vissa nyanskaffningar av möbler och kontorsmaskiner m. m. samt 17 000 kronor för anskaffning av stålskåp i anledning av arkivens årliga tillväxt. För sistnämnda två ändamål begäras för nästa budgetår på grund av prisstegringar 20 100 respektive 22 100 kronor eller sålunda ($4\,100 + 5\,100 =$) 9 200 kronor mer än för innevarande budgetår. Med utgångspunkt från medelsåtgången under budgetåret 1950/51, 178 599 kronor, ävensom en beräknad höjning av 100 procent å priset på papper, av 20 procent å städnings- och renhållningskostnader och av 25 procent å telefonavgifter m. m., kostnader för underhåll av möbler samt kostnader för bokinköp och bindning av jordregisterband uppskattas medelsbehovet för löpande utgifter under nästa budgetår till 229 800 kronor. Detta innebär en ökning med 57 800 kronor. Slutligen äskas 14 000 kronor för anskaffning av förvaringskåp för den ekonomiska kartan. Den nu tillgängliga kartan omfattar drygt 2 000 kartblad. För den löpande verksamheten erfordras fyra exemplar av kartan. För att länskontoren skola kunna hålla kartan å jour beträffande fastighetsindelningen och snabbt kunna tillställa länsorganen kopior av fastighetsindelningen avses därjämte skola anskaffas ett exemplar på plast eller kalkerväv av kartans svarttryck. Detta har delvis redan skett. Sammanlagt finnas alltså cirka 10 000 blad till den ekonomiska kartan vid länskontoren.

Y t t r a n d e. Statskontoret förklarar sig icke ha funnit anledning till erinran mot den föreslagna uppräknigen av anslagsposten till reseersättningar. Däremot anser det att delposten till bränsle, lyse och vatten med hänsyn till belastningen bör upptagas med minst 70 000 kronor. För anskaffande av utrustning för länskontoret i Västernorrlands län och av stålskåp för arkiven samt för eftersatta nyanskaffningar bör man enligt ämbetsverket räkna med oförändrade belopp, respektive 50 000, 17 000 och 16 000 kronor.

Föredraganden.

I anslutning till vad statskontoret anfört angående posten bränsle, lyse och vatten förordar jag, att denna post skall höjas med 10 000 kronor till

75 000 kronor. Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag att posten reseersättningar skall uppräknas med 40 000 kronor och att för utbyte av handlings- och kartskåp av trä mot stålskåp skola anvisas oförändrat 60 000 kronor. Däremot anser jag det vara till fyllest om 60 000 kronor respektive 20 000 kronor ställas till förfogande för utrustning av länskontoren i Väster- och Norrlands respektive Blekinge län. För utrustning av förstnämnda kontor skulle i så fall sammanlagt ha anvisats 110 000 kronor, då för innevarande budgetår 50 000 kronor beräknats för ändamålet. Slutligen bör enligt min mening till övriga expenser beräknas 40 000 kronor mer än för innevarande budgetår. Av detta belopp torde 10 000 kronor böra avses för anskaffning av förvaringsskåp för den nya ekonomiska kartan. Anslaget torde i enlighet härmed böra uppföras med $(450\,000 + 10\,000 + 40\,000 + 10\,000 + 20\,000 + 40\,000 =)$ 570 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäterikontoren i länen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 570 000 kronor.

[194] 6. Lantmäteriets distriktsorganisation: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	9 475 000	9 971 764
1951/52 (statsliggaren s. 843)	9 485 000	
1952/53 (förslag)	11 207 000	

Yrkanden. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 044 300 kronor enligt följande beräkning:

	Ökning	Minsk.
1. Centralkontoret.		
1 lantmätare i Cg 29 i st. för Ce 27	1 643	
2 förste mätningstekniker i Ce 21 och 2 mätningstekniker i Ce 19 i st. för i motsvarande Cg-lönegrad ..	—	
4 mätningstekniker i Ce 16	36 516	
1 distriktsassistent i Ca 13 i st. för kanslibiträde i Ca 11	699	
2 kontorsbiträden i Ce 8	12 576	
2. Personalförstärkningar för skiftena i Kalmar län.		
1 förste mätningstekniker i Ce 21	11 842	
2 mätningstekniker i Ce 16	16 930	
1 distriktsassistent i Ce 13	7 440	
2 kontorsbiträden i Ce 8	11 656	
3. Personalförändringar i övrigt.		
a) 8 lantmätare i Ca 27	125 774	
b) 4 distriktslantmätare å övergångsstat		65 946

	Ökning	Minskn.
c) 14 lantmätare i Ce 27		220 107
d) 4 pensionerade lantmätare med arvode		18 550
e) Övergångsersättningar till distriktslantmätare och lantmätare på övergångsstat		12 500
4. Förbättrad befordringsgång för viss kontorspersonal	171 762	
5. 75 distriktsassistenter i Ce 13 i st. för kanslibiträden	48 678	
6. 1 förrådsmästare i Ca 16	9 672	
7. Halv årslön för 20 kontorsbiträden som anställas fr. o. m. 1/1 1952	46 855	
8. Lönegradsplacerad extra personal		75 358
9. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad beford- ringsgång samt löneklassförändringar	172 693	
10. Højningen av det rörliga tillägget	1 762 025	
	2 436 761	392 461
	+ 2 044 300.	

Motiv. I en allmän motivering ger lantmäteristyrelsen en överblick över utvecklingstendenserna i fråga om arbetsuppgifter och personalförhållanden. Styrelsen anför att balansen inom distriktsorganisationen vid årsskiftet 1950/51 ökat med 10 procent i förhållande till läget den 1 juni 1949. Enär prestationsförmågan emellertid oavbrutet stiger bör situationen — ehuru den fortfarande är allvarlig — icke bedömas såsom kritisk. Vad som främst inger bekymmer är balansens sammansättning, närmast balansen av teknikerarbetet. Den sistnämnda sammanhänger huvudsakligen med de stora anspråk, som ställas på distriktsorganisationen då det gäller att framställa grundkartor för stads- och byggnadsplaner. Olika åtgärder ha vidtagits för att rationalisera dessa uppgifter av teknisk natur. Inrättandet av distriktsorganisationens centralkontor har härvid medfört mycket betydande framsteg.

Styrelsen framhåller vidare att verksamheten i fråga om jordbrukets rationalisering intensifierats under år 1951, särskilt beträffande individualplanering av smärre grupper av fastigheter. Detta kommer att öka anspråken på distriktsorganisationen, då praktiskt taget icke någon fastighetsreglerande åtgärd kan genomföras utan lantmäteriets medverkan. Vissa ändringar i jorddelningslagen, som trätt i kraft den 1 juli 1951, ha ökat lantmäteriets möjligheter att genomföra den yttre rationaliseringen. Antalet förändringar enligt lagen om enskilda vägar, vilka i regel äro av stor betydelse för näringslivet i orten, har kraftigt tilltagit under senare år.

Lantmäteristyrelsen räknar med att distriktsorganisationen under budgetåret 1952/53 kommer att påläggas nya angelägna arbetsuppgifter. Fastighetsbildningssakkunniga ha i samverkan med lantmäteristyrelsen utarbetat förslag rörande vissa partiella reformer i jorddelningslagstiftningen. Särskilt två av dessa förslag äro betydelsefulla ur nu ifrågavarande synpunkter.

Det ena avser en enkel förrättningsform för att undanskaffa numera onyttiga samfällda vägar, det andra avser legalisering av den i landet vanligaste typen av sāmjedelning. De berörda lagstiftningsåtgärderna komma att vara av stor betydelse även vid det praktiska genomförandet av rationaliseringsprojekt såväl på jordbrukets område som i fråga om tätbebyggelse. De komma huvudsakligen att ställa anspråk på den högskoleutbildade arbetskraften.

En reform av intern betydelse för lantmäteriet, som styrelsen likaledes hyser förhoppning om att få genomförd till den 1 juli 1952, är en väsentlig inskränkning av länskontorens befattning med granskning av förrättningar före fastställelsen. Förslag till erforderliga ändringar i jorddelningslagen torde inom kort framläggas av fastighetsbildningsakkunniga. Genom reformen skulle länskontoren få möjlighet att i ökad utsträckning ägna sig åt positiva — rådgivande, upplysande och biträdande — arbetsuppgifter.

Slutligen anföres att vid prövningen av lantmäteriets anslagsbehov givetvis även lantmäteriets inkomster böra beaktas. Utvecklingen beträffande inkomsterna är glädjande och visar att prestationsförmågan stiger. Inkomsterna utgjorde under år 1948 — första året för den nya organisationen — 1,89 miljoner kronor, under år 1949 3,17 miljoner kronor och under år 1950 4,5 miljoner kronor. Under det nyligen avslutade budgetåret 1950/51 uppgingo inkomsterna till 4,7 miljoner mot beräknade 4,2 miljoner kronor. 1950 års lantmäteritaxa, som trädde i kraft den 1 juli 1950 och medförde ökade förrättningsavgifter, har dock ännu icke helt slagit igenom. Lantmäteristyrelsen ämnar inom kort framlägga förslag till en revision av 1950 års taxa. Enligt styrelsens mening böra taxesatserna generellt höjas med cirka 20 procent för att statsverket skall få kompensation för de senaste lönehöjningarna och för kostnadsstegringarna i övrigt sedan taxan tillkom. Styrelsen, som utgått från att en sådan taxehöjning skall träda i kraft den 1 juli 1952 men att taxehöjningen icke skall avse förrättningar, som då påbörjats, har beräknat inkomsterna under budgetåret 1952/53 till 5,4 miljoner kronor.

Beträffande motiven för de särskilda yrkandena under förevarande anslag må i övrigt återgivas följande.

1. Då centralkontoret inrättades den 1 juli 1950 beräknades icke någon särskild personal för detta utan personalbehovet för de specialarbeten, som skulle utföras där, ansågs kunna tillgodoses inom distriktsorganisationens allmänna ram. Kontoret sysslar huvudsakligen med större grundkartarbeten för stads- och byggnadsplaner samt större kartläggningsuppgifter för laga skiften och andra rationaliseringsprojekt inom jordbrukets område. Kontoret arbetar så gott som helt med fotogrammetriska kartläggningsmetoder. Lantmäteristyrelsen framhåller att centralkontoret möjliggör en snabb och genomgripande teknisk rationalisering inom ett område där distriktsorganisationens arbetsbelastning är mycket stor. Därjämte bidrager det effektivt till en gynnsammare inkomstutveckling inom lantmäteriet.

Vidare framhålles att centralkontoret kunnat uppnå goda resultat trots knappa resurser. Personalen utgöres för närvarande av en lantmätare, åtta

mätningstekniker, ett kanslibitråde och ett kontorsbitråde samt viss tillfällig personal. På grund av den stora arbetsbelastningen har verksamheten mestadels bedrivits i två skift per dygn. Då styrelsens egen instrumentutrustning varit knapp trots att den i regel utnyttjats 14 timmar per dygn, har ett stereoinstrument förhyrts sedan några år tillbaka av försvarsstabens fotoanstalt. Även kartverket har tidigare, ehuru i mycket begränsad omfattning, kunnat ställa instrumentutrustning till förfogande. Personalen har på grund härav varit fördelad på flera arbetsställen, vilket givetvis försvårat arbetet.

Styrelsen anför att arbete i stereoinstrument i längden är ansträngande såväl psykiskt som fysiskt. Det är bland annat nödvändigt att tillse att personalen icke överanstränger ögonen. Om möjligt bör arbetet då och då ersättas med annat arbete. Styrelsen föreslår därför en sådan omläggning av kontorets arbetsformer att den nuvarande skifttjänstgöringen försvinner och arbetet i stereoinstrumenten under kortare perioder får växla med annan verksamhet samt kontoret samlas till ett arbetsställe. Då kontorets arbetskapskapitet under inga omständigheter bör minskas kräver denna omläggning såväl mer personal som ökad instrumentutrustning. I anslutning härtill framlägger styrelsen en detaljerad arbetsplan för kontoret.

Enligt denna plan skulle kontoret förestås av en lantmätare i lönegrad Cg 29. För närvarande leder och övervakar byrådirektören på styrelsens landsbyrå kontoret jämsides med sina övriga arbetsuppgifter. Hans arbetsbörda har emellertid blivit för stor. För närvarande biträdes han av en lantmätare i 27 lönegraden. Då byrådirektörens uppgifter i fortsättningen böra begränsas till den allmänna ledningen av kontoret, ökas kravet på den egentlige driftsledaren. Denne bör därför placeras i 29 lönegraden. Styrelsen framhåller särskilt att någon av de befintliga förfogandelantmätnarna icke kan avvaras för detta ändamål.

I övrigt skulle kontorets personal enligt planen omfatta elva mätningstekniker och tre biträden i kontorstjänst. Styrelsen finner det icke möjligt att inrymma hela denna personalstyrka inom distriktsorganisationens allmänna ram. Därför föreslås att fyra mätningstekniker och två kontorsbiträden skola få nyanställas. För att den nuvarande kvalificerade personalen skall kunna bibehållas är det därjämte oundgängligen nödvändigt att två tjänster som mätningstekniker i Ce 19 utbytas mot tjänster som förste mätningstekniker i Ce 21 och två tjänster som mätningstekniker i Ce 16 uppflyttas till Ce 19. Slutligen bör en kanslibiträdets tjänst ändras till tjänst som distriktsassistent i Ce 13. Styrelsen anmäler i detta sammanhang att den sett sig nödsakad att från och med den 1 juli 1950 förordna två förste mätningstekniker i Cg 21 och två mätningstekniker i Cg 19 vid kontoret för att kunna behålla de fyra mest kvalificerade teknikerna.

2. Styrelsen erinrar om att den i sina anslagsäskanden de tre senaste åren hemställt om inrättande av en särskild skiftesorganisation i Kalmar län (se IX ht 1950 s. 333, 1951 s. 324). På grund av knappheten på personal inom distriktsorganisationen har hittills endast i mycket begränsad omfattning

arbetskraft kunnat avdelas för skiftena i Kalmar län. Under den senaste tiden har en förfogandelantmätare stationerats i Hultsfred med huvudsaklig uppgift att handlägga de mest brådskande skiftena. Han har emellertid endast haft mycket obetydlig biträdeshjälp och därför själv i stor utsträckning fått utföra tekniskt rutinarbete. Detta medför onödigt höga kostnader för statsverket.

Styrelsen framhåller att den i princip måste fasthålla vid sitt tidigare förslag rörande skiftesorganisationen. Den ifrågavarande skiftesverksamheten kan nämligen på längre sikt bedrivas med tillräcklig kraft endast av en distriktslantmätare som vid sin sida har en förfogandelantmätare och erforderlig biträdespersonal. Såsom ett provisoriskt alternativ förordas emellertid att den nuvarande förfogandelantmätaren skall erhålla biträdespersonal som gör det möjligt för honom att rationellt bedriva skiftesarbetet.

3. a—d. Av de åtta lantmätare, som upptagas under 3 a, skola fem efterträda distriktslantmätare å övergångsstat vilka avgå. (Minskningen med lönen till den femte distriktslantmätaren har gjorts under länskontorens avlöningsanslag.) De tre övriga ordinarie lantmätarna motsvaras av tre av de 14 extra ordinarie lantmätare, vilka upptagas såsom minskning under 3 c. För nästa budgetår redovisas nämligen sex lantmätare i Ce 27 under styrelsens avlöningsanslag, medan för innevarande budgetår tre ordinarie och tre extra ordinarie lantmätare beräknats tjänstgöra hos styrelsen. I övrigt sammanhänger minskningen av antalet lantmätare i Ce 27 med den ökning av antalet dylika lantmätare, för vilka avlöningar upptagits under länskontorens avlöningsanslag.

Antalet lantmätare och aspiranter i distriktsorganisationen skall vid full utbyggnad uppgå till 370. För närvarande är detta antal 351, men det förutses att under innevarande budgetår 19 lantmäteriteknologer efter avlagd examen skola erhålla anställning inom lantmäteristaten. Under innevarande och nästa budgetår beräknas sammanlagt 20 befattningshavare avgå med pension. Erfarenhetsmässigt kan vidare väntas att ytterligare ungefär fyra lantmätare avgå på grund av övergång till annan verksamhet. Under sommaren 1952 beräknas av de lantmäteriteknologer, som då avlägga examen, 20 ansöka om anställning inom lantmäteristaten. Då den beslutade ramen för lantmåteripersonal sålunda icke vid något tillfälle under budgetåret 1952/53 kommer att överskridas, ha medel beräknats för 20 aspiranter i lönegrad Cf 19.

För att häva bristen på lantmätare har styrelsen i begränsad omfattning utnyttjat anordningen att återanställa pensionsavgångna lantmätare inom enheter, där arbetsbelastningen varit särskilt stor. Dessa återanställningar beräknas kunna helt avvecklas allteftersom nyanställning sker av yngre lantmätare.

3 e. Minskningen är av automatisk karaktär.

4 och 5. Lantmåteristyrelsen framhåller att distriktens kontorspersonal har väsentligen andra och mer kvalificerade arbetsuppgifter än dem, som vanligen ankomma på sådan personal i statsförvaltningen. Enligt gällande

arbetsordning skola de sålunda förutom sedvanliga kontors- och expeditiionsgöromål utföra bl. a. följande arbetsuppgifter, nämligen förande av diariier och liggare m. m., kartkonstruktion och karteringsarbeten, karttransportering, grafisk och numerisk arealuträkning, koordinatberäkning av detaljpunkter samt i polygoner, enklare fastighetsutredningar, upprättande och förande av översikts- och sammanställningskartor, upprättande av förekommande beskrivningar, utfärdande av kallelser och kungörelser, ansökningshandlingar m. m.

För att erhålla personal med denna vittgående och speciella kompetens har lantmäteristyrelsen med början år 1947 anordnat särskilda utbildningskurser. Hittills ha 300 elever utbildats vid kurserna, som omfattat $4\frac{1}{2}$ månader. Eleverna, som kunnat utväljas bland ett relativt stort antal sökande, ha avlagt realexamen eller förvärvat däremot svarande kompetens samt ha i regel haft viss praktik inom lantmäteriet eller stadsmättningsväsendet.

Den nyutbildade personalen har efter kurserna inplacerats i den för personal i kontorstjänst i allmänhet gällande befordringsgången (Cf 4—Ce 8), d. v. s. givits samma löneställning som tillämpas för kontorspersonal med de enklaste kvalifikationer (maskinskrivning). Personalens befordringsmöjligheter ha varit inskränkta till det femtiotal kanslibiträdestjänster, som finnas upptagna å distriktsorganisationens stat. Nämda lönesättning och befordringsmöjligheter, som äro uppenbart otillfredsställande, ha medfört synnerligen olyckliga konsekvenser för distriktsorganisationens arbetsduglighet. Sålunda har avgången av kontorspersonal under de sista tre åren varit mycket hög. Sedan den 1 januari 1948 har styrelsen varit nödsakad på personalens egen ansökan entlediga icke mindre än omkring 110 kvalificerade biträden. Detta betyder att till antalet mer än en tredjedel av all i distriktsorganisationen befintlig kontorspersonal entledigats och utbytt under $3\frac{1}{2}$ år. Av dem som beviljats avsked ha 30 tillhört de mest kvalificerade grupperna. I regel ha de entledigade erbjudits välavlönade anställningar i kommunal och enskild tjänst, där deras specialkunnande värdesattes högt. Entledigandena ha i regel medfört besvärliga avbrott i distriktsarbetet med åtföljande arbetsanhopning. Ofta har följden blivit, att mätningstekniker eller lantmätare själva måst utföra kontorsgöromål.

Det råder sålunda enligt styrelsens mening ingen tvekan om att den otillfredsställande lönesättningen och de dåliga befordringsutsikterna för kontorspersonalen med därav följande avgång och verksamhetsavbrott för närvarande är lantmäteriets största organisationsfråga.

Styrelsen erinrar om att den i sina anslagsäskanden år 1949 (se IX ht 1950 s. 311) hemställde att den befordringsgång som 1944 års personalutredning förordat (SOU 1947: 58) skulle tillämpas för lantmäteriets specialutbildade kontorspersonal. Vidare föreslog styrelsen att ett antal kontoristtjänster i Ce 13 skulle inrättas. Förslagen avvisades dock.

Styrelsen anför nu att de senaste årens utveckling ytterligare bekräftat distriktsorganisationens behov av högt kvalificerad kontorspersonal. För att säkerställa detta behov synes det erforderligt dels att en högre reglerad

befordringsgång i enlighet med personalutredningens förenämnda förslag genomföres för de kontorsbiträden inom lantmäteriet, vilkas arbetsuppgifter kräva specialutbildning, och dels att ett antal högre biträdestjänster inrättas. Löneställningen för sistnämnda tjänster bör givetvis bl. a. avvägas med hänsyn till slutlönegraden i den föreslagna nya befordringsgången, Ce 11. Ur många synpunkter, särskilt med hänsyn till utbildning, tjänsteansvar och krav på särskilda personliga egenskaper, vore en inplacering i 15 lönegraden skälig beträffande den högre biträdestjänsten. Även en jämförelse med länskontorens personal och deras löneställning talar för denna löneavvägning. Ett dylikt biträde borde i princip finnas på varje lantmäteridistrikt. Någon differentiering distrikten emellan är knappast på längre sikt tänkbar.

Lantmäteristyrelsen anser emellertid, att det i nuvarande statsfinansiella läge bör vara möjligt att tills vidare inskränka sig till en mindre kostnadskrävande lösning än den antydda och i princip önskvärda. Under alla omständigheter synes den högre reglerade befordringsgången böra genomföras. De högre biträdestjänsterna — styrelsen föreslår för dessa beteckningen distriktsassistent — torde däremot kunna inrättas successivt med början budgetåret 1952/53. Detta är för övrigt befogat även på grund av att tillgången på kvalificerad personal är begränsad. Styrelsen har av sparsamhetskäl men även med viss hänsyn till kvalifikationerna hos den nuvarande biträdeskåren och till de beräknade möjligheterna att kunna tillföra distriktsorganisationen kvalificerad personal utifrån funnit att distriktsassistentbefattningarna under nästa budgetår böra begränsas till 75. Ehuru det i och för sig vore lämpligt och skäligt att distriktsassistenterna erhöles lön efter 15 lönegraden föreslår styrelsen i besparingssyfte att tjänsterna nu tills vidare skola placeras i lönegrad Ce 13.

De nuvarande kanslibiträdestjänsterna i Ca 11 föreslås skola bibehållas som en lämplig slutlöneställning för biträden som icke vinna befordran till distriktsassistent.

6. Detta yrkande framställdes redan år 1949 (se IX ht 1950 s. 313). Styrelsen framhåller nu att den nuvarande föreståndaren utträttat ett berömvärt arbete vid organiserandet av förrådet. Genom självstudier har han förvärvat en god fackkunskap beträffande geodetiska instrument. Han synes nu närmast outhärlig. För att förhindra hans övergång till annan verksamhet har styrelsen sett sig nödsakad att från och med den 1 maj 1951 förordna honom till extra tjänsteman i 16 lönegraden. Detta skedde på så sätt att styrelsen utnyttjade en vakant befattning som mätningstekniker inom distriktsorganisationens ram. Lönekostnaderna för kontorets föreståndare utgå därvid från distriktsorganisationens avlöningsanslag. Styrelsen anser att detta är en riktig anordning även för framtiden, då föreståndaren för centrala förrådet helt betjänar lokalförvaltningarna och icke har något med lantmäteristyrelsens uppgifter att skaffa.

7. Den kurs för kontorsbiträden, som kommer att avslutas i december 1951, omfattar 30 elever. Av dessa väntas 20 komma att anställas i distrikts-

organisationen fr. o. m. den 1 januari 1952 för att fylla ut gällande personalram. Enligt lantmäteristyrelsen skulle i innevarande budgetårs anslag ha beräknats medel för avlönande av dessa biträden under endast sex månader.

8. Minskningen under denna punkt föranledes delvis av förslaget att utbyta fyra extra mätningstekniker vid centralkontoret mot extra ordinarie samt av förslaget att inrätta en extra ordinarie förrådsmästartjänst.

9 och 10. Højningarna äro av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. Statskontoret anför att centralkontoret endast under mycket kort tid eller sedan den 1 juli 1950 bedrivit sin verksamhet i sin nuvarande form och att därför tillräcklig erfarenhet ännu icke synes föreligga för att man mera tillförlitligt skall kunna bedöma behovet av ökade resurser i fråga om personal och utrustning. Ämbetsverket anser sig därför ej kunna förorda, att man redan nu frångår de riktlinjer för verksamhetens bedrivande, nämligen att personalbehovet skulle tillgodoses inom distriktsorganisationens allmänna ram, som beslutades vid kontorets tillkomst.

Statskontoret utgår från att förutsättningar alltjämt ej föreligga för att medgiva ens den mindre omfattande förstärkning av biträdespersonalen vid distriktsorganisationen i Kalmar län, varom lantmäteristyrelsen nu framlägger förslag.

Såsom statskontoret framhållit vid granskningen av anslagsäskandena för lantmäteristyrelsens verksamhet anser ämbetsverket att det i avvaktan på resultatet av biträdesutredningens arbete bör anstå med prövningen av frågan om införande av högre reglerad befordringsgång för personalen i kontorstjänst. Likaledes finner ämbetsverket frågan om inrättande av distriktsassistenttjänster i lönegrad Ce 13 ävensom av en befattning som förrådsmästare i lönegrad Ca 16 böra hänskjutas till pågående löneutredningar. Rörande den föreslagna överföringen av viss lantmätarpersonal från distriktsorganisationen till länskontoren samt om anställande av aspiranter inom distrikten hänvisar statskontoret till vad ämbetsverket anført vid behandlingen av anslagskraven beträffande länskontoren. Behovet av den ifrågasatta betydande nyanställningen av kontorsbiträden undandraget sig statskontorets bedömande.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla, att *lantmäteristyrelsen* den 29 september 1951 överlämnat förslag till ny lantmäteritaxa m. m. Den viktigaste frågan i förslaget gäller själva taxenivån. Förslaget innebär på denna punkt, att såväl sak- som tidersättningar skola höjas med i genomsnitt 20 procent. För avstyckningar av mindre områden föreslås ytterligare någon højning. I övrigt upptar förslaget en rad smärre jämkningar i nu gällande bestämmelser. Styrelsen har med hänsyn härtill funnit det lämpligast, att en helt ny taxa skall utfärdas.

I anslutning till förslaget om ny lantmäteritaxa föreslår styrelsen viss därav betingad ändring i kungörelsen den 22 juni 1950 (nr 379) angående ersättning till vissa förrättningsmän för förrättning enligt lagen den 3 september 1939 (nr 608) om enskilda vägar. Vidare framlägges även förslag till nya stadstaxor.

Den föreslagna höjningen av taxeersättningarna i lantmäteritaxan motiveras med de kostnadsstegringar, som inträffat sedan de beräkningar, vilka legat till grund för 1950 års taxa, gjordes. Lantmäteristyrelsen framhåller sålunda att den utgått från att de taxenivåer av 40 respektive 100 procent av lantmäteriets självkostnader, som 1950 års riksdag antagit, böra bibehållas. Styrelsen anför att den nu omräknat kostnaderna med hänsyn till läget i mitten av juni 1951. Däremot har den icke beaktat de ytterligare kostnadsökningar, som kunna väntas under det närmaste året, på annat sätt än att viss jämkning uppåt företagits vid uträkningen av de nya tid-ersättningarna. Anledningen till att en ytterligare höjning av ersättningen för vissa avstyckningar föreslås angives vara att dessa förrättningar visat sig taga mer tid i anspråk än som tidigare beräknats.

Över lantmäteristyrelsens förslag ha remissutlåtanden avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk, Svenska kommunaltekniska föreningen samt Sveriges förrättningsmannaförening för enskilda vägar.

Remissinstanserna ha i allmänhet tillstyrkt förslaget eller blott framställt anmärkningar mot vissa detaljer i detsamma. Endast Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk ha motsatt sig den höjning av ersättningarna som föreslagits.

Sålunda anser *lantbruksförbundet* att ytterligare överväganden och utredningar böra ske, innan en taxehöjning av den föreslagna storleksgraden genomföres. Förbundet anför såsom skäl härför.

Förbundet ifrågasätter starkt om det kan vara riktigt att redan nu göra en 20-procentig höjning av 1950 års taxa. Detta synes innebära att hela lönekostnadshöjningen skulle få slå igenom i priserna utan att hänsyn tages till den kostnadssänkning, som bör ha blivit följden av den rationalisering, som skett bl. a. genom övergången till stereofotogrammetriska metoder vid kartarbeten. En sådan höjning synes innebära en överkompensation för kostnadsökningarna. Även en höjning enbart motsvarande kostnadsökningarna synes vara synnerligen tveksam, då det här är fråga om ett statligt monopol. Skulle i dylika fall kostnadsökningarna utan vidare få slå igenom i taxorna, lär det bli svårt att få fram önskvärd återhållsamhet i fråga om utgiftsstegringarna. Vid icke monopolistiska verksamheter vinnes dock alltid en viss återhållsamhet genom den konkurrens, som föreligger eller kan uppkomma, eller genom det motstånd, som marknaden kan komma att visa.

Riksförbundet Landsbygdens folk föreslår att de taxejusteringar beträffande taxa A, som betingas av ökade omkostnader, icke skola tillåtas överstiga en ökning av taxenivån med cirka 10 procent. Riksförbundet anför till stöd för detta förslag bland annat.

Det är enligt förbundets uppfattning möjligt, att lantmäteriets kostnader ökat med de cirka 20 procent, som anföras i det nya taxeförslaget. Å andra sidan kan förbundet icke frigöra sig från tanken, att de ökade förrättnings-

kostnaderna enligt dels 1950 års taxa och dels den nya taxan jämfört med tidigare gällande taxor till icke oväsentlig del härröra ur ökade förvaltningskostnader i samband med lantmäteriets omorganisering år 1948.

En ytterligare kostnadsökning med 20 procent på förrättningar enligt taxa A skulle enligt förbundets mening äventyra syftet med den statliga subventioneringen, nämligen att underlätta eller att göra vissa förrättningar särdeles förmånliga.

Det synes förbundet vidare som om en kostnadsökning beträffande vissa förrättningar med 20 procent icke skulle motsvara den värdeökning från år 1950, som kan ha ägt rum på i varje fall vissa förrättningsobjekt. Av denna orsak finner förbundet det därför angeläget framhålla, att ökningen i förrättningskostnader icke blir för stor.

Föredraganden.

Innan jag går in på lantmäteristyrelsens anslagsäskanden torde jag få behandla styrelsens förslag till ny lantmäteritaxa. Jag torde då först få erinra om att nu gällande taxa i fråga om ersättningsbeloppens storlek bygger på principen att ersättningarna för flertalet s. k. legala förrättningar — bland annat förrättningar enligt lagen om delning av jord å landet — i genomsnitt skola uppgå till 40 procent av lantmäteriets självkostnader samt att de i fråga om övriga förrättningar i stort sett skola motsvara självkostnaden.

Inom de olika grupperna har dock gjorts en viss differentiering. Då frågan om grunderna för taxan underställdes riksdagen, uttalade nämligen dåvarande departementschefen (prop. nr 104/1950) att avgifterna borde hållas låga för sådana förrättningar som vore av särskild betydelse för jordbrukets rationalisering. Även i övrigt borde man vid detaljutformningen av taxan eftersträva en viss differentiering med hänsyn till sådana faktorer som exempelvis värdet av förrättningsobjektet, det ekonomiska värdet av förrättningens genomförande samt förrättningens allmännyttan över huvud taget. Dessa synpunkter ha beaktats i den nu gällande taxan.

De kostnadsberäkningar, som lågo till grund för 1950 års taxa, voro i huvudsak baserade på pris- och löneläget under tiden april 1948—juli 1949. I vissa avseenden lågo de därför redan vid den tidpunkt, då taxan fastställdes, under det verkliga kostnadsläget. De pris- och lönestegringar, som därefter ägt rum, ha vidare uppenbarligen helt ändrat läget.

Då förevarande anslag anmälades i förra årets statsverksproposition uttalade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet att tarifferna i taxan på grund av de kostnadsökningar, som inträffat efter det taxan fastställdes eller som vore att förvänta, icke kunde beräknas komma att ge den kostnadstäckning, som avsetts. Då taxan tillämpats allenast en kort tid och då det vore oklart, hur stora kostnadsökningarna kunde bli, ansåg han sig dock ej för det dåvarande vilja förorda någon höjning av taxan. Han uttalade emellertid att frågan borde upptagas ett kommande år. Någon erinran häremot gjordes ej av riksdagen.

Lantmäteristyrelsen har nu lagt fram förslag till ny taxa. Den har därvid undersökt storleken av de kostnadsökningar, som inträffat fram till mitten av juni 1951. Enligt styrelsen skulle det därvid ha visat sig att taxetariffer-

na skulle behöva höjas med i genomsnitt 20 procent, om 1950 års subventionsgränser skola bibehållas. Styrelsens taxeförslag går jämväl ut på en dylik höjning.

Av remissinstanserna ha i huvudsak endast Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk framställt erinringar mot den föreslagna höjningen. Med anledning av vad som anförts i dessa yttranden vill jag först framhålla att förslaget ingalunda innebär att hela den kostnadsökning, som ägt rum efter det taxan fastställts, skall slå igenom i priserna. För de legala förättningarna — och det är uppenbarligen dessa som ha den största betydelsen ur jordbrukets synpunkt — skulle således den föreslagna taxehöjningen endast kompensera omkring 40 procent av kostnadsökningen och för åtskilliga av dessa förrättningar skulle compensationen stanna vid ännu lägre belopp.

De synpunkter på frågan om en differentiering av taxeavgifterna, som anfördes i propositionen nr 104/1950, böra vidare givetvis beaktas även i fortsättningen. Det bör under sådana förhållanden ej erbjuda någon svårighet att även i samband med en taxehöjning beakta intresset av att jordbruksrationaliseringen ej försvåras ävensom att över huvud taga erforderlig hänsyn till de speciella förhållanden, som kunna föreligga i fråga om vissa grupper av förrättningar.

Med hänsyn till vad nu anförts anser jag att anledning ej finnes att frångå den av 1950 års riksdag fastställda principen, att taxeinkomsterna böra motsvara 40 procent respektive 100 procent av lantmäteriets självkostnader. Under sådana omständigheter anser jag mig alltså böra biträda förslaget om en taxehöjning.

Vad angår frågan om höjningens storlek vill jag först framhålla, att den taxehöjning med i genomsnitt 20 procent, som lantmäteristyrelsen föreslagit, synes ligga i underkant, om man enbart tar hänsyn till kostnadsutvecklingen. Jag vill erinra om att beräkningen bygger på pris- och löneläget i juni 1951 och sålunda ej inrymmer den prisstegring, som ägt rum under andra halvåret 1951.

Under sådana omständigheter synes en tillämpning av 1950 års riksdagsbeslut närmast böra föranleda en större höjning av taxan än den, som lantmäteristyrelsen föreslagit. Med hänsyn bland annat till att vissa vinster genom rationaliseringen av arbetet torde komma att uppstå efter hand har jag emellertid ansett mig böra stanna för att nu endast förorda en höjning av den storleksordning, som lantmäteristyrelsen föreslagit. Då grunderna för den nu gällande lantmäteritaxan underställts riksdagen torde dennas godkännande av den nu förordade höjningen böra inhämtas. Därest riksdagen ej har något att erinra däremot torde Kungl. Maj:t emellertid böra äga befogenhet att i fortsättningen företaga de justeringar av taxenivån, som kunna befinnas påkallade med hänsyn till den allmänna kostnadsutvecklingen.

Av praktiska skäl torde, såsom lantmäteristyrelsen föreslagit, taxehöjningen böra genomföras genom utfärdandet av en helt ny lantmäteritaxa. I

samband därmed böra även nya stadstaxor utfärdas. Vidare böra vissa av taxehöjningen föranledda jämkningar vidtagas i kungörelsen angående ersättning till vissa förrättningsmän för förrättning enligt lagen om enskilda vägar. Jag torde senare få anmäla dessa frågor för Kungl. Maj:t.

Vad härefter angår lantmäteristyrelsens anslagsäskanden vill jag först beträffande förslaget rörande centralkontoret erinra om att detta kontor inrättades så sent som år 1950. Jag anser därför att ytterligare någon tids erfarenhet av kontorets arbetsformer bör inhämtas, innan frågan om ändringar i kontorets organisation provas. Vid kontorets inrättande förutsattes att personalbehovet vid kontoret skulle tillgodoses inom distriktsorganisationens allmänna ram. Detta bör tills vidare alltjämt gälla. Jag kan därför icke biträda styrelsens förslag om personalförstärkningar för kontorets räkning. Jag vill dock icke motsätta mig att de fyra extra mätningsteknikerna i 21 och 19 lönegraderna skola få extra ordinarie anställning i motsvarande lönegrader.

Arbetsbelastningen för distriktsorganisationen i Kalmar län och det stora behovet av omskiften därstädes motivera enligt min mening i och för sig att skiftesverksamheten bör få den förstärkning, varom lantmäteristyrelsen hemställt. För närvarande finner jag mig dock icke kunna föreslå större utvidgning av personalresurserna än med en förste mätningstekniker i lönegrad Ce 21, en mätningstekniker i lönegrad Ce 16 samt ett kontorsbiträde. Ett bifall till detta förslag medför en ökning av medelsbehovet med i runt tal 25 000 kronor.

Såsom jag anført i tidigare sammanhang är jag icke beredd att nu taga ställning till spørgsmålet om förbättrad befordringsgång för kontorsbiträden med specialutbildning. Detsamma gäller den därmed sammanhängande frågan om inrättande av ett antal distriktsassistenttjänster i lönegrad Ce 13. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anført i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag emellertid, att medel skola beräknas för 50 kanslibiträdestjänster i lönegrad Ce 11 i stället för 50 kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ce 8. Kostnadsökningen härför kan uppskattas till 50 000 kronor.

Vidare vill jag tillstyrka styrelsens förslag att en särskild tjänst skall inrättas för tillsynen över distriktsorganisationens centrala instrumentförråd. Dock bör enligt min mening härför avses en tjänst som materialförvaltare i lönegrad Ca 14. För ändamålet böra upptagas 8 800 kronor.

Då de 20 kontorsbiträden, som anställas den 1 januari 1952, ingå i personalramen, och medel till deras avlöningar redan äro beräknade under anslaget, kan jag icke förorda äskandet att anslaget för nästa budgetår skall höjas med belopp motsvarande halva lönen till dessa biträden.

I övrigt har jag icke någon annan erinran i fråga om styrelsens beräkningar av medelsbehovet än att jag finner anslaget böra minskas med belopp motsvarande avlöningarna till 16 lantmätare i Ce 27 eller med i runt

tal 250 000 kronor i stället för, som styrelsen föreslagit, med belopp motsvarande avlöningarna till 14 dylika lantmätare. Anslaget bör sålunda å ena sidan höjas med 125 800 kronor motsvarande avlöningen till åtta lantmätare i Ca 27, med 172 800 kronor i anledning av den reglerade befordringsgången och beräknade löneklassförändringar, samt med 1 762 000 kronor i anledning av det rörliga tilläggets höjning. Å andra sidan bör anslaget sänkas med sammanlagt (65 900 + 250 000 + 18 600 + 12 500 + 75 400 =) 422 400 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle anslaget behöva höjas med (25 000 + 50 000 + 8 800 + 125 800 + 172 800 + 1 762 000 — 422 400 =) 1 722 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 3 666 500 (+ 70 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 4 798 000 (— 107 000) kronor;

rörligt tillägg 2 742 500 (+ 1 759 000) kronor.

Anslaget bör alltså uppföras med (3 666 500 + 4 798 000 + 2 742 500 =) 11 207 000 (+ 1 722 000) kronor.

Å personalförteckningen för lantmäteriets distriktsorganisation bör antalet lantmätartjänster å övergångsstat minskas med sex. Vidare bör å förteckningen uppföras en materialförvaltartjänst i lönegrad Ca 14.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna vad jag i det föregående anført rörande ändringar i grunderna för lantmäteritaxan m. m.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att å personalförteckningen för lantmäteriets distriktsorganisation vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående;

c) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteriets distriktsorganisation, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	3 666 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	4 798 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 742 500

Summa kronor 11 207 000;

d) till Lantmäteriets distriktsorganisation: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 11 207 000 kronor.

[195] 7. Lantmäteriets distriktsorganisation: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 550 000	2 930 783
1951/52 (statsliggaren s. 846) ..	2 550 000	
1952/53 (förslag)	2 946 000	

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 502 000 kronor. De ändringar som föreslås i gällande omkostnadsstat framgå av följande sammanställning.

	1951/52	Ökning
1. Reseersättningar	1 850 000	150 000
2. Förnyelse och underhåll av utrustning	205 000	115 000
3. Övriga expenser	350 000	137 000
4. Kostnader i samband med lantmäteriförrättningar ..	100 000	100 000
		502 000

M o t i v. 1. Medelsåtgången under posten reseersättningar var budgetåret 1950/51 1 883 307 kronor. Belastningen sagda år var emellertid av vissa skäl onormalt låg. Av den totala medelsförbrukningen utgöra traktamentsersättningarna en något större del än resekostnaderna. De förra beräknas ha höjts med i genomsnitt 18 procent. Med hänsyn till föreliggande svårigheter att bedöma kostnadsutvecklingen i fråga om reseersättningarna har lantmäteristyrelsen inskränkt sig till att föreslå den höjning av anslagsposten, som för-anledes av de höjda traktamentsersättningar.

2. Styrelsen erinrar om att den i de senaste årens anslagsäskanden angivit det årliga medelsbehovet för förnyelse och underhåll av distriktsorganisationens utrustning till något mer än 300 000 kronor. På grund av det statsfinansiella läget ha medel icke kunnat anvisas i erforderlig utsträckning. Sålunda utgjorde posten för budgetåren 1950/51 och 1951/52 235 000 respektive 205 000 kronor. Förnyelse och underhåll ha därför måst eftersättas de senaste åren. Detta förhållande och en höjning av anskaffnings- och reparationskostnader, som kan uppskattas till i medeltal 20 procent, medföra att en uppräknings av posten blir oundviklig. På lång sikt måste sålunda posten med nu gällande priser upptagas med 360 000 kronor. Då styrelsen med hänsyn till det allmänna ekonomiska läget funnit sig böra uppskjuta viss förnyelse av utrustningen till ett kommande budgetår anser den dock posten för nästa budgetår kunna begränsas till 320 000 kronor.

3. Av den begärda uppräknings å 137 000 kronor hänföres 50 000 kronor till kostnader för renhållning och städning, likaledes 50 000 kronor till kostnader för skrivmateriel, papper m. m., 23 000 kronor till telefonavgifter och annonsering m. m. samt 14 000 kronor till kostnader för bokinköp och bokbindning. Uppräknings motiveras dels med medelsförbrukningen under budgetåret 1950/51, dels med inträdda prishöjningar. Medelsåtgången för renhållning och städning samt telefon m. m. översteg sålunda nämnda budgetår den beräknade med cirka 36 000 respektive 7 000 kronor. Prishöjning-

arna ha uppskattats till omkring 10 procent för städning, 100 procent å skrivmateriel och papper samt 25 procent å telefon och bokinköp. Højningen av det för skrivmateriel och papper beräknade beloppet har dock begränsats, enär styrelsen gjort en översyn av lantmåteriets formulär och blanketter, varvid en betydande koncentration kunnat åstadkommas.

4. Medelsåtgången var budgetåret 1950/51 306 841 kronor. Överskridandet saknar större betydelse, enär statsverket i samband med taxeuppbörden erhåller gottgörelse för alla utgifter från denna post. Då nu någon erfarenhet föreligger rörande medelsbehovet å posten anses denna böra anpassas efter den faktiska förbrukningen. I avvaktan på ytterligare erfarenhet finner styrelsen dock højningen kunna begränsas till 100 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* uttalar att anslagsposterna till sjukvård m. m. samt bränsle, lyse och vatten med hänsyn till belastningen synas böra bestämmas till 30 000 kronor vardera.

Förslaget om uppräknings av anslagsposten till reseersättningar med 150 000 kronor anser sig statskontoret med hänsyn till bland annat højningen av traktamentsersättningarna icke kunna motsätta sig, trots angelägenheten av att resekostnaderna begränsas i möjligaste mån.

Enligt statskontorets mening bör till förnyelse och underhåll av utrustning i nuvarande läge anvisas högst 250 000 kronor. Medelsanvisningen för bokinköp, bindning av böcker m. m. synes böra begränsas till högst 55 000 kronor.

Föredraganden.

I likhet med statskontoret förordar jag att posterna sjukvård m. m. samt bränsle, lyse och vatten skola upptagas med 30 000 kronor vardera. Detta innebär en uppräknings med 5 000 kronor respektive 10 000 kronor. Lantmåteristyrelsens förslag i fråga om posten reseersättningar föranleder icke någon erinran från min sida. Denna post torde sålunda böra höjas med 150 000 kronor. Till förnyelse och underhåll av utrustning kan jag för närvarande icke tillstyrka högre medelsanvisning än 235 000 kronor eller 30 000 kronor mer än för innevarande budgetår. Vad angår posten övriga expenser förordar jag att denna skall uppräknas med 101 000 kronor till 451 000 kronor. Slutligen kan jag biträda styrelsens hemställan att posten kostnader i samband med lantmåteriförrättningar skall höjas med 100 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med $(2\,550\,000 + 5\,000 + 10\,000 + 150\,000 + 30\,000 + 101\,000 + 100\,000 =)$ 2 946 000 kronor eller 396 000 kronor mer än för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmåteriets distriktsorganisation.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmåteriets distriktsorganisation: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 946 000 kronor.

[196] 8. Lantmäteriets distriktsorganisation: Utrustning.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1950/51	252 500	228 254	34 165
1951/52 (statsliggaren s. 847)	100 000		
1952/53 (förslag)	235 000		

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall uppföras med 346 000 kronor. Av beloppet avses 156 000 kronor för en successiv upprustning av distriktskontoren samt 190 000 kronor för inköp av ett stereoinstrument för distriktsorganisationens centralkontor.

M o t i v. *Lantmäteristyrelsen* erinrar om att den i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår lagt fram en plan för upprustning av organisationenheter i tekniskt avseende. Kostnaderna härför uppskattades vid 1949 års priser till 680 000 kronor. Planen ansågs bära genomföras under loppet av fyra år. Styrelsen begärde därför ett anslag å 170 000 kronor. Då endast 100 000 kronor anvisades har anskaffningen måst inskränkas väsentligt utöver vad styrelsen ansett tillrädligt.

Styrelsen anför att det är betydelsefullt att alla möjligheter till ökning av distriktsorganisationens kapacitet tillvaratagas i dagens läge. Den väg som styrelsen nu liksom tidigare i första hand vill rekommendera är rationalisering. För att uppnå en försvarbar effektivitet behöver lantmäteriet emellertid tillskott av främst teodoliter, takymetrar, avvägningsinstrument, pantografer, polär- och ortogonalkoordinatografer, stereoskop, additionsmaskiner, bredvalsiga skrivmaskiner, ljusbord och kartsåp. Det bör anmärkas att kostnaden för anskaffningen av denna utrustning kompenseras fullt ut genom ökade taxeinkomster. Genom de prisstegringar som inträtt under det senaste året och som uppgå till i runt tal 30 procent utgör anskaffningskostnaden för den vid början av budgetåret 1952/53 sålunda erforderliga utrustningen 780 000 kronor. Styrelsen anser att anskaffningen bör fördelas på högst fem år. Den föreslår därför att anslaget för detta ändamål skall höjas till 156 000 kronor.

Styrelsens förslag rörande viss omläggning av arbetet vid distriktsorganisationens centralkontor (jfr s. 351 f.) förutsätter bland annat inköp av ett nytt stereoinstrument. Under framhållande av att svårigheter föreligga att nu exakt kunna angiva anskaffningskostnaden uppskattar styrelsen denna till 190 000 kronor. Till stöd för förslaget anföres, att inköpet skulle innebära en gynnsam kapitalplacering. Investeringskostnaden motsvarar praktiskt taget endast lönekostnaden för en enda mätningstekniker under ett tjugotal år. Instrumentets effekt i de arbeten, där det är avsett att sättas in, är mångdubbelt större och tillför statsverket en inkomstökning, som avsevärt överstiger anskaffningskostnaden. Styrelsen anser därför att denna utgift icke rimligen kan avvisas utifrån ekonomiska betraktelsesätt.

Lantmäteristyrelsen ifrågasätter slutligen med hänsyn till att lantmäteriets utrustningskrav på grund av det statsfinansiella läget bedömts mycket restriktivt under senare år, om icke investeringsbehovet kan finansieras lånevägen. I princip skulle det vara möjligt att tillfredsställande amortera ett lån för utrustningsändamål med de inkomstökningar, som genom en bättre teknisk utrustning inom lantmäteriet skulle tillföras statsverket. Anordningen skulle innebära att erforderligt kapital för lantmäteriets utrustning skulle upptagas å kapitalbudgeten i likhet med vad som sker exempelvis för väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond eller statens reproduktionsanstalts fond.

Y t t r a n d e. Vad gäller den föregående år beslutade successiva anskaffningen av viss utrustning för distriktsorganisationen förutsätter *statskontoret*, att det rådande finansiella läget icke medger större medelsanvisning för ändamålet under budgetåret 1952/53 än som ansetts böra ifrågakomma för innevarande budgetår eller 100 000 kronor. I överensstämmelse med vad ämbetsverket anfört rörande lantmäteristyrelsens förslag under distriktsorganisationens avlöningsanslag om viss utökning av centralkontorets organisation kan det ej tillstyrka, att medel skola beräknas för inköp av det för kontoret avsedda stereoinstrumentet.

Föredraganden.

I fjolårets anslagsäskanden uppskattade lantmäteristyrelsen distriktsorganisationens medelsbehov för anskaffande av utrustning under en fyraårsperiod till sammanlagt 680 000 kronor. För ändamålet anvisades å riksstaten ett anslag av 100 000 kronor. På grund av de prisstegringar, som inträtt, beräknar styrelsen nu, att 780 000 kronor erfordras för att planen för upprustningen skall kunna fullföljas. Då styrelsen ansett anskaffningen böra fördelas på fem år, äskar den för nästa budgetår 156 000 kronor för ändamålet.

Därjämte har styrelsen hemställt att 190 000 kronor skola anvisas för att möjliggöra inköp av ett nytt stereoinstrument för distriktsorganisationens centralkontor. Till stöd för denna framställning har styrelsen särskilt framhållit, att anskaffningen skulle vara ekonomiskt fördelaktig för statsverket genom de besparingar av arbetskostnader, som den skulle medföra.

Jag delar styrelsens uppfattning om angelägenheten av att distriktsorganisationens kapacitet skall ökas genom att fullgoda tekniska hjälpmedel ställas till dess förfogande. Med hänsyn härtill och då centralkontoret gjort en mycket effektiv insats särskilt på vissa områden, där lantmäteriets arbetsbalans är stor, vill jag tillstyrka styrelsens framställning om att medel skola anvisas till inköp av ett stereoinstrument. För detta ändamål och för anskaffande av annan utrustning torde därför böra anvisas sammanlagt 235 000 kronor. Anslaget bör sålunda uppföras med detta belopp för nästa budgetår.

Då jag icke är beredd att nu pröva huruvida, såsom lantmäteristyrelsen

ifrågasatt, förevarande utgiftsbehov böra tillgodoses över kapitalbudgeten, torde medlen alltså böra anvisas å driftbudgeten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteriets distriktsorganisation: Utrustning*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av
235 000 kronor.

[197] 9. Kostnader för kurser för lantmäteritekniska biträden m. fl.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1950/51	14 100	15 534	32 273
1951/52	—		
1952/53 (förslag)	17 000		

Av reservationen den 30 juni 1951 komma enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 9 mars och den 11 maj 1951 att tagas i anspråk 7 800 kronor för tryckning av handböcker i mätningstekniska ämnen samt 14 000 kronor för en kurs för utbildning av kontorspersonalen för lantmäteriets distriktsorganisation.

Y r k a n d e n. Lantmäteristyrelsen hemställer, att ett anslag av 30 000 kronor skall anvisas för budgetåret 1952/53. Medelsbehovet beräknas på följande sätt.

1. En kurs för utbildning av kontorsbiträden	14 100
2. Tre fortbildningskurser för kontorspersonal	22 500
	36 600
3. Avgår beräknad reservation (i runt tal)	6 600
	30 000

M o t i v. 1. Avgången bland kontorspersonalen inom distriktsorganisationen är mycket hög. Efter den kurs som hålles under hösten 1951 väntas relativt snabbt komma att uppstå ett underskott å kontorspersonal, vilket icke kan fyllas på annat sätt än genom nyutbildning. En kurs bör därför anordnas jämväl under nästa budgetår. Kostnaderna för en kurs med 30 elever beräknas till samma belopp som för tidigare kurser.

2. Lantmäteristyrelsen föreslog i anslagsäskandena för budgetåret 1948/49 att särskilda fortbildningskurser för kontorspersonal inom distriktsorganisationen skulle anordnas. Förslaget avvisades dock. Nu framhålles att behovet av fortbildning ytterligare skärpts i och med att alltmer kvalificerade arbetsuppgifter åläggas biträdespersonalen. Särskilt måste höga krav ställas på ett biträde vid varje distriktskontor. Berörda fortbildning bör därför nu icke längre uppskjutas. Under nästa budgetår föreslås tre kurser med vardera 15 elever skola anordnas.

Vid fortbildningskurserna bör största vikten läggas vid tekniska uppgifter (karterings- och beräkningsteknik) samt uppgifter i samband med förrättingars handläggning m. m. (praktisk förrättningskunskap). Den förra ämnesgruppen beräknas kräva 90 lektions- och övningstimmar, den senare omkring 120. Kurstiden beräknas till omkring sex veckor. Övningarna föreslås skola förläggas till länskontoret i Stockholm och lektionerna till de lokaler i Stockholm, där utbildningskurserna anordnas. Särskild kostnad för hyra, inredning och möbelutrustning skulle därigenom undvikas.

Kostnaderna per kurs uppskattas till 6 500 kronor. Av beloppet avses 5 000 kronor för arvoden till lärare och assistenter, 600 kronor till förbrukningsmateriel, 600 kronor till värme, lyse och städning samt 300 kronor till oförutsedda utgifter. Därutöver upptagas 3 000 kronor för utarbetande av kompendier.

Eleverna förutsätts skola få oavkortad lön under den tid kursen pågår ävensom resekostnadsersättningar och tjänstgöringstraktamenten. Dessa ersättningar anses böra bestridas från distriktsorganisationens omkostnadsanslag.

Y t t r a n d e. Mot förslaget om anordnande av en kurs för nyutbildning av kontorspersonal även under budgetåret 1952/53 framställer *statskontoret* icke någon erinran. Däremot anser ämbetsverket behovet av särskilda fortbildningskurser för kontorspersonal ej styrkt. Det motsätter sig därför förslaget om medelsanvisning härför.

Föredraganden.

Jag tillstyrker lantmäteristyrelsens framställning att en kurs för utbildning av kontorsbiträden för distriktsorganisationen skall få hållas jämväl under nästa budgetår. I enlighet med styrelsens förslag torde kostnaderna för denna kurs böra uppskattas till 14 100 kronor.

I fråga om styrelsens förslag att även en undervisningsverksamhet skall igångsättas för vidareutbildning av kontorsbiträden, som redan äro anställda inom distriktsorganisationen, ställer jag mig mera tveksam. Jag anser mig dock böra föreslå, att en dylik kurs skall på försök få anordnas under nästa budgetår. Kostnaderna för en dylik kurs och för utarbetande av kompendier synas i enlighet med styrelsens beräkningar böra uppskattas till 9 500 kronor. Vad styrelsen anfört rörande resekostnadsersättningar och traktamenten åt eleverna föranleder icke någon erinran från min sida.

Då en reservation av 6 600 kronor kan väntas föreligga å anslaget vid ingången av nästa budgetår, skulle vid bifall till vad jag föreslagit anslaget behöva uppföras med $(14\,100 + 9\,500 - 6\,600 =)$ 17 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för kurser för lantmäteritekniska biträden m. fl.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 17 000 kronor.

[198] 10. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	250 000	135 544
1951/52 (statsliggaren s. 847)	250 000	
1952/53 (förslag)	150 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall uppföras med 150 000 kronor.

M o t i v. Förslaget motiveras med att medelsåtgången de tre senaste budgetåren varit respektive 136 289, 149 809 och 135 544 kronor. Det genomsnittliga beloppet av beviljade bidrag har ökat till följd av höjningarna av lantmäteritaxan. Däremot har antalet beviljade bidrag sjunkit beroende på den ökade nominella välståndsggraden. Styrelsen har visserligen vid bestämmandet av bidragsnormerna tagit hänsyn till de ökade levnadskostnaderna, men av försiktighetsskäl har höjning icke skett i takt med den reella inkomstförbättringen.

Föredraganden.

Jag hemställer i enlighet med lantmäteristyrelsens förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[199] 11. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	275 000	222 660
1951/52 (statsliggaren s. 848)	275 000	
1952/53 (förslag)	400 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 125 000 kronor till 400 000 kronor.

M o t i v. Under budgetåren 1948/49, 1949/50 och 1950/51 har medelsåtgången varit respektive 172 550, 182 254 och 229 796 kronor. Större delen av nämnda belopp har avsett bidrag till utflyttningskostnader. Bidrag till odlingskostnader äro obetydliga liksom bidrag till väganläggningar i riket utom Kopparbergs län. Någon större förändring i behovet av bidrag för utflyttning och nämnda väganläggningar är ej att förvänta. Däremot beräknas behovet av bidrag till väganläggningar i samband med skiftena i Kopparbergs län komma att stiga avsevärt.

För att få ett begrepp om utvecklingen beträffande vägbyggena vid dala-skiftena har lantmäteristyrelsen hösten 1950 inhämtat upplysningar genom

överlantmätaren angående vägbyggnadsföretagens beräknade omfattning under de närmaste fem åren. Dessa beräkningar tyda på att redan anslaget för innevarande budgetår är för knappt och sannolikt måste överskridas samt att för budgetåret 1952/53 en väsentlig ökning är nödvändig. För kommande budgetår räknar styrelsen sålunda med att sammanlagt inemot 500 000 kronor erfordras. Med hänsyn till att väganläggningarna vid dalaskiftena möjligen komma att försenas i förhållande till det hösten 1950 förutsatta tidsprogrammet samt till att bidragen normalt utbetalas först en tid efter det åtgärderna utförts, har styrelsen dock ansett tillräckligt att anslaget höjes till 400 000 kronor.

Vidare anföres att några besparingsåtgärder icke rimligen kunna vidtagas beträffande bidragskostnaderna under detta anslag. Bidragen utgå nämligen enligt gällande statsbidragsbestämmelser och äro till tidpunkten för utbetalandet beroende av hur långt skiftesförrättningarna förts. Den ökning av medelsbehovet, som nu uppstått, är delvis en följd av den utbyggnad av skiftesverksamheten i Kopparbergs län, som beslutades vid 1950 års riksdag.

Föredraganden.

Lantmäteristyrelsens uppskattning av medelsbehovet under förevarande anslag anser jag böra godtagas. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[200] 12. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	100 000	106 183
1951/52 (statsliggaren s. 848)	100 000	
1952/53 (förslag)	100 000	

Med biträdande av yrkande av *lantmäteristyrelsen* (skr. 27/8 1951) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[201] 13. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	50 000	61 101
1951/52 (statsliggaren s. 849) ..	50 000	
1952/53 (förslag)	50 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp.

Från anslaget utbetalas tilläggsersättning till förrättningsmän, som av länsstyrelsen förordnats enligt lagen om enskilda vägar och icke inneha statlig befattning, för förrättningar, som påbörjats men icke avslutats före den 1 juli 1950. Medelsbehovet torde därför så småningom komma att minska. Med hänsyn till medelsförbrukningen under budgetåret 1950/51 har lantmäteristyrelsen dock icke ansett någon sänkning av anslaget nu tillräddig.

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[202] 14. Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 000	6 020
1951/52 (statsliggaren s. 849) ..	5 000	
1952/53 (förslag)	5 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp. Styrelsen anför, att medelsåtgången närmast beror på tillkomsten av nya samhällen eller utvidgningar av sådana och att anslagsberäkningen därför måste bli mycket osäker. Styrelsen anser därför, att anslaget trots belastningen (budgetåren 1948/49 och 1949/50 11 472 respektive 24 496 kronor) tills vidare kan bibehållas vid oförändrat belopp.

Y t t r a n d e. Med hänsyn till medelsåtgången under de senaste budgetåren ifrågasätter *statskontoret* en skälig uppräknings av anslaget.

Föredraganden.

I likhet med lantmäteristyrelsen anser jag, att anslaget för nästa budgetår kan upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[203] 15. Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	15 000	10 856
1951/52 (statsliggaren s. 849) ..	10 000	
1952/53 (förslag)	10 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp. Styrelsen anför, att det icke låter sig göra att i förväg med någon större säkerhet beräkna medelsåtgången. Denna är nämligen beroende icke blott av beslutade indelningsändringar utan jämväl av förrättningarnas omfattning och tidpunkten för deras avslutande. Enär jordregister numera kan föras i stad torde behovet av förrättningar av här avsett slag emellertid komma att avtaga längre fram. På grund av pågående förrättningar bör anslagsposten enligt styrelsens mening dock icke upptagas med lägre belopp än 10 000 kronor för budgetåret 1952/53.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[204] 16. Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 400	4 938
1951/52 (statsliggaren s. 850) ...	4 600	
1952/53 (förslag)	4 600	

I ett av lantmäteristyrelsen med skrivelse den 27 augusti 1951 överlämnat yttrande har *länsstyrelsen i Västerbottens län* uppskattat kostnaderna för tilläggsavvittringen under budgetåret 1952/53 till 4 600 kronor. *Lantmäteristyrelsen* föreslår i enlighet härmed en anslagsanvisning av 4 600 kronor för nästa budgetår.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 600 kronor.

[205] 17. Ströängars indragande till kronan.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	7 200	6 847
1951/52 (statsliggaren s. 850) ..	7 200	
1952/53 (förslag)	7 200	

I yttranden av *länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län*, överlämnade av lantmäteristyrelsen med skrivelse den 27 augusti 1951, beräknas medelsbehovet för ändamålet under budgetåret 1952/53 till 3 400 kronor för Västerbottens och 6 300 kronor för Norrbottens län. Med hänsyn till medelsåtgången under de tre senaste budgetåren hemställer emellertid *lantmäteristyrelsen*, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp.

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ströängars indragande till kronan* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 7 200 kronor.

[206] 18. Kostnader för provskiften i Kopparbergs län.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	35 000	30 544
1951/52 (statsliggaren s. 851) ..	20 000	
1952/53 (förslag)	30 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget skall uppföras med 30 000 kronor. Styrelsen anför att utgifterna å detta anslag äro beroende av när beslutade utflyttningar och väganläggningar komma till stånd vid de provskiften i Kopparbergs län, där sådana åtgärder ännu återstå. Det möter stora svårigheter att i förväg göra några exakta beräkningar av utgifternas storlek. Överlantmätaren i Kopparbergs län har emellertid i samråd med vederbörande förrättningsmän uppskattat utgifterna under nästa budgetår för varje aktuell förrättning och därvid kommit till ett sammanlagt belopp av 30 000 kronor.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

L. Rikets allmänna kartverk.

[207] 1. Rikets allmänna kartverk: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 771 000	2 908 735
1951/52 (statsliggaren s. 852)	2 845 000	
1952/53 (förslag)	3 487 000	

Yrkanden. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 24/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 674 000 kronor till 3 519 000 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Personalförstärkningar m. m.		
a) 1 statstopograf i Ce 25	14 694	
b) 1 byråingenjör i Ce 24	13 572	
c) 8 statskartografaspiranter i Cf 18	78 912	
d) 4 statskartografjänster i Ca 27		63 552
e) 2 arkivbiträden i Ce 14	16 848	
f) 1 pensionerad underofficer med arvode	5 556	
g) 1 instrumentmakare i Cf 12	7 116	
h) 1 kanslibiträde i Ce 11	7 392	
2. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringsgång samt löneklassförändringar	58 472	
3. Löneregleringen för chefstjänstemän m. m.	16 120	
4. Höjningen av det rörliga tillägget	518 706	
5. Överföring å ordinarie stat av 1 byrådirektör i Ce 31, 1 statstopograf i Ce 25, 9 kartassistenter i Ce 16, 2 ritare i Ce 11 och 3 expeditionsvakter i Ce 9 m. m.	—	
	737 388	63 552
	+ 673 836	

Motiv. Kartverket framhåller inledningsvis att det i anslagsäskandena icke upptagit några ändringar i lönegradsplacering för olika slag av tjänster, ehuru de förslag till sådana ändringar, som under senare år i olika sammanhang framförts av verket, alltjämt till större delen kvarstå och måste få sin snara lösning om kartarbetets fortsatta bedrivande i erforderlig omfattning icke skall äventyras. Att verket det oaktat nu underlåtit att på nytt framlägga förslagen är beroende på att det ställts i utsikt att 1949 års tjänsteförteckningskommittés arbete skulle så bedrivas, att dess huvudbetänkande rörande tjänsteförteckningsrevisionen skulle kunna föreläggas 1952 års riksdag. Kartverket har under sådana förhållanden funnit det uteslöst att få genomfört några ändringar, hur nödvändiga de än äro, innan

nämnda principbetänkande framlagts och prövats. Det inskränker sig därför till att särskilt konstatera, att alltjämt ingen nyrekrytering kunnat ske beträffande den lantmäteriutbildade personalen och att på grund härav arbetsledningen särskilt vid de ekonomiska kartarbetena och härför nödvändiga fotogrammetriska arbeten befinner sig i en ytterst prekär situation. Denna kommer att ytterligare förvärras genom pensionsavgång under de närmaste åren.

Kartverket uttalar den förhoppningen att det skall visa sig möjligt för tjänsteförteckningskommittén att taga ställning till frågan om lönegradsplaceringen av den högskoleutbildade arbetsledningspersonalen vid kartverket i så god tid, att frågan kan underställas 1952 års riksdag. Utan att så blir fallet synes rekrytering av statskartografpersonalen, åtminstone fullgod sådan, icke heller kunna äga rum under nästkommande år, då måhända tillfälle eljest skulle kunna yppa sig att bland de då från tekniska högskolan utexaminerade lantmätarna förvärva nya aspiranter. Utan att anställnings- och befordringsförhållandena bli förbättrade och likartade med lantmäteriets synes rekryteringen till kartverket bli omöjliggjord eller åtminstone svag såväl kvalitativt som kvantitativt. Med kartverkets efter omorganisationen 1946 alltmer omfattande och krävande tekniska verksamhet har den lantmäteriutbildade personalens ansvar väsentligt ökat och kraven på densamma måst ställas högre än tidigare. Särskilt gäller detta med hänsyn till att dessa tjänstemäns ställning numera i främsta rummet är den specialutbildade driftsledarens. Svag rekrytering äventyrar därför hela verksamheten och fördyrar arbetena för statsverket.

För de olika ändringsyrkandena lämnas i huvudsak följande motivering.

1 a. I statförslaget för innevarande budgetår beräknade kartverket icke några avlöningsmedel för den statstopograftjänst i Ce 24, som verket äger tillsätta såsom rekryteringstjänst på topografiska kartbyrån. En ordinarie tjänst skulle nämligen på grund av pensionsavgång bli vakant den 1 oktober 1951. Genom beslutet om höjning av pensionsåldrarna uppstod emellertid icke någon ledighet. Medel upptagas nu för en tjänst i Ce 25. Verket anser att innehavaren av rekryteringstjänsten enligt befordringsgång borde ha varit placerad i denna lönegrad redan den 1 januari 1951. Berörda tjänst avses icke vara tillsatt annat än då utbildad rekryteringspersonal finnes och ordinarie tjänst icke är ledig.

1 b. Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 april 1950 äger kartverket att förordna kartassistent, som förvärvat högskoleutbildning i vissa ämnen, såsom byråingenjör i Ce 24. Såsom förutsättning härför gäller att motsvarande antal statskartograftjänster icke uppehållas. Kartverket uttalar att för innevarande budgetår medel för dylika vakanta statskartograftjänster indragits utan att medel beräknats för avlöning åt den byråingenjör, som förordnats redan den 1 juli 1950.

1 c och d. Av de elever vid tekniska högskolans avdelning för lantmäteri, vilka skola avlägga examen våren 1952, beräknas 15 icke bli anställda inom lantmäteriet. Med hänsyn till de många vakanserna på statskartograftjänster

anser kartverket att så många som möjligt av dessa elever böra anställas vid verket. För närvarande äro fem ordinarie statskartografjänster vakanta, varjämte en brist på sex statskartografaspiranter föreligger. Möjligen blir en ordinarie statskartografjänst återbesatt under innevarande budgetår. Under de närmaste åren avgå tre lantmäteriutbildade tjänstemän med pension och genom befordringar eller övergång till annan verksamhet kunna ytterligare vakanser uppstå. Då utbildningen kräver minst tre år för att en aspirant skall bli användbar som arbetsledare, måste även de blivande vakanserna medräknas vid eventuellt möjlig rekrytering under år 1952. Med hänsyn till dessa förhållanden skulle egentligen 13—15 aspiranter behöva anställas. Kartverket anser sig dock knappast kunna räkna med att i bästa fall mer än högst 12 aspiranter kunna erhållas under år 1952. Då i anslaget för innevarande budgetår medel äro upptagna för fyra aspiranter — dessa medel användas för närvarande till avlönande av extra arbetskraft — skulle alltså medel erfordras för minst åtta nya aspiranter. Å andra sidan kan anslaget minskas med belopp motsvarande avlöningarna å fyra ordinarie statskartografjänster, vilka beräknas icke komma att uppehållas de närmaste budgetåren.

1 e och f. Dessa yrkanden framställdes redan i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1951 s. 336 f.). Kartverket anför nu att det redan den 1 oktober 1950 måst anställa en underofficer för skötseln av det hemliga kartförrådet m. m. Om icke detta gjorts skulle expeditionsarbetet ha stoppats och rekvisitioner av kartor icke ha kunnat tillgodoses. Då medel icke anvisats för ändamålet har icke-ordinarie teknisk personal måst indragas på andra byråer till förfång för dessas arbete.

1 g. Arbetena med ombyggnader och översynen av kameror m. m. vid kameraverkstaden i Norrtälje kräva ytterligare en i finmekanik utbildad arbetskraft, om de skola kunna medhinnas mellan flygfotograferingssäsongerna. Kartverket har ansett en instrumentmakare i 14 lönegraden böra kunna vara till fyllest som biträdande arbetskraft till den kartassistent, vilken under ingenjörens ledning utför verkstadsarbetet. För att pröva om med denna lönesättning erforderligt kompetent finmekaniker kan erhållas bör tjänsten försöksvis upptagas i Cf 12.

1 h. Personalstyrkan på den administrativa och kamerala avdelningen har alltid varit i underkant. Arbetsbelastningen har däremot ständigt ökat genom utvidgning av verkets tekniska organisation samt genom nya arbetsuppgifter med därav följande väsentligt ökad expedition. På grund härav har med nuvarande personal övertidsarbete måst tillgripas i avsevärd omfattning särskilt på kassaavdelningen och på registratorskontoret. Ett nytt kanslibiträde har därför måst anställas på kassakontoret. Mycket stora svårigheter föreligga dock även efter denna nyanställning att medhinna arbetet.

2—4. Ökningarna äro av automatisk karaktär.

5. Byrådirektören är chef för beställningsavdelningen och har den 1 juli 1952 innehaft tjänsten i tre år.

Statstopografen, som är placerad på militärbyrån, har tjänstgjort vid kartverket som inbeordrad reservofficer under tiden den 1 oktober 1941—den 31

december 1945. Han anställdes vid kartverket med arvode från och med den 1 oktober 1946 och som extra ordinarie statstopograf från och med den 1 juli 1947.

Genom Kungl. Maj:ts beslut ha sedan den 1 maj 1949 åtta kartassistenter i 19 lönegraden varit förordnade som biträden till arbetsledarna vid de ekonomiska fältarbetena med lön såsom vid vikariatslöneförordnande på tjänst i 21 lönegraden. Kartverket framhåller, att denna organisationsform fungerat i stort sett tillfredsställande och därför bör bibehållas. Vikariatslöneförordnandena för de berörda kartassistenterna böra under sådana förhållanden utbytas mot ordinarie tjänster och samma antal tjänster som kartassistent i lönegrad Ca 19 indragas. Denna åtgärd synes så mycket mer befogad som de tre statskartografjtjänster i Ce 27, vilka vakantsattes vid meddelandet av förordnandena, avförts ur personalförteckningen från och med den 1 juli 1951.

Genom 1946 års betydande ökning av antalet kartassistenter har proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie sådana tjänstemän blivit snedvriden. Av kartassistenterna i 16 eller lägre lönegrad äro 44 ordinarie och 55 icke-ordinarie. Antalet av dem, som föreslås överflyttade till ordinarie stat, har avvägt med hänsyn till dels att proportionen bör vara minst $\frac{2}{3}$ ordinarie och högst $\frac{1}{3}$ icke-ordinarie, dels att icke flera tjänster böra överflyttas till ordinarie stat än att de blivande sökandena beräknas ha varit minst 3 år såsom extra ordinarie i 16 lönegraden efter dessförinnan fullgjord provtjänstgöring.

Då för närvarande till ritare i 11 lönegraden endast befordras väl kvalificerade ritbiträden med längre tjänstetid, böra dessa tjänster vara på ordinarie stat. Att två av ritartjänsterna äro extra ordinarie medför blott onödigt expeditjonsarbete genom att ständiga vikariatslöneförordnanden måste meddelas på ordinarie ritbiträdestjänster, då dessas innehavare befordras till ritare i Ce 11.

Överflyttningen begärdes redan föregående år. De bland kartverkets expeditjonsvakter, som kunna ifrågakomma, ha den 1 juli 1952 mellan $3\frac{1}{4}$ och 5 års tjänstetid i lönegrad Ce 9.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför att behov av personalförstärkning på militärbyrå och de angivna arkiven synes föreligga att döma av den redogörelse som lämnats för arbetsbelastningen därstädes. En viss utökning av personalen å militärbyrå synes för övrigt redan ha vidtagits utan att särskilda medel härför anvisats. Då statskontoret emellertid icke blivit övertygat om att här avsedda arbetsförhållanden även i fortsättningen ej gå att bemästra utan ökad anslagstilldelning, finner sig ämbetsverket i nuvarande statsfinansiella läge icke kunna förorda ett tillmötesgående av anspråken ens i begränsad utsträckning.

Beträffande kartverkets övriga önskemål om personalförstärkning förklarar statskontoret att det icke vill motsätta sig, att medel beräknas för en statstopografjtjänst i Ce 25 å topografiska kartbyrå, för en byråingenjörs-tjänst i Ce 24 å ekonomiska kartbyrå samt för anställande av lämpligt an-

tal statskartografaspiranter i Cf 18. Vad däremot angår befattningen som instrumentmakare vid kameraverkstaden i Norrtälje hänvisar statskontoret till att medel så nyligen som vid innevarande års riksdag anvisats till en förstärkning av personalen å nämnda verkstad. Med hänsyn härtill anser sig ämbetsverket icke nu kunna tillstyrka ytterligare utökning av denna personal.

Kartverkets förslag om ordinariesättning av byrådirektörstjänsten å beställningsavdelningen finner sig statskontoret kunna biträda. Däremot anser ämbetsverket tiden ännu icke vara inne att ordinariesätta befattningen som statstopograf å militärbyrån eller att mot ordinarie tjänster utbyta de vikariatslöneförordnanden i Ca 21, som givits åtta kartassistenter i Ca 19. Beträffande sistnämnda befattningar ifrågasättes för övrigt, om löneställningen ej bör bli föremål för prövning av 1949 års tjänsteförteckningsrevision. I övrigt tillstyrkes att fyra kartassistenter i Ce 16 och två expeditivsvakter i Ce 9 skola överföras till ordinarie stat.

Föredraganden.

Kartverket har sedan länge fått vidkännas svårigheter då det gällt rekryteringen av statskartograf-tjänsterna. Såsom angivits i det föregående synas emellertid vissa möjligheter finnas för verket att erhålla ett antal aspiranter till dylika tjänster bland dem, som i vår avlägga examen vid tekniska högskolans avdelning för lantmåteri. Då vakanserna på ifrågavarande tjänster utgöra ett allvarligt problem för kartverket, tillstyrker jag verkets hemställan att medel för nästa budgetår skola beräknas för avlönande av sammanlagt tolv statskartografaspiranter. I enlighet med vad verket föreslagit bör anslaget i gengäld minskas med ett belopp motsvarande avlöningar å fyra ordinarie statskartograf-tjänster, vilka förutses icke komma att uppehållas under de närmaste åren. Vidare vill jag förorda, att anslaget skall uppräknas med ett belopp motsvarande avlöningarna till en byråingenjör och en statstopograf i lönegrad Ce 24.

Däremot kan jag icke för närvarande biträda kartverkets övriga yrkanden om personalförstärkningar i vidare mån än att jag med hänsyn till vad verket anfört rörande arbetsbelastningen på kassakontoret föreslår, att medel skola beräknas för avlönande av ytterligare ett extra kontorsbiträde.

Vad angår de överföringar av tjänster å ordinarie stat m. m., varom kartverket hemställt, förordar jag att statstopografen i lönegrad Ce 25, nio kartassistenter i lönegrad Ce 16, två ritare i lönegrad Ce 11 och en expeditivsvakt i lönegrad Ce 9 skola ges ordinarie anställning. Därjämte föreslår jag, att de åtta kartassistenter i lönegrad Ca 19, vilka såsom biträdande arbetsledare under fältarbetet för den ekonomiska kartläggningen uppbära vikariatslön i 21 lönegraden, skola erhålla tjänster som förste kartassistenter i lönegrad Ca 21.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag slutligen, att en ordinarie kontorsbiträdestjänst skall utbytas mot en ordinarie kanslibiträdestjänst.

Vid bifall till mina förslag bör anslaget höjas med 48 700 kronor. Kartverkets uppskattning av det ökade medelsbehov, som föranledes av lönegradsuppflyttningar enligt den reglerade befordringsgången samt beräknade löneklassförändringar, löneregleringen för chefstjänstemännen m. m. ävensom höjningen av det rörliga tillägget, föranleder icke någon erinran från min sida. Anslaget bör därför uppräknas med ytterligare (58 500 + 16 100 + 518 700 =) 593 300 kronor. Sammanlagt skulle alltså anslaget behöva höjas med (48 700 + 593 300 =) 642 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 1 665 400 (+ 89 700) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 13 200 (+ 3 400) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 968 000 (+ 1 500) kronor;

rörligt tillägg 840 400 (+ 547 400) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (1 665 400 + 13 200 + 968 000 + 840 400 =) 3 487 000 (+ 642 000) kronor.

Å personalförteckningen böra åtta kartassistenter i lönegrad Ca 19 utbytas mot lika många tjänster som förste kartassistent i lönegrad Ca 21. Vidare böra å förteckningen uppföras ytterligare nio kartassistent-tjänster i lönegrad Ca 16, två ritartjänster i lönegrad Ca 11 och en expeditionsvakttjänst i lönegrad Ca 9, varjämte en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ca 8 bör utbytas mot en kanslibitträdestjänst i lönegrad Ca 11. Slutligen bör statstopografftjänsten i lönegrad Ce 25 överföras å ordinarie stat.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för rikets allmänna kartverk, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för rikets allmänna kartverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förlagsvis</i>	1 665 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förlagsvis</i>	13 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	968 000
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	840 400

Summa kronor 3 487 000;

c) till Rikets allmänna kartverk: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 487 000 kronor.

[208] 2. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	361 800	371 208
1951/52 (statsliggaren s. 854)	366 500	
1952/53 (förslag)	490 000	

Y r k a n d e n. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 24/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 133 200 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	1951/52	Ökning
1. Sjukvård m. m.	16 400	5 200
2. Bränsle, lyse och vatten	36 200	1 500
3. Övriga expenser	179 700	35 000
4. Publikationstryck	127 000	91 500
		133 200

Motiv. 1. Højningen motiveras dels med medelsförbrukningen under budgetåret 1950/51, 19 759 kronor, dels med penningvärdets fall.

2. Verket har uppskattat medelsbehovet med hänsyn dels till medelsåtgången under budgetåret 1950/51, som var 36 727 kronor, dels till de stegrade kostnaderna för elektrisk ström.

3. Kostnaderna för städning beräknas stiga med 7 500 kronor. I övrigt räknas med prishøjningar å cirka 20 procent å allt material.

4. Denna post hänför sig huvudsakligen till tryckningen av ekonomiska kartan. Dessa kostnader ha på grund av det tidigare gällande förmånliga avtalet med generalstabens litografiska anstalt länge kunnat hållas oförändrade. Anstalten har emellertid med hänsyn till de väsentligt stegrade kostnaderna för avlöningar, papper m. m. gjort sådana förluster genom avtalet att detta uppsagts. Enligt ett provisoriskt ingånget nytt avtal rörande tryckningen av den ekonomiska kartan för de tre närmast i tur stående länen skall statens bidrag (omkring halva tryckningskostnaden) höjas med omkring 72 procent i förhållande till det tidigare avtalet. Om anslagsposten icke höjes i motsvarande grad, måste alltså utgivningen av kartorna inskränkas till förfång för planerings- och rationaliseringsverksamheten för samhällsbildning, jordbruk och skogsbruk m. m. med därav följande ökade kostnader för denna verksamhet vid anskaffning av kartmaterial. Genom en samtidigt träffad överenskommelse mellan kartverket och anstalten om højning av kartpriserna samt om högre royalty för statsverket vid kartförsäljningen kommer emellertid samtidigt inkomstposten »Inkomster vid rikets allmänna kartverk» att öka väsentligt. Härigenom kommer højningen av kostnaden för publikationstrycket att mer än täckas för statsverket.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* uttalar att det beträffande posten till övriga expenser räknar med att en skälig, efter enhetliga grunder bestämd procentuell højning av myndigheternas expensanslag för mötande av uppkomna prisslegringar kommer under övervägande. I övrigt har det icke funnit anledning till någon erinran mot kartverkets förslag.

Föredraganden.

Huvuddelen av den ökning av omkostnadsanslaget som kartverket äskar hänför sig till posten publikationstryck. Enligt vad verket anför skulle emellertid den höjning av posten med 91 500 kronor, som begäres, komma att motsvaras av en ökning av statsinkomsterna med väsentligt högre belopp. Jag tillstyrker med hänsyn härtill verkets yrkande beträffande denna post. Jag biträder vidare kartverkets förslag att posten bränsle, lyse och vatten skall höjas med 1 500 kronor. Däremot anser jag att uppräkningsen av posten övriga expenser bör begränsas till 27 000 kronor. I fråga om posten sjukvård m. m. synes det tillräckligt om denna höjes med 3 500 kronor.

Vid bifall till vad jag nu förordat skulle anslaget behöva uppföras med $(366\,500 + 91\,500 + 1\,500 + 27\,000 + 3\,500 =)$ 490 000 kronor eller 123 500 kronor mer än för innevarande budgetår. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för kartverket.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kronor.

[209] 3. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1950/51	1 298 500 ¹	908 309	424 886
1951/52 (statsliggaren s. 855) ..	900 000		
1952/53 (förslag)	1 065 000		

Y r k a n d e n. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 24/8 1951) hemställer, att anslaget skall höjas med 165 000 kronor enligt följande sammanställning.

	1951/52	Ökning
1. Fältarbeten	540 000	100 000
2. Flygfotografering m. m.	322 000	58 000
3. Reproduktionsarbeten	17 000	3 000
4. Ortnamnsgranskning	8 000	4 000
		165 000

5. Vidare hemställer kartverket, att storleken av flygtillägget till verkets flygfotografer och flygförare skall omprövas med hänsyn till penningvärdets fall och att samtidigt grunderna för tillägget skola ändras.

M o t i v. Kartverket anför inledningsvis, att kostnaderna under innevarande fältarbetsperiod i medeltal ökat med 20 procent och att anslaget måste höjas i motsvarande mån. Kostnadsökningen under år 1951 såväl för fältarbetet (ökade traktamenten, resekostnader och kostnader för handräckning och material) som för flygfotograferingen (ökade kostnader för flyg-

¹ Av beloppet ha 448 500 kronor anvisats å tilläggsstat.

planens och kamerornas översyner samt för driften) framgår icke av utgifterna under budgetåret 1950/51. Största delen av dessa utgifter betalas nämligen med förskott, som redovisas efter fältarbetsperiodens slut eller sålunda under innevarande budgetår.

Av reservationen på i runt tal 424 000 kronor hänföra sig 293 000 kronor till det på tilläggsstat anvisade anslaget. Detta anslag avsåg anskaffning av reservdelar till de två senast inköpta flygplanen. Dessa reservdelar ha på grund av förseningar i leveranserna endast delvis betalats under budgetåret 1950/51. Vid innevarande budgetårs slut beräknas icke förefinnas annan reservation än som erfordras för att utlämna förskott för fältarbetena under våren 1952.

1. Med hänsyn till medelsåtgången de senaste budgetåren anses höjningen kunna begränsas till 100 000 kronor. Därvid har även beräknats merkostnad för nya aspiranter på ekonomiska kartbyrån och deras utbildning på fältet.

2. Från och med innevarande budgetår skola kostnaderna för underhåll av flygplan och kameror bestridas från detta anslag, vilket i anledning härav uppräknades med 50 000 kronor. Redan föregående år framhöll emellertid kartverket att minst 70 000 kronor erfordrades för detta ändamål, men att på grund av förefintliga reservationer en medelsanvisning av 50 000 kronor vore tillräcklig för innevarande budgetår. För ändamålet skulle därför nu på grund av kostnadsstegringen erfordras minst 84 000 kronor. Å andra sidan synes genom den år 1951 beslutade anskaffningen av reservdelar, för vilket särskilt anslag beviljats på tilläggsstat för 1950/51, anslagsbehovet kunna minskas med 30 000 kronor under nästkommande budgetår. Berörda kostnad kan därför beräknas till 54 000 kronor för 1952/53. Den övriga delen av anslagsposten (322 000 — 54 000 =) 268 000 kronor måste däremot på grund av kostnadsfördyringen höjas med 20 procent eller med 54 000 kronor.

3. Kostnaderna för reproduktion ha visserligen under budgetåret 1950/51 varit icke oväsentligt lägre än beräknat. Belastningen är emellertid i främsta rummet beroende på hur revideringen av översiktskartorna fortskrider. Under innevarande och nästkommande budgetår väntas medelsåtgången bli betydande på grund av att dels reproduktionskostnaderna stigit, dels reviderad upplaga av generalkartan om möjligt bör utgivas, dels ett stort antal blad av landsfiskalskartan i skalan 1: 400 000 böra nytgivas i anledning av den ändrade indelningen i landsfiskalsdistrikt. Beloppet under denna post bör därför åter upptagas med 20 000 kronor.

4. Med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1950/51 har posten ånyo måst upptagas till 12 000 kronor såsom varit fallet tidigare.

5. Det nuvarande flygtillägget har formen av ett arvode per flygsäsong. Kartverket erinrar om att detta i 1947 års statsverksproposition (IX ht s. 352) beräknades i förhållande till det flygtillägg om 210 kronor per månad, under vilken minst tre uppstigningar skett, som då utgick till fänrik eller underofficer vid flygvapnet. Arvodet till kartverkets flygande personal

fastställdes till 1 600 kronor per år under förutsättning att vederbörande deltagit i flygning under minst 24 dagar. Beloppet ansågs motsvara $\frac{24}{36}$ eller $\frac{2}{3}$ av 2 520 kronor. Kartverket anför att flygtillägget för kartverkets personal redan då blev väsentligt reducerat i förhållande till flygtillägget till flygvapnets personal när kartassistent i 19 lönegraden i lönegradshänseende närmast var jämförbar med löjtnant, vilken då hade ett flygtillägg av 270 kronor per månad. Än mera blev detta fallet genom att flygtilläggen för flygvapnets personal redan vid samma riksdag höjdes utan att kartverkstjänstemännens flygtillägg omräknades. De vid flygvapnet, som tidigare haft flygtillägg med 210 kronor per månad, erhöilo då 270 kronor per månad och de som haft 270 kronor fingo 330 kronor per månad. De framställningar som kartverket gjort om att kartverkets flygtillägg skulle justeras åtminstone efter de höjda motsvarande tilläggen vid flygvapnet ha hittills icke lett till något beslutat. Vid 1951 års riksdag ha flygvapnets flygtillägg med hänsyn till penningvärdets fall ånyo höjts för ifrågavarande grupper från 270 till 300 respektive från 330 till 360 kronor per månad. Kartverkets flygtillägg borde alltså, uträknade efter de grunder som tillämpades år 1947, nu vara lägst $\frac{24}{36} \times 3\,600 = 2\,400$ kronor och högst $\frac{24}{36} \times 4\,320 = 2\,880$ kronor. Kartverket anser en ersättning motsvarande det högre tillägget (2 880 kronor) böra närmast ifrågakomma.

Kartverket förordar därjämte, att flygtillägget till flygfotografer och flygförare skall uppdelas i ett belopp av 360 kronor per månad under flygtjänstgöring samt ett årsarvode av 1 300 kronor att utbetalas efter avslutad flygtjänstgöring. I andra hand föreslås att dessa tjänstemän i stället för årsarvode skola erhålla vikariatslöneförordnande i 21 lönegraden.

Y t t r a n d e. Statskontoret anför att uppräknningen av posterna till fältarbeten och flygfotografering synas i betraktande av belastningen under budgetåret 1950/51 böra begränsas något. Vidare bör posten till reproduktionsarbeten av samma skäl upptagas med oförändrat belopp. Då enligt vad statskontoret har sig bekant frågan om flygtillägg kommer att bli föremål för övervägande i samband med pågående allmänna tjänsteförteckningsrevision, anser ämbetsverket anledning saknas att nu upptaga denna fråga till bedömning.

Föredraganden.

Jag biträder kartverkets äskande att förevarande anslag skall höjas med 165 000 kronor till 1 065 000 kronor. Kartverkets förslag i fråga om storleken av och grunderna för flygtillägget, till verkets flygfotografer och flygförare synas böra prövas i annat sammanhang.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 065 000 kronor.

[210] 4. Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1950/51	80 500	83 479	32 715
1951/52 (statsliggaren s. 855) ..	30 500		
1952/53 (förslag)	100 000		

Vid utgången av innevarande budgetår beräknas 15 000 kronor kvarstå såsom reservation. Beloppet har avsetts för anordnande av en kyl- och undertryckskammare. Frågan om denna anläggning utredes för närvarande.

Y r k a n d e n. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 24/8 1951) hemställer, att anslaget skall uppföras med 122 700 kronor eller 92 200 kronor mer än för innevarande budgetår. Anslaget begäres för följande nyanskaffningar.

1. Inventarier (möbler, skåp m. m.)	8 200
2. Instrument och apparater	7 900
3. Laboratorieutrustning, maskiner och verktyg	26 600
4. Kamera	80 000
	122 700

M o t i v. 1. Av beloppet avses 5 000 kronor för sådan anskaffning av arbetsbord, stolar och uppläggsbord m. m., som erfordras därest nyrekryteringen av statskartografaspiranter kommer till stånd. Därjämte upptagas 1 550 kronor för anskaffning av två kartsåp för fotogrammetriska byråns arkiv för film- och fotobilder samt ett förvaringsskåp för fotokartor för beställningsavdelningen. Slutligen begäras 1 650 kronor för inköp av en magnetofon för att underlätta expeditions- och skrivarbetet vid avgivandet av offerter för beställningsarbeten.

2. För topografiska kartbyråns fältarbeten erfordras fem kurvsökare för att ersätta försliten sådan materiel. Kostnaden uppskattas till 1 000 kronor. Återstående belopp, 6 900 kronor, avses för fotogrammetriska byrån, därav 2 000 kronor för försöksombyggnader av multiplexinstrumenten, 4 000 kronor för en filmframkallningsapparat samt 900 kronor för två densitometrar.

3. Beloppet fördelar sig med 6 600 kronor å beställningsavdelningens fotografiska laboratorium och med 20 000 kronor å fotogrammetriska byråns kameraverkstad. För laboratoriet skulle anskaffas en roterande torkapparat för snabbare torkning av fotobilder (3 500 kronor), en skärmaskin (1 000 kronor) samt vissa arbetsbänkar m. m. (2 100 kronor). Den nya maskinutrustningen för kameraverkstaden skulle utgöras av en fräsmaskin (13 000 kronor), bandslipmaskin (780 kronor), måttsatser (1 760 kronor), urmakarsvarv (3 000 kronor) samt diverse verktyg (1 000 kronor).

4. Yrkandet framställdes även i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht s. 345). Lantmäteristyrelsen och kommittén för skoglig fotogrammetri ha gjort en ny framställning i ämnet. I år har jämväl kartverkets beställningsavdelning hemställt om anslag för ändamålet. Beställarna vid

sagda avdelning ha nämligen i stor utsträckning önskat få flygfotografering verkställd med kamera med normalobjektiv (kartverkets kameror äro försedda med vidvinkelobjektiv) för vinnande av största möjliga noggrannhet vid den fotogrammetriska kartframställningen för specialändamål och bästa möjliga fotobildmaterial. För vissa beställningsarbeten har därför såväl föregående som innevarande år en kamera av detta slag måst hyras genom kartverket eller beställaren. Detta ställer sig dyrbart både i hyra och försäkring.

Då kameran huvudsakligen avses för beställningsavdelningen beräknas kostnaden för inköpet bli väl täckt under en tioårsperiod genom ökade inkomster från beställningsavdelningen.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* förklarar sig med hänsyn till det statsfinansiella läget icke kunna tillstyrka någon uppräknig av anslaget.

Föredraganden.

De fotogrammetriska metoderna ha visat sig kunna få en mångsidig användning i skogsbruket. Jämväl för framställning av kartor för lantmäteriändamål har flygfotograferingen stor betydelse. Det centralkontor, som inrättats vid lantmäteriets distriktsorganisation, arbetar sålunda helt med fotogrammetriska kartläggningsmetoder. Fotomaterialets användningsmöjligheter för skogsbruket och lantmäteriet äro i hög grad beroende av bildkvaliteten. Kartverket disponerar för närvarande icke någon kamera, som är speciellt lämpad för flygfotografering då det gäller framställning av kartor i stora skalor. Med hänsyn härtill och till att kartverket anför att kostnaderna för anskaffning av en dylik kamera beräknas komma att under en tioårsperiod väl täckas genom ökade inkomster från beställningsavdelningen vill jag tillstyrka, att medel nu skola anvisas för ändamålet. Då härför erfordras ett så stort belopp som 80 000 kronor anser jag, att kartverkets anspråk på utrustning i övrigt kunna tillgodoses endast i ringa utsträckning. Jag föreslår sålunda att för övriga anskaffningar skola anvisas 20 000 kronor. Det torde böra få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på kartverket att avgöra vilken utrustning som bör anskaffas inom ramen för nämnda belopp. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(80\,000 + 20\,000 =) 100\,000$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

M. Lappväsendet.

[211] 1. Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	223 400	238 430
1951/52 (statsliggaren s. 855)	226 000	
1952/53 (förslag)	274 000	

I särskilda skrivelser den 18, den 30 och den 28 augusti 1951 ha *länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* framlagt förslag rörande medelsanvisning för budgetåret 1952/53 till avlöningar åt lappfogdar m. fl. Länsstyrelserna ha beräknat medelsbehovet för ändamålet till i runt tal 295 000 kronor, vilket i jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 69 000 kronor. Av sistnämnda belopp hänföra sig 29 800 kronor till ersättningar och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappförmän samt 1 500 kronor till vikariatsersättningar åt icke-ordinarie personal. Yrkandet om höjning av det belopp, som avses för förstnämnda ändamål, föranledes främst av att länsstyrelsen i Norrbottens län — i anledning av en framställning från ett flertal ordningsmän i länet — räknat med att ersättningarna skola höjas med 60 procent. Återstoden, 37 700 kronor, av den begärda anslagsökningen är av automatisk karaktär. Den betingas nämligen av beräknade löneklassförändringar m. m. (7 200 kronor) och av det rörliga tilläggets höjning (30 500 kronor).

I detta sammanhang torde vidare få anmälas att *länsstyrelsen i Norrbottens län* (skr. 21/12 1950) tillstyrkt en ansökan av extra ordinarie lappfogden i länet E. Kangas om att dennes tjänst skall uppföras å ordinarie stat. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Kangas innehaft lappfogdetjänsten i Norrbottens skogsdistrikt sedan den 1 juli 1937, då den inrättades såsom arvodesbefattning. Tjänsten överfördes å extra ordinarie stat den 1 juli 1944.

Varken *statskontoret* (remissutl. 26/2 1951) eller *statens lönenämnd* (remissutl. 20/9 1951) ha funnit anledning till erinran mot att ifrågavarande tjänst skall uppföras å ordinarie stat.

Slutligen torde få anmälas att *lappfogdarna i Jämtlands och Västerbottens län* i skrivelser den 7 och den 5 september 1951, vilka länsstyrelserna med utlåtanden den 29 och den 15 september 1951 överlämnat till jordbruksdepartementet, hemställt att en framställning den 17 oktober 1947 av lappfogdarna i Norrbottens län om förbättrad löneställning för lappfogdarna måtte ånyo prövas i samband med lappväsendets anslagsäskanden för nästa budgetår.

En redogörelse för sistnämnda framställning och för remissutlåtande i ärendet av statens lönenämnd har lämnats i IX ht 1948 s. 249 f.

Departementschefen.

Jag är icke för närvarande beredd att taga ställning till frågan om att höja lappfogdetjänsternas lönegradsplacering. Däremot tillstyrker jag framställningen om att den å extra ordinarie stat uppförda lappfogdetjänsten i Norrbottens län skall göras till ordinarie. I enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången bör vidare ett extra ordinarie kontorsbiträde föras på ordinarie stat.

Vad häfter gäller anslagsbehovet för nästa budgetår anser jag, att en viss höjning av ersättningarna till ordningsmännen m. fl. bör vidtagas. Främst på grund härav men även i anledning av medelsåtgången under budgetåret 1950/51 synes arvodesposten böra höjas, förslagsvis med 8 800 kronor till 40 000 kronor. Länsstyrelsernas beräkning av anslaget i övrigt för- anleder icke någon erinran från min sida. På grund av ökat medelsbehov för vikariatsersättningar samt beräknade löneklassförändringar m. m. och det rörliga tilläggets höjning bör anslaget sålunda höjas med respektive 1 500, 7 200 och 30 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 79 000 (+ 19 900) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 40 000 (+ 8 800) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 103 000 (— 12 700) kronor;

rörligt tillägg 52 000 (+ 32 000) kronor.

Anslaget upptages alltså med $(79\,000 + 40\,000 + 103\,000 + 52\,000 =) 274\,000 (+ 48\,000)$ kronor.

Å personalförteckningen bör lappfogdetjänsten i lönegrad Ce 27 föras å ordinarie stat. Vidare bör å förteckningen uppföras ytterligare en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ca 8.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lappfogdarna m. fl., som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 79 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 40 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	103 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	52 000
Summa kronor 274 000;	

c) till *Lappfogdarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 274 000 kronor.

[212] 2. *Lappfogdarna m. fl.*: *Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	101 400	112 583
1951/52 (statsliggaren s. 856)	109 000	
1952/53 (förslag)	119 400	

Omkostnadsstaten för lappfogdarna m. fl. upptager tre poster, nämligen en för sjukvård m. m. å 400 kronor, en för reseersättningar å 97 600 kronor samt en för expenser å 11 000 kronor. Belastningen å posterna uppgick under budgetåret 1950/51 till respektive omkring 400, 98 700 och 13 500 kronor.

I särskilda skrivelser den 18, den 30 och den 28 augusti 1951 ha *länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1952/53 till sammanlagt 119 400 kronor. Av detta belopp ha 500 kronor avsetts för sjukvård m. m., 106 000 kronor för reseersättningar och 12 900 kronor för expenser.

Departementschefen.

Jag biträder länsstyrelsernas yrkanden, att förevarande anslag för nästa budgetår skall uppföras med 119 400 kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lappfogdarna m. fl. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 119 400 kronor.

N. Diverse.

[213] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 485 000	2 723 340
1951/52 (statsliggaren s. 857)	2 688 000	
1952/53 (förslag)	2 642 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 642 000 kronor.

[214] 2. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	26 800	26 800
1951/52 (statsliggaren s. 858)	29 400	
1952/53 (förslag)	48 800	

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av frågor, som äro gemensamma för flera huvudtitlar, anfört beträffande ersättning till statens domäners fond för upplåten mark torde för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag av 48 800 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 48 800 kronor.

[215] 3 och 4. Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden. Bidrag till svenska naturskyddsföreningen. Under dessa anslagsrubriker ha för innevarande budgetår anvisats två obetecknade anslag å 22 100 kronor respektive 12 000 kronor.

Naturskyddsutredningen har i december 1950 avgivit betänkande med förslag till naturskyddslag m. m. (SOU 1951: 5). Då betänkandet innefattar förslag rörande inrättande av en central naturvårdsmyndighet, inverkar

ställningstagandet till desamma på frågorna om statsbidrag till svenska naturskyddsföreningen och till vetenskapsakademien för dess förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden. Beredningen av naturskyddsutredningens förslag beräknas kunna slutföras inom sådan tid, att proposition i ämnet kan föreläggas 1952 års riksdag. Med hänsyn härtill anser jag att förevarande anslag böra upptagas med allenast beräknade belopp i rikstatsförslaget för nästa budgetår. Anslagen synas därvid böra preliminärt uppföras med oförändrade belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna

dels till Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden ett anslag av 22 100 kronor;

dels ock till Bidrag till svenska naturskyddsföreningen ett anslag av 12 000 kronor.

[216] 5. Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	12 000	11 257
1951/52 (statsliggaren s. 859)	12 000	
1952/53 (förslag)	12 000	

I enlighet med förslag av *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 16/8 1951) torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 12 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 kronor.

[217] 6. Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 000	2 708
1951/52 (statsliggaren s. 859) ..	3 000	
1952/53 (förslag)	3 000	

Ifrågavarande anslag är avsett till bestridande av Sveriges årsbidrag, 1 600 guldfrancs, till internationella frysinstitutet i Paris.

Kommerskollegium (skr. 16/8 1951) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp.

Jag biträder kommerskollegii förslag och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

[218] 7. Kostnader för Sveriges medlemskap i FAO.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	470 000	23 725 ¹
1951/52 (statsliggaren s. 859)	470 000	
1952/53 (förslag)	600 000	

I proposition nr 99 till 1951 års riksdag anmäldes, att Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) höjt Sveriges årsbidrag till organisationen för år 1951 från 90 000 dollars till 127 000 dollars. Med anledning av nämnda proposition uttalade jordbruksutskottet (utl. nr 26), att det för år 1951 avsedda bidraget framstode såsom oskäligt högt i förhållande till andra länders bidrag och att på grund därav ett högre belopp än som motsvarade 90 000 dollars om möjligt icke borde tagas i anspråk för ändamålet. Riksdagen beslöt i enlighet härmed (r. skr. nr 260). I avvaktan på fastställandet av en ny bidragsskala till organisationen för år 1952 upptogs vidare anslaget till kostnader för Sveriges medlemskap i FAO med samma belopp för budgetåret 1951/52 som för närmast föregående budgetår eller med 470 000 kronor.

FAO-kommittén (skr. 12/12 1951) meddelar, att vid sjätte sammanträdet i Rom den 18 november—den 6 december 1951 med FAO:s konferens Sveriges årsbidrag till organisationen fastställts till 105 525 dollars för år 1952 och till 110 775 dollars för år 1953. Den nya bidragsskalan innebär en justering av medlemsstaternas årsbidrag med hänsyn till förändringarna i nationalinkomster från år 1946 till år 1949. Vidare har Förenta Staternas bidrag, som tidigare varit maximerat till 27,10 procent av organisationens budget, höjts till 30 procent. En viss utjämning av bidragen under år 1952 har vidare kommit till stånd därigenom att några nya stater, bland andra Argentina och Japan, ingått som medlemmar i organisationen. På grund av föreliggande utträdesanmälningar från Ungern och Kina beräknas dock en höjning av bidragskvoterna för år 1953. Sveriges bidragskvot, som för år 1951 utgjorde 2,54 procent, skulle sålunda komma att utgöra 2,01 procent för år 1952 och 2,11 procent för år 1953. Ehuru samtidigt organisationens årsbudget höjts från tidigare 5 000 000 dollars till 5 250 000 dollars, har enligt den nya bidragsskalan en viss nedsättning av det svenska årsbidraget erhållits.

FAO-kommittén hemställer därför att såsom bidrag till FAO för år 1953 skall beräknas ett belopp av 570 000 kronor. Vidare hemställer kommittén att för budgetåret 1952/53 skola beräknas för deltagande i av FAO anordnade expertmöten 15 000 kronor och för kommitténs omkostnader likaledes 15 000 kronor. Förevarande anslag föreslås sålunda skola uppföras med 600 000 kronor för nästa budgetår.

¹ Sveriges bidrag för år 1951 utbetalades efter budgetårsskiftet.

Departementschefen.

De justeringar av skalan för bidragen till Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation, vilka nu företagits av organisationens konferens, synas innebära att Sveriges årsbidrag kommit i bättre överensstämmelse med bidragen från andra länder, även om det svenska bidraget fortfarande kan anses väl högt. Jag vill samtidigt framhålla, att en viss lättnad i Sveriges ekonomiska förpliktelser till organisationen uppkommer därigenom, att det svenska bidraget efter överflyttningen av FAO:s huvudsäte från Washington till Rom synes helt eller i vart fall till den övervägande delen kunna erläggas i italiensk valuta. Jag förordar därför att till Sveriges bidrag till FAO skola anvisas 570 000 kronor för budgetåret 1952/53. Till bestridande av kostnaderna för FAO-kommittén och för svenskt deltagande i internationella konferenser, som anordnas av FAO, böra vidare beräknas 30 000 kronor under förevarande anslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för Sveriges medlemskap i FAO* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[219] 8. Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 000	5 694
1951/52 (statsliggaren s. 859) ..	5 000	
1952/53 (förslag)	5 000	

Anslaget synes jämväl för nästa budgetår kunna upptagas med 5 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Majt måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[220] 9. Kontroll å standardisering av mjölk.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	18 000	14 773
1951/52 (statsliggaren s. 859)	18 000	
1952/53 (förslag)	40 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 24/8 1951) anför, att kontrollen över fetthalten i standardiserad mjölk torde komma att bli mer omfattande på grund av att dylik mjölk nu saluföres med olika fetthalt. Antalet prov beräknas sålunda öka med omkring 10 procent. Styrelsen hemställer att anslaget av denna anledning skall höjas med 2 000 kronor. *Lantbruksstyrelsen* anför

vidare att, enligt vad den erfarit, framställning torde komma att göras om höjning av ersättningen för undersökning av prov, som tagas jämlikt föreskrifterna i kungörelsen den 6 mars 1942 (nr 91) med vissa bestämmelser angående handeln med mjölk. Därest Kungl. Maj:t skulle medgiva en dylik höjning, bör anslaget, utöver nyss angivna höjning, uppräknas med belopp som motsvarar den procentuella höjningen av analysavgifterna.

Departementschefen.

Enligt min mening är en viss höjning av de ifrågavarande analysavgifterna befogad. Jag torde senare ånyo få anmäla denna fråga för Kungl. Maj:t. Med hänsyn härtill och till den av lantbruksstyrelsen beräknade ökningen av antalet prov föreslår jag, att anslaget skall höjas med 22 000 kronor till 40 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kontroll å standardisering av mjölk* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[221] 10. Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.

Förevarande anslag, vilket hittills varit uppfört under nionde huvudtitelns avdelning I. Fiskeriväsendet, torde i enlighet med förslag av *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 9/8 1951) från och med nästa budgetår böra äskas under förevarande avdelning. Angående motiveringen härför torde få hänvisas till jordbruksutskottets utlåtande nr 32/1951.

Under anslaget ha för innevarande budgetår anvisats 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen (statsliggaren s. 822). Nämnade belopp innefattar dels återbäring av den ordinarie skatten för bensen, förbrukad i yrkesmässigt fiske under budgetåret, dels restitution av en del av den tilläggsskatt, som erlagts för bensen, förbrukad i sådant fiske under tiden den 1 april 1948—den 31 december 1950.

Fiskeristyrelsen hemställer i sin förenämnda skrivelse, att anslaget skall uppföras med ett oförändrat belopp av 800 000 kronor.

Angående beräkningen av anslaget för nästa budgetår torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t den 8 juni 1951 uppdragit åt fiskeristyrelsen att verkställa utredning rörande bensinförbrukningen i yrkesmässigt fiske. Avsikten med denna utredning är att komma fram till en såvitt möjligt tillförlitlig uppskattning av bensinförbrukningen under den tid, då tilläggsskatt utgick på bensen, samt att få en uppfattning om den bensinförbrukning, som kan väntas under löpande budgetår. Enligt vad jag under hand inhämtat synes det möjligt att nämnda utredning kan avslutas i så god tid, att ett på densamma grundat förslag till beräkning av anslaget senare kan föreläggas årets riksdag. Vidare vill jag i detta sammanhang anmäla, att frågan om formen för restitution av den i det föregående omnämnda tilläggsskatten för närvarande är föremål för överväganden inom jordbruksdepar-

tementet. Sålunda har inom departementet utarbetats en promemoria i ämnet, vilken varit föremål för remissbehandling. Slutlig ställning till sistnämnda fråga har dock ännu icke tagits.

Med hänsyn till det nu anförda torde anslaget i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra uppföras med endast beräknat belopp. Anslaget synes därvid preliminärt böra upptagas med oförändrat belopp av 800 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utöware erlagd bensinskatt* för budgetåret 1952/53 beräkna ett anslag av 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[222] 11. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	56 100	57 893
1951/52 (statsliggaren s. 822)	200 000	
1952/53 (förslag)	300 000	

Förevarande anslag, vilket hittills varit uppfört under avdelningen I. Fiskeriväsendet, torde i enlighet med förslag av *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 9/8 1951) från och med nästa budgetår böra äskas under här ifrågavarande avdelning. Beträffande användningen av anslaget hänvisas till IX ht 1951 s. 245.

I förra årets statsverksproposition framhölls svårigheten att då förutse till vilka belopp ersättningarna från anslaget komme att uppgå. Dåvarande chefen för jordbruksdepartementet ansåg sannolikt, att endast en mindre del av ersättningsanspråken skulle komma att framställas och prövas under innevarande budgetår. Även för nästa budgetår är det svårt att beräkna medelsbehovet för här ifrågavarande ändamål. Det är emellertid troligt att ersättningsanspråken komma att öka i förhållande till innevarande budgetår. Jag föreslår med hänsyn härtill, att anslaget skall uppräknas med 100 000 kronor till 300 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[223] 12. Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.

Vid olika tillfällen under förra hälften av 1800-talet ställde rikets ständer medel till Kungl. Maj:ts förfogande för att i form av lån på olika betalningsvillkor utdelas till kommuner och landsorter, som lidit av missväxt eller

drabbats av olyckor på annat sätt. Av dessa medel bildades en fond, vilken sedan år 1854 benämnts undsättningsfonden. Fondens kontanta tillgångar förvaltas numera av statskontoret. Alltsedan år 1869 har gällt, att Kungl. Maj:t årligen må disponera ett belopp av 50 000 kronor av fonden till undsättning utan återbetalningsskyldighet.

Fram till år 1889 gällde, att fonden endast fick anlitas vid missväxt eller felslagen skörd. Detta år medgav emellertid riksdagen, att fondens medel finge användas även i fall, då allmänna nöd i någon ort uppstått av annan orsak, såsom felslaget fiske, översvämning eller större eldsvåda. I anslutning härtill har fonden huvudsakligen disponerats för ersättningar för förluster i anledning av naturkatastrofer och för lindrande av foderbrist. Bidragen ha lämnats utan återbetalningsskyldighet. I enstaka fall ha emellertid också beviljats räntefria lån. Efter riksdagens medgivande har vidare i vissa fall utlämnats lån mot ränta till torrläggningsföretag.

Enligt vad jag inhämtat från statskontoret uppgick behållningen å undsättningsfonden den 1 juli 1951 till omkring 112 000 kronor. Av tillgångarna utgjordes emellertid cirka 22 000 kronor av undsättningslån, som utlämnats mot återbetalningsskyldighet. Det torde vara osannolikt att i vart fall någon större del av dessa lån kommer att återbetalas under innevarande budgetår. Därest hela den medgivna bidragssumman utnyttjas för nämnda budgetår — hittills ha 15 000 kronor tagits i anspråk — torde man följaktligen böra räkna med att fondens likvida behållning den 1 juli 1952 icke skall uppgå till 50 000 kronor.

Enligt min mening bör Kungl. Maj:t även i fortsättningen äga möjlighet att i sådana fall som det här är fråga om lämna understöd i samma omfattning som hittills. Det synes emellertid av praktiska skäl lämpligare, att ett särskilt årligt anslag å riksstaten skall ställas till förfogande för ändamålet. Den nuvarande undsättningsfonden bör sålunda avvecklas.

Flertalet ärenden rörande understöd av nu ifrågavarande slag ha hittills handlagts inom jordbruksdepartementet. Det synes antagligt, att så kommer att bli fallet även i fortsättningen. Med hänsyn härtill torde det nu föreslagna anslaget böra uppföras under nionde huvudtiteln. Det torde böra benämnas Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m. samt ges karaktär av obetecknat anslag. Beträffande anslagets storlek föreslår jag, att anslaget tills vidare skall bestämmas till samma belopp som hittills årligen disponerats för ändamålet, eller sålunda till 50 000 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter rörande anslagets disposition, som må befinnas påkallade, ävensom att meddela erforderliga bestämmelser rörande undsättningsfondens avveckling.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[224] 13. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1950/51	500 000	409 339	304 207
1951/52 (statsliggaren s. 860)	450 000		
1952/53 (förslag)	400 000		

Med hänsyn till storleken av den reservation, som fanns å anslaget vid utgången av budgetåret 1950/51, anser jag, att anslaget för nästa budgetår kan minskas till 400 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[225] Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden.

Under denna anslagsrubrik har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor (prop. nr 2/1949, bil. 8, p. 9; r. skr. nr 21/1949). Genom beslut den 6 juni 1951 har Kungl. Maj:t medgivit, att anslaget må under innevarande budgetår användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

Behållningen å anslaget uppgick den 30 juni 1951 till omkring 14 300 kronor. Av detta belopp torde endast en del komma att disponeras under innevarande budgetår. En reservation kan sålunda beräknas föreligga även vid början av nästa budgetår. Då behov av anslaget föreligger även efter denna tidpunkt, synes det lämpligt att anslaget får användas även under budgetåret 1952/53. Härtill torde riksdagens medgivande böra inhämtas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisade reservationsanslaget till Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden må under budgetåret 1952/53 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[226] 15. Extra utgifter.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1950/51	100 000	52 975	87 925
1951/52 (statsliggaren s. 860)	100 000		
1952/53 (förslag)	100 000		

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[227] 16. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	30 000	41 601
1951/52 (statsliggaren s. 860) ..	30 000	
1952/53 (förslag)	30 000	

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

Sammanfattning.

Vid bifall till de framlagda förslagen skulle för budgetåret 1952/53 under nionde huvudtiteln uppföras 387 676 000 kronor.

Å riksstaten för budgetåret 1951/52 ha under nionde huvudtiteln anvisats 341 369 100 kronor.

Förslagen innebära alltså en ökning med 46 306 900 kronor.

Förändringarna inom huvudtiteln's olika avdelningar framgå av följande sammanställning:

Avdelning	Anvisat 1951/52	Åskat 1952/53	Ökning eller minskning
A. Jordbruksdepartementet	562 000	665 000	+ 103 000
B. Lantbruksstyrelsen m. m.	10 494 500	12 616 500	+ 2 122 000
C. Lantbruksakademien m. m.	844 800	985 900	+ 141 100
D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.	15 624 800	19 749 900	+ 4 125 100
E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.	2 797 100	3 277 700	+ 480 600
F. Veterinärväsendet m. m.	10 820 100	12 368 500	+ 1 548 400
G. Lanthushållning i allmänhet	238 843 100	263 210 000	+ 24 366 900
H. Jordbrukets rationalisering m. m. .	15 250 100	20 995 100	+ 5 745 000
I. Fiskeriväsendet	2 503 800	1 753 000 ¹	— 750 800
J. Skogsväsendet	18 606 400	21 478 300	+ 2 871 900
K. Lantmäteriväsendet	16 680 800	19 975 800	+ 3 295 000
L. Rikets allmänna kartverk	4 142 000	5 142 000	+ 1 000 000
M. Lappväsendet	335 000	393 400	+ 58 400
N. Diverse	3 864 600	5 064 900	+ 1 200 300
	341 369 100	387 676 000	+ 46 306 900

Vissa anslag ha endast kunnat upptagas med preliminära belopp. De viktigaste av dessa äro anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område och de därmed sammanhängande anslagen till kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet samt till statlig lagerhållning. De belopp, som beräknats för dessa tre anslag, överstiga sammanlagt med 23 miljoner kronor den medelsanvisning, som hittills skett under samma anslag för innevarande budgetår. Ökningen beror emellertid helt på att, i motsats till vad som var fallet vid utgången av budgetåret 1950/51, någon reservation på anslaget till prisreglerande åtgärder ej beräknats föreligga vid utgången av innevarande budgetår. Det bör vidare understrykas att det belopp, som i riksstatsförslaget för budgetåret 1952/53 upptagits för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, är beräknat med utgångspunkt

¹ Anslagen Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt och Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m., vilka föreslagits skola uppföras med 800 000 respektive 300 000 kronor, ha överförts till avdelning N. Diverse.

från nu gällande grunder för jordbruksregleringen och sålunda ej bygger på någon bedömning av det sannolika verkliga medelsbehovet under nästa budgetår.

Bortsett från dessa tre anslagsposter utgör sålunda ökningen å huvudtitelnslutsumma omkring 23,3 miljoner kronor. Vid bedömning av den verkliga ökningens storlek bör emellertid vidare hänsyn tagas till att vissa anslag måst uppräknas på grund av att reservationer ej kunna tagas i anspråk i samma utsträckning som under innevarande budgetår, medan i andra fall anslagen nedräknats med hänsyn till reservationer, som beräknats komma att föreligga vid innevarande budgetårs slut. Särskilt har detta förhållande påverkat anslaget till bidrag till jordbrukets rationalisering, vilket anslag till följd av minskad reservation ansetts böra uppräknas med 5 500 000 kronor utan att emellertid någon höjning av bidragsramen föreslagits. Den återstående ökningen å i runt tal 17,8 miljoner kronor beror i allt väsentligt på automatiska stegringar av avlöningskostnaderna ävensom på den uppräkningsanslag och liknande anslag, som ansetts nödvändig med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen. Sålunda kan nämnas, att enbart det rörliga tilläggets höjning föranleder ett ökat medelsbehov av omkring 10 miljoner kronor. Någon utvidgning av den statliga eller statsunderstödda verksamheten på här ifrågakommande områden har i allmänhet ej ansetts kunna ifrågasättas. Å andra sidan har en inskränkning av sagda verksamhet, med hänsyn till dess betydelse för här berörda näringsgrenar, ansetts om möjligt böra undvikas. Anslagen ha därför i regel uppräknats i den utsträckning, som ur denna synpunkt funnits nödvändig. Nya tjänster ha ej föreslagits skola inrättas annat än i undantagsfall. Beträffande jordbrukets högstskolor har dock, närmast med hänsyn till undervisningens krav, en låt vara mycket begränsad personalförstärkning förordats. Även för lantmäteriet och kartverket ha föreslagits vissa mindre personalförstärkningar.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Hanns Otto Düselius.

Register

till

Nionde huvudtiteln för budgetåret 1952/53.**A. Jordbruksdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar	605 000
2	Omkostnader	60 000
	Säger för jordbruksdepartementet	665 000

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

	Lantbruksstyrelsen:	
4	Avlöningar	1 773 500
10	Omkostnader	267 500
12	Kostnader för utbetalande av producent- och kontantbidrag	76 000
	Lantbruksnämnderna:	
13	Avlöningar	7 507 000
18	Omkostnader	2 177 000
20	Utrustning	20 000
21	Ersättningar åt ortsombuden	300 000
23	Kostnader för planeringskommittéer	250 000
	Lantbruksattachéer:	
23	Avlöningar	198 500
24	Omkostnader	47 000
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	12 616 500

C. Lantbruksakademien m. m.

	Lantbruksakademien:	
25	Avlöningar	32 500
25	Bidrag till museum, bibliotek m. m.	19 000
26	Bidrag till lantbruksakademien för bestridande av kostnaderna för jordbrukets forskningsråd m. m.	47 400
28	Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.	300 000
	Statens växtskyddsanstalt:	
29	Avlöningar	*488 000
29	Omkostnader	*99 000
	Säger för lantbruksakademien m. m.	985 900

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

	Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:	
30	Avlöningar	3 460 500
40	Omkostnader	427 000
44	Materiel m. m.	514 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
45	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	62 000
47	Stipendier	38 800
48	Underhåll av byggnader m. m.	75 000
49	Inredning och utrustning	266 400
52	Särskilda undersökningar	124 000
57	Statens försöksgårdar	192 000
60	Bidrag till lokal försöksverksamhet	*225 000
60	Bidrag till fast försöksverksamhet	*43 000
	Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:	
60	Avlöningar	996 000
66	Omkostnader	408 200
72	Materiel m. m.	34 000
73	Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek	10 000
74	Stipendier m. m.	11 500
75	Trädgårdsekonomisk byrå	10 200
76	Inredning och utrustning	28 500
78	Lokala trädgårdsförsök och fasta försöksfält	30 000
78	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande	94 500
81	Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa	138 000
	Lägre lantbruksundervisning m. m.:	
82	Kurser i hovbeslag och maskinreparation vid Alnarp	19 700
83	Lägre mejeriskolor	10 700
	Lantbruksskolan vid Ultuna:	
84	Avlöningar	71 300
85	Omkostnader	9 100
	Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter:	
85	Avlöningar	5 000 000
87	Driftkostnader	1 630 000
90	Bidrag till arvoden åt skolläkare	10 000
90	Bidrag till jordbrukets yrkesskolor	305 000
92	Bidrag till särskilda utbildningskurser	73 000
95	Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m.	1 300 000
97	Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter	2 500 000
98	Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning...	150 000
99	Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.	1 450 000
105	Bidrag till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande biodling	15 000
105	Reseunderstöd för studier på jordbrukets område	17 500
	Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.	19 749 900

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

	Statens hingstdepåer och stuteri:	
106	Avlöningar	522 000
107	Omkostnader	368 000
111	Byggnadsarbeten	60 000
112	Hästavelns befrämjande	1 385 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Nötboskapsavels befrämjande:	
116	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln	367 500
116	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet	407 500
119	Diverse åtgärder på husdjursavels område m. m.	167 700
	Säger för hästavel och boskapsskötsel m. m.	3 277 700

F. Veterinärväsendet m. m.

	Veterinärstyrelsen:	
129	Avlöningar	500 000
131	Omkostnader	65 900
	Veterinärhögskolan:	
131	Avlöningar	1 890 000
137	Omkostnader	224 000
138	Materiel m. m.	215 000
139	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	12 000
140	Stipendier	33 400
140	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	6 000
141	Inredning och utrustning	160 000
	Veterinärinrättningen i Skara:	
143	Avlöningar	134 200
144	Omkostnader	25 100
	Statens veterinärmedicinska anstalt:	
145	Avlöningar	1 398 000
152	Omkostnader	595 000
	Veterinärstaten:	
153	Avlöningar	3 535 000
157	Omkostnader	96 000
	Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar:	
159	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	3 800
160	Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen	1 100 000
161	Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier	100 000
162	Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen	750 000
163	Åtgärder mot hönstyfus	30 000
164	Statsbidrag vid försäkring	100
164	Övriga utgifter	400 000
168	Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.	95 000
169	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård....	*1 000 000
	Säger för veterinärväsendet m. m.	12 368 500

G. Lanthushållning i allmänhet.

	Bidrag till hushållningssällskapen:	
171	Avlöningar	*4 120 000
171	Omkostnader	*3 500 000
171	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar	80 000
172	Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket	300 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
	Statens centrala frökontrollanstalt:	
172	Avlöningar	*1 405 000
172	Omkostnader	*330 000
172	Understöd åt lokala frökontrollanstalter	*5 000
173	Befordrande av inhemsk fröodling	30 000
173	Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter	20 000
174	Bidrag till Sveriges utsädesförening	813 000
177	Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.	65 000
178	Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm	200 000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:	
179	Avlöningar	221 100
182	Omkostnader	56 700
183	Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer	30 000
184	Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station	4 000
185	Bidrag till plantskolekontroll	15 000
186	Bekämpande av växtsjukdomar	72 500
186	Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd	60 000
187	Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader	100
188	Bidrag till markkartering och grundkalkning	200 000
	Befrämjande av mejerihanteringen m. m.:	
188	Bidrag till Svenska smörprovningarna	14 700
	Statens jordbruksnämnd:	
189	Avlöningar	1 114 000
193	Omkostnader	457 000
194	Statens kommission för krisuppgifter på livsmedelsområdet ...	1 370 000
196	Bidrag till kristidsnämndernas verksamhet	100
197	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	*90 000 000
198	Producent- och kontantbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk	*69 000 000
198	Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet	*75 000 000
	Statlig lagerhållning:	
199	Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet	*9 000 000
	Jordbrukets kreditkassor:	
200	Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen	40 000
200	Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.	25 000
	Statens maskin- och redskapsprovninganstalter:	
201	Avlöningar	215 000
203	Omkostnader	62 400
205	Bidrag till jordbrukstekniska institutet	250 000
207	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	3 500 000
209	Bidrag till penningpremier vid lantbruksmöten	24 000
210	Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund	200 000
211	Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m. ...	30 000
211	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond	1 150 000
	Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader:	
212	Avlöningar	123 000
214	Omkostnader	46 500

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Jordbrukets upplysningsnämnd:	
215	Avlöningar	31 500
220	Omkostnader	29 400
	Säger för lantushållning i allmänhet	263 210 000

H. Jordbrukets rationalisering m. m.

221	Bidrag till jordbrukets rationalisering	15 000 000
225	Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti	50 000
229	Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefon- der m. m.	270 000
229	Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut	10 000
230	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa krono- lägenheter m. m.	1 500 000
232	Betesförsök i Norrland	30 000
	Grundförbättringar:	
233	Statens avdikningsanslag	4 000 000
235	Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag	—
235	Tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrlägningsföretag. Egnahemsbildning:	—
236	Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslåntagare	—
236	Täckdikningsförsök m. m.	110 000
238	Försök med täckdikningsmaskiner m. m.	—
239	Arrendenämnder	25 000
239	Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer	100
	Säger för jordbrukets rationalisering m. m.	20 995 100

I. Fiskeriväsendet.

	Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök:	
240	Avlöningar	762 000
246	Omkostnader	386 600
249	Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet	100
	Fiskeriintendenten m. m.:	
251	Avlöningar	140 400
252	Omkostnader	30 000
253	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna	53 000
253	Utbildning av fiskeritjänstemän	18 900
254	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	133 000
257	Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten	40 000
258	Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island	57 000
	Fiskredskapsförsäkring:	
259	Bidrag vid försäkringsförluster	*10 000
259	Organisationsbidrag m. m.	*37 000
259	Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen	10 000
260	Förfrämjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	—
260	Understöd åt fiskare	—
261	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.	—

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
261	Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg	50 000
264	Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation	25 000
	Säger för fiskeriväsendet	1 753 000

J. Skogsväsendet.

	Skogsstyrelsen:	
265	Avlöningar	385 000
268	Omkostnader	88 000
	Skogshögskolan:	
269	Avlöningar	702 000
275	Omkostnader	207 100
278	Materiel m. m.	48 000
279	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	18 000
280	Stipendier	31 700
281	Inredning och utrustning	50 000
282	Institutionernas upprustning	33 100
	Statens skogsmästarskola:	
284	Avlöningar	55 500
285	Omkostnader	24 200
287	Stipendier	20 000
288	Byggnadsarbeten	5 000
	Statens skogsforskningsinstitut:	
289	Avlöningar	997 000
293	Omkostnader	250 700
296	Särskilda undersökningar	204 000
298	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik	*190 000
298	Skogsproduktforskning	60 000
299	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlö- ningar vid statens skogsskolor m. m.	231 600
301	Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor	110 000
303	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för provi- sorisk skogsskolekurs	56 200
304	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlö- ningar vid statens förberedande skogskurser m. m.	97 000
306	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal	375 200
	Skogsvård m. m.:	
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:	
307	Avlöningar	7 323 000
317	Omkostnader	5 241 000
326	Statens skogsförbättringsanslag	1 200 000
328	Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo	1 700 000
330	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.	1 200 000
330	Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.	300 000
332	Förberedande skogskurs	15 000
334	Kostnader för virkesmätning	145 000
336	Belöningar för rovdjurs dödande	20 000
336	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur	95 000
	Säger för skogsväsendet	21 478 300

* Beräknat belopp.

K. Lantmäteriväsendet.

Sid.		Kronor
	Lantmäteristyrelsen:	
337	Avlöningar	856 000
341	Omkostnader	116 500
342	Kartlagningsarbeten	74 000
	Lantmäterikontoren i länen:	
343	Avlöningar	3 197 500
347	Omkostnader	570 000
	Lantmäteriets distriktsorganisation:	
349	Avlöningar	11 207 000
362	Omkostnader	2 946 000
364	Utrustning	235 000
366	Kostnader för kurser för lantmäteritekniska biträden m. fl. ..	17 000
	Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:	
368	Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.	150 000
368	Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften	400 000
369	Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar	100 000
370	Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar	50 000
370	Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.	5 000
371	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar	10 000
371	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark	4 600
372	Ströängars indragande till kronan	7 200
372	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län	30 000
	Säger för lantmäteriväsendet	19 975 800

L. Rikets allmänna kartverk.

	Rikets allmänna kartverk:	
373	Avlöningar	3 487 000
379	Omkostnader	490 000
380	Kartarbeten m. m.	1 065 000
383	Utrustning m. m.	100 000
	Säger för rikets allmänna kartverk	5 142 000

M. Lappväsendet.

	Lappfogdarna m. fl.:	
385	Avlöningar	274 000
387	Omkostnader	119 400
	Säger för lappväsendet	393 400

N. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
388	Byggnadsstyrelsens delfond	2 642 000
388	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark....	48 800

Sid.		Kronor
388	Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden	*22 100
388	Bidrag till Svenska naturskyddsföreningen	*12 000
389	Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt	12 000
389	Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris	3 000
390	Kostnader för Sveriges medlemskap i FAO.....	600 000
391	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar	5 000
391	Kontroll å standardisering av mjölk.....	40 000
392	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.....	*800 000
393	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.....	300 000
393	Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.....	50 000
395	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	400 000
395	Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden	—
395	Extra utgifter	100 000
396	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	30 000
	Säger för diverse	5 064 900
	Summa	387 676 000

* Beräknat belopp.

TIONDE HUVUDTITELN

HANDELSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
4 januari 1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, redogör härfter för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1952/53 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet, och anför därvid följande.

A. Handelsdepartementet.

[1] 1. Handelsdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	493 800	465 774
1951/52 (statsliggaren s. 861)	487 700	
1952/53 (förslag).....	628 200	

På första byrån i handelsdepartementet handläggas bl. a. frågor rörande in- och utrikes handel, in- och utrikes sjöfart, sjöbefälsundervisningen, lots- och fyrväsendet m. m. och vidare administrativa frågor rörande ett flertal ämbetsverk och institutioner. På byrån ha under senare tid som regel tjänstgjort ett kansliråd samt ytterligare tre eller fyra tjänstemän. Då under de

sista åren de frågor som ha samband med utrikeshandeln ökat starkt i omfattning, har det befunnits ofrånkomligt att för detta arbete anlita — förutom den extra ordinarie förste kanslisekreterare vars befattning år 1948 tillskapades med tanke på dylika ärenden — också vissa arvodesanställda befattningshavare, i allmänhet två eller tre. Sedan detta fortgått under några års tid har erfarenheten givit vid handen att en organisatorisk uppdelning borde komma till stånd. Härtill har ytterligare bidragit att de med de internationella konjunkturerna sammanhängande folkförsörjningsfrågorna, som efter folkhushållningsdepartementets indragning handläggas inom handelsdepartementet, under det sista året erhållit starkt ökad betydelse. Hösten 1951 har med hänsyn till det sagda en provisorisk byrå inrättats i departementet med uppgift att bereda vissa frågor framförallt på utrikeshandeln och folkförsörjningens område. Denna byrå handlägger sålunda ärenden angående frilistor, beslag, allokeringar, kvoteringar och priskontroll. Den svarar vidare för kontakten med pågående handelsförhandlingar och följer rapporteringen från utrikesrepresentationen och de internationella ekonomiska organisationerna. Ifrågavarande uppgifter kunna icke förväntas minska i omfattning. Jag vill därför förorda, att en särskild tjänst inrättas för den befattningshavare, som leder byråns arbete. Tjänsten torde tills vidare bära placeras i lönegraden Cg 37.

I samband med folkhushållningsdepartementets avveckling uppfördes i personalförteckningen för handelsdepartementet ytterligare två extra ordinarie förste kanslisekreterartjänster (se X ht 1950 s. 3). Härvid förutsattes att frågan om det fortsatta behovet av tjänsterna borde omprövas, när innehavarna av dessa tjänster framdeles avginge. Under innevarande budgetår har en av ifrågavarande befattningshavare, som tjänstgjort å statssekreteraravdelningen, avgått från tjänsten, varefter tjänsten icke återbesatts. Då befattningen i fortsättningen icke synes oundgängligen erforderlig, torde den från och med nästa budgetår bära avföras från handelsdepartementets personalförteckning.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag vidare att en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 utbytes mot en kanslibitträdestjänst i Ca 11 samt att medel beräknas för två kontoristtjänster i Ce 13 i stället för två kanslibitträdestjänster i Ce 11.

Kostnader för skrivhjälp åt departementets kommittéer ha hittills i huvudsak bestritts från kommittéanslaget. För att rationalisera skrivarbetet synes lämpligt, att departementet i största möjliga utsträckning tillhandahåller skrivhjälp åt kommittéerna. I anledning härav bör departementets anslag för nästa budgetår höjas med 20 000 kronor och kommittéanslaget sänkas med motsvarande belopp.

I anledning av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång torde anslaget bära höjas med 6 000 kronor samt på grund av chefslönerevisionen med 16 900 kronor. Posten till rörligt tillägg torde bära räknas upp med sammanlagt 95 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöning till departementschefen 31 500 (+ 3 900) kronor;
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 253 300 (+ 16 200) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 197 100 (+ 25 400) kronor;
 rörligt tillägg 146 300 (+ 95 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(31\,500 + 253\,300 + 197\,100 + 146\,300 =) 628\,200 (+ 140\,500)$ kronor.

I personalförteckningen för handelsdepartementet bör uppföras en tjänst som kanslibiträde i Ca 11 samt avföras en tjänst som extra ordinarie förste kanslisekreterare i Ce 29 och en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	253 300
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	197 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	146 300

Summa kronor 628 200;

c) till *Handelsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 628 200 kronor.

[2] 2. Handelsdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	64 000	62 211
1951/52 (statsliggaren s. 861)	64 000	
1952/53 (förslag)	64 100	

Med hänsyn främst till belastningen under budgetåret 1950/51 torde anslagsposten till sjukvård m. m. uppräknas med 500 kronor, anslagsposten till reseersättningar med 1 700 kronor och delposten till bränsle, lyse och vatten med 800 kronor. Delposten till övriga expenser bör i överensstämmelse med vad chefen för finansdepartemen-

tet anført vid anmälan av detta departements omkostnadsanslag nedräknas med det för städerskelöner beräknade beloppet, vilket utgör i runt tal 8 700 kronor. Å andra sidan bör posten höjas till följd av den allmänna prisstegringen med 5 800 kronor. Då någon förändring i övrigt av omkostnadsstaten icke synes erforderlig, skulle departementets omkostnadsanslag för nästa budgetår uppgå till $(64\,000 + 500 + 1\,700 + 800 - 8\,700 + 5\,800 =) 64\,100$ kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 64 100 kronor.

[3.] **3. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmateriel-tillverkningen.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	20 000	19 984
1951/52 (statsliggaren s. 862)	20 000	
1952/53 (förslag)	25 000	

Den under våren 1951 genomförda arvodesregleringen samt inträffade prisstegringar ha medfört att det nuvarande anslagsbeloppet är otillräckligt. För nästa budgetår torde anslaget böra höjas med 5 000 kronor till 25 000 kronor.

Kostnaderna för statskontrollen å krigsmaterieltillverkningen bestridas i sista hand av tillverkarna genom bidrag, vilka upptagas enligt av Kungl. Maj:t årligen meddelade bestämmelser. Bidragen, som bokföras å riksstatens inkomstsida under titeln »Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen», äro i riksstatsförslaget för budgetåret 1952/53 beräknade till samma belopp som anslaget eller 25 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

[4] 1. Kommerskollegium: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 616 400	1 645 528
1951/52 (statsliggaren s. 862)	1 605 100	
1952/53 (förslag)	1 973 200	

Innan redogörelse lämnas för anslagsäskandena från kommerskollegium, bör nämnas att 1938 års *arbetarskyddskommitté* den 29 december 1950 avgivit betänkande om arbetarskyddet ombord å fartyg och om tillsynen å detta arbetarskydd samt utlåtande angående arbetarskyddet vid stuveriarbete. Kommittén har bl. a. övervägt frågan om en överflyttning av handläggningen av sjöfolkets arbetarskydds- och sociala frågor från kommerskollegium till arbetarskyddsstyrelsen. Den har härvid kommit till det resultatet, att något tyngre vägande skäl för en överflyttning icke föreligger och att en sådan skulle medföra betydande organisatoriska nackdelar. Beträffande arbetarskyddet vid stuveriarbete har kommittén föreslagit, att den nuvarande uppdelningen av tillsynen mellan, å ena sidan, arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen och, å andra sidan, kommerskollegium och fartygsinspektionen i allt väsentligt bibehålles. Kommittén har gått in på vissa frågor rörande kommerskollegii organisation och förordat att vissa befattningshavare och ärenden, som icke nu tillhöra fartygsinspektionsbyrån, överflyttas till denna byrå. Vidare har kommittén bl. a. föreslagit en förstärkning av kommerskollegii personal samt uppflyttning av vissa tjänster. Vad angår fartygsinspektionsbyrån har sålunda föreslagits, att byrån uppdelas å två sektioner, en teknisk och en administrativ, samt att för chefskapet å dessa sektioner inrättas två nya byrådirektörstjänster i Ca 31, en med tekniskt och en med juridiskt utbildad innehavare. Befattningen å byrån såsom byråinspektör i Ca 25, vilken skall ha nautiskt utbildad innehavare, bör enligt kommittén uppflyttas i lönegraden Ca 27 och benämnas förste byråinspektör. Beträffande sjöfartssociala avdelningen inom kommerskollegium har kommittén bl. a. föreslagit, att avdelningens chef, som är byrådirektör i Ca 29, skall vara placerad i Ca 32. Vidare bör enligt kommittén en deltidsanställd arvodesavlönad befattningshavare utbytas mot en förste byråsekreterare i Ca 29.

Kommitténs expert Forssblad har avgivit särskilt yttrande, till vilket ledamoten Hultman i princip anslutit sig. Bl. a. har Forssblad anför, att frågorna om kommerskollegii inre organisation torde, om erforderligt, böra utredas i annat sammanhang. Kommitténs förslag att uppdelas fartygsin-

spektionsbyrån på två sektioner vill Forssblad icke biträda. Han föreslår i stället, att förste byråinspektören å byrån i Ca 27 uppflyttas i Ca 30, och vill icke motsätta sig, att byråns förste byråsekreterare i Ca 27 uppflyttas i högre lönegrad. Byrådirektören å sjöfartssociala avdelningen bör enligt Forssblad uppflyttas i samma lönegrad som arbetarskyddsstyrelsens byrådirektörer eller Ca 31. Avdelningens behov av personal med juridisk-administrativ utbildning synes Forssblad kunna tillgodoses genom heltidsanställning av en amanuens eller byråsekreterare med juridisk utbildning.

Över arbetarskyddskommitténs förslag ha yttranden inhämtats från ett flertal myndigheter och organisationer. Kommitténs förslag att handläggningen av sjöfolkets arbetarskydds- och sociala frågor skall kvarligga hos kommerskollegium har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *statskontoret*, *kommerskollegium*, *Sveriges redareförening*, *Kanalflottans rederiförening* och *Sveriges segelfartygsförening*. *Arbetarskyddsstyrelsen* anser det i princip önskvärt, att tillsynen över arbetarskyddet ombord å fartyg anknytes till styrelsen. En lösning enligt denna linje är emellertid enligt arbetarskyddsstyrelsen för närvarande icke praktiskt genomförbar, enär styrelsens arbetsbörda redan nu är av den omfattningen, att styrelsen med nuvarande organisation icke kan på ett tillfredsställande sätt hinna med de arbetsuppgifter den redan har. *Svenska maskinbefälsförbundet* anser det svårt att undgå dualism, när ett och samma verk skall tillvarataga såväl arbetsgivarernas som arbetstagarnas intressen. *Svenska sjöfolksförbundet* förordar, att övervakningen av arbetarskyddet ombord å fartyg överflyttas till arbetarskyddsstyrelsen. — Kommitténs förslag beträffande tillsynen över stuveriarbetet har i remissyttrandena i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran. *Arbetarskyddsstyrelsen* har dock i princip förordat, att tillsynen över allt stuveriarbete förläggas till styrelsen och yrkesinspektionen. Ämbetsverket har emellertid tillagt, att om kommerskollegium och fartygsinspektionen skulle visa, att i sådant fall allvarliga intressemotsättningar ofta skulle uppstå, styrelsen icke vill motsätta sig, att den nuvarande fördelningen av tillsynen bibehålles. — Vad angår den av kommittén föreslagna förstärkningen av personalen hos kommerskollegium och uppflyttningen av vissa tjänster har *statskontoret* uttalat, att med hänsyn till pågående utredning rörande vissa administrativa organisationsfrågor på sjöfartens område någon ändring av kollegii organisation icke nu bör övervägas och att spörsmålen om ändrad löneställning för vissa befattningshavare synas vara av beskaffenhet att omfattas av 1949 års tjänsteförteckningskommittés uppdrag. *Statens lönenämnd* har föreslagit, att innan slutlig ställning tages till frågan om lönegradsplaceringen för sektionscheferna på fartygsinspektionsbyrån, löneställningen för samtliga tjänster i här avsett löneläge hos kollegium omprövas, lämpligen i anslutning till den pågående allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Skulle personalförstärkningen anses böra komma till stånd utan avvaktan av resultatet av en sådan omprövning, vill lönenämnden icke motsätta sig, att sektionschefstjänsterna hänföras till 29 lönegraden. Kommitténs förslag om uppflyttning från Ca 25 till Ca 27 av by-

råinspektörstjänsten å fartygsinspektionsbyrån samt från Ca 29 till Ca 32 av byrådirektörstjänsten å sjöfartssociala avdelningen synes lönenämnden böra upptagas först i samband med nyssnämnda omprövning av löneställningen för vissa tjänster vid kollegium. Kommitténs motivering för förslaget att inrätta en förste byråsekreterartjänst å sjöfartssociala avdelningen synes lönenämnden icke övertygande. *Arbeterskyddsstyrelsen* har tillstyrkt, att byrådirektören å sjöfartssociala avdelningen placeras i Ca 31. Vidare bör enligt styrelsen en heltidsanställd, kvalificerad jurist knytas till avdelningen.

Anmälas må vidare i detta sammanhang att *nyetableringssakkunniga* den 20 september 1951 inkommit med betänkande med förslag till lag om skydd mot samhällsskadlig konkurrensbegränsning. Över betänkandet ha yttranden infordrats från ett stort antal myndigheter och organisationer. Remissbehandlingen är ännu icke avslutad. Någon närmare redogörelse för betänkandets innehåll skall här icke ges. Nämnas må dock, att de sakkunniga bl. a. föreslagit en utbyggnad av kommerskollegii monopolutredningsbyrå. Två olika organisationsförslag ha härvid framlagts. Det ena, som är mera omfattande, avser det fall att den statliga priskontrollen upphör samtidigt med att de sakkunnigas förslag genomföres. Det andra, mindre alternativet utgår från att den statliga priskontrollen tills vidare består. För båda alternativens del har föreslagits, att byråns personal fördelas på branschvis anordnade arbetsgrupper, där varje arbetsgrupp för sitt område av näringslivet självständigt svarar för alla de olika på byrån vilande arbetsuppgifterna. Byrån skulle således icke längre vara indelad i en avdelning för kartellregistrering, en avdelning för specialundersökningar och en planerad avdelning för analys av pris- och marknadsförhållanden. Vid det mindre alternativet räkna de sakkunniga med fyra arbetsgrupper och ett gemensamt kansli inom byrån. Härvid skulle i förhållande till den nu bestående organisationen tillkomma 1 tjänst i 31 lönegraden, 1 tjänst i 29 lönegraden, 4 tjänster i 24 lönegraden, 1 tjänst i 15 lönegraden samt 1 tjänst i 8 lönegraden. Dessutom skulle 2 tjänster i 27 lönegraden uppflyttas till 29 lönegraden. Samtliga befattningar med undantag av dem, för vilka reglerad befordringsgång finnes fastställd, föreslås skola vara ordinarie. Ledamöterna Borgström, Kördel och Söderberg ha på flera avgörande punkter reserverat sig mot sakkunnigmajoritetens förslag. Behovet av en utvidgning av monopolutredningsbyrån har emellertid vitsordats jämväl av reservanterna, som anse att byrån bl. a. bör sättas i tillfälle att utan dröjsmål upptaga en allmän analysverksamhet med syfte att klarlägga de strukturella förändringarna inom vårt näringsliv och konkurrensbegränsningarnas roll i detta avseende.

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 553 800 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Utökning av amanuens- och högre personal.		
<i>Handels- och administrativa byrån.</i>		
1 byrådirektör Ca 31	19 116	
<i>Sjöfartsbyrån.</i>		
1 byrådirektör Ca 31	19 116	
<i>Fartygsinspektionsbyrån.</i>		
1 byrådirektör Ca 31	19 116	
<i>Elektriska byrån.</i>		
1 byrådirektör Ca 31	19 116	
1 amanuens Ce 22	12 132	
<i>Bergsbyrån.</i>		
1 amanuens Ce 22	12 132	
<i>Monopolutredningsbyrån.</i>		
1 förste aktuarie med arvode motsvarande löneklass		
29	17 520	
2 amanuenser Cg 22	24 264	
2. Utökning av biträdespersonal:		
4 biträden Ce 6	22 464	
3. Omändring av arvodesbefattningar till lönegradsplace-		
rade tjänster:		
a) Arvodesanställd sjöåklagare — sjöåklagare Ca 32 .	19 896	5 000
b) Arvodesanställd instruktör i hemslöjd — instruktör		
Ca 27	15 888	¹
c) Arvodesanställd befattningshavare å sjöfartssociala		
avdelningen — förste byråsekreterare Ca 27	15 888	4 000
4. Uppflyttning i lönegrad m. m.:		
a) 1 byrådirektör Ca 29 — Ca 31	780	
b) Ca 27 — Ca 29:		
2 förste aktuarier		
2 förste byråingenjörer		
1 förste byråinspektör		
4 förste byråsekreterare		
1 redaktör		
Summa utgiftsökning under b)	12 600	
c) 1 byråinspektör Ca 25 — förste byråinspektör Ca 27	1 644	
d) 2 tekniska amanuenser Cg 21 — byråingenjörer Ce 24	4 248	
5. Höjt arvode till skeppsmätningstekniskt biträde	8 400	
6. Ordinariesättning av 9 icke-ordinarie kanslibiträdesbe-		
fattningar	—	
7. Arbetskostnader för vissa statistiska undersökningar ..	14 300	

¹ Anslag å 8 000 kronor till Instruktör i hemslöjd: Avlöning (statsliggaren s. 868) skulle bortfalla.

8. Arvoden för artiklar i Kommersiella meddelanden	1 500	
9. Omräkning:		
Lönerevision för kommerseråden, reglerad beforderings- gång, löneklassförändringar m. m.	29 080	
Rörligt tillägg	273 600	
	562 800	9 000
		+ 553 800

Motiv.

1. *Handels- och administrativa byrån.* Kommerskollegium begärde år 1949, att en byrådirektörstjänst skulle inrättas på denna byrå (se X ht 1950 s. 9). Kollegium framhåller nu, att ökningen av de kvalificerade arbetsuppgifterna å byrån gör, att det icke längre kan anstå med tjänstens inrättande.

Sjöfartsbyrån. I petita för budgetåren 1949/50 och 1950/51 hemställde kommerskollegium, att en byrådirektörstjänst skulle inrättas på sjöfartsbyråns administrativa sektion (se X ht 1949 s. 4 ff. och 1950 s. 9). För att en eftersläpning av ärendena skall kunna undvikas är det enligt kollegium nu oundgängligen nödvändigt att tjänsten inrättas utan uppskov.

Fartygsinspektionsbyrån. Kommerskollegium erinrar om 1938 års arbetarskyddskommittés förslag att fartygsinspektionsbyrån skall organiseras på två sektioner, vardera under ledning av en byrådirektör i Ca 31. Med hänsyn till det statsfinansiella läget inskränker sig kollegium i detta sammanhang till att föreslå att den tekniska byrådirektörstjänsten nu inrättas.

Elektriska byrån. Kommerskollegium upprepar sitt äskande från år 1949 (se X ht 1950 s. 9) om en byrådirektörstjänst på denna byrå. Under de gångna åren har behovet av en arbetskraftförstärkning gjort sig allt starkare gällande. Då det är av utomordentlig betydelse att den statliga kontrollen i fråga om elektriska anläggningar icke eftersättes, kan enligt kollegium inrättandet av en byrådirektörstjänst å byrån icke längre uppskjutas. — Den begärda amanuensen skall vara juridiskt och administrativt utbildad och erfordras på grund av ökningen av de ärenden, vilkas beredning ankommer på förste byråsekreteraren på byrån. Yrkandet har framställts två gånger tidigare (se X ht 1949 s. 6 och 1950 s. 9).

Bergsbyrån. Amanuensen, som skall vara juridiskt och administrativt utbildad, erfordras bl. a. för att hindra en ökning av balansen av ärenden anhängande försvarsavgifter för gruvor. Anvisande av medel för ändamålet har tidigare begärts (se X ht 1950 s. 10).

Monopolutredningsbyrån. De tre tjänsterna skola ingå i en ny avdelning för analys av pris- och marknadsförhållanden, varom kollegium framställt önskemål i petita för budgetåren 1947/48—1950/51 (se bl. a. X ht 1949 s. 6—8 och 1950 s. 10). Kollegium har förutsatt, att nyetableringssakkunniga föreslå att verksamheten för analys av pris- och marknadsförhållanden upptages snarast möjligt.

2. Av de begärda nya biträdestjänsterna avses två för handels- och administrativa byrån, en för elektriska byrån och en för monopolutrednings-

byråns nya avdelning för analys av pris- och marknadsförhållanden. Kommerskollegium framhåller, att den nuvarande biträdesbristen i hög grad försvårar arbetet i kollegium och ofta försenar ärendenas expediering. Förslag om tjänsternas inrättande har tidigare framställts (se X ht 1950 s. 10).

3 a) Kommerskollegium erinrar om att sjöåklagaren för närvarande utöver det i riksstaten beräknade arvudet å 5 000 kronor uppbär ett tilläggsarvode å 12 520 kronor av fondmedel (jfr X ht 1951 s. 6 och 7). För att i fortsättningen kompetent innehavare av sjöåklagarbefattningen, för vilken kräves heltidsanställning, skall kunna erhållas är det enligt kollegium oundgängligen nödvändigt, att befattningen göres till en ordinarie tjänst i lönegraden Ca 32. Kollegium erinrar om att riksåklagaren tidigare tillstyrkt denna lönegradsplacering (se X ht 1950 s. 10).

3 b) Kommerskollegium har tidigare upprepade gånger föreslagit, att befattningen såsom instruktör i hemslöjd skall överföras till kollegii stat och placeras i lönegraden Ca 27 (se senast X ht 1951 s. 5). Befattningen har varit vakant från förra innehavarens avgång vid utgången av oktober 1950 till den 1 juli 1951. Från och med sistnämnda dag och till utgången av juni 1952 har förordnande å befattningen meddelats. För denna tid har kompetent person kunnat erhållas endast genom att vederbörande med befattningen kunnat förena viss annan tjänstgöring. En sådan ordning kan emellertid enligt kollegium godtagas endast såsom en nödfallsutväg för kort tid. Till sina petita har kollegium fogat en från Sveriges husmodersföreningars riksförbund inkommen skrift angående löneställningen för nu ifrågavarande tjänst.

3 c) Under de senaste åren har det visat sig, att arbetsuppgifterna å sjöfartssociala avdelningen för en juridiskt och administrativt utbildad arbetskraft äro av den omfattningen att de kräva heltidstjänstgöring. Den nuvarande arvodesbefattningen med deltidstjänstgöring bör därför enligt kollegium utbytas mot en förste byråsekreterartjänst. En sådan har jämväl föreslagits av 1938 års arbetarskyddskommitté. Tjänsten bör enligt kollegii mening tills vidare placeras i Ca 27.

4 a) Under hänvisning till 1938 års arbetarskyddskommittés betänkande föreslår kommerskollegium, att tjänsten såsom byrådirektör å sjöfartssociala avdelningen uppflyttas i högre lönegrad än nu. Enligt kollegium bör tjänsten placeras i Ca 31 eller samma lönegrad, som föreslås för övriga byrådirektörer.

4 b) I sina petitaskrivelser för budgetåren 1947/48—1950/51 har kommerskollegium föreslagit, att ifrågavarande tio tjänster placeras i Ca 29 (se bl. a. X ht 1949 s. 4 ff. och 1950 s. 10). Ur såväl rättvis- som rekryteringsynpunkter skulle det enligt kollegium vara synnerligen olyckligt, om en uppflyttning av tjänsterna ånyo ställdes på framtiden.

4 c) Såsom skäl för tjänsteförändringen åberopas arbetsuppgifternas art samt 1938 års arbetarskyddskommittés förslag i ämnet.

4 d) De föreslagna tjänsteförändringarna motiveras med att erfarenheten

har visat, att det är ytterligt svårt att hålla de extra tekniska amanuens-tjänsterna å elektriska byrån besatta med lämpliga personer.

5. Såsom skeppsmätningstekniskt biträde tjänstgör för närvarande en skeppsmätningsskontrollör. För avlöning av ifrågavarande biträde finnas för 1951/52 anvisade 9 600 kronor, men efter föregående års arvodesreglering utgör hans arvode 12 000 kronor eller samma belopp som skeppsmätningsskontrollörerna uppbära i arvode. I anslutning till förslag av kollegium (se punkt 12 i det följande), att skeppsmätningsskontrollörernas arvoden skola höjas till 18 000 kronor, hemställer kollegium, att jämväl det skeppsmätningstekniska biträdet under budgetåret 1952/53 skall erhålla ett arvode av 18 000 kronor. Förslag till omorganisation av skeppsmätningssväsendet beräknas bliva framlagt under loppet av sistnämnda budgetår.

6. Kommerskollegium upprepar här ett år 1950 (se X ht 1951 s. 5 och 6) gjort yrkande om ordinariesättning av ett antal kanslibitradestjänster.

7. Kommerskollegium företager årligen undersökningar rörande industriens kapitalinvesteringar i egna anläggningar m. m. samt preliminär bearbetning av produktionsuppgifterna för industrien. Kostnaderna härför ha hittills bestritts från skiftande anslag. Inräknande av medel till dessa kostnader i kollegii anslag skulle innebära en önskvärd förenkling. Arbetskostnaderna för de två undersökningarna beräknas nu av kollegium till 14 300 kronor.

8. Det äskade beloppet skulle ge kommerskollegium möjlighet att i tidsskriften Kommersiella meddelanden i önskvärd utsträckning behandla aktuella ekonomiska problem. En anslagshöjning för samma ändamål har tidigare begärts (se X ht 1950 s. 10).

Departementschefen.

Av 1938 års arbetarskyddskommitté har behandlats frågan om en överflyttning av vissa arbetsuppgifter från kommerskollegium till arbetarskyddsstyrelsen. På de av kommittén anförda skälen och med hänsyn till innehållet i remissyttrandena förordar jag, att i allt fall tills vidare den nuvarande gränsdragningen mellan de två verkens arbetsuppgifter bibehålles.

Någon utökning av kommerskollegii högre personal kan jag icke för närvarande tillstyrka. Kollegium har bl. a. begärt inrättande av en byrådirektörstjänst på elektriska samt på handels- och administrativa byrån. För att i viss mån tillgodose detta syfte vill jag föreslå ändrad löneställning för vissa tjänster på nämnda byråer. För handels- och administrativa byråns del är jag sålunda beredd förorda, att en på byrån placerad tjänst såsom byråsekreterare i Ca 24 utbytes mot en tjänst såsom förste byråsekreterare i Ca 29. På innehavaren av ifrågavarande befattning bör bl. a. ankomma att såsom organisationsföredragande under ledning av verkets chef eller den han sätter i sitt ställe medverka till en effektivisering av kollegii arbete ävensom att vara föredragande i ärenden rörande hamn- och farledsavgifter m. m. På elektriska byrån synes med hänsyn till arbetsuppgifter och ansvar den till byrån hörande tjänsten såsom förste byråingenjör i Ca 27 böra omvandlas till byrådirektörstjänst i Ca 31. I anledning av nämnda tjänste-

ändringar bör anslaget höjas med i runt tal 4 000 kronor. Vad angår frågan om utökning av monopolutredningsbyrån med personal för analys av pris- och marknadsförhållanden torde det slutliga ställningstagandet få anstå i avvaktan på behandlingen av nyetableringssakkunnigas betänkande, beträffande vilket samtliga remissyttranden ännu icke inkommit. Jag förutsätter, att tills vidare statens priskontrollnämnd har sin uppmärksamhet riktad på de konkurrensbegränsande åtgärdernas inverkan på prissättningen och på pris- och marknadsförhållandena efter upphävandet av konkurrensbegränsande avtal. Priskontrollnämnden bör även, under nära samarbete med monopolutredningsbyrån, i den utsträckning som är möjlig avdela särskild personal för undersökningar av hithörande spörsmål. Bl. a. med hänsyn till att jag icke för närvarande kan tillstyrka de av arbetarskyddskommittén förordade personalförstärkningarna, torde kommitténs förslag om ändrad arbetsfördelning kollegii byråer emellan icke nu böra föranleda någon åtgärd.

Kommerskollegii hemställan om en utökning av biträdespersonalen kan jag endast såtillvida biträda, att jag föreslår att anslaget höjes med 5 600 kronor för att möjliggöra anställning av ytterligare ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Den begärda ordinariesättningen av ett antal kanslibiträdestjänster synes icke nu böra bifallas.

I enlighet med kommerskollegii förslag bör befattningen såsom instruktör i hemslöjd från och med nästa budgetår uppföras å kollegii stat. Tjänsten bör placeras i lönegraden Cg 26, vilket medför en ökning av medelsbehovet under detta anslag med i runt tal 15 100 kronor samtidigt som det nuvarande särskilda anslaget till instruktörens avlöning bortfaller. Jag är däremot icke beredd tillstyrka, att arvodesbefattningen för juridiska och administrativa göromål å sjöfartssociala avdelningen omvandlas till en lönegradsplacerad tjänst. Sjöåklagaren torde jämväl under nästa budgetår få avlönas dels av medel, som anvisas å riksstaten, dels ock av fondmedel (se X ht 1951 s. 6 och 7).

Av de föreslagna lönegradsuppflyttningarna tillstyrker jag, att byrådirektören å sjöfartssociala avdelningen uppflyttas från Ca 29 till Ca 31 samt förste aktuarien å statistiska byråns avdelning för sjöfartsstatistik och förste byråsekreteraren å fartygsinspektionsbyrån från Ca 27 till Ca 29. Dessa uppflyttningar medföra en utgiftsökning för nästa budgetår med i runt tal 4 000 kronor.

Till arvode åt det skeppsmätningstekniska biträdet hos kommerskollegium torde i avvaktan på förslag till omorganisation av skeppsmätningstväsendet för nästa budgetår beräknas 12 000 kronor, vilket är det belopp, vartill arvodet höjdes vid föregående års arvodesreglering. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår utgör detta en ökning med 2 400 kronor.

Jag tillstyrker kommerskollegii förslag att kostnaderna för undersökningarna rörande industriens kapitalinvesteringar i egna anläggningar m. m. och för den preliminära bearbetningen av produktionsuppgifterna för in-

dustrien från och med nästa budgetår bestridas från kollegii avlönings- och omkostnadsanslag. Detsamma synes böra vara fallet med förekommande undersökningar rörande bruttointkomster och kostnader i utlandet vid utrikes sjöfart. De sammanlagda arbetskostnaderna för de tre undersökningarna torde för nästa budgetår kunna beräknas till 20 400 kronor, varför kollegii avlöningsanslag bör uppräknas med detta belopp. Däremot är jag icke beredd tillstyrka någon anslagshöjning till arvoden för artiklar i Kommerciella meddelanden.

Kommerskollegii förslag om en uppräkning av anslaget med i runt tal 29 100 kronor i anledning av den ändrade lönegradsplaceringen för kommerseråden, löneklassförändringar m. m. och med 273 600 kronor i anledning av de ändrade grunderna för rörligt tillägg torde kunna godtagas. Då chefslöneregleringen omfattat jämväl generaldirektörstjänsten, synes anslaget under ordinarieposten böra uppräknas med ytterligare 3 000 kronor. Jag föreslår vidare, att arvodet till generaldirektörens ställföreträdare höjes med 300 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att fem kanslibiträdestjänster i Ca 11 utbytas mot tre kansliskrivartjänster i Ca 15 och två kontoristtjänster i Ca 13 samt att fyra kontorsbiträdestjänster i Ca 8 utbytas mot två kontoristtjänster i Ca 13 och två kanslibiträdestjänster i Ca 11 ävensom att medel beräknas till tre kontoristtjänster i Ce 13 i stället för till två kanslibiträdestjänster i Ce 11 och en kontorsbiträdestjänst i Ce 8. Den sammanlagda utgiftsökningen för den här angivna uppflyttningen av biträdestjänster kan för nästa budgetår beräknas till 10 600 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör kommerskollegii avlöningsanslag för nästa budgetår uppföras med $(1\,605\,100 + 4\,000 + 5\,600 + 15\,100 + 4\,000 + 2\,400 + 20\,400 + 29\,100 + 273\,600 + 3\,000 + 300 + 10\,600 =)$ 1 973 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 887 400 (+ 27 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 10 500 (+ 300) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 615 700 (+ 45 200) kronor;

rörligt tillägg 459 600 (+ 295 400) kronor.

I personalförteckningen för kommerskollegium böra å ena sidan uppföras följande nya tjänster, nämligen 2 byrådirektörer i Ca 31, 1 förste aktuarie i Ca 29, 2 förste byråsekreterare i Ca 29, 3 kansliskrivare i Ca 15 och 4 kontorister i Ca 13 samt å andra sidan avföras följande befattningar, nämligen 1 byrådirektör i Ca 29, 1 förste aktuarie i Ca 27, 1 förste byråingenjör i Ca 27, 1 förste byråsekreterare i Ca 27, 1 byråsekreterare i Ca 24, 3 kanslibiträden i Ca 11 samt 4 kontorsbiträden i Ca 8.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommerskollegium vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	887 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	615 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	459 600

Summa kronor 1 973 200;

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 973 200 kronor.

[5] 2. *Kommerskollegium*: *Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	241 500	347 703
1951/52 (statsliggaren s. 864)	255 500	
1952/53 (förslag)	372 300	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 124 800 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Kollegii förslag 1952/53
1. Sjukvård m. m.	15 311	10 500	15 500 (+ 5 000)
2. Reseersättningar	21 962	26 500	33 000 (+ 6 500)
3. Övriga expenser:			
a) För eget behov	154 767	131 000	183 300 (+ 52 300)
b) För annat än eget behov (blankettryck)	33 987	9 000	25 000 (+ 16 000)
4. Publikationstryck	114 957	80 000	125 000 (+ 45 000)
			(+ 124 800)

M o t i v.

1. Anslagsposten bör ökas med hänsyn till belastningen.

2. Vid bifall till kommerskollegii förslag att uppföra befattningen så-

som instruktör i hemslöjd å kollegii stat (se 3 b) under kollegii avlöningsanslag) bör det särskilda anslaget (statsliggaren s. 868) till instruktörens omkostnader utgå och erforderliga medel beräknas under kollegii omkostnadsanslag. Med nuvarande biljettpriser och traktamenten stiger anslagsbehovet för reseersättningar därvid med 2 000 kronor. Dessutom bör anslagsposten uppräknas med ytterligare 4 500 kronor på grund av höjningarna av biljettpriser och traktamentsersättningar.

3 a) Av den begärda ökningen avse 4 300 kronor ökade städningskostnader, 28 000 kronor stegrade kostnader för skrivmateriel, papper, blankettryck o. d., 10 000 kronor höjda utgifter för telegram, telefon och annonsering, 6 000 kronor expenskostnader för den maskinella bearbetning av huvuduppgifterna till industristatistiken, som efterträtt den tidigare manuell bearbetningen av samma uppgifter, 2 000 kronor höjda expenskostnader för statistiken över produktionen och förbrukningen av elektrisk kraft, 500 kronor expenskostnader för instruktören i hemslöjd, vilken såsom förut nämnts föreslås uppförd å kollegii stat, samt 1 500 kronor expenskostnader för undersökningarna om industriens kapitalinvesteringar i egna anläggningar m. m. och den preliminära bearbetningen av produktionsuppgifterna för industrien (se 7. under kollegii avlöningsanslag).

3 b) Belastningen å delposten har under de tre sistförflutna budgetåren utgjort i avrundade tal 31 700, 2 900 och 34 000 kronor eller i medeltal 22 870 kronor. Med hänsyn härtill och till de höjda tryckningskostnaderna anses posten böra uppräknas med det äskade beloppet.

4. Kostnaderna för kommerskollegii publikationstryck ha under de senaste åren stigit väsentligt. Allenast genom inskränkningar och rationaliseringar har det varit möjligt för kollegium att begränsa sitt anslagsäskande för ändamålet till det angivna beloppet.

Departementschefen.

Jag anser mig kunna biträda de föreslagna höjningarna av posterna till sjukvård m. m., till övriga expenser för annat än eget behov (blankettryck) och till publikationstryck. Jag tillstyrker vidare, att anslagsposten till reseersättningar uppräknas med 5 000 kronor. Posten är härvid avsedd att täcka även kostnaderna för hemslöjdsinstruktörens resor. Delposten till övriga expenser för eget behov synes böra höjas med 45 800 kronor. Jag förutsätter härvid, att från posten bestridas bl. a. hemslöjdsinstruktörens utgifter av expensnatur samt expenskostnaderna för undersökningarna om industriens kapitalinvesteringar i egna anläggningar m. m., den preliminära bearbetningen av produktionsuppgifterna för industrien samt undersökningarna rörande bruttoinkomster och kostnader i utlandet vid utrikes sjöfart. Då de av mig tillstyrkta anslagshöjningarna uppgå till sammanlagt 116 800 kronor, torde anslaget för nästa budgetår uppföras med 372 300 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 372 300 kronor.

[6] 3. Bergsstaten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	137 000	131 261
1951/52 (statsliggaren s. 864)	123 400	
1952/53 (förslag)	148 700	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 och 28/9 1951) hemställer, att anslaget höjes med 41 100 kronor.

	Ökning
1. Tillsättande av vakant gruvingenjörstjänst Ca 29	17 520
2. Omräkning:	
Löneklassförändringar m. m.	1 031
Rörligt tillägg	22 549
	41 100

M o t i v.

1. Gruvingenjörstjänsten i norra bergmästardistriktet vakantsattes förra året i samband med den nedskärning av avlöningsanslagen, som då företogs (se X ht 1951 s. 10). Såsom skäl för tjänstens tillsättande åberopar kommerskollegium bl. a., att nu alltför få inspektioner medhinnas inom distriktet och att den tid, som kan avsättas för studium av säkerhetsproblem, är otillräcklig. Kollegium bifogar skrivelse från arbetarskyddsstyrelsen, vari styrelsen förklarar det synnerligen angeläget ur arbetarskyddssynpunkt, att tjänsten snarast återbesättes.

Departementschefen.

Då gruvingenjörstjänsten i norra bergmästardistriktet förra året vakantsattes, sammanhängde detta icke blott med strävandena att hålla statsutgifterna nere utan även med rådande svårigheter att få tjänsten besatt med kompetent innehavare. Såvitt nu kan bedömas äro utsikterna små att en kompetent sökande anmäler sig till befattningen, om denna ledigförklaras. Jag anser det därför icke vara skäl att för nästa budgetår beräkna medel för tjänsten.

Uppräkningen av anslaget på grund av löneklassförändringar m. m. synes kunna begränsas till 800 kronor. Med hänsyn till de ändrade grunderna för rörligt tillägg bör vidare anslaget höjas med 22 500 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att kontorsbiträdestjänsterna i Ca 8 i norra, östra och västra bergmästardistriktet utbytas mot kanslibiträdestjänster i Ca 11. I anledning härav bör anslaget uppräknas med i runt tal 2 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör bergsstatens avlöningsanslag för nästa budgetår uppföras med $(123\,400 + 800 + 22\,500 + 2\,000 =) 148\,700$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 96 700 (+ 2 100) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 16 200 (oförändrat) kronor;

rörligt tillägg 35 800 (+ 23 200) kronor.

I personalförteckningen för bergsstaten bör den förändringen vidtagas att 3 kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8 utbytas mot kanslibiträdesbefattningar i Ca 11.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för bergsstaten vidtaga den ändring, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	96 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	16 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 800

Summa kronor 148 700;

c) till *Bergsstaten*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 148 700 kronor.

[7] 4. Bergsstaten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	22 600	20 806
1951/52 (statsliggaren s. 865)	22 600	
1952/53 (förslag)	22 600	

I enlighet med förslag av kommerskollegium (skr. 31/8 och 28/9 1951) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 22 600 kronor.

[8] 5. Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	82 000	74 313
1951/52 (statsliggaren s. 865)	73 600	
1952/53 (förslag)	87 200	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 och 8/10 1951) hemställer, att anslaget höjes med 33 100 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Uppflyttning i lönegrad av 1 förste byråingenjör Ca 27 — Ca 29	1 632	
2. 1 arvodesanställd militärassistent utbytes mot assistent Ce 24	13 572	900
3. Avlöning till 1 kontorsbiträde Ca 8	6 288	
4. Omräkning:		
Vikariats- och övertidsersättningar m. m.	580	
Löneklassförändringar		1 194
Rörligt tillägg	13 122	
	<u>35 194</u>	<u>2 094</u>
	+ 33 100	

M o t i v.

1. Kommerskollegium åberopar de skäl, som anfördes i kollegii petita för budgetåret 1950/51 (se X ht 1950 s. 18).

2. Av anslaget äro 900 kronor avsedda för arvode åt en såsom assistent å inspektionens militära avdelning kommenderad officer å aktiv stat eller i reserven. Sedan början av 1951 har någon militärassistent icke stått till inspektionens förfogande och utsikterna att erhålla en lämplig officer för ändamålet bedömas vara små. Med hänsyn härtill föreslår kommerskollegium, att sprängämnesinspektionen tillföres en assistentbefattning i Ce 24, vilken står öppen för tekniskt utbildad sökande oberoende av om denne i civil eller militär tjänst eller på annat sätt förvärvat förtrogenhet med militära avdelningens arbetsuppgifter.

3. En på inspektionens personalförteckning upptagen tjänst i Ca 8 är vakant. Medel för avlöning åt tjänsteinnehavaren äro f. n. icke beräknade.

Kommerskollegium hemställer vidare, att chefen för inspektionens militära avdelning skall benämnas byrådirektör i stället för avdelningschef.

Y t t r a n d e.

Chefen för försvarsstaben har förklarat sig ha intet att erinra mot kommerskollegii äskanden beträffande sprängämnesinspektionen.

Departementschefen.

Jag biträder kommerskollegii förslag, att tjänsten såsom förste byråingenjör hos sprängämnesinspektionen uppflyttas från lönegraden Ca 27 till Ca 29. Detta medför en ökning av medelsbehovet med i runt tal 1 600 kronor. Av kollegii övriga förslag rörande inspektionen anser jag mig blott böra tillstyrka, att anslaget å ena sidan sänkes med i runt tal 1 200 kronor i anledning av löneklassförändringar och å andra sidan uppräknas med 13 100 kronor i anledning av de ändrade grunderna för rörligt tillägg. Arvodet till inspektionens militärassistent synes böra höjas med 100 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör sprängämnesinspektionens avlöningsanslag för nästa budgetår uppföras med $(73\,600 + 1\,600 - 1\,200 + 13\,100 + 100 =) 87\,200$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 44 800 (+ 300) kronor;

arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 000 (+ 100) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 20 500 (oförändrat) kronor;

rörligt tillägg 20 900 (+ 13 200) kronor.

I personalförteckningen för sprängämnesinspektionen bör den förändringen vidtagas, att tjänsten som förste byråingenjör uppföres i lönegraden Ca 29.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för sprängämnesinspektionen vidtaga den ändring, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	44 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	20 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 900

Summa kronor 87 200;

c) till *Sprängämnesinspektionen*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 87 200 kronor.

[9] 6. Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	16 000	14 880
1951/52 (statsliggaren s. 865)	15 000	
1952/53 (förslag)	15 000	

I enlighet med förslag av kommerskollegium (skr. 31/8 och 8/10 1951) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[10] 7. Fartygsinspektionen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	400 000	423 154
1951/52 (statsliggaren s. 866)	393 800	
1952/53 (förslag)	507 300	

1938 års arbetarskyddskommitté har i sitt förut (under kommerskollegii avlöningsanslag) nämnda betänkande om arbetarskyddet ombord å fartyg och om tillsynen å detta arbetarskydd bl. a. framhållit, att fartygsinspektionen för närvarande icke hinner med att i någon större utsträckning utföra tillfälliga inspektioner vid obestämda tider, fastän sådana inspektioner äro av särskild betydelse när det gäller renodlade arbetarskyddsfrågor. På grund härav synes det kommittén påkallat att sex nya ordinarie andre fartygsinspektörsbefattningar inrättas, därav två för ingenjörutbildade, två för nautiskt utbildade och två för maskintekniskt utbildade innehavare. I anledning av vilande förslag om förbättrad löneställning för fartygsinspektörerna framhåller kommittén angelägenheten av att inspektörernas avlöningsförmåner bliva sådana, att en tillfredsställande rekrytering säkerställes. *Arbetarskyddsstyrelsen* har i sitt yttrande över kommitténs betänkande uttalat, att förslaget om förstärkning av fartygsinspektionen synes styrelsen värt allt beaktande. *Statskontoret* finner ej kommittén ha förebragt tillräckliga skäl för ytterligare utbyggnad av den så sent som 1947 prövade lokala organisationen av fartygsinspektionen. *Statens lönenämnd* har däremot icke gjort någon erinran mot kommitténs förslag om nya tjänster vid fartygsinspektionen.

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 221 900 kronor.

Ökning

1. Uppflyttning i lönegrad:	
7 förste fartygsinspektörer Ca 30 — Ca 31	
2 andre fartygsinspektörer (med civilingenjörsutbildning) Ca 23 — fartygsinspektörer Ca 27	
15 andre fartygsinspektörer (med nautisk eller sjöingenjörsutbildning) Ca 22 — fartygsinspektörer Ca 27	
2. Ordinariesättning och uppflyttning i lönegrad:	
2 andre fartygsinspektörer (med civilingenjörsutbildning) Ce 23 — fartygsinspektörer Ca 27	
1 andre fartygsinspektör (med nautisk utbildning) Ce 22 — fartygsinspektör Ca 27	
Summa utgiftsökning för 1. och 2.	55 500
3. Nya tjänster:	
6 fartygsinspektörer (2 med civilingenjörs-, 2 med nautisk och 2 med sjöingenjörsutbildning) Ca 27	93 700
4. Omräkning:	
Löneklassförändringar	700
Rörligt tillägg	72 000
	221 900

M o t i v.

1—2. En lönereglering för fartygsinspektörerna har varit aktuell flera år och bör nu icke längre uppskjutas. För en placering av förste fartygsinspektörerna och sådana andre fartygsinspektörer, som ha civilingenjörsutbildning, i Ca 31 respektive Ca 27 talar bl. a. det förhållandet, att motsvarande befattningshavare hos yrkesinspektionen och statens elektriska inspektion äro placerade i nämnda lönegrader. Andre fartygsinspektörerna med nautisk eller sjöingenjörsutbildning ha ungefär lika ansvarsfullt arbete som andre inspektörerna med civilingenjörsutbildning och ha dessutom inga beföringsmöjligheter inom fartygsinspektionen. Även de böra därför enligt kollegium placeras i Ca 27. Såsom skäl för den begärda ordinariesättningen av tre andre fartygsinspektörstjänster åberopas, att ingen tvekan torde kunna råda om ifrågavarande tjänsters behövlighet. I fråga om den begärda löneregleringen hänvisar kollegium i övrigt till X ht 1948 s. 15 och 16, 1949 s. 20—22, 1950 s. 19—21 samt 1951 s. 13.

3. Beträffande behovet av de nya tjänsterna hänvisar kommerskollegium till 1938 års arbetarskyddskommittés förut nämnda betänkande.

Departementschefen.

Frågan om en förbättring av fartygsinspektörernas löneställning har varit aktuell under flera år. Jag anser mig nu kunna tillstyrka, att förste fartygsinspektörerna uppflyttas till 31 lönegraden. Beträffande andre fartygsinspektörerna kan jag för närvarande icke tillstyrka en högre lönegradsplacering av tjänsterna för befattningshavare med civilingenjörsutbildning än 26 lönegraden och av tjänsterna för övriga inspektörer än 24 lönegraden.

Tjänstebenämningen andre fartygsinspektör bör samtidigt utbytas mot benämningen fartygsinspektör. De av mig förordade lönegradsuppflyttningarna medföra en ökning av medelsbehovet under avlöningsanslaget med i runt tal 34 000 kronor.

Jag anser mig icke kunna biträda kommerskollegii förslag rörande ordinariesättning av tre fartygsinspektörstjänster. Icke heller kan jag nu tillstyrka, att några nya inspektörstjänster inrättas. Däremot torde i enlighet med kollegii förslag anslaget böra uppräknas med 700 kronor i anledning av löneklassförändringar och med 72 000 kronor i anledning av höjningen av rörligt tillägg.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 vid fartygsinspektionens distriktskontor i Göteborg utbytes mot en kontoristtjänst i Ca 13 och att vid vart och ett av de sex övriga distriktskontoren en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 omvandlas till befattning som kanslibitråde i Ca 11. I anledning härav bör anslaget uppräknas med i runt tal 6 800 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör fartygsinspektionens avlöningsanslag för nästa budgetår uppföras med $(393\,800 + 34\,000 + 700 + 72\,000 + 6\,800 =) 507\,300$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 337 200 (+ 27 200) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 46 100 (+ 4 300) kronor;

rörligt tillägg 124 000 (+ 82 000) kronor.

I personalförteckningen för fartygsinspektionen böra å ena sidan införas följande nya tjänster, nämligen 7 förste fartygsinspektörer i Ca 31, 2 fartygsinspektörer i Ca 26, 15 fartygsinspektörer i Ca 24, 1 kontorist i Ca 13, 6 kanslibiträden i Ca 11 samt 2 fartygsinspektörer i Ca 26 och å andra sidan avföras följande befattningar, nämligen 7 förste fartygsinspektörer i Ca 30, 2 andre fartygsinspektörer i Ca 23, 15 andre fartygsinspektörer i Ca 22 samt 7 kontorsbiträden i Ca 8.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för fartygsinspektionen vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslags-*
vis

337 200

2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	46 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	124 000

Summa kronor 507 300;

c) till *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 507 300 kronor.

[11] 8. *Fartygsinspektionen*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	80 000	81 529
1951/52 (statsliggaren s. 866) .	80 000	
1952/53 (förslag).....	92 000	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 28 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Kollegii förslag 1952/53
1. Sjukvård m. m.	2 254	1 000	2 000 (+ 1 000)
2. Reseersättningar	64 955	65 000	89 000 (+ 24 000)
3. Övriga expenser	13 699	13 700	16 700 (+ 3 000)
			(+ 28 000)

M o t i v.

1. Såsom skäl för höjningen åberopas de senare årens belastning å anslagsposten.

2. Av den begärda ökningen sammanhänga 8 000 kronor med höjningarna av biljettpriser och traktamentsersättningar samt 16 000 kronor med den föreslagna utökningen av antalet fartygsinspektörer.

3. Höjningen motiveras med inträdda kostnadsökningar.

Departementschefen.

Jag anser mig kunna biträda de av kommerskollegium föreslagna ökningarna av anslagsposten till sjukvård m. m. och av delposten till övriga expenser. Anslagsposten till reseersättningar bör i enlighet med kollegii förslag uppräknas med 8 000 kronor i anledning av höjningarna av biljettpriser och traktamentsersättningar. Då jag icke tillstyrkt någon utökning av antalet fartygsinspektörer, är någon ytterligare uppräknings av posten icke av behovet påkallad. I enlighet med det anförda bör fartygsinspektionens omkostnadsanslag för nästa budgetår höjas med 12 000 kronor till 92 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fartygsinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kronor.

[12] 9. Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	33 600	35 247
1951/52 (statsliggaren s. 867)	33 600	
1952/53 (förslag)	40 200	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 24 400 kronor.

	Ökning
1. Anslagsuppräknig på grund av verkställd arvodesreglering	6 400
2. Höjning av arvoden:	
3 skeppsmättningskontrollörer 12 000—18 000 kronor	18 000
	24 400

M o t i v.

1. Denna anslagsuppräknig sammanhänger med den förbättring av avlöningsförmånerna, som kommit statstjänstemännen till del från och med januari 1951.

2. Det är icke längre möjligt att hålla skeppsmättningskontrollörsbefattningarna besatta med tillräckligt kvalificerad personal, om icke arvoden höjas betydligt. Med hänsyn till kvalifikationer och ansvar torde kontrollörerna kunna jämföras med förste fartygsinspektörer. Orsaken till att kommerskollegium icke nu föreslår tjänsternas inplacering på löneplan är att kollegium räknar med att inom loppet av nästa år kunna framlägga förslag till ny organisation av skeppsmättningsväsendet. Skulle förhållandena befinnas utgöra hinder för den begärda anslagshöjningen i dess helhet, hemställer kollegium att någon del av arvoden må utbetalas från fonden för fylnadsarvoden och tilläggsersättningar åt skeppsmätare.

Y t t r a n d e.

Statskontoret anser, att då kommerskollegium räknar med att redan under 1952 kunna framlägga förslag till ny organisation av skeppsmättningsväsendet, skeppsmättningskontrollörernas arvoden under nästa budgetår böra bibehållas vid nuvarande belopp.

Departementschefen.

I samband med höjningen av rörligt tillägg för de löneplansplacerade statstjänstemännen höjdes förra året de tre skeppsmättningskontrollörernas arvoden från 10 000 kronor till 12 000 kronor om året. Samtidigt höjdes arvoden till vikarier för kontrollörerna med 5 kronor om dagen. Det sammanlagda medelsbehovet för dessa arvodeshöjningar uppgår till 6 400 kronor för år räknat. Jag tillstyrker, att anslaget uppräknas med detta belopp. Med hänsyn till att förslag till omorganisation av skeppsmättningsväsendet

beräknas kunna framläggas år 1952, kan jag däremot icke tillstyrka någon anslagsökning för ytterligare höjning av kontrollörernas arvoden. Från anslaget utgår för närvarande ersättning till biträde åt skeppsmättningskontrollören i Göteborg med högst 2 000 kronor. Då en höjning av detta arvode kan vara skäligen föreslår jag, att anslaget för ändamålet uppräknas med 200 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget för nästa budgetår uppföras med $(33\,600 + 6\,400 + 200 =) 40\,200$ kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 40 200 kronor.

[13] 10. Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	12 000	10 046
1951/52 (statsliggaren s. 867)	12 000	
1952/53 (förslag)	14 700	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 14 600 kronor.

Anslagspost	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Kollegii förslag 1952/53
1. Reseersättningar	3 379	3 000	4 000 (+ 1 000)
2. Expenser	1 986	2 000	15 600 (+ 13 600)
			(+ 14 600)

M o t i v.

1. Den begärda höjningen av anslagsposten föranledes dels av förekommande behov att vid anhopning av mättningsförrättningar i enstaka distrikt kunna tillkalla skeppsmätare från annan ort, dels ock av höjningarna av traktamentsersättningarna och av biljettpriserna vid järnvägs- och bussresor.

2. Av anslagsposten till expenser må för närvarande högst 600 kronor användas för anskaffande av skeppsmättningsredskap. Detta belopp förslår emellertid icke ens till att vidmakthålla nuvarande standard för redskapsutrustningen. Än mindre förslår beloppet till anskaffning av redskap av nya typer som behövas. Vidare böra elektriska räknemaskiner anskaffas åt de tre skeppsmättningskontrollörerna och åt skeppsmätarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Det ytterligare medelsbehovet för anskaffning och underhåll av skeppsmättningsredskap och kontorsmaskiner uppskattas av kommerskollegium till 12 900 kronor. I nödfall bör enligt kollegium fonden för fyllnadsarvoden och tilläggsersättningar åt skeppsmätare få anlitas för ändamål.

målet. Medelsanvisningen till övriga expenser bör vidare höjas med 700 kronor i anledning av höjda postporton och telefonavgifter samt för att möjliggöra anskaffning av registerböcker från klassificeringssällskap åt skeppsmättningskontrollörerna i Göteborg och Malmö.

Y t t r a n d e.

Statskontoret förordar, att uppräkningsposten till reseersättningar begränsas till 3 500 kronor. I anledning av den begärda medelsanvisningen för inköp och underhåll av skeppsmättningsredskap och maskiner framhåller ämbetsverket, att nyanskaffningen lämpligen bör fördelas på flera budgetår och att nyinköpen böra begränsas i möjligaste mån i avvaktan på förslaget rörande omorganisation av skeppsmättningsväsendet. Statskontoret vill likväl icke motsätta sig, att för anskaffning av redskap beräknas 3 000 kronor mot för innevarande budgetår 600 kronor och att för inköp av registerböcker anvisas 400 kronor.

Departementschefen.

Den föreslagna uppräkningsposten till reseersättningar med 1 000 kronor anser jag mig kunna biträda. I enlighet med kommerskollegii förslag torde anslagsposten till expenser höjas med 700 kronor på grund av höjda postporton och telefonavgifter och för att möjliggöra anskaffning av vissa registerböcker. Vidare torde posten ökas med 1 000 kronor för att i viss utsträckning möjliggöra ökad anskaffning av skeppsmättningsredskap. Någon ytterligare medelsanvisning på riksstaten för detta ändamål eller för anskaffning av kontorsmaskiner anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka. Anslaget bör därför för nästa budgetår uppföras med $(12\,000 + 1\,000 + 700 + 1\,000 =) 14\,700$ kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 14 700 kronor.

[14] 11. Sjöbefälsskolorna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 ¹	706 300	729 522
1951/52 (statsliggaren s. 868)	712 000	
1952/53 (förslag)	875 200	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 28/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 164 200 kronor.

¹ Under rubriken Navigationsskolorna: Avlöningar.

	Ökning	Minskn.
1. Uppflyttning i lönegrad:		
1 vaktmästare Ca 9 — Ca 10	264	
2. Ökning av arvoden till skolläkare och skolsköterskor:		
a) för nytillkomna klasser	500	
b) för höjning av arvoden	2 500	
3. Ökning av kostnaderna för timlärare m. m.	78 300	
4. Minskat medelsbehov i anledning av vakanser m. m.		1 764
5. Omräkning:		
Rörligt tillägg	84 400	
	165 964	1 764
	+ 164 200	

M o t i v.

1. Kommerskollegium upprepar här ett fyra gånger tidigare framfört önskemål beträffande vaktmästarebefattningen vid sjöbefälsskolan i Härnösand (se X ht 1948 s. 22, 1949 s. 28, 1950 s. 26 och 1951 s. 17).

2 a) Efter inrättandet av de förberedande klasserna vid sjöbefälsskolorna har elevantalet vid skolorna ökat. Detta inverkar på medelsbehovet för nu ifrågavarande ändamål.

2 b) Till skolläkare utgår för närvarande dels ett fast arvode av 400 kronor, dels ock ett rörligt arvode av 1 krona 75 öre för varje under helt läsår närvarande lärjunge och av 1 krona för varje under kortare tid närvarande lärjunge. Kommerskollegium föreslår, att det fasta arvodet höjes till 550 kronor och det rörliga arvodet till respektive 2 kronor 50 öre och 1 krona 50 öre. Skolsköterska åtnjöt vid petitaskrivelsens avgivande vid heltidstjänstgöring ett arvode av 100 kronor för hel vecka och 50 kronor för halv vecka samt vid deltidstjänstgöring ett arvode av 3 kronor 75 öre för timme. Kollegium föreslår, att ifrågavarande sköterskearvoden höjas till respektive 135 kronor, 67 kronor 50 öre och 5 kronor 50 öre.

3. Av den angivna kostnadsökningen sammanhånga 24 000 kronor med inrättandet av de förberedande klasserna vid sjöbefälsskolorna (se X ht 1950 s. 28), 52 300 kronor med de förra året beslutade höjningarna av timlärarnas arvoden (SFS 93/1951) och 2 000 kronor med beslut av Kungl. Maj:t den 22 juni 1951 om ersättning till vissa examensledare.

4. Genom beslut den 4 augusti 1949 utnämnde Kungl. Maj:t rektorn vid sjöbefälsskolan i Malmö att vara lektor vid samma skola med undervisningsskyldighet i navigation och sjömanskap. Samtidigt förordnade Kungl. Maj:t bl. a., att ifrågavarande lektorstjänst skulle i avvaktan på särskild framställning av kommerskollegium tills vidare hållas vakant. För att tillgodose malmöskolans behov av nautisk undervisning bemyndigade Kungl. Maj:t den 9 mars 1951 kollegium att vidtaga åtgärder för tillsättande vid skolan i Malmö av en vakant nautisk adjunktstjänst, som tidigare varit avsedd för skolan i Stockholm. Samtidigt förordnade Kungl. Maj:t, att nyss-

nämnda lektorstjänst skulle hållas obesatt så länge tjänstens innehavare innehade förordnande såsom rektor vid sjöbefälsskolan i Malmö. Adjunktstjänsten tillsattes sedermera av Kungl. Maj:t med åliggande för innehavaren att, därest rektorn vid sjöbefälsskolan i Malmö återtager utövningen av sin lektorstjänst, träda i tjänstgöring vid den sjöbefälsskola Kungl. Maj:t bestämmer. Nyssnämnda förändring samt det förhållandet att fyra ordinarie lärartjänster beräknas bli vakanta under budgetåret 1952/53 gör att anslaget kan minskas med 1 764 kronor.

I detta sammanhang bör nämnas, att den nautiska adjunktstjänst, som genom Kungl. Maj:ts förenämnda beslut tills vidare överflyttats från sjöbefälsskolan i Stockholm till skolan i Malmö, inrättades år 1938 (se X ht s. 20 och 21) i anledning av att den tidigare rektorn vid sjöbefälsskolan i Stockholm, som hade nautisk utbildning och bestritt viss undervisning i navigation och sjömanskap, efterträtts av en rektor med maskinteknisk utbildning, som innehade en lektorstjänst å maskintekniska linjen vid samma skola. Denna förändring föranledde nämligen behov av ytterligare en nautisk adjunktstjänst vid stockholmsskolan, samtidigt som en lektorstjänst där å maskintekniska linjen kunde hållas vakant. I anslutning härtill fogades från och med budgetåret 1938/39 till skolornas personalförteckning en anmärkning av innehåll att en befattning såsom lektor å maskintekniska linjen skulle hållas obesatt, så länge en dylik befattningshavare innehade förordnande såsom rektor. Sedan sjöbefälsskolan i Stockholm år 1949 ånyo fått en nautiskt utbildad rektor, kunde nyssnämnda lektorstjänst ånyo tillsättas och den år 1938 nyinrättade adjunktstjänsten i stället vakantsättas. Denna förändring gjorde, att nyssnämnda anmärkning till skolornas personalförteckning bortogs från och med budgetåret 1949/50.

Departementschefen.

I enlighet med vad som förutskickades i 1951 års statsverksproposition (se X ht s. 18) har Kungl. Maj:t ställt medel från handels- och sjöfartsfonden till kommerskollegii förfogande för att för sjöbefälsskolornas del möjliggöra ändring av undervisningsplanerna, inrättande av nordsjöskepparklasser, förlängning av läsåret, inrättande av nya klasser på maskintekniska linjen, anordnande av särskild undervisning om moderna navigeringsinstrument samt anskaffning av viss undervisningsmateriel m. m. Den reformering av sjöbefälsutbildningen, som sålunda påbörjats, bör fortsätta under nästa budgetår. Då det i viss utsträckning är fråga om försöksverksamhet, torde jämväl under budgetåret 1952/53 kostnaderna böra bestridas av anslag från handels- och sjöfartsfonden och icke belasta riksstaten.

Vad angår de av kommerskollegium i petita för nästa budgetår framförda äskandena tillstyrker jag, att vaktmästarbefattningen vid sjöbefälsskolan i Härnösand uppflyttas från Ca 9 till Ca 10, vilket medför en utgiftsökning under ordinarieposten med i runt tal 300 kronor. Arvodena till skolläkarna vid sjöbefälsskolorna synas böra höjas så att det fasta arvudet bestämmes till 480 kronor samt det rörliga arvudet till 2 kronor 10 öre för varje under

helt läsår närvarande lärjunge och till 1 krona 20 öre för varje under kortare tid än helt läsår närvarande lärjunge. Arvodena till skolsköterskorna ha för innevarande budgetår höjts i enlighet med de grunder, som angivits i propositionen nr 214/1951 (s. 4 och 5). Dessa grunder synas böra tillämpas vid medelsberäkningen för nästa budgetår. Det sammanlagda medelsbehovet för arvoden till skolläkare och skolsköterskor under budgetåret 1952/53 kan vid tillämpning av de normer, som angivits i det föregående, uppskattas till i runt tal 7 500 kronor, varför anslaget bör uppräknas med 2 000 kronor. Emot kommerskollegii beräkningar av kostnaderna för timlärare, rörligt tillägg och minskat medelsbehov i anledning av vakanser m. m. har jag intet att erinra. Jag tillstyrker därför, att anslaget för ifrågavarande ändamål uppräknas med sammanlagt $(78\,300 + 84\,400 - 1\,800 =)$ 160 900 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör sjöbefälsskolornas avlöningsanslag för nästa budgetår uppföras med $(712\,000 + 300 + 2\,000 + 160\,900 =)$ 875 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 394 200 (— 1 500) kronor;

arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 7 500 (+ 2 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 351 100 (+ 78 300) kronor;

rörligt tillägg 136 400 (+ 84 400) kronor;

särskilda uppbördsmedel: Hyror och hyresersättningar 14 000 (oförändrat) kronor.

I personalförteckningen för sjöbefälsskolorna bör den förändringen vidtagas, att en vaktmästartjänst, som nu är placerad i Ca 9, uppföres i Ca 10. I anledning av Kungl. Maj:ts förut nämnda beslut rörande tjänsterna vid sjöbefälsskolan i Malmö bör vidare till personalförteckningen fogas en anmärkning av innehåll, att en befattning såsom lektor å nautiska linjen skall hållas obesatt, så länge en dylik befattningshavare innehar förordnande att vara rektor vid sjöbefälsskola.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) beivrande Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för sjöbefälsskolorna i enlighet med vad som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 394 200
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 7 500

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	351 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	136 400
	Summa kronor 889 200

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	14 000
	Nettoutgift kronor 875 200;

c) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 875 200 kronor.

[15] 12. *Sjöbefälsskolorna*: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 ¹	42 200	39 471
1951/52 (statsliggaren s. 869)	42 200	
1952/53 (förslag)	42 200	

Yrkanden.

Kommerskollegium (skr. 28/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Härvid räknar kollegium med en höjning av utgiftsposterna å 3 300 kronor, vilken höjning emellertid uppväges av en beräknad ökning med samma belopp av de särskilda uppbördsmedlen Elevavgifter m. m. De äskade utgiftshöjningarna framgå av följande sammanställning.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Kollegii förslag 1952/53
1. Övriga expenser	25 000	30 300	33 000 (+ 2 700)
2. Övriga utgifter:			
Böcker, undervisnings- och labo-			
rationsmateriel samt praktiska			
övningar	10 000	10 000	10 600 (+ 600)
			(+ 3 300)

Motiv.

1. Städningskostnaderna ha stigit med ungefär 2 000 kronor. Då även andra utgifter på grund av inträffade prisstegringar ökat, bör anslagsposten till övriga expenser höjas med 2 700 kronor.

2. Genom beslut den 16 februari 1951 har Kungl. Maj:t bestämt, att vid sjöbefälsskola anställd lärare, som medföljer elever vid sådan skola under resor i undervisningssyfte, därvid skall äga åtnjuta traktamentsersättning samt att kostnaderna för sådan ersättning tills vidare skola bestridas från anslagsposten till övriga utgifter. För budgetåret 1952/53 beräknas denna utgift uppgå till 600 kronor.

¹ Under rubriken Navigationsskolorna: Omkostnader.

Departementschefen.

Jag tillstyrker kommerskollegii förslag beträffande sjöbefälsskolornas omkostnadsanslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 42 200 kronor.

[16] 13. *Sjöbefälsskolorna: Stipendier.*

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 869)	10 000
1952/53 (förslag)	11 500

Kommerskollegium (skr. 28/8 1951) hemställer — under förutsättning att de förslag till studiehjälp, som framlagts av studielånenämnden år 1949 (SOU 1949: 41), icke genomföras från och med nästa budgetår — att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Med hänsyn till att anslag till behovsprövade stipendier ansetts generellt höra höjas föreslår jag, att detta anslag för nästa budgetår uppräknas med 1 500 kronor till 11 500 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Sjöbefälsskolorna: Stipendier* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 11 500 kronor.

[17] 14. *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.*

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 869)	3 500
1952/53 (förslag)	4 900

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 28/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 2 000 kronor.

	Ökning
1. Höjt arvode åt kursens ledare	250
2. Höjda arvoden åt lärarna:	
a) lärare i maskinlära, 125 timmar	407
b) lärare i författningskunskap, 30 timmar	33
c) lärare i hälso- och förbandslära, 20 timmar	80
3. Införande av undervisning i elektroteknik, 40 timmar	730
4. Ökad medelsanvisning för vaktmästare och materiel m. m.	500
	2 000

M o t i v.

1. Arvodet till kursledaren bör höjas från 500 kronor till 750 kronor.

2. Sedan timlärarersättningarna höjts, böra lärarna vid ifrågavarande kurs åtnjuta enahanda arvodeshöjning. Läraren i maskinlära, som är lektor, bör därvid åtnjuta timarvode enligt löneklass TA 27, ortsgrupp 4, i stället för ett timarvode av 15 kronor, läraren i författningskunskap timarvode enligt löneklass TA 21, ortsgrupp 4, i stället för ett arvode av 12 kronor i timmen, försåvitt icke högre löneklass för denne kommer att bestämmas till följd av framställning av kollegium i denna fråga den 13 september 1950, samt läraren i hälso- och förbandslära ett timarvode av högst 24 kronor i stället för 20 kronor.

3. Kursen bör utökas med undervisning i elektroteknik under 40 timmar, enär elektriciteten fått en alltmer vidgad användning å handelsflottans fartyg och eleverna vid vissa högre tekniska läroverk icke åtnjuta undervisning i elektroteknik för fartygsanläggningar i samma utsträckning som eleverna på maskintekniska linjen vid sjöbefälsskola. Läraren i detta ämne bör åtnjuta timarvode enligt löneklass TA 27, ortsgrupp 4.

4. Från år 1931 har denna post uppräknats allenast med 25 kronor, fastän utgifterna för ändamålet starkt stigit. Till följd härav har vid 1951 års kurs laborationsövning med ånganläggning måst helt inställas.

Departementschefen.

Jag tillstyrker kommerskollegii förslag om höjning av arvodena till lärarna vid nu ifrågavarande kompletteringskurs och om införande av undervisning i elektroteknik. I anledning härav bör anslaget uppräknas med 1 250 kronor. Härvid förutsätter jag, att arvodena bestämmas i enlighet med de grunder, som angivas i 5 § kungörelsen angående timarvoden till vissa lärare vid civila och militära skolor.

Höjningen av arvodet till kursens ledare synes kunna begränsas till 100 kronor. Den begärda ökningen av medelsanvisningen för vaktmästare och materiel m. m. med 500 kronor anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit uppgår medelsbehovet för kompletteringskursen till $(3\,500 + 1\,250 + 100 =)$ 4 850 kronor. Anslaget för ändamålet synes emellertid böra avrundas uppåt till 4 900 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 4 900 kronor.

[18] 15. Sjöbefälsskolorna: Navigationslärarkurs.

Anslag

1952/53 (förslag) 1 800

Navigationslärarkurs avser att bereda kursdeltagarna tillfälle att inhämta de kunskaper, som krävas för navigationslärarexamen. Föreskrifter rörande navigationslärarkurs ha meddelats genom kungörelse den 13 maj 1932 (nr 148) med däri genom kungörelse den 31 januari 1941 (nr 46) vidtagna ändringar.

För budgetåret 1949/50 anvisades under rubriken Navigationsskolorna ett reservationsanslag av 11 300 kronor till navigationslärarkurs. Någon sådan kurs kom emellertid icke till stånd under budgetåret 1949/50 och icke heller under något av budgetåren 1950/51 och 1951/52, enär icke tre kompetenta sökande anmälde sig till deltagande i kursen under något av nämnda år.

Kommerskollegium (skr. 28/8 1951) hemställer, dels att det för budgetåret 1949/50 anvisade anslaget av 11 300 kronor måtte få disponeras för avsett ändamål jämväl under budgetåret 1952/53, dels ock att ytterligare 1 800 kronor måtte anvisas för ändamålet. Säsom skäl för sistnämnda yrkande åberopas, att lärararvodena böra höjas från högst 30 kronor till högst 35 kronor för föreläsningstimme (341 timmar) och från högst 12 kronor till högst 14 kronor för övningsstimme (35 timmar) samt att vaktmästararvudet bör höjas från 150 kronor till 175 kronor.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att navigationslärarkurs anordnas under budgetåret 1952/53, därest minst tre sökande anmäla sig till kursen. De av kommerskollegium föreslagna höjningarna av lärar- och vaktmästararvodena synas böra godtagas. I anledning härav erfordras en medelsanvisning å 1 800 kronor utöver tidigare anvisat anslag. Under rubriken Sjöbefälsskolorna torde därför för nästa budgetår böra äskas ett reservationsanslag av 1 800 kronor till navigationslärarkurs. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde till det nya anslaget få överföras den vid innevarande budgetårs utgång förefintliga reservationen å det för budgetåret 1949/50 anvisade anslaget till Navigationsskolorna: Navigationslärarkurs.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Navigationslärarkurs* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 kronor.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

[19] 1. Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	543 700	570 441
1951/52 (statsliggaren s. 870)	531 100	
1952/53 (förslag)	638 700	

Y r k a n d e n:

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 och 21/11 1951) hemställer, att anslaget höjes med 128 900 kronor.

	Ökning
1. Återbesättande av 2 geologbefattningar i Ce 26	17 800
2. Kameralt biträde	4 100
3. Omräkning:	
Löneklassuppflyttningar m. m.	3 500
Rörligt tillägg	103 500
	128 900

M o t i v.

1. Ämbetsverket har till följd av bl. a. nedräkningen av avlöningsanslaget för innevarande budgetår nödgats vakantsätta två extra ordinarie geologbefattningar, den ena för hela budgetåret och den andra för halva budgetåret. För att verket skall kunna fylla de stegrade kraven särskilt på praktiskt geologiska undersökningar anses det nödvändigt att befattningarna återbesättas.

2. Sekreterarbefattningen är f. n. vakant och uppehålles genom vikariatslöneförordnande (jfr X ht 1950 s. 33). För kameralt arbetsbiträde åt den förordnade sekreteraren erfordras 4 100 kronor.

Departementschefen.

I avvaktan på resultatet av 1950 års geologiutrednings arbete erfordras för närvarande ej några större förändringar beträffande geologiska undersökningens avlöningsanslag. Då frågan om sekreterartjänsten vid verket nu endast provisoriskt lösts, torde emellertid för nästa budgetår medel böra beräknas för kameralt biträde till sekreteraren. Jag har ingen erinran mot att 4 100 kronor upptagas för detta ändamål. Däremot är jag icke nu beredd tillstyrka äskandet av medel för återbesättande av vissa geologtjänster.

Anslaget torde i anledning av löneklassuppflyttningar m. m. böra räknas

upp med 3 500 kronor samt för höjning av rörligt tillägg med ett till 100 000 kronor avrundat belopp.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 231 100 (—900) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 253 400 (+ 8 500) kronor;

rörligt tillägg 154 200 (+ 100 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(231\,100 + 253\,400 + 154\,200 =) 638\,700$ (+ 107 600) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	231 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	253 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	154 200

Summa kronor 638 700;

b) till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 638 700 kronor.

[20] 2. Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	156 700	174 345
1951/52 (statsliggaren s. 871)	162 200	
1952/53 (förslag)	188 800	

Yrkanden.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 54 800 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Undersökningens förslag 1952/53
1. Reseersättningar	63 400	63 400	73 700 (+ 10 300)
2. Övriga expenser	34 300	34 300	42 800 (+ 8 500)
3. Publikationstryck	54 000	45 000	75 000 (+ 30 000)
4. Övriga utgifter, inköp och underhåll av materiel	14 000	14 000	20 000 (+ 6 000)
			(+ 54 800)

M o t i v.

1. Posten till reseersättningar väntas på grund av ökade biljettpriser och höjda traktamenten icke förslå, om fältarbetena skola bedrivas i oförändrad omfattning.

2. Delposten har visat sig otillräcklig för de ofrånkomliga löpande utgifter, som skola bestridas från densamma. Den äskade höjningen är beräknad med utgångspunkt från en kostnadsstegring av 25 procent.

3. De betydande kostnadsökningar, som under en följd av år drabbat publikationsverksamheten, ha endast i ringa mån kompenserats genom anslagshöjningar. Då geologiska undersökningens verksamhet till större delen är av den art att dess resultat måste framläggas i form av tryckta kartor och redogörelser, är det ytterst angeläget att anslagsposten väsentligt höjes.

4. Apparatutrustningen vid geologiska undersökningen är i stor utsträckning föråldrad. Höjningen är avsedd att möjliggöra inköp av vissa för arbetet nödvändiga apparater.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att samtliga äskanden avseende omkostnadsanslaget i viss utsträckning bifallas. Sålunda förordar jag att posten till *reseersättningar* höjes med 8 600 kronor, delposten till *övriga expenser* med 6 000 kronor, posten till *publikationstryck* med 9 000 kronor samt posten till *övriga utgifter* med 3 000 kronor. Omkostnadsanslaget till Sveriges geologiska undersökning bör således för nästa budgetår uppföras med $(162\,200 + 8\,600 + 6\,000 + 9\,000 + 3\,000 =)$ 188 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 188 800 kronor.

[21] 3. Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 871)	16 000
1952/53 (förslag)	21 000

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kronor.

I petita för innevarande budgetår begärde geologiska undersökningen för möblerings- och inredningsarbeten ett anslag av 32 700 kronor. Genom byggnadsstyrelsens försorg hade nämligen 11 nya arbetsrum ställts i ordning, varigenom det mest trängande behovet av arbetsplatser för personalen vid de praktiska geologiska arbetena beräknades bli tillgodosett. För budgetåret 1951/52 anvisades emellertid endast i runt tal hälften av det äskade beloppet eller 16 000 kronor (X ht 1951 s. 24).

Ämbetsverket anför nu, att det beviljade anslaget använts huvudsakligen för möblering. Däremot ha nödvändiga ventilationsanordningar ej kommit till stånd. För att kunna installera dylika begär ämbetsverket för nästa budgetår ett anslag av 21 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har ingen erinran mot att inredningsarbetena vid geologiska undersökningen fullföljas i enlighet med ämbetsverkets förslag. Jag tillstyrker sålunda att anslag för ändamålet för nästa budgetår uppföres med 21 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 21 000 kronor.

[22] 4. Sveriges geologiska undersökning: Malmletning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	522 000	513 513
1951/52 (statsliggaren s. 871)	522 000	
1952/53 (förslag)	600 000	

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 och 15/10 1951) hemställer, att anslaget höjes med 110 000 kronor.

Beträffande planläggningen av den verksamhet, som skall bekostas av medel från anslaget, anför ämbetsverket i huvudsak följande.

I Norrbottens län fortsättes den allmänna berggrundsrekognosceringen över ännu återstående delar. Geofysiska undersökningar företagas inom området mellan Laukujärvi och Rakkurijärvi. Borrningarna på Ekströmsberg fortsätta och på Laukujärvi påbörjas borrningar. Dessutom utföras mätningar och blottningsarbeten inom Pajala på tidigare funna koppar- och grafitanledningar.

I Västerbottens läns och norra Jämtlands fjällområden böra geologiska arbeten, speciellt blockletning, företagas under sommaren 1952. Geofysiska undersökningar böra utföras inom Stekenjokks statsgruvefält, över malmanledningen vid Lövsberg samt eventuellt inom något område i norra Jämtland.

I Skelleftefältet böra de elektriska djupundersökningarna fortsättas. Vidare anser Undersökningen angeläget, att geofysiska mätningar och av dem eventuellt föranledda diamanthborrningar utföras inom sulfidstråket i Nädaområdet. Inom Adakområdet blir det behövt att genom borrningar kontrollera de på geofysisk väg erhållna indikationerna. Fyndigheten södra Hornträskstranden bör undersökas, tills klarhet vunnits om de där förefintliga malmkvantiteterna.

Nämnda undersökningsuppgifter äro av den omfattningen, att Undersökningen finner det tvivelaktigt om alla dessa, var för sig synnerligen angelägna arbeten, kunna upptagas under budgetåret 1952/53 inom ramen för gjorda anslagsäskanden. Det är emellertid svårt att förutse, vilka av de

anförda undersökningsuppgifterna, som komma att te sig mest aktuella under verksamhetsåret. Undersökningen anhåller därför att under hand få avgöra vilka uppgifter, som böra erhålla prioritetsrätt.

Medelsbehovet beräknar ämbetsverket på följande sätt:

Geologiska arbeten (arvodesanställd och extra personal, rese- och trak- tamentskostnader m. m.)	170 000
Geofysiska mätningar	175 000
Diamantbörningar	260 000
Grävningar och sprängningar	17 000
Specialanalyser, div. expenser m. m.	10 000
Summa kronor	632 000

Vid beräkningen av medelsbehovet har undersökningen utgått från den nuvarande organisationen. Den begärda anslagsuppräknings av 110 000 kronor hänför sig med ett belopp av 70 000 kronor till höjda löne- och trak-
tamentskostnader samt med ett belopp av 40 000 kronor till ökade utgifter för materielanskaffning.

Kommerskollegium har i infordrat utlåtande tillstyrkt ämbetsverkets framställning.

Departementschefen.

Det är angeläget att malmletningsverksamheten även i fortsättningen kan bedrivas i huvudsakligen samma omfattning som hittills bl. a. med hänsyn till den rådande bristen på vissa metaller. Jag kan därför tillstyrka att anslaget för nästa budgetår höjes med 78 000 kronor till 600 000 kronor. Häri-
genom torde geologiska undersökningen erhålla möjlighet att i stort sett fullfölja de uppgjorda planerna.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om anslagets användning, sedan geologiska undersökningen inkommit med definitivt förslag till arbetsplan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

[23] 5. Sveriges geologiska undersökning: Jordartskartering inom Norrbottens län.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	27 500	31 698
1951/52 (statsliggaren s. 871)	27 500	
1952/53 (förslag)	27 500	

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 1951) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

De karteringsarbeten, som skola bekostas av medel från detta anslag, ha beräknats kunna genomföras på en tid av 5 å 6 år, räknat från och med budgetåret 1946/47 (jfr X ht 1946 s. 37). Geologiska undersökningen anför att i och med utgången av budgetåret 1951/52 endast mindre områden, huvudsakligen inom kartbladet Pajala, torde återstå. Därtill komma dock en viss översyn och komplettering av de första årens arbete med ledning av de erfarenheter, som vunnits under den fortsatta rekognosceringen, samt specialundersökningar framför allt rörande de agrogeologiskt viktiga jordartsväxlingarna inom de tätast odlade kustsocknarna. För arbetenas fortsatta bedrivande och avslutande under budgetåret 1952/53 erfordras ett anslag av 27 500 kronor.

Departementschefen.

Jag tillstyrker den av *Sveriges geologiska undersökning* begärda medelsanvisningen och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Jordartskartering inom Norrbottens län* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 27 500 kronor.

[24] 6. *Sveriges geologiska undersökning: Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	—	8 506
1951/52 (statsliggaren s. 871)	100	
1952/53 (förslag)	23 000	

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 1951) hemställer, att anslaget uppföres med ett belopp av 23 000 kronor.

Från anslaget bestridas kostnader för tryckning av agrogeologiska kartor samt därtill hörande beskrivningar över sydvästra Skånes jordbruksbygd i enlighet med en i 1946 års statsverksproposition framlagd plan (jfr X ht 1946 s. 38). För budgetåret 1951/52 upptogs endast ett formellt belopp av 100 kronor, emedan å anslaget fanns en behållning på 27 322 kronor och denna beräknades vara tillräcklig för att täcka de tryckningskostnader, som väntades uppkomma fram till innevarande budgetårs slut. Till budgetåret 1952/53 kan ingen behållning påräknas, då tryckningen av kartor nu kommit i gång i full utsträckning och tryckningskostnaderna högst väsentligt stegrats. Under budgetåret 1952/53 torde tvenne kartblad kunna befordras till trycket. Kostnaderna för dessa kartblad beräknas uppgå till 15 000 kronor och beskrivningarna till 8 000 kronor. Tillhoppa erfordras alltså 23 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig kunna godtaga geologiska undersökningens beräkning av medelsbehovet för tryckning av agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 23 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 23 000 kronor.

[25] 7. Vissa kostnader för statens gruvegendom.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	40 000	34 841
1951/52 (statsliggaren s. 872)	40 000	
1952/53 (förslag)	40 000	

Från anslaget bestridas för närvarande kostnader för den s. k. gruvarrendenämnden, för förvaltning av Mertainens och Ruotivare gruvaktiebolag samt för den gruvegendom, som står under kommerskollegii förvaltning, däribland kostnader för kontroll och skatter m. m. beträffande den s. k. legodriften i Västerbottens län.

Vid extra bolagsstämma med Mertainens gruvaktiebolag den 20 september 1951 beslöts, att bolaget skulle träda i likvidation från och med den 1 oktober 1951. Det kan beräknas, att likvidationen skall vara avslutad omkring den 1 juli 1952.

Kommerskollegium (skr. 8/8 1951) hemställer, att anslaget för budgetåret 1952/53 uppföres med 42 000 kronor. Kollegium beräknar därvid utgifterna från anslaget under nästa budgetår till 500 kronor för gruvarrendenämnden, 1 500 kronor för Ruotivare gruvaktiebolag, 18 500 kronor för gruvförsvar, 12 000 kronor för kontroll av legodriften, 7 000 kronor för fastighetsskatt för legodriften samt 2 500 kronor för stängsel vid vissa gruvor och diverse andra ändamål.

Beträffande den av Mertainens gruvaktiebolag ägda eller förvaltade egendomen har det enligt kollegium föreslagits, att efter bolagets likvidation gruvegendomen skulle förvaltas av kollegium och övrig egendom av domänverket. Förvaltningskostnaderna skulle bestridas från förevarande anslag och eventuella inkomster tillfalla detta. Kollegii kostnader för gruvförsvar beräknas vid genomförande av detta förslag komma att öka med i det närmaste 5 000 kronor för år. Å andra sidan komma utgifterna för ersättning till bolagets styrelse och funktionärer, beräknade till högst 4 000 kronor för år, att bortfalla. Kollegium säger sig icke vara i tillfälle att nu ange kostnaderna för den på domänverket ankommande fastighetsförvaltningen men förmodar, att de i nuvarande läge böra understiga inkomster av försålt virke samt arrenden. Det är dock enligt kollegium icke lämp-

ligt att vid anslagsberäkningen upptaga någon inkomstpost för uppkommande överskott.

Av kollegii skrivelse framgår vidare, att statens inkomster från legodriften numera uppnått sådan storlek, att därå skall utgå kommunal inkomstskatt. För år 1950 har enligt kollegium deklarerats en skattepliktig inkomst av drygt 3 miljoner kronor. Skatten å denna inkomst beräknas till mer än 400 000 kronor och skall erläggas under innevarande budgetår. Skatten för år 1951 väntas komma att uppgå till än högre belopp. Kollegium finner det icke möjligt att nu beräkna medelsbehovet för skatter under budgetåret 1952/53 och inskränker sig därför till att i förevarande sammanhang upptaga ett belopp av 7 000 kronor, ungefärligen motsvarande fastighetsskatten. Kollegium utgår emellertid från att även den kommunala inkomstskatten skall bestridas från anslaget, vilket därvid kommer att avsevärt överskridas.

I skrivelse den 15 december 1951 har *kommerskollegium* alternativt föreslagit, att skatterna för legodriften skola erläggas med ianspråktagande av i första hand det överskott, som i fortsättningen enligt gällande legodriftsavtal kan komma att tillfalla statsverket.

Departementschefen.

Enligt min mening böra samtliga skatter för legodriften — således även fastighetsskatten — såsom utgörande kostnader för ifrågavarande gruvrörelse i första hand bestridas från statsverkets inkomster av denna. Jag torde framdeles få återkomma med förslag rörande de åtgärder, som kunna föranledas av detta ståndpunktstagande.

Av det nyss sagda följer, att anslaget till Vissa kostnader för statens gruvegendom enligt min åsikt icke bör belastas med skatter för legodriften i vidare mån än som betingas av att statens inkomster av legodriften äro otillräckliga för att bestrida skatteutgifterna. Då nämnda inkomster åtminstone för närvarande äro betydande och med hänsyn även till belastningen å anslaget under budgetåret 1950/51 synes någon höjning av anslaget icke nu vara behövlig. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[26] 8. Statens provningsanstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	978 600	1 129 074
1951/52 (statsliggaren s. 872)	1 102 500	
1952/53 (förslag)	1 310 000	

Yrkanden.

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. 23/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 220 500 kronor.

	Ökning
1. Anvisande av medel för en förste verkmästarebefattning i Ca 19 ..	7 776
2. Befordringsgång för viss ingenjörspersonal	7 056
3. Ändrad anställningsform:	
1 mekaniker Cg 12—Ce 12	—
1 elektromekaniker Cg 12—Ce 12	—
1 elektriker Cg 12—Ce 12	—
2 provberedare Cg 12—Ce 12	—
1 provberedare Cg 10—Ce 11	276
4. Omräkning:	
Löneklassuppflyttningar m. m.	2 192
Chefslönerevisionen	2 400
Rörligt tillägg	200 800
	220 500

Motiv.

1. I provningsanstaltens personalförteckning finnes uppförd en tjänst som förste verkmästare i Ca 19. Tjänsten är placerad på mekaniska avdelningen. Innehavaren av befattningen har förenat denna med en tjänst som ingenjör i Ce 22, varvid medel för förstnämnda tjänst ej beräknats. Då vederbörande tjänsteman avgår med pension under år 1951 och styrelsen har för avsikt att återbesätta verkmästartjänsten, äskas erforderlig medelsanvisning härför.

2. För tolv tjänstemän med ingenjörsutbildning äskas medel för uppflyttningar i anslutning till den för kommunikationsverken tillämpade befordringsgången.

3. Styrelsen föreslår, att sex extra befattningshavare beredes extra ordinarie anställning. Av ifrågavarande tjänstemän ha alla utom mekanikern i Cg 12 vid ingången av budgetåret 1952/53 varit anställda vid anstalten under mer än 3 år.

Departementschefen.

Provningsanstaltens hemställan om medelsanvisning för en förste verkmästarebefattning kan jag icke tillstyrka. Jag förutsätter sålunda att tjänsten icke återbesättes, så länge medel beräknas för lön åt en ingenjör i lönegraden Ce 22. Däremot kan jag liksom föregående år tillstyrka den anslagsuppräknings, som påkallas av att reglerad befordringsgång beredes ingenjörspersonalen i anslutning till de vid kommunikationsverken tillämpade principerna, vilka innebära befordran efter viss tid upp till Ce 15 för institutsingenjörer samt till Ce 19 för läroverksingenjörer. För detta ändamål bör beräknas ett belopp av 2 700 kronor. Yrkandena om ändrad an-

ställningsform biträder jag, såvitt avser en elektromekaniker, en elektriker och tre provberedare. Jag tillstyrker vidare att anslaget höjes med i runt tal 4 600 kronor i anledning av chefslönerevisionen och löneklassuppflyttningar. Slutligen bör posten till rörligt tillägg höjas med 200 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 313 100 (+ 3 400) kronor;

arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 200 (oförändrat) kronor;

avlöningar till tillfälliga biträden 208 400 (— 54 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 472 300 (+ 58 100) kronor;

rörligt tillägg 315 000 (+ 200 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(313\,100 + 1\,200 + 208\,400 + 472\,300 + 315\,000 =) 1\,310\,000 (+ 207\,500)$ kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	313 100
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	208 400
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	472 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	315 000

Summa kronor 1 310 000;

b) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 310 000 kronor.

[27] 9. Statens provningsanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	197 500	256 400
1951/52 (statsliggaren s. 873)	214 500	
1952/53 (förslag)	241 500	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. 23/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 18 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Styrelsens förslag 1952/53	
1. Övriga expenser	40 650	40 000	50 500	(+ 10 500)
2. Övriga utgifter:				
a) Överdragskläder samt tvätt				
därav	3 333	3 000	3 500	(+ 500)
b) Bibliotek	3 000	3 000	4 000	(+ 1 000)
c) Frakt och spedition av prov-				
föremål	14 519	14 000	15 000	(+ 1 000)
d) Verkskyddskostnader	—	—	5 000	(+ 5 000)
				(+ 18 000)

M o t i v.

1. Delposten har under en följd av år varit otillräcklig. Den begärda höjningen motiveras delvis med kostnadsökningar för städning, telefon, papper m. m. Härtill komma kostnader för städning m. m. av nya lokaler, som tidigare disponerats av Aktiebolaget Tekniska röntgencentralen.

2 a. Höjningen motiveras av prisstegringar.

2 b. Det är av synnerlig vikt att anstalten har tillgång till nyutkommande teknisk litteratur. Särskilt de utländska tidskrifterna och den utländska tekniska litteraturen ha under senare år undergått betydande prishöjningar.

2 c. Stegrade fraktkostnader föranleda uppräknigen.

2 d. För utbildning av personal för verkskyddet samt för inköp av verkskyddsmateriel beräknas 5 000 kronor.

Vidare må nämnas att anslagsposten till reseersättningar, som för innevarande budgetår är upptagen med ett belopp av 25 000 kronor, för budgetåret 1950/51 belastats med utgifter å 32 121 kronor. Utgifterna under delposten till förbrukningsartiklar m. m., vilken post för budgetåret 1951/52 uppförts med 80 000 kronor, uppgingo under sistförflutna budgetår till 101 334 kronor.

Departementschefen.

Då medel i annan ordning anvisats för verkskyddskostnader, anser jag ej erforderligt, att en särskild delpost för ändamålet uppföres under provningsanstaltens omkostnadsanslag. I övrigt kan jag emellertid tillstyrka anstaltens äskanden. Härjämte torde med hänsyn bl. a. till belastningen under budgetåret 1950/51 anslagsposten till reseersättningar och delposten till förbrukningsartiklar m. m. höjas med 4 000 respektive 10 000 kronor. Provningsanstaltens omkostnadsanslag bör sålunda för nästa budgetår uppföras med $(214\,500 + 10\,500 + 500 + 1\,000 + 1\,000 + 4\,000 + 10\,000 =)$ 241 500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 241 500 kronor.

[28] 10. Statens provningsanstalt: Utrustning.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 873)	150 000
1952/53 (förslag)	120 000

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. 23/8 1951) hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Med hänsyn till den återhållsamhet beträffande statsutgifterna, som påkallas i nuvarande läge, kan jag icke tillstyrka att för nästa budgetår anvisas högre belopp än 120 000 kronor för fortsatt anskaffning av utrustning vid statens provningsanstalt.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 kronor.

[29] 11. Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	958 500	1 340 300
1951/52 (statsliggaren s. 873)	1 461 500	
1952/53 (förslag)	1 986 800	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 548 500 kronor.

Ökning

1. Ändrad anställningsform:

- a) 1 förste avdelningsingenjör Cg 30 — Ce 30
- b) 1 försöksledare Cg 23 — Ce 23
- c) 1 ingenjör Cg 23 — Ce 23
- d) 1 kansliskrivare Cg 15 — Ce 15

2. Höjning av anslagsposten till avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden

248 200

3. Omräkning:

- Löneklassuppflyttningar m. m. 3 924
- Chefslönerevisionen 6 876
- Rörligt tillägg 289 500

548 500

M o t i v.

Styrelsen framhåller, att behovet av ökad medelsanvisning under avlöningsanslaget beräknats med utgångspunkt från att dels anstaltens inkom-

ter öka från beräknade 1 350 000 kronor för budgetåret 1951/52 till 1 815 000 kronor för nästa budgetår, dels anstaltens egen forskning bedrivs i oförändrad omfattning, vilket medför att utgifterna på grund av löne- och prisstegringar öka med ca 21 procent.

1 a) Styrelsen inrättade i december 1950 tre förste avdelningsingenjörsbefattningar i Cg 30. Behovet av alla tre befattningarna anses bli bestående. Styrelsen inskränker sig emellertid till att föreslå att en dylik befattning överföres till extra ordinarie stat.

1 b—d) Yrkandena avse överförande till extra ordinarie anställning av tjänstemän, som äro anställda i extra befattningar med varaktiga arbetsuppgifter.

2. På anslagsposten till avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden beräknas en ökning av 248 200 kronor bli erforderlig för att den beställningsvolym, som väntas under budgetåret 1952/53, skall kunna effektueras. I nämnda belopp innefattas även rörligt tillägg för extra tjänstemän, varför den föreslagna nettoökningen under förstnämnda post stannar vid 210 000 kronor.

Y t t r a n d e.

Flygförvaltningen har tillstyrkt styrelsens framställning.

Departementschefen.

Verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten har under senare år väsentligt ökat i omfattning. I främsta rummet har denna utveckling möjliggjorts därav att de beställda forskningsuppdragen undergått en successiv stegring. Det är angeläget, att anstalten även i fortsättningen erhåller erforderliga resurser för att tillfredsställande kunna fullgöra sina uppgifter till gagn för flygvapnet och flygindustrien. Under budgetåret 1950/51 uppgingo de sammanlagda utgifterna under anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag till inemot 1 710 000 kronor och inkomsterna till drygt 1 025 000 kronor. Nettoutgiften, vilken anger omfattningen av försöksanstaltens egen forskning, uppgick sålunda till i runt tal 700 000 kronor. Under innevarande och nästa budgetår väntas inkomsterna efter hand öka. För budgetåret 1952/53 emotses sålunda en inkomst av 1 815 000 kronor. Jag är i princip beredd förordna en mot denna inkomsthöjning svarande uppräknig av anslaget, vilket å andra sidan innebär att nettoutgiften och därmed anstaltens egen forskning under nästa budgetår bör hållas i huvudsak oförändrad. Från denna utgångspunkt kan jag tillstyrka att avlöningsanslaget höjes med 520 000 kronor, varav 200 000 kronor falla på posten till avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden samt 320 000 kronor å posten till rörligt tillägg. Styrelsens hemställan om ändrad anställningsform för vissa befattningshavare kan jag för närvarande endast biträda såvitt avser en försöksledare. Vidare tillstyrker jag att anslaget höjes med 2 400 kronor i anledning av chefslönerevisionen och med 2 900 kronor för löneklassuppflyttningar.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 96 200 (+ 2 400) kronor;

arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 13 500 (oförändrat) kronor;

avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden 1 047 300 (+ 191 300) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 439 800 (+ 11 600) kronor;

rörligt tillägg 390 000 (+ 320 000) kronor.

Anslaget bör alltså bestämmas till $(96\,200 + 13\,500 + 1\,047\,300 + 439\,800 + 390\,000 =) 1\,986\,800$ (+ 525 300) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	96 200
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	13 500
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	1 047 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	439 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	390 000
Summa kronor 1 986 800;	

b) till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 986 800 kronor.

[30] 12. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	284 500	369 591
1951/52 (statsliggaren s. 874)	396 200	
1952/53 (förslag)	515 300	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 183 800 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnads- stat 1951/52	Styrelsens förslag 1952/53
1. Sjukvård m. m.	6 490	5 000	7 000 (+ 2 000)
2. Reseersättningar	4 689	3 700	7 200 (+ 3 500)
3. Expenser			
a) Bränsle, elektrisk energi och vatten	50 094	82 700	104 700 (+ 22 000)
b) Övriga expenser	41 675	47 700	85 000 (+ 37 300)
4. Publikationstryck	6 471	7 500	8 700 (+ 1 200)
5. Övriga utgifter			
a) Försöksutrustning	164 979	140 000	210 000 (+ 70 000)
b) Apparatutrustning	19 990	35 000	40 000 (+ 5 000)
c) Bibliotek	3 600	6 000	7 200 (+ 1 200)
d) Frakter och transporter	6 813	4 500	8 500 (+ 4 000)
e) Drifts- och underhållskostna- der för personbil	4 438	3 000	5 000 (+ 2 000)
f) Materialforskning och hydro- dynamisk forskning vid andra laboratorier	4 362	4 400	10 000 (+ 5 600)
g) Verkstadsutrustning	39 999	40 000	50 000 (+ 10 000)
h) Vissa engångskostnader	12 000	—	20 000 (+ 20 000)
			(+ 183 800)

Styrelsen har vidare i särskild framställning (skr. 5/9 1951) hemställt, att under budgetåret 1951/52 utöver anvisade medel få disponera ett belopp av 45 200 kronor för att bestrida kostnaderna för vissa säkerhetsanordningar. Av nämnda belopp avses 16 000 kronor för en alarmanläggning, 12 500 kronor för dyrkfria skåp samt 16 700 kronor för förbättrad bevakning.

M o t i v.

1. Höjningen motiveras med belastningen under budgetåret 1950/51 samt planerad personalutvidgning.

2. Det har visat sig att den alltmer komplicerade arten av beställda forskningsuppgifter kräver ökad personlig kontakt mellan anstaltens personal och uppdragsgivare. Vidare åberopas inträdd ökning av rese- och traktementskostnader.

3 a) Höjda kostnader för bränsle och elektrisk energi föranleda uppräkningsen.

3 b) Av höjningen hänför sig ett belopp av 21 000 kronor till önskvärd förbättring av bevakningsanordningar samt ca 16 300 kronor till ökad verksamhet samt prisstegringar.

4. Uppräkningsen motiveras med höjda pappers- och tryckningskostnader.

5 a) En undersökning har visat, att prishöjningar å materiel, som anskaffas med anlitan av förevarande post, i genomsnitt uppgå till 40 å 50 procent. I någon mån sammanhänger den äskade höjningen med ökning av verksamheten.

5 b) Priserna på här ifrågavarande apparatutrustning ha i genomsnitt stigit med 15 procent.

5 c) Genom den höjning av posten till bibliotek, som vidtagits för innevarande budgetår, skulle det blivit möjligt för anstalten att tillgodose sitt minimibehov av facklitteratur vid 1950 års prisnivå. Med hänsyn till prisstegringarna erfordras en anslagshöjning.

5 d) Delposten bör höjas med hänsyn till såväl ökade fraktkostnader som vidgat behov av transporter.

5 e) Ökningen motiveras därav att styrelsen föreslår att ytterligare en bil anskaffas.

5 f) Höjningen föranledes av önskemålet att anlita inom landet befintliga matematikmaskiner. Postens benämning föreslås ändrad till Undersökningar vid andra institutioner.

5 g) Priserna å verktyg och förbrukningsartiklar, som anskaffas av medel från denna delpost, ha stigit med inemot 35 procent.

5 h) Av det begärda beloppet för engångskostnader avses 12 000 kronor för anskaffning av en ny personbil. Behov av två bilar, varav en huvudsakligen för persontransport och en för varutransport, anses föreligga. — För inköp av verkskyddsmateriel begäres 8 000 kronor.

Y t t r a n d e.

Flygförvaltningen har tillstyrkt styrelsens framställning.

Departementschefen.

Med hänsyn till såväl inträdda prisstegringar som emotsedd utvidgning av verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten kan jag förorda ökning av ett flertal poster i anstaltens omkostnadsstat. Jag tillstyrker sålunda de begärda höjningarna å posten till sjukvård m. m. med 2 000 kronor, å posten till publikationstryck med 1 200 kronor, å delposten till försöksutrustning med 70 000 kronor, å delposten till frakter och transporter med 4 000 kronor samt å delposten till verkstadsutrustning med 10 000 kronor. För reseersättningar bör beräknas en ökning med 2 000 kronor. Höjningen av expensposten torde böra begränsas till, vad angår delposten till bränsle, elektrisk energi och vatten 7 300 kronor samt beträffande delposten till övriga expenser 11 000 kronor. Jag har ingen erinran mot att benämningen av posten till materialforskning och hydrodynamisk forskning vid andra laboratorier ändras till undersökningar vid andra laboratorier. Till sagda ändamål bör beräknas 6 000 kronor, vilket innebär en höjning med 1 600 kronor. Med hänsyn till belastningen under sistlidna budgetår synes någon höjning av delposten till apparatutrustning ej erforderlig. Delposten till bibliotek bör likaledes upptagas med oförändrat belopp. Någon ny medelsanvisning för anskaffande av en personbil är jag ej beredd att tillstyrka. Under sådana förhållanden torde ej heller posten till drifts- och underhållskost-

nader för personbil behöva höjas. Då anslag för verkskyddskostnader anvisats i annan ordning, synas medel för sådant ändamål ej böra upptagas under försöksanstaltens omkostnadsanslag.

Den av styrelsen begärda medelsanvisningen för förbättrade bevakningsanordningar m. m. torde böra upptagas till prövning i detta sammanhang. Jag kan i så måtto biträda styrelsens förslag som jag tillstyrker att under omkostnadsanslaget för nästa budgetår upptages ett belopp av 6 000 kronor för anskaffning av dyrkfria skåp. Beloppet bör uppföras under en särskild delpost med benämningen vissa engångskostnader. Vidare tillstyrker jag att delposten till övriga expenser — utöver vad jag nyss förordat — höjes med ett belopp av 4 000 kronor att användas för förbättring av vakthållningen.

Då de av mig tillstyrkta höjningarna uppgå till sammanlagt 119 100 kronor, torde försöksanstaltens omkostnadsanslag för nästa budgetår böra uppföras med $(396\,200 + 119\,100 =) 515\,300$ kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 515 300 kronor.

[31] 13. *Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	423 000	162 530
1951/52 (statsliggaren s. 875)	255 000	
1952/53 (förslag)	62 000	

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 31/8 1951) hemställer att anslaget uppföres med ett belopp av 62 000 kronor. Anslaget är avsett att disponeras för anskaffning av utrustning till mättekniska avdelningen samt verkstadsavdelningen. Vid förstnämnda avdelning erfordras en längd- och förskjutningsmätare, som beräknas kosta 12 000 kronor. Vidare bör till en kostnad av likaledes 12 000 kronor anskaffas två automatiska skrivare. För att erforderlig kapacitet skall ernås vid de på verkstadsavdelningen förekommande svarvningsarbetena böra en snabbsvarv samt en revolver-svarv anskaffas till en kostnad av 18 000 respektive 20 000 kronor. Härutöver finnes även ett stort behov av ytterligare komplettering av maskiner och utrustning särskilt för hållfasthets- och mättekniska avdelningarna. Då emellertid flygforskningskommitténs utredningsarbete beträffande utvidgning av forskningsresurserna på bland annat de hållfasthetstekniska och mättekniska områdena ännu icke slutförts, har styrelsen icke velat föregripa denna utredning genom att redan nu föreslå ytterligare medel under förevarande anslag.

Flygförvaltningen har tillstyrkt styrelsens framställning.

Departementschefen.

Jag har ingen erinran mot att den begärda utrustningen anskaffas. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 62 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 62 000 kronor.

[32] 14. Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning för vindtunnelanläggning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	500 000	292 719
1951/52 (statsliggaren s. 875)	1 085 000	
1952/53 (förslag)	697 000	

1950 års riksdag anvisade med bifall till i statsverkspropositionen (X ht s. 55) framlagt förslag medel för uppförande vid flygtekniska försöksanstalten av en vindtunnelanläggning för överljudhastighetsområdet. Totalkostnaden för anläggningen beräknades då till 8,18 miljoner kronor. Härtill böra emellertid läggas senare tillkomna merkostnader av 150 000 kronor för anordnande av ett skyddsrum, varvid summan stiger till 8,33 miljoner kronor. För budgetåren 1950/51 och 1951/52 ha för ändamålet anvisats sammanlagt 1 585 000 kronor å driftbudgeten och 7 065 000 kronor å kapitalbudgeten. Av sistnämnda belopp avsågo emellertid 1 175 000 kronor kostnad för markförvärv. För den egentliga vindtunnelanläggningen har sålunda hittills anvisats ett totalbelopp av 7 475 000 kronor.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 31/8 1951) hemställer, att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisas å driftbudgeten 697 000 kronor samt å kapitalbudgeten 1 656 000 kronor. Styrelsen framhåller att en viss försening av utbyggnaden uppstått genom att erforderliga byggnads- och igångsättningstillstånd icke beviljats så snabbt som beräknats. Styrelsen finner ytterst angeläget att den inträffade förseningen i möjligaste mån kompenseras genom ökade arbetsinsatser under budgetåret 1952/53. I anslutning härtill har styrelsen verkställt en reviderad beräkning av utgifterna för den supersoniska vindtunnelanläggningen, varvid hänsyn tagits även till den höjda pris- och lönenivån. Den totala anläggningskostnaden uppskattas enligt dessa kalkyler till 10 008 000 kronor, vilket innebär en kostnadsstegring av 1 678 000 kronor.

Anslagsbehovet för budgetåret 1952/53 är beräknat såsom skillnaden mellan å ena sidan det sammanlagda medelsbehovet t. o. m. utgången av nästa budgetår och å andra sidan summan av hittills anvisade medel. Med denna utgångspunkt har styrelsen funnit att å driftbudgeten erfordras ett anslag av 697 000 kronor och å kapitalbudgeten ett anslag av 1 656 000 kronor. För

hela anläggningen skulle sålunda till budgetåret 1953/54 återstå att anvisa (10 008 000 — 7 475 000 — 697 000 — 1 656 000 =) 180 000 kronor.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten har vidare liksom föregående år (prop. nr 73/1951) äskat medel för påbörjande av en ny vindtunnelanläggning för det transsoniska hastighetsområdet, bestående av en intermittert ejektortunnel och en kontinuerlig tunnel.

Yttranden.

Överbefälhavaren och flygförvaltningen ha tillstyrkt äskandena beträffande den supersoniska vindtunnelanläggningen. I fråga om den transsoniska anläggningen ha båda remissinstanserna understrukit angelägenheten av att denna anläggning kommer till stånd och framhållit att den däri ingående intermitterta tunneln bör uppföras i första hand.

Byggnadsstyrelsen har uttalat att fördyringen av den supersoniska anläggningen kan beräknas uppgå till större belopp än vad styrelsen för flygtekniska försöksanstalten räknat med. Byggnadsstyrelsen anser emellertid anstaltens beräkning av medelsåtgången under nästa budgetår på nuvarande stadium böra godtagas.

Departementschefen.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten har räknat med att totalkostnaden för den redan påbörjade supersoniska vindtunnelanläggningen kommer att öka med i runt tal 20 procent. Såsom byggnadsstyrelsen framhållit är det att vänta att den slutliga kostnadsökningen på grund av höjda löner och priser blir större. Vad angår beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår torde emellertid de nu äskade beloppen med hänsyn till befintliga anslagsreservationer få anses realistiska. Jag kan sålunda tillstyrka att för budgetåret 1952/53 för ändamålet anvisas 697 000 kronor på driftbudgeten och 1 656 000 kronor på kapitalbudgeten. I fråga om medelsanvisning å kapitalbudgeten ämnar jag göra hemställan senare denna dag.

Beredningen av frågan om medelsanvisning till uppförande av en transsonisk vindtunnelanläggning är ännu icke avslutad, varför jag ej nu är beredd ta ställning härtill.

Under återopande av det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning för vindtunnelanläggning m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 697 000 kronor.

[33] 15. Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	275 200	298 942
1951/52 (statsliggaren s. 875)	279 700	
1952/53 (förslag)	336 700	

Yrkanden.

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 115 100 kronor.

	Ökning
1. Nya tjänster:	
a) 1 laboratorieföreståndare Ca 29	13 224
b) 1 amanuens i reglerad befordringsgång (Ce 24)	10 236
c) 1 kanslibitråde Ce 11	5 556
d) 2 laboratoriebiträden Ce 11	11 112
e) 1 expeditionsvakt Ce 9	4 992
2. Ändrad löneställning och/eller ändrad anställningsform:	
a) överdirektören Cp 15 — Cp 17	2 400
b) 1 kansliskrivare Ce 15 — kassör och registrator Ca 19	348
c) 1 förste laboratoriebiträde Ce 15 — laboratorieassistent Ce 19	912
d) 1 laboratoriebiträde Ce 11 — Ce 13	264
e) 1 expeditionsvakt Ce 9 — förste expeditionsvakt Ce 11	276
f) 2 kontorsbiträden Ce 8 — Ca 8	—
3. Arvoden till styrelsens ordförande och övriga ledamöter	600
4. Arvode till bibliotekarien	600
5. Omräkning:	
Löneklassuppflyttningar m. m.	2 517
Rörligt tillägg	62 000
	115 037

Motiv.

1 a—b) Styrelsen upprepar sina i föregående års petita framförda förslag om inrättande av en befattning som laboratorieföreståndare och en befattning som publikationsamanuens (X ht 1951 s. 42).

1 c) De administrativa arbetsuppgifterna ha under det senaste verksamhetsåret ytterligare ökat. Särskilt med hänsyn till behovet av en arbetskraft med fullgoda kunskaper i språk och utländsk stenografi föreslås inrättande av en kanslibiträdestjänst.

1 d) Den ökade laboratieverksamheten har medfört behov av två nya laboratoriebiträdestjänster.

1 e) Med upprepande av sin hemställan i föregående års petita föreslår styrelsen, att ytterligare en expeditionsvakt inplaceras på löneplan.

2 a) Med hänsyn till den stegrade verksamheten samt chefsgröromålens alltmera ansvarsfulla och kvalificerade karaktär föreslås en höjning av överdirektörsbefattningen till Cp 17.

2 b—e) Motsvarande yrkanden framfördes i petita för innevarande budgetår.

2 f) Två extra ordinarie kontorsbiträden ha innehaft sina befattningar under så lång tid att de böra överföras å ordinarie stat.

3. Anvisade medel för bestridande av arvoden till styrelsens ordförande och övriga ledamöter ha visat sig otillräckliga.

4. Arvodet till den deltidsanställda bibliotekarien bör i anledning av ökad arbetsbelastning höjas.

5. För löneklassuppflyttningar äskas 1 300 kronor och för vikariats- och övertidsersättningar m. m. 1 200 kronor.

Departementschefen.

De av hantverksinstitutets styrelse framlagda förslagen om inrättande av nya tjänster anser jag mig icke kunna tillstyrka. Vad angår yrkandena om förhöjd löneställning eller ändrad anställningsform är jag för närvarande endast beredd pröva förslaget om höjning av tjänsten som expeditivsvakt i Ce 9. Jag förordar att denna befattning uppflyttas till lönegraden Ce 10. Vidare föreslår jag, under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m., att en tjänst som kanslibitråde i Ca 11 utbytes mot en tjänst som kansliskrivare i Ca 15, att en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8 utbytes mot en tjänst som kanslibitråde i Ca 11 samt att medel beräknas för en tjänst som kanslibitråde i Ce 11 i stället för en tjänst som kontorsbiträde i Ce 8. Förslaget om uppräknings av beloppet för styrelsearvoden med 600 kronor biträder jag. Vidare vill jag förorda att arvodet till den deltidsanställda bibliotekarien höjs med 300 kronor. I anledning av chefslönerevisionen, löneklassuppflyttningar m. m. bör anslaget räknas upp med 4 200 kronor. Slutligen torde posten till rörligt tillägg böra höjas med ett belopp av 50 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 101 700 (+ 3 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 5 900 (+ 900) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 150 400 (+ 2 900) kronor;

rörligt tillägg 78 700 (+ 50 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(101\,700 + 5\,900 + 150\,400 + 78\,700 =)$ 336 700 (+ 57 000) kronor.

I statens hantverksinstituts personalförteckning bör uppföras en tjänst som kansliskrivare i Ca 15. Å andra sidan bör en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8 avföras från förteckningen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	101 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	150 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	78 700

Summa kronor 336 700;

c) till *Statens hantverksinstitut*: *Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 336 700 kronor.

[34] 16. Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	31 000	51 498
1951/52 (statsliggaren s. 876)	32 000	
1952/53 (förslag)	50 000	

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 18 000 kronor för uppräknig av anslagsposten till bränsle, elektrisk ström och vatten. Ökningen motiveras av höjda bränsle-kostnader samt ökad förbrukning av elektrisk ström och vatten.

Då den begärda höjningen av anslagsposten till bränsle, elektrisk ström och vatten ansluter sig till medelsförbrukningen under budgetåret 1950/51, kan jag tillstyrka, att posten räknas upp med 18 000 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 50 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut*: *Vissa omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[35] 17. Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	145 000	97 336
1951/52 (statsliggaren s. 876)	145 000	
1952/53 (förslag)	170 000	

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 70 000 kronor.

Som motivering för den begärda höjningen åberopar styrelsen en tidigare framställning om ökat statsbidrag för att täcka höjda löner till konsulen-

ter och övrig utom löneplan placerad personal. Det för detta ändamål begärda beloppet utgör 26 000 kronor. Vidare äskas för utökning av personalbeståndet m. m. ett belopp av 9 000 kronor. Arvodena till av institutet anlitade speciallärare och föreläsare ha utgått efter oförändrade grunder alltsedan institutets tillkomst. En uppräknig av arvodena anses numera nödvändig för att institutet i sin kursverksamhet skall kunna erhålla kompetenta lärarkrafter. För detta ändamål föreslås en anslagshöjning av 15 000 kronor. De under år 1951 inträffade allmänna prisstegringarna ha i hög grad drabbat undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar, vartill bidrag utgår under förevarande anslag. För att möta dessa prishöjningar anser styrelsen en anslagsökning av 20 000 kronor önskvärd.

Styrelsen har vidare äskat ett särskilt anslag å 50 000 kronor för särskilda rationaliseringsundersökningar på hantverkets och småindustriens område.

Departementschefen.

Övervägande delen av kostnaderna för hantverksinstitutets kurs- och informationsverksamhet täckes av erlagda kursavgifter och andra till institutet inflytande inkomster. Jag är icke beredd att tillstyrka större anslagsökning än som motsvarar en med hänsyn till storleken av statens nuvarande bidrag skäligt avvägd del av inträdda utgiftsökningar med avseende på löner, arvoden och materiel. Med denna utgångspunkt synes en anslagsökning för nästa budgetår av 25 000 kronor böra godtagas. Anslaget skulle härigenom uppgå till 170 000 kronor.

Någon medelsanvisning för särskilda rationaliseringsundersökningar kan jag icke förorda.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 170 000 kronor.

[36] 18. Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	35 000	29 053
1951/52 (statsliggaren s. 876)	25 000	
1952/53 (förslag)	25 000	

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kronor. Anslaget skulle därigenom uppgå till ett belopp av 75 000 kronor, vilket är avsett att fördelas på utrustning till de olika avdelningarna inom institutet enligt följande uppställning.

Maskinverkstaden	10 000
Plåtslageriverkstaden	700

Svetsnings- och stålbehandlingsverkstäderna	8 500
Bilverkstaden	3 500
Trätekniska avdelningen	6 000
Värme- och sanitetstekniska avdelningen	3 100
Elektriska avdelningen	4 000
Måleriverkstaden	2 000
Allmänt kemiska laboratoriet	9 500
Livsmedelskemiska avdelningen	10 500
Rationaliseringsavdelningen	700
Administrationsavdelningen	16 500
Summa kronor	75 000

Styrelsen framhåller, att den begränsat sina yrkanden till vad som för dagen anses oundgängligt för verksamhetens ändamålsenliga bedrivande. Enär institutets verksamhet är inriktad på den högre hantverkstekniska utbildningen och på specialutbildning, föranledd av näringsgrenarnas alltmera tekniska och specialbetonade prägel, anser styrelsen, att institutet i utrustningshänseende bör tillgodoses på sådant sätt att dess centrala och vägledande ställning kan uppehållas bland yrkesmännen. Styrelsen framhåller vidare vikten av att för framtiden ett välanpassat utrustningsanslag kontinuerligt ställes till institutets förfogande, då det är nödvändigt att ersätta förefintlig utrustning, som blivit försliten eller föråldrad.

I en till petitaframställningen fogad bilaga har styrelsen lämnat en specifikation å den utrustning, som avses för varje avdelning.

Departementschefen.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna tillstyrka någon höjning av utrustningsanslaget. Detta torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[37] 19. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 876)	130 000
1952/53 (förslag)	152 000

Av anslaget för innevarande budgetår avses 80 000 kronor till Ingenjörsvetenskapsakademiens verksamhet och 50 000 kronor för den under akademiens ledning stående försöksstationen.

Ingenjörsvetenskapsakademien (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 80 000 kronor. Av detta belopp beräknas 70 000

kronor för akademiens verksamhet och 10 000 kronor för driften vid försöksstationen.

Enligt av Kungl. Maj:t fastställda stater, som i sammandrag återgivas i akademiens skrivelse, ha de beräknade utgifterna för verksamheten inom akademien stigit från 190 000 kronor för budgetåret 1942/43 till 356 000 kronor för innevarande budgetår. Akademien framhåller, att utgiftsstegringen under ifrågavarande tioårsperiod blivit täckt i huvudsak genom ökade bidrag från enskilda intressenter samt genom tillskott från akademiens stiftelse. Bidragen från staten ha däremot under samma tid varit oförändrade och utgjort 80 000 kronor för år.

Akademien anför, att ökningen av akademiens utgifter berott dels på den inträdda löne- och prisstegringen och dels på att verksamheten utvidgats i skilda avseenden. Enbart som kompensation för löne- och prisstegringen sedan budgetåret 1942/43 skulle enligt akademiens beräkning erfordras en anslagshöjning av 24 000 kronor. Akademien anför emellertid vidare, att de ökade arbetsuppgifter, akademien åtagit sig, till övervägande delen härröra från statliga organ, officiella samarbetsorganisationer samt forskare vid statliga och statsunderstödda undervisningsanstalter och institut. Med hänsyn härtill finner akademien icke anledning antaga, att statens intresse av akademiens verksamhet proportionsvis minskat sedan budgetåret 1942/43. Det ligger därför enligt akademiens uppfattning nära till hands att utgå från att staten bör svara för lika stor procentuell del av akademiens utgifter som under sistnämnda budgetår. Beräknat efter denna princip skulle statens bidrag för innevarande budgetår uppgå till i runt tal 150 000 kronor. Detta belopp äskas av akademien såsom bidrag för dess verksamhet under budgetåret 1952/53.

Den under akademiens ledning stående försöksstationen består numera av två laboratoriebyggnader, därav en nyligen färdigställd (jfr X ht 1951 s. 48—50). Lokalerna inom dessa byggnader äro mot avgift upplåtna till olika forskargrupper. Under tidigare budgetår har ungefär hälften av driftutgifterna för försöksstationen brukat täckas genom avgifter från nämnda forskargrupper och återstoden genom bidrag av staten. Akademien meddelar nu i sin skrivelse, att med Aktiebolaget Atomenergi, som helt disponerar den ena byggnaden, träffats ett avtal varigenom akademien befriats från huvudparten av driftutgifterna för denna byggnad. Driftutgifterna under nästa budgetår för den andra byggnaden beräknas av akademien till 125 000 kronor. I avgifter väntas under samma budgetår inflyta högst 65 000 kronor. Akademien hemställer, att skillnaden, $(125\,000 - 65\,000 =) 60\,000$ kronor, måtte anvisas såsom bidrag till driftkostnaderna för försöksstationen under budgetåret 1952/53.

Departementschefen.

Med hänsyn till den allmänna stegringen av löner och priser under det senaste året synes det skäligt, att det från förevarande anslag utgående bidraget till Ingenjörsvetenskapsakademien höjes. Jag kan dock icke förorda,

att bidraget till verksamheten inom akademien uppräknas med högre belopp än 12 000 kronor. Bidraget till verksamheten vid försöksstationen torde i enlighet med akademiens hemställan böra höjas med 10 000 kronor. Efter dessa höjningar skulle anslaget för nästa budgetår komma att uppgå till ett belopp av $(130\,000 + 12\,000 + 10\,000 =)$ 152 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 152 000 kronor.

[38] 20. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 877)	57 600
1952/53 (förslag)	57 600

Från anslaget bestrides en del av kostnaderna för en teknisk expert i Amerikas förenta stater.

Ingenjörsvetenskapsakademien (skr. 1/9 1951) hemställer, att anslaget höjes med 5 760 kronor. Akademien erinrar om att utredning igångsatts beträffande Sveriges tekniskt-vetenskapliga och industriella representation i utlandet och att anslaget för innevarande budgetår, i avvaktan på resultatet av denna utredning, upptagits med oförändrat belopp. Enligt akademiens mening bör anslaget bibehållas vid oförändrat realvärde, hänfört till amerikanska förhållanden. I enlighet härmed påyrkar akademien för nästa budgetår en höjning av anslaget med tio procent, motsvarande, enligt vad akademien inhämtat, den allmänna stegringen av levnadskostnaderna i Amerikas förenta stater under de två senaste budgetåren.

För närvarande kan jag icke tillstyrka en höjning av anslaget. Detta torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

[39] 21. Statens tekniska forskningsråd.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	58 000	58 000
1951/52 (statsliggaren s. 877)	58 000	
1952/53 (förslag)	66 700	

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1951 må av anslaget under budgetåret 1951/52 användas högst 19 000 kronor till arvoden åt ordförande och ledamöter, högst 4 000 kronor till rese- och traktamentsersättningar åt ordförande och ledamöter samt högst 35 000 kronor till ersättning åt sekreterare och annan personal, expenser m. m.

Statens tekniska forskningsråd (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 19 000 kronor. Anslagsposten till rese- och traktamentsersättningar bör enligt rådet på grund av ökade resekostnader och traktamenten höjas med 500 kronor. Vidare föreslår rådet, att till denna post överföres ett för rese- och traktamentsersättningar åt sekreteraren avsett belopp om 500 kronor från posten till ersättning till sekreterare och annan personal, expenser m. m. Sistnämnda anslagspost föreslås av rådet höjd med 18 500 kronor.

Forskningsrådet föreslår, under erinran om tidigare gjorda yrkanden av samma innebörd, att rådets sekreterare och registrator erhålla extra ordinarie anställning och lönegradsuppflyttning, sekreteraren från Cg 29 till Ce 33 och registratorn från Cg 14 till Ce 15. Rådet hemställer vidare, att medel måtte anvisas till nyanställning av ett biträde i lönegraden Cg 8. Denna personalförstärkning motiveras med att arbetet å rådets sekretariat kommer att öka, därest rådets framställning om höjt anslag till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. skulle bifallas. För höjning av arvodet till en deltidsanställd kamrer hos rådet beräknas ett belopp av 600 kronor. Kostnaderna för rådets deltagande i forskningsrådets samarbetsdelegation förutses komma att stiga med 500 kronor under nästa budgetår. För rådets expenser i övrigt bör enligt rådet, till följd av stegrade priser på papper och annan kontormateriel m. m., beräknas ett med 3 800 kronor höjt belopp.

Departementschefen.

Jag kan icke biträda tekniska forskningsrådets framställning om extra ordinarie anställning och lönegradsuppflyttning av rådets sekreterare och registrator. Däremot torde medel böra anvisas för löneklassuppflyttning och höjt rörligt tillägg för dessa båda tjänstemän. För detta ändamål beräknar jag för nästa budgetår ett belopp av i runt tal 5 200 kronor. Jag tillstyrker även, att 600 kronor avses för höjning av arvodet till rådets kamrerare.

Den av forskningsrådet begärda förstärkningen av rådets personal med ett biträde torde icke för närvarande vara oundgängligen nödvändig, då endast en jämförelsevis ringa höjning av anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. kan komma i fråga. Jag anser mig därför icke kunna tillstyrka rådets hemställan i denna del.

Forskningsrådets framställning i vad avser omkostnader kan jag endast såtillvida biträda, som jag tillstyrker en ytterligare höjning av förevarande anslag med sammanlagt 2 900 kronor.

I enlighet med vad jag nu anfört torde anslaget för budgetåret 1952/53 böra höjas till $(58\,000 + 5\,200 + 600 + 2\,900 =) 66\,700$ kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret
1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 66 700 kronor.

[40] 22. Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 040 000	1 331 000
1951/52 (statsliggaren s. 877)	1 040 000	
1952/53 (förslag)	1 245 000	

Från anslaget utdelas bidrag till tekniskt-vetenskaplig forskning och därmed sammanhängande arbete.

Statens tekniska forskningsråd (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 1 660 000 kronor. Härav utgöra 310 000 kronor beräknad kompensation för den inträdda löne- och prisstegringen. Återstoden, 1 350 000 kronor, motsvarar vad som enligt rådets mening erfordras för att täcka medelsbehovet för utvidgad och nytillkommande forskningsverksamhet på skilda områden.

I rådets skrivelse redogöres för de riktlinjer för rådets bidragsgivning inom olika forskningsgrenar, vilka rådet avser att följa, därest rådets anslagsäskande för nästa budgetår bifalles. Bl. a. framgår av redogörelsen, att rådet under nyssnämnda förutsättning i enlighet med ett av bränsleutredningen 1951 framlagt förslag ämnar disponera 500 000 kronor för bidrag till kraft- och bränsleforskning. För närmare kännedom om den tillämnade bidragsgivningen på de särskilda forskningsområdena torde i övrigt få hänvisas till skrivelsen.

Vid anslagsberäkningen har rådet, enligt vad som framgår av skrivelsen, utgått från att forskningsverksamheten vid Svenska cement- och betonginstitutet samt viss optisk forskning, som bedrivs under ledning av den s. k. optiknämnden, även under nästa budgetår komma att liksom hittills understödjas genom bidrag från anslaget. Rådet erinrar emellertid om vissa tidigare framlagda, av rådet biträdda förslag om stöd i fastare former åt nämnda institut och åt den optiska forskningen. Genomföras dessa förslag, vilka nu i särskilda skrivelser ånyo upptagits och för vilkas huvudsakliga innebörd redogöres i det följande, minskas enligt rådet behovet av bidrag från förevarande anslag med vissa belopp.

Bränsleutredningen 1951 (skr. 12/9 1951) uttalar bl. a., att den allmänt bränsletekniska forskning, som tidigare bekostades genom anslag till Ingenjörsvetenskapsakademien men som numera ingår i den av tekniska forskningsrådet stödda verksamheten, måste bli avsevärt utökad. Utredningen hemställer, att anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning ökas i sådan omfattning, att däri kan inrymmas ett bidrag till forskning på kraft- och bränsleområdet till ett belopp av minst 500 000 kronor.

Tidigare framställningar om stöd i fastare former åt Svenska cement-

och betonginstitutet och åt optisk forskning jämte över framställningarna avgivna remissyttranden ha anmälts för 1950 och 1951 års riksdagar (se X ht 1950 s. 72—73 och 1951 s. 54—57). Från vad som föreslagits i dessa framställningar skilja sig de nu framlagda förslagen huvudsakligen endast i så måtto att de erforderliga bidragsbeloppen omräknats.

Styrelsen för Svenska forskningsinstitutet för cement och betong vid kungl. tekniska högskolan i Stockholm (skr. 7/9 1951) och *statens tekniska forskningsråd* (skr. 15/9 och 15/10 1951) föreslå, att staten genom avtal med institutets donatorer förbindes till att från och med budgetåret 1952/53 tills vidare så länge avtalet gäller, i första hand fem år, bidra till institutets verksamhet med 150 000 kronor för budgetår. Donatorerna skulle enligt förslaget utfästa sig att under avtalstiden årligen tillskjuta 300 000 kronor för verksamheten samt att till institutet utlåna vissa maskiner och apparater.

Statens naturvetenskapliga forskningsråd och *statens tekniska forskningsråd* (skr. 14/9 1951) hemställa, under hänvisning till den tidigare överlämnade utredningen om inrättande av ett optiskt institut, att ett dylikt institut inrättas och att för budgetåret 1952/53 anvisas dels till institutets drift ett förslagsanslag av 89 200 kronor, dels till utrustning av institutet ett reservationsanslag av 80 000 kronor. Enligt forskningsrådets förslag skulle staten med en av vissa företag inom den optiska industrien bildad stiftelse träffa ett femårigt avtal om inrättande och drift av ett institut för optisk forskning. Institutet skulle till en början bedriva sin verksamhet i vissa lokaler inom tekniska högskolan i Stockholm. Senare skulle staten till en kostnad av 600 000 kronor låta uppföra en byggnad för institutet. Till institutets utrustning skulle staten bidra med sammanlagt 400 000 kronor. Driftskostnaderna för institutet, vilka för budgetåret 1952/53 beräknas till sammanlagt 166 200 kronor och vid full drift till 329 300 kronor för år, skulle täckas genom bidrag från staten och stiftelsen samt genom inkomster av erhållna uppdrag.

Statens tekniska forskningsråd (skr. 10/10 1951) har sedermera meddelat, att vissa av de industriföretag, vilka tänkts skola ingå i förutnämnda stiftelse, förklarat sig villiga att bidra till det optiska institutets drift med högre belopp än som förutsetts vid den tidigare beräkningen av statens respektive stiftelsens årliga bidrag. Under hänsynstagande härtill beräknar rådet för budgetåret 1952/53 det för täckande av driftskostnaderna avsedda statsbidraget till 76 700 kronor och stiftelsens bidrag för samma ändamål till 54 500 kronor. När verksamheten vid institutet kommit i gång i full avsedd omfattning, skulle enligt rådets beräkning statens bidrag komma att utgöra 215 300 kronor och stiftelsens bidrag 69 000 kronor per år.

Statens tekniska forskningsråd har vidare överlämnat av *flygförvaltningen*, *medicinalstyrelsen* och *flygtekniska försöksanstalten* avgivna utlåtanden rörande förslaget om inrättande av ett optiskt institut. Samtliga dessa utlåtanden gå i tillstyrkande riktning.

Departementschefen.

Jag kan ej heller i år tillstyrka de framlagda förslagen om avtalsbundna bidrag från särskilda anslag å riksstaten till cement- och betongforskning och till optisk forskning. Erforderligt stöd åt ifrågavarande forskningsgrenar torde även i fortsättningen tills vidare få lämnas från vederbörande forskningsanslag. I fråga om medelsanvisningen till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. förordar jag, med hänsyn till den inträdda löne- och prisstegringen, en höjning av anslaget med 205 000 kronor. Anslaget torde i enlighet härmed för nästa budgetår böra uppföras med ett belopp av 1 245 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 245 000 kronor.

[41] 23. Statens kommitté för byggnadsforskning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	49 500	48 334
1951/52 (statsliggaren s. 877)	49 500	
1952/53 (förslag)	58 800	

Statens kommitté för byggnadsforskning (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 20 500 kronor. Av detta belopp avses 18 500 kronor till avlöning åt sekreterare och annan personal, 1 000 kronor till kostnader för bränsle, lyse och vatten samt 1 000 kronor för övriga expenser.

Hos kommittén äro för närvarande anställda en sekreterare i lönegraden Cg 27, en teknisk assistent, vars avlöning bestämts att utgå enligt lönegraden Cg 22 intill utgången av år 1951 och enligt lönegraden Cg 24 för tiden därefter, två arvodesavlönade kontorsbiträden samt en deltidsanställd kamrerare, likaledes med arvode. Kommittén beräknar för nästa budgetår till löneökningar för sekreteraren och den tekniske assistenten 5 640 kronor samt till höjning av arvoden m. m. för biträdespersonalen 2 560 kronor och för kamreraren 300 kronor. För nöjaktig behandling av arbetsuppgifterna på kommitténs sekretariat erfordras enligt kommittén, utöver nu nämnda personal, ytterligare en teknisk assistent. Härför kräves enligt kommittén en anslagsökning av i runt tal 10 000 kronor för år.

De begärda höjningarna av posterna till bränsle, lyse och vatten samt till övriga expenser ha av kommittén beräknats med utgångspunkt från de verkliga utgifterna för dessa ändamål under budgetåret 1950/51.

Departementschefen.

Anslaget till statens kommitté för byggnadsforskning torde böra uppräknas med hänsyn till ökningen av det rörliga tillägget till den personal, som

för närvarande är lönegradsplacerad, och till lönegradsuppflyttning av en teknisk assistent. Jag beräknar härför ett belopp av 5 200 kronor. Vidare tillstyrker jag att anslaget höjes för ökning av arvodena till biträdespersonalen och kamreraren med i runt tal 2 600 kronor. Anslagsposten till bränsle, lyse och vatten torde med hänsyn till belastningen böra höjas med 1 000 kronor. I fråga om medel till övriga expenser kan jag icke tillstyrka höjning med större belopp än 500 kronor. Då jag icke i vidare mån än nu sagts kan biträda kommitténs hemställan om ökad medelsanvisning under förevarande anslag, torde detta för nästa budgetår böra uppföras med $(49\,500 + 5\,200 + 2\,600 + 1\,000 + 500 =)$ 58 800 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens kommitté för byggnadsforskning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 58 800 kronor.

[42] 24. Byggnadsforskning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	300 000	340 861
1951/52 (statsliggaren s. 878)	300 000	
1952/53 (förslag)	330 000	

Statens kommitté för byggnadsforskning (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kronor.

Enligt en av kommittén företagen undersökning är produktiviteten inom byggnadsindustrien för närvarande icke högre än i slutet av 1930-talet. Kommittén ställer detta förhållande i samband med den förhållandevis ringa forskningsverksamheten på byggnadsområdet. De flesta företagen på detta område äro små, framhåller kommittén, och ha ej den ekonomiska ryggrad, som fordras för att kunna bedriva ett systematiskt och på längre sikt vinstgivande forskningsarbete; ej heller bedriva storföretagarna någon mera omfattande forskning såvitt kommittén har sig bekant. Kommittén anser att det arbete, som nedlägges på forskning och utveckling på byggnadsområdet, ej står i rimlig proportion till byggnadsproduktionens betydelse och att det allmänna på grund av sitt engagemang i denna produktion starkt bör stödja sådan forskningsverksamhet. För att kunna fylla sin uppgift på ett med hänsyn till byggnadsfackets betydelse godtagbart sätt skulle kommittén i och för sig behöva mer än en fördubbling av det nuvarande anslagsbeloppet. Kommittén anför vidare bl. a., att summan av sökta bidrag från anslaget för innevarande budgetår uppgått till 725 000 kronor och att anslagets realvärde i hög grad reducerats till följd av stegrade priser och löner. Kommittén finner nödvändigt att ett anslag av 500 000 kronor ställes till förfogande för nästa budgetår.

Departementschefen.

Forskningsverksamheten inom byggnadsområdet bör enligt min mening i likhet med övrig tekniskt-vetenskaplig forskning i väsentlig mån inriktas på

sådana problem, vilkas lösning åtminstone på längre sikt kan bidra till produktivitetens höjande. Jag förutsätter, att statens kommitté för byggnadsforskning i största möjliga utsträckning stödjer en så inriktad forskning. Ehuru det i och för sig är önskvärt att ramen för ifrågavarande forskningsverksamhet vidgas, anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka en höjning av anslaget med högre belopp än 30 000 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med 330 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 330 000 kronor.

[43] 25. Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	575 200	641 924
1951/52 (statsliggaren s. 878)	600 000	
1952/53 (förslag)	673 000	

Jämlikt ett med Stiftelsen Svensk träforskning den 24 februari 1942 träffat avtal och ett med samma stiftelse den 28 maj 1948 ingånget tilläggsavtal, vars lydelse delvis ändrats genom en med stiftelsen den 23 maj 1950 slutna överenskommelse, skall staten i den utsträckning, som angives i avtalen, bidra till kostnaderna för avlöning, pensionering och olycksfallsförsäkring av personalen vid Svenska träforskningsinstitutet samt till övriga kostnader för institutets verksamhet. Enligt tilläggsavtalet skall, därast befattningshavares av statsmedel utgående avlöning är bestämd att utgå såsom lön, jämte lönen av statsmedel utgå dyrtidskompensation enligt de grunder, som gälla för närmast jämförlik statlig befattningshavare med lön enligt statens allmänna avlöningsreglemente.

I samband med den föregående är verkställda lönerevisionen för chefstjänstemän har förutnämnda tilläggsavtal genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 och en med stiftelsen samma dag träffad överenskommelse erhållit ändrad lydelse. Ändringen innebär, att av statsmedel utgående ersättning, bortsett från rörligt tillägg, höjes i fråga om heltidsanställd styresman vid institutet från högst 19 800 kronor till högst 21 900 kronor för år och beträffande avdelningschef, som icke tillika är professor vid tekniska högskolan i Stockholm, från högst 15 528 kronor till högst 17 544 kronor för år. Enligt nyssnämnda beslut har vidare arvodet till institutets nuvarande styresman, som är deltidsanställd, höjts från 10 000 kronor till 12 000 kronor för år.

Styrelsen för Svenska träforskningsinstitutet (skr. 22/8 och 12/10 1951) anför, att styrelsen enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1951 äger att av anslaget för innevarande budgetår disponera ett belopp av 579 000 kronor. Detta belopp bör för nästa budgetår enligt styrelsen höjas med 77 000 kronor. Av beloppet avses 4 016 kronor till förenämnda höjningar av sty-

resmannens arvode och lön åt en avdelningschef. Vidare föreslår styrelsen under återopande av penningvärdets fall, att årsarvodet till envar av övriga två avdelningschefer vid institutet, vilka inneha professurer vid tekniska högskolan i Stockholm, höjes från 5 000 kronor till 7 000 kronor, alltså med 2 000 kronor. För rörligt tillägg åt institutets personal beräknar styrelsen ett med 66 084 kronor ökat belopp. Statsbidraget till institutets kostnader för städning föreslås av styrelsen med hänsyn till inträdda kostnadsstegringar höjt med 2 900 kronor.

Departementschefen.

Det av styrelsen för Svenska träforskningsinstitutet framlagda förslaget angående höjning av arvodet till de avdelningschefer vid institutet, vilka äro professorer vid tekniska högskolan i Stockholm, kan jag icke biträda. Där emot torde statsbidraget till institutet böra höjas med sammanlagt 4 016 kronor i anledning av den redan företagna uppräknningen av arvodet åt den nuvarande styresmannen och lönen åt den avdelningschef, som icke innehar professur vid nyssnämnda högskola. Jag tillstyrker vidare, att bidraget höjes med 66 084 kronor till ökat rörligt tillägg åt institutets personal och med 2 900 kronor i anledning av stegrade städningskostnader. Vid beräkningen av anslaget för nästa budgetår böra till det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 600 000 kronor läggas de av mig nu förordade bidragshöjningarna. Anslaget torde i enlighet härmed böra uppföras med (600 000 + 4 016 + 66 084 + 2 900 =) 673 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 673 000 kronor.

[44] 26. Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	94 000	101 341
1951/52 (statsliggaren s. 879)	94 000	
1952/53 (förslag)	106 600	

Jämlikt ett med Stiftelsen Svensk textilforskning den 18 februari 1943 träffat avtal och ett med samma stiftelse den 27 november 1948 ingånget tilläggsavtal skall staten bl. a. bidraga till kostnaderna för avlöning, pensionering och olycksfallsförsäkring av viss personal vid Svenska textilforskningsinstitutet samt för uppvärmning av institutets byggnad. Enligt tilläggsavtalet skall, därest befattningshavares av statsmedel utgående avlöning är bestämd att utgå såsom lön, jämte lönen av statsmedel utgå dyrtidskompensation enligt de grunder, som gälla för närmast jämförlig statlig befattningshavare med lön enligt statens allmänna avlöningsreglemente.

Styrelsen för Svenska textilforskningsinstitutet (skr. 21/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 35 460 kronor.

Under åberopande att löner och arvoden genomgående stigit sedan det till 5 000 kronor bestämda årsarvodet till institutets föreståndare fastställdes, anhåller styrelsen, att arvodet uppräknas med 2 000 kronor.

Styrelsen anför vidare, att institutets personal numera är omkring dubbelt så stor som ursprungligen avsetts. Institutets expansion, som enligt styrelsen nödvändiggjorts av utvecklingen på textilområdet, har föranlett, att institutet organiserats på tre avdelningar. En av dessa avdelningar förestås av en laborator vid institutet, till vilken av statsmedel utgår en årlig lön av 11 580 kronor exklusive rörligt tillägg. Styrelsen föreslår, att föreståndarna för de båda övriga avdelningarna tillerkännas lön av statsmedel med samma belopp som laboratorn. Därvid skulle enligt styrelsens förslag nu utgående lön till en forskningsassistent, 8 784 kronor för år, bortfalla. Statens bidrag skulle alltså ökas med $(11\,580 + 11\,580 - 8\,784 =)$ 14 376 kronor för år, vartill komme ökat bidrag till kostnaderna för rörligt tillägg och pensionering, av styrelsen beräknade till 4 500 respektive 2 000 kronor för år.

Det statliga bidraget till rörligt tillägg åt institutets nuvarande personal beräknas av styrelsen för nästa budgetår till 19 800 kronor, vilket innebär en ökning med 12 580 kronor.

Departementschefen.

Jag kan icke för närvarande tillstyrka, att bidraget till Svenska textilforskningsinstitutet höjes med större belopp än vad som föranledes av en omräkning enligt gällande grunder av det rörliga tillägget till institutets nuvarande, av statsmedel avlönade personal. Højningen torde i enlighet med styrelsens beräkning, vilken överensstämmer med avtalet, böra bestämmas till i runt tal 12 600 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(94\,000 + 12\,600 =)$ 106 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 106 600 kronor.

[45] 27. Bidrag till Metallografiska institutet.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	23 700	17 922
1951/52 (statsliggaren s. 879)	23 700	
1952/53 (förslag)	23 700	

Enligt avtal, som träffats med Stiftelsen Svensk järn- och metallforskning, skall staten svara för kostnaderna för arvoden till ordföranden och av Kungl. Maj:t förordnad ledamot i styrelsen för Metallografiska institutet samt för uppvärmning av institutets byggnad.

I enlighet med förslag av föreståndaren för Metallografiska institutet (skr. 8/9 1951) uppföres anslaget för nästa budgetår med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Metallografiska institutet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 kronor.

[46] 28. Bidrag till Institutet för konserveringsforskning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	175 000	175 200
1951/52 (statsliggaren s. 879)	200 000	
1952/53 (förslag)	275 000	

Jämlikt ett med Stiftelsen Svensk konserveringsforskning den 28 februari 1946 träffat avtal och ett med samma stiftelse den 22 juli 1948 ingånget tilläggsavtal skall staten svara för kostnaderna för avlönning och pensionering av viss personal vid Institutet för konserveringsforskning och för en del av övriga kostnader för institutets verksamhet.

I samband med den föregående år verkställda lönerrevisionen för chefstjänstemän har förutnämnda tilläggsavtal genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 och en med stiftelsen samma dag träffad överenskommelse erhållit ändrad lydelse, varigenom den av statsmedel utgående ersättningen till föreståndaren för institutet, bortsett från rörligt tillägg, höjts från 17 400 till 19 500 kronor.

Enligt det år 1946 träffade avtalet skall staten låta uppföra byggnader för institutet i huvudsaklig överensstämmelse med vissa till avtalet fogade ritningar m. m. Byggnadsplanen upptager dels en huvudbyggnad med lokaler för administration och laboratoriemässig forskning m. m. — bl. a. för den av statsmedel bekostade delen av institutets verksamhet — dels en flygelbyggnad, avsedd för industriell försöksverksamhet i större skala. Investeringsanslag om sammanlagt 1 500 000 kronor för uppförande av byggnaderna ha anvisats av 1946, 1947 och 1950 års riksdagar. Det egentliga byggnadsarbetet har ännu icke kunnat påbörjas, då bl. a. tomtfrågans slutgiltiga lösning blivit fördröjd. Tills vidare bedrives institutets verksamhet i provisoriska lokaler.

Styrelsen för Institutet för konserveringsforskning (skr. 30/6 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes till 276 500 kronor. Styrelsen meddelar, att förhandlingarna om tomt för institutet nu slutförts, och förutsätter, att institutsbyggnaderna skola kunna vara färdiga för inflyttning omedelbart efter ingången av år 1953.

Styrelsen förutser, att sjutton av statsmedel avlönade befattningshavare komma att vara anställda vid institutet under hela budgetåret 1952/53. Ytterligare fem befattningshavare med avlönning av statsmedel komma, därest nya lokaler färdigställas till årsskiftet 1952/53, att vara anställda

under senare hälften av budgetåret. Avlönings- och pensioneringskostnaderna för all nu nämnd personal beräknas av styrelsen till sammanlagt 229 500 kronor för nästa budgetår. För arvoden m. m. åt av Kungl. Maj:t förordnade styrelseledamöter och för omkostnader har styrelsen för nästa budgetår beräknat 2 000 respektive 45 000 kronor.

Departementschefen.

Sedan frågan om anvisande av medel till byggnader för Institutet för konserveringsforskning behandlades av 1950 års riksdag, ha byggnadskostnaderna ej oväsentligt stigit. De medel, som hittills anvisats, tillhopa 1 500 000 kronor, torde därför komma att visa sig otillräckliga. Under hand har emellertid inhämtats, att institutets huvudbyggnad, till vilken den av statsmedel bekostade forskningsverksamheten skall förläggas, beräknas kunna färdigställas inom ramen för nyssnämnda medelsanvisning. Enligt min mening torde någon erinran icke böra göras mot att arbetet på denna byggnad påbörjas, så snart tomtrågan blivit löst och byggnadstillstånd kunnat beviljas. Om så sker, synes det icke uteslutet, att ifrågavarande byggnad kan bli färdig för inflyttning ungefär vid beräknad tidpunkt. Förutsättningen för styrelsens beräkning av anslaget för nästa budgetår skulle därigenom bli uppfylld. Då vidare sagda beräkning är grundad på bestämmelserna i gällande avtal, biträder jag i princip styrelsens hemställan. Jag tillstyrker alltså, att medel ställas till institutets förfogande för avlöning och pensionering av sjutton befattningshavare under hela nästa budgetår samt ytterligare fem befattningshavare under senare hälften av budgetåret ävensom för arvoden åt vissa styrelseledamöter samt för en del av institutets omkostnader. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med ett till 275 000 kronor avrundat belopp.

Jag torde framdeles, när kostnaderna för institutets byggnader kunna slutgiltigt angivas, få anmäla frågan om ytterligare investeringsanslag till bestridande av nämnda kostnader.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Institutet för konserveringsforskning*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[47] 29. Bidrag till Hemmens forskningsinstitut.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 880)	100 000
1952/53 (förslag).....	130 000

Enligt stadgarna för Hemmens forskningsinstitut skall institutet verka för systematisk rationalisering av arbetsförhållandena i de svenska hemmen genom forskning rörande de tekniska och ekonomiska problem, som äro för-

bundna med hemmens uppgifter som konsumtionscentra och arbetsplatser, med hänsynstagande till de psykologiska, hygieniska och sociala problem, som sammanhånga med hemmens allmänna uppgifter.

Såsom villkor för statsbidragets åtnjutande har Kungl. Maj:t genom beslut den 20 april 1951 bl. a. föreskrivit, att kostnaderna för institutets verksamhet skola till belopp, motsvarande minst storleken av statsbidraget med avdrag för hälften av institutets hyreskostnader, bestridas av medel, som ställas till förfogande från enskilt håll.

Hemmens forskningsinstitut (skr. 5/10 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 225 000 kronor till 325 000 kronor.

I anslutning till det av 1946 års utredning rörande kvalitetsforskning och konsumentupplysning avgivna betänkandet (SOU 1949: 18) framlade institutet i sina petita för innevarande budgetår förslag om sammanslagning av institutet och avdelningen Aktiv hushållning inom statens priskontrollnämnd samt om därmed sammanhängande omorganisation av institutet. Samtidigt äskades viss höjning av det till institutet utgående statsbidraget. Efter remissbehandling av ärendet anmälde ärendet i föregående års statsverksproposition (X ht 1951 s. 65—67). Den ifrågasatta sammanslagningen ansågs emellertid icke då kunna komma till stånd. Ej heller kunde i dåvarande läge statens bidrag till institutet ökas.

Institutet upprepar nu ifrågavarande förslag med vissa jämkningar. Till stöd för förslaget anföres bl. a. följande.

Behovet av att konsumentforskning och konsumentupplysning får en fast organisation synes vara trängande. Stigande varupriser ha gjort kravet på vägledning till konsumenterna alltmera motiverat. Framställningar i riksdagen och den livliga pressdebatten ha aktualiserat problemen i vida kretsar. Hemmens forskningsinstitut får i ständigt stigande omfattning begäran om hjälp vid organiserandet av studier och propagandaaktioner i konsumentfrågor och förfrågningar i angelägenheter, som röra varuval och hemarbetsproblem. Dessa krav på att institutet skall fungera som ett upplysningsorgan innebär en stor påfrestning i nuvarande läge då institutet saknar särskild personal för dessa arbetsuppgifter.

Institutet framhåller vidare, att ytterligare behov av konsumentupplysning uppkommit i samband med varudeklarationsnämndens inrättande.

Efter sammanslagningen av Hemmens forskningsinstitut och Aktiv hushållning skulle verksamheten fördelas på ett kansli, en allmän forskningsavdelning, en textilavdelning och en upplysningsavdelning. Styrelsen föreslås skola bestå av tolv ledamöter, utsedda bland personer, som ha sakkunskap och intresse för institutets arbetsuppgifter. Liksom i det tidigare förslaget tänkes kontakten med konsumenterna förmedlad av en konsumentnämnd. För samarbetet mellan institutet å ena sidan och fabrikanter och distributörer av konsumtionsvaror å andra sidan skulle bildas en producentnämnd med ledamöter, utsedda av Sveriges industriförbund och andra organisationer inom näringslivet. Konsumentnämnden och producentnämnden skulle även förmedla enskildas bidrag till institutets verksamhet.

Finansieringen av institutets verksamhet förutsättes ske dels genom bi-

drag av staten och enskilda, dels genom inkomster vid försäljning av publikationer och studiematerial. Institutets sammanlagda utgifter för nästa budgetår beräknas, under förutsättning att den framlagda organisationsplanen följes, till 535 000 kronor. För närvarande uppgå bidragen från enskilt håll enligt institutet till sammanlagt 95 000 kronor per år. Institutet räknar med att dylika bidrag för nästa budgetår skola kunna utverkas till ett belopp av 185 000 kronor. Inkomsterna av institutets försäljning av publikationer m. m. väntas under samma tid komma att uppgå till 25 000 kronor. I det för budgetåret 1952/53 såsom statsbidrag begärda beloppet, 325 000 kronor, ingå det nuvarande statsbidraget, 100 000 kronor, och de till 150 000 kronor beräknade kostnaderna för Aktiv hushållning. Den faktiska ökningen av statsbidraget skulle alltså uppgå till $(325\,000 - 100\,000 - 150\,000 =) 75\,000$ kronor.

Arbetsmarknadens kvinnonämnd tillstyrker de av Hemmens forskningsinstitut framställda yrkandena.

Departementschefen.

Jag är fortfarande icke beredd att tillstyrka en sammanslagning av Hemmens forskningsinstitut och Aktiv hushållning. Institutet har emellertid framfört enligt min mening vägande skäl för ökat stöd i första hand åt institutets upplysningsverksamhet. Jag anser mig av denna anledning och med hänsyn till den inträdda löne- och prisstegringen böra förorda en höjning av statsbidraget till institutet med 30 000 kronor för nästa budgetår. Jag förutsätter att institutet söker såvitt möjligt utverka motsvarande höjning av bidragen från enskilt håll. Institutet har i sin framställning berört vissa organisatoriska förändringar med avseende å institutets verksamhet. Dylika åtgärder synas kunna aktualiseras oberoende av den ifrågasatta sammanslagningen med Aktiv hushållning. I den mån så erfordras torde Kungl. Maj:t framdeles i samband med fastställande av ändring av institutets stadgar få taga ställning till dessa frågor.

I enlighet med vad jag nyss anfört torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med ett belopp av $(100\,000 + 30\,000 =) 130\,000$ kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

[48] 30. Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 880)	40 000
1952/53 (förslag)	40 000

Styrelsen för Aktiebolaget Ceaverken (skr. 31/8 1951) hemställer om oförändrat anslag för nästa budgetår. Styrelsen anför bl. a. att bolagets beredskapsforskning givit värdefulla erfarenheter för den krigsproduktion bola-

get planerar i samråd med riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, försvarets sjukvårdsstyrelse och sjukvårdsberedskapsnämnden. Av skrivelsen framgår, att bolaget med hänsyn till den snabba utvecklingen på det fotokemiska området ansett sig böra utöka den personal, som inom bolaget sysselsättes med ifrågavarande forskningsarbeten.

Departementschefen.

Bolagsstyrelsens hemställan om oförändrat anslag för nästa budgetår till bidrag för forskningsarbeten vid Aktiebolaget Ceaverken anser jag mig kunna biträda.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[49] 31. Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 880)	4 000 000
1952/53 (förslag)	5 000 000

Aktiebolaget Atomenergi bildades år 1947 med ett aktiekapital av 3 500 000 kronor, varav staten tecknade 2 000 000 kronor och enskilda intressenter 1 500 000 kronor. Enligt bolagsordningen har bolaget till föremål för sin verksamhet bl. a. att efterforska och utvinna för atomenergiens utnyttjande nödvändiga grundmaterial och att bygga experimentstaplar för atomenergiens utnyttjande.

En atomenergistapel är en anläggning, i vilken atomenergi frigöres. En dylik stapel eller atomreaktor, vilken senare benämning numera är den vanliga, är uppbyggd av uranstavar, inbäddade i ett s. k. moderatormaterial. Såsom moderatormaterial kan användas grafit eller tungt vatten. Det sistnämnda materialet anses ur vissa synpunkter, bl. a. av kostnadsskäl, vara att föredraga för mindre reaktorer.

Å anslaget har för budgetåret 1951/52 anvisats ett belopp av 4 000 000 kronor. Av den vid ingången av samma budgetår kvarstående reservationen, 2 500 000 kronor, äro — sedan 1 000 000 kronor genom Kungl. Maj:ts beslut den 24 augusti 1951 utanordnats för bestridande av bolagets kostnader under andra kvartalet 1951 — 1 500 000 kronor disponibla för bolagets verksamhet under budgetåret 1951/52. Sammanlagt står alltså ett belopp av 5 500 000 kronor till förfogande för sistnämnda budgetår.

Aktiebolaget Atomenergi (skr. 30/8 1951) hemställer *dels* att 8 420 000 kronor måtte anvisas för budgetåret 1951/52 för anskaffning av moderatormaterial, *dels ock* att anslaget till atomenergiforskning m. m. inom bolaget för budgetåret 1952/53 höjes till 5 500 000 kronor.

Bolaget anför, att praktiskt taget hela dess aktiekapital kommer att disponeras för ett bergrum för den första atomreaktorn och för byggnaden till en anläggning för uranextraktion vid Kvarntorp. Bolagets övriga kostnader förutsätts bli täckta från anslag å riksstaten. För budgetåret 1951/52 beräknar bolaget kostnaderna för den löpande driften till 3 635 000 kronor och för anskaffning av viss utrustning till 2 935 000 kronor. Kostnaderna för inköp av moderatormaterial utgöra sammanlagt 8 850 000 kronor. Härav ha 1 500 000 kronor bestritts genom utanordning från förevarande anslag före budgetårets ingång. Bolaget förutser, att hela leveransen av moderatormaterial kommer att äga rum under budgetåret 1951/52. Medelsbehovet för sagda budgetår beräknas i enlighet med vad sålunda anförts till ($3\,635\,000 + 2\,935\,000 + 8\,850\,000 - 1\,500\,000 =$) 13 920 000 kronor. Såsom förut nämnts stå 5 500 000 kronor till förfogande för bolagets verksamhet under samma tid. Enligt bolagets beräkning erfordras alltså ytterligare ($13\,920\,000 - 5\,500\,000 =$) 8 420 000 kronor för bestridande av bolagets kostnader under innevarande budgetår.

Bolaget anför, att i de beräknade kostnaderna för anskaffning av moderatormaterial inbegripits tull till ett belopp av 1 150 000 kronor. Ansökan om befrielse från tull å ifrågavarande material har ingivits till Kungl. Maj:t. Därest befrielse erhålles, minskas behovet av ytterligare medel för innevarande budgetår med tullens belopp eller till ($8\,420\,000 - 1\,150\,000 =$) 7 270 000 kronor.

Under budgetåret 1952/53 beräknas enligt bolaget uranextraktionsverket vid Kvarntorp komma i drift och den första atomreaktorn börja monteras. Bolaget förutser, att dess utgifter för den löpande driften i samband härmed komma att stiga på grund av ökat personalbehov och tillkommande kostnader för skiffer och kemikalier i samband med uranframställningen. Till utgiftstegringen bidrager också den höjda löne- och prisnivån. Kostnaderna för den löpande driften under budgetåret 1952/53 beräknas av bolaget till 4 144 000 kronor, vilket innebär att utgiftsökningen utgör ($4\,144\,000 - 3\,635\,000 =$) i runt tal 500 000 kronor. Vidare anför bolaget att tidigare beräknade medel för avslutande kompletteringar och inredningsarbeten vid bolagets kemiska avdelningar och för utrustning till atomreaktorn och därtill hörande anläggningar visat sig otillräckliga på grund av starkt stegrade priser. Till följd härav erfordras enligt bolaget under nästa budgetår för bestridande av nämnda engångskostnader ett belopp av 1 370 000 kronor. Tillhoppa blir sålunda medelsbehovet för budgetåret 1952/53 enligt bolagets beräkningar ($4\,144\,000 + 1\,370\,000 =$) 5 514 000 kronor. Då någon reservation å innevarande års anslag icke beräknats uppkomma, anholder bolaget, att anslaget för nästa budgetår uppföres med nyssnämnda belopp, avrundat till 5 500 000 kronor.

Y t t r a n d e n.

Statskontoret säger sig hysa allvarliga betänkligheter mot att statsbudgeten belastas med de avsevärda utgifter för atomenergiforskning, varom

här är fråga. Om bolagets framtida medelsbehov kan antagas uppgå till så betydande belopp som för budgetåren 1951/52 och 1952/53 och om tillräckliga medel icke kunna erhållas från annat håll, bör enligt statskontorets uppfattning verksamheten begränsas avsevärt. Ämbetsverket anser erforderligt, att bolagets verksamhet om möjligt bedrivs inom den ram, som anslagstilldelningen under de senaste budgetåren medger.

Statskontoret anser vidare, att det för anskaffning av moderatormaterial erforderliga beloppet bör tillskjutas i form av ett tills vidare under fem år räntefritt lån.

Atomkommittén tillstyrker bolagets äskanden och framhåller, att varje någorlunda effektivt deltagande i arbetet på atomenergiens frigörande och nyttiggörande måste bli relativt kostsamt. För jämförelsens skull meddelar kommittén, att Canada, där motsvarande verksamhet bedrivs på ett liknande sätt som i Sverige, lägger ner ca 3 kronor 50 öre per invånare och år på atomenergiforskning. Detta skulle motsvara en svensk budget för atomenergiforskning på 25 milj. kr. per år. Kommittén erinrar vidare om att enligt en av bolaget år 1949 framlagd plan kostnaderna för budgetåren 1948/49—1951/52 beräknades komma att uppgå till sammanlagt 21 912 000 kronor. I kalkylen ingingo beräknade kostnader för anskaffning av tungt vatten med 6 000 000 kronor. Atomkommittén gör gällande, att denna kostnadsram i stort sett hållits, ehuru vissa förskjutningar mellan olika poster ägt rum.

Atomkommittén förordar, att det begärda beloppet till anskaffning av tungt vatten lämnas i form av direkt anslag och icke som lån. Visserligen kommer den reaktor, som materialet skall användas till, att kunna utnyttjas för viss framställning av radioaktiva isotoper, men inkomsten härav beräknas bli ringa. Reaktorn måste enligt kommittén i främsta rummet betraktas som en experimentapparat och ett vetenskapligt instrument, ej som en produktionsapparat.

Departementschefen.

En av de närmast liggande uppgifterna för Aktiebolaget Atomenergi är att färdigställa en atomreaktor för fortsatta experiment och undersökningar rörande atomenergien. För att kunna slutföra denna uppgift måste bolaget under innevarande budgetår anskaffa vissa kvantiteter s. k. moderatormaterial till en sammanlagd kostnad av 8 850 000 kronor inklusive tull. Bolagets medelsbehov beräknas under budgetåret 1951/52 komma att med 8 420 000 kronor överskrida det belopp, som under samma tid är disponibelt å anslaget till atomenergiforskning m. m. inom bolaget. Ytterligare medel behöva sålunda ställas till förfogande, vilket torde böra ske genom medelsanvisning under förevarande anslag å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Med hänsyn till att medelsbehovet för anskaffning av moderatormaterial är av engångsnatur finner jag lämpligt förorda, att därvid anvisas hela det belopp, som erfordras för ifrågavarande ändamål. Då

frågan om tullbefrielse icke i detta sammanhang kan upptagas till avgörande, torde beloppet böra bestämmas till 8 850 000 kronor. Jag återkommer senare denna dag till frågan om anvisande av nämnda belopp å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52.

Därest medel för anskaffning av moderatormaterial ställas till förfogande på sätt jag nyss förordat och bolagets medelsförbrukning under innevarande budgetår visar sig överensstämma med gjorda beräkningar, uppkommer vid slutet av budgetåret en behållning av $(8\,850\,000 - 8\,420\,000 =) 430\,000$ kronor å anslaget till atomenergiforskning m. m. inom bolaget. Då bolagets kostnader för budgetåret 1952/53 beräknas till 5 514 000 kronor, skulle sålunda för sistnämnda budgetår föreligga ett anslagsbehov av $(5\,514\,000 - 430\,000 =) 5\,084\,000$ kronor. Jag tillstyrker att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett till 5 000 000 kronor avrundat belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

[50] 32. Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 150 000 kronor. För budgetåret 1952/53 ha medel till torvforskning och annan bränsleteknisk forskning äskats av statens bränslekommission, bränsleutredningen 1951 och Aktiebolaget Svensk torvförädling. Beredningen av frågan om medelsbehovet för dessa ändamål är ännu icke avslutad. I riksstatsförslaget torde fördenskull förevarande anslag och ett särskilt anslag till bränsleteknisk forskning böra uppföras med beräknade belopp. Till frågan om anslag till bränsleteknisk forskning återkommer jag under nästa punkt. Nu hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

[51] 33. Bränsleteknisk forskning.

Under hänvisning till vad jag anfört under närmast föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bränsleteknisk forskning* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[52] 34. Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	270 000	270 000
1951/52 (statsliggaren s. 880)	340 000	
1952/53 (förslag)	370 000	

Med anlitande av detta anslag har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 oktober 1951 utdelat 300 000 kronor som statsbidrag till elva företagarföreningar samt Sveriges hantverks- och småindustriorganisation. Beträffande återstoden av anslaget har Kungl. Maj:t förklarat sig framdeles vilja meddela beslut. Bidragen till företagarföreningarna äro avsedda för administrationskostnader.

Kommerskollegium (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 135 000 kronor. Till kollegii skrivelse äro fogade ansökningar avseende statsbidrag för budgetåret 1952/53 från sexton sammanslutningar. Tolv av dessa ha tidigare erhållit bidrag från anslaget och begära nu höjt bidrag för budgetåret 1952/53. De övriga fyra sammanslutningarna, vilka sökt bidrag jämväl för innevarande budgetår, ha icke hittills tilldelats något statsbidrag. Summan av de för nästa budgetår begärda bidragen utgör 558 818 kronor.

Departementschefen.

Det är enligt min mening av vikt, att de sammanslutningar, som bedriva upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri och som tidigare befunnits böra åtnjuta statsbidrag, beredes möjlighet att även i fortsättningen arbeta på ett effektivt och för näringslivet fruktbringande sätt. Härför kan på grund av den inträffade stegringen av löner och priser en höjning av statsbidraget i vissa fall bli nödvändig. Jag finner också önskvärt att ifrågavarande verksamhet utbygges i lämplig takt och att staten härtill lämnar stöd, där sådant prövas erforderligt. Av de skäl jag nu anfört anser jag mig böra förorda en viss höjning av anslaget. För närvarande kan jag dock icke tillstyrka, att anslaget höjes med större belopp än 30 000 kronor. Anslaget skulle därvid för nästa budgetår komma att uppföras med 370 000 kronor. Fördelningen av anslaget torde liksom hittills få bero på prövning framdeles av Kungl. Maj:t.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 370 000 kronor.

[53] 35. Befrämjande av hemslöjden.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 880)	50 000
1952/53 (förslag)	55 000

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1951 skola från anslaget utgå 24 000 kronor till Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund, 17 000 kronor till understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarna samt högst 9 000 kronor till särskilda hemslöjdsändamål. Från och med budgetåret 1947/48 har Kungl. Maj:t dessutom från manufakturförslagslånefonden anvisat bidrag till avlöning åt hemslöjdskonsulenter. Årets bidrag utgör 120 000 kronor. Innevarande budgetår ha vidare från samma fond anvisats 6 000 kronor som ytterligare bidrag till riksförbundets verksamhet.

Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund (skr. 17/8 1951) hemställer, att till befrämjande av hemslöjden måtte anvisas tillhopa 246 000 kronor. För riksförbundet avses 50 000 kronor, varav 30 000 kronor till förbundets allmänna verksamhet och 20 000 kronor till verksamhet för partiellt arbetsföra. Av återstoden, 196 000 kronor, avses 37 000 kronor till understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarnas ideella verksamhet samt deras kursverksamhet för partiellt arbetsföra, 150 000 kronor såsom bidrag till kostnader för hemslöjdskonsulenter och 9 000 kronor till särskilda hemslöjdsändamål.

Kommerskollegium, som tillstyrkt riksförbundets framställning, framhåller bl. a. vikten av att medel till bidrag åt konsulentverksamheten anvisas å riksstaten och anför, att nuvarande provisorium med bidrag av fondmedel ej i längden kan fortgå.

Departementschefen.

Jag kan icke förorda annan ändring i fråga om anvisningen av medel till befrämjande av hemslöjden än att anslaget höjes med 5 000 kronor för nästa budgetår. Frågan om ytterligare bidrag av fondmedel torde senare, efter särskild ansökan, få prövas av Kungl. Maj:t.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

[54] 36. Bidrag till Svenska slöjdföreningen.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 881)	50 000
1952/53 (förslag)	50 000

Styrelsen för Svenska slöjdföreningen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 30 000 kronor. Styrelsen framhåller,

att föreningen är i starkt behov av ökat bidrag av statsmedel till fullföljande av påbörjade möbelfunktionsundersökningar, till effektivisering av föreningens studieverksamhet samt till förmedlings- och konsultationsverksamhet.

Någon höjning av statsbidraget till Svenska slöjdföreningen kan jag icke för närvarande tillstyrka. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[55] 37. Bidrag till standardiseringsverksamheten.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 881)	475 000
1952/53 (förslag)	550 000

Av anslaget för innevarande budgetår avses 200 000 kronor för standardiseringsverksamhet å det byggnadstekniska området, 200 000 kronor för standardiseringsverksamhet i övrigt och 75 000 kronor för varudeklarationsnämndens verksamhet. Såsom villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget har Kungl. Maj:t föreskrivit, att bidrag lämnas jämväl från enskilt håll. Dyligt villkor gäller dock icke vad angår bidrag till standardiseringsverksamhet å det byggnadstekniska området och till vissa avgifter och omkostnader för Sveriges deltagande i det internationella standardiseringsarbetet.

Sveriges standardiseringskommission (skr. 6/9 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 271 000 kronor. Av kommissionens skrivelse framgår, att kostnaderna för dess egen verksamhet ökat och att flertalet av de till kommissionen anslutna standardiseringsorganen, däribland grafiska standardiseringskommittén, byggstandardiseringen och varudeklarationsnämnden, begärt höjt statsbidrag.

Kommissionen erinrar om att verksamheten inom kommissionen och med den samarbetande organ nyligen granskats av statens sakrevision. I rapporten härom, som under hand delgivits handelsdepartementet, uttalar sakrevisionen, efter att ha framfört vissa erinringar och rekommendationer, bl. a. följande.

Slutligen kan konstateras, att granskningen givit vid handen, att den principiella uppläggningsen av standardiseringsverksamheten måste anses riktig och att ett gott arbete utföres. Av allt att döma komma de till denna verksamhet utgående statsbidragsmedlen i stort sett till effektiv och resultatrik användning.

Kommissionen förklarar sig beredd att garantera, att enskilda bidrag till standardiseringsverksamheten under budgetåret 1952/53 lämnas i minst samma utsträckning som för innevarande budgetår föreskrivits såsom villkor för bidrag från anslaget.

Kommerskollegium, som avgivit utlåtande över framställningen och därvid överlämnat ett från *Sveriges industriförbund* inhämtat yttrande, tillstyrker en höjning av statsbidragen till varudeklarationsnämnden, till grafiska standardiseringskommittén och till standardiseringskommissionens kostnader för deltagande i internationellt standardiseringsarbete med sammanlagt 113 000 kronor.

Generalpoststyrelsen har avgivit yttrande över frågan om höjt bidrag till grafiska standardiseringskommittén och därvid tillstyrkt, att nämnda bidrag för nästa budgetår utgår med 27 700 kronor i enlighet med kommitténs hemställan.

Departementschefen.

Med hänsyn till betydelsen för landets näringsliv och för den svenska allmänheten av att standardiseringsverksamheten och arbetet för vidgad användning av varudeklarationer främjas i möjligaste mån vill jag tillstyrka en höjning av anslaget med 75 000 kronor. Av detta belopp torde 30 000 kronor böra användas till ökat bidrag åt varudeklarationsnämnden och återstoden, 45 000 kronor, för andra angelägna ändamål; kommissionen synes därvid böra taga skälig hänsyn till de framförda önskemålen om ökat bidrag från anslaget till grafiska standardiseringskommittén och till internationellt standardiseringsarbete. Beträffande standardiseringsverksamheten å det byggnadstekniska området anser jag, att det ökade medelsbehovet för denna verksamhet i första hand bör täckas av bidrag från enskilt håll.

För nästa budgetår skulle sålunda, enligt vad jag nu anfört, förevarande anslag komma att uppföras med $(475\,000 + 75\,000 =) 550\,000$ kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 550 000 kronor.

[56] 38. Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 881)	15 000
1952/53 (förslag)	15 000

Tekniska nomenklaturcentralen (skr. 4/7 1951) hemställer, att anslaget höjes med 15 000 kronor. Nomenklaturcentralen erinrar, att anslaget för vart och ett av budgetåren 1947/48—1950/51 varit uppfört å riksstaten med 30 000 kronor och att det för innevarande budgetår i besparingssyfte blivit sänkt till 15 000 kronor. Av nomenklaturcentralens redogörelser för arbetsåren 1949/50 och 1950/51 framgår att reserverade medel måst tagas i anspråk för att täcka utgifterna. Om icke inkomsterna kunna ökas, synes enligt nomenklaturcentralen en inskränkning av verksamheten bli ofrånkomlig.

Departementschefen.

Jag är icke beredd att nu förorda en höjning av statsbidraget till Tekniska nomenklaturcentralen. Anslaget för detta ändamål torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

D. Sjöfart och handel.

[57] 1. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	465 000	466 337
1951/52 (statsliggaren s. 882)	474 000	
1952/53 (förslag)	569 500	

Y r k a n d e n.

Lotsstyrelsen (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 128 800 kronor.

1. Nya tjänster:	Ökning
a) 1 fyringenjör Ce 27	15 888
b) 1 ingenjör Ce 23	12 840
2. Ändrade tjänster:	
a) 1 byråsekreterare Ce 24 — förste byråsekreterare Ca 27	2 316
b) 1 kanslibiträde Ca 11 — kassör Ca 18 (kanslibiträdestjänsten uppföres å övergångsstat)	9 864
c) 1 kontorist Ce 13 — kansliskrivare Ca 15	684
3. Löneklassförändringar	4 200
4. Uppräkning av anslagsposten till rörligt tillägg	83 000
5. Avrundning	8
	128 800

M o t i v.

1 a) Förslaget avser inrättande av ytterligare en ingenjörstjänst för fartygs- och maskinärenden. För handläggning av dessa ärenden finnes f. n. en förste fyringenjör i Ca 30, vilken biträdes av en verkmästare och en ritare. Till följd av under senare år starkt ökade arbetsuppgifter kunna göromålen i stor utsträckning icke medhinnas inom rimlig tid. Då de i många fall äro av beskaffenhet att ej tåla uppskov utan att allvarliga olägenheter kunna uppstå, är en förstärkning av den tekniska personalen oundgängligen erforderlig.

1 b) Inom lotsstyrelsen finnes viss teknisk personal, som avlönas från sakanslag. Förevarande förslag avser att bereda extra ordinarie anställning åt en sådan befattningshavare, nämligen en byggnadstekniker med placering i Cg 21, vilken varit anställd hos lotsstyrelsen sedan den 1 juni 1947. Yrkande om extraordinarieanställning framfördes även föregående år, men då föreslogs placering i Ce 21. Den nu äskade högre placeringen i Ce 23 motiverar

styrelsen med att det visat sig erforderligt att taga tjänstemannen i anspråk för alltmera krävande arbetsuppgifter.

2. Motsvarande personaländringar ha framförts vid ett flertal tidigare tillfällen, senast i petita för innevarande budgetår (X ht 1951 s. 83).

Departementschefen.

Lotsstyrelsens förslag att inrätta ytterligare en tjänst för fartygs- och maskinärenden är jag icke beredd att nu tillstyrka. Yrkandet beträffande byggnadsteknikern biträder jag såtillvida som jag förordar, att avlöningskostnaderna för denne i fortsättningen bestridas från styrelsens avlöningsanslag. Befattningshavarens anställningsvillkor böra emellertid tills vidare bibehållas oförändrade.

Förslaget att utbyta en tjänst inom befordringsgången för amanuenspersonal mot en förste byråsekreterartjänst är jag icke beredd att nu pröva. Vad angår lotsstyrelsens yrkanden beträffande biträdespersonalen vill jag nu — under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. — endast förorda, att en kanslibiträdstjänst i Ca 11 omändras till en kassörstjänst i Ca 15.

Kostnaderna för löneklassförändringar kunna beräknas till 4 000 kronor. Höjningen av det rörliga tillägget medför ett ytterligare medelsbehov av 65 000 kronor. Slutligen föranleder chefslönerevisionen en anslagsuppräkning med i runt tal 14 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 307 200 (+ 8 700) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 137 000 (+ 11 600) kronor;

rörligt tillägg 125 300 (+ 75 200) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(307\,200 + 137\,000 + 125\,300 =) 569\,500$ (+ 95 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för lotsstyrelsen uppföra en tjänst som kassör i Ca 15 samt avföra en tjänst som kanslibitråde i Ca 11;

b) godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i>	
<i>vis</i>	307 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	137 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	125 300

Summa kronor 569 500;

c) till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 569 500 kronor.

[58] 2. *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten.*

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 9 095 000 kronor. Beredningen av frågan om medelsbehovet för nästa budgetår är ännu icke avslutad, varför anslaget bör uppföras i riksstatsförslaget med beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 12 200 000 kronor.

[59] 3. *Lotsverket: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 837 000	3 502 984
1951/52 (statsliggaren s. 885)	2 986 500	
1952/53 (förslag)	3 890 400	

Y r k a n d e n.

Lotsstyrelsen (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 1 094 500 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Styrelsens förslag 1952/53
1. Sjukvård m. m.	51 511	40 000	50 000 (+ 10 000)
2. Reseersättningar	99 775	103 500	129 000 (+ 25 500)
3. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten ...	8 953	8 000	10 000 (+ 2 000)
b) Övriga expenser	145 935	146 000	195 000 (+ 49 000)
4. Publikationstryck	6 548	7 000	12 000 (+ 5 000)
5. Övriga utgifter:			
a) Förbrukningsartiklar	800 508	650 000	950 000 (+ 300 000)
b) Reparation och underhåll av obevakade fyrar, fasta sjö- märken, apparater, maskiner och inventarier inom lots- distrikten	194 347	195 000	265 000 (+ 70 000)
c) Reparation och underhåll av fyrskropp, tjänstefartyg och därmed jämställda fartyg samt lotsverket tillhöriga tjänstebåtar	804 991	637 000	910 000 (+ 273 000)

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Styrelsens förslag 1952/53
d) Legor för lotsbåtar	413 063	350 000	450 000 (+ 100 000)
e) Drift av lotsbåtar	214 751	180 000	240 000 (+ 60 000)
f) Resor i samband med lots- ning	396 507	375 000	450 000 (+ 75 000)
g) Bojar och prickar	318 773	250 000	350 000 (+ 100 000)
h) Kostnader för tjänstedräkt .	38 275	30 000	45 000 (+ 15 000)
i) Diverse och extra utgifter ..	9 040	15 000	25 000 (+ 10 000)
			(+ 1 094 500)

Motiv.

1. Uppräkningen motiveras med medelsåtgången under budgetåret 1950/51.

2. Huvudparten av ökningen är betingad av att rese- och traktamentskostnaderna stigit. Vidare komma kostnaderna för tjänsteresor att öka, därest av lotsstyrelsen föreslagna nya ingenjörstjänster inrättas.

3. Till grund för yrkandena ligga i huvudsak inträffade prisstegringar å olika varor och tjänster. Lotsstyrelsen erinrar om att den senast i petita för innevarande budgetår hemställt att till ersättningar för städning av lotsverkets lokaler å lotsplatserna måtte anvisas 20 000 kronor. På grund av prisstegringen böra dessa kostnader nu upptagas till 26 000 kronor. Enligt nuvarande ordning nödgas personalen delvis bestrida städningskostnaderna med egna medel. Särskild framställning med yrkande om full täckning av städningskostnaderna har ingivits av lotsförbundet.

4. Ökningen betingas dels av prisstegringar, dels av nödvändigheten att under budgetåret 1952/53 trycka en ny matrikel över lotsverkets personal.

5 a) Priserna å förbrukningsartiklar ha i flera fall undergått en mycket kraftig stegring. Särskilt gäller detta motorbrännolja, lysfotogen, ved och kol, vilka representera förhållandevis stora belopp av utgifterna under denna delpost. Den fortlöpande utbyggnaden och effektiviseringen av säkerhetsanstalterna har även kommit att ställa ökade anspråk på medel under delposten.

5 b) Den föreslagna höjningen av delposten hänför sig uteslutande till prisstegring å materiel och höjning av arbetslöner.

5 c) Delposten har uppräknats med 50 000 kronor för nyanskaffning av tre motorbåtar, avsedda att tilldelas vissa fyrskepp och fyrplatser i stället för försliten dylik materiel; båtarna användas för att upprätthålla förbindelse med land. Om den flytande materielen i övrigt skall kunna bibehållas i sjövärdigt och driftsäkert skick, erfordras till följd av prisstegringen en höjning av delposten med sammanlagt minst 223 000 kronor.

5 d) Lotsbåtarna ägas i allmänhet av personalen och uthyras till lotsstyrelsen. Legorna skola täcka dels amortering och förräntning, dels ock ersättning för nödiga utgifter för underhåll och reparation av båtarna. Med

hänsyn till att den nyare båtmaterielen regelmässigt representerar ett betydligt högre anskaffningsvärde än den som ersättes, ha amorterings- och förräntningskostnaderna stigit. Jämväl i fråga om underhålls- och reparationskostnaderna föreligger ett väsentligt ökat anslagsbehov till följd av de betydande prisstegringar, som inträtt beträffande dylika arbeten.

5 e) Det ökade medelsbehovet är föranlett av prisstegringar å motorbränuolja och motorfotogen.

5 f) Utgiftsökningen sammanhänger med ökade resekostnader och höjda traktamentsersättningar.

5 g) Av utgifterna för bojar och prickar under budgetåret 1950/51 utgöra omkring 25 500 kronor kostnader för anskaffning av viss materiel för utprickning av sådana farleder, som kunna bli behövlige för handelssjöfarten under krig eller krigsfara. Återstående belopp har utgjort kostnaden för det fredsmässiga behovet av bojar och prickar. För budgetåret 1952/53 beräknar styrelsen sistnämnda kostnad till 350 000 kronor.

5 h) Utgifterna under denna post böra ej beräknas till lägre belopp än 45 000 kronor.

5 i) Från denna post bestridas bl. a. utgifter för undanröjande av vrak, haverikostnader avseende lotsbåtar m. m. ävensom kostnader för tjänstesor utomlands. Särskilt för förstnämnda ändamål kunna under de närmaste åren beräknas uppstå förhållandevis stora kostnader. Delposten bör uppräknas med 10 000 kronor.

I samband med äskandena under anslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten har lotsstyrelsen hemställt, att medel måtte anvisas för anskaffning dels av skriv- och räknemaskiner för lotsplatser, dels av medicinlådor för tjänstefartyg, fyrskepp samt vissa lots- och fyrplatser. Kostnaden för förstnämnda ändamål har styrelsen beräknat till 30 000 kronor. Styrelsen framhåller att skrivgöromålen äro av betydande omfattning och utgöra en väsentlig del av förmannens åligganden vid ett stort antal lotsplatser. För att vinna tid är det erforderligt att skrivmaskiner användas. Räknemaskinerna erfordras främst i samband med uppbörd och redovisning av lotsavgifterna, vilka vid de största lotsplatserna representera betydande belopp. — Utgifterna för medicinlådor ha också beräknats till 30 000 kronor. Medicin- och förbandsutrustningen å lotsverkets fartyg och anläggningar utgöres av antingen medicin- eller förbandslåda. En på styrelsens föranstaltande verkställd utredning har givit vid handen, att nuvarande medicin- och förbandsutrustning icke är tillfredsställande. I utrustningen saknas sålunda vissa läkemedel och förbandsartiklar. Då det i många fall är förenat med stora svårigheter att inom rimlig tid erhålla läkarhjälp till lotsverkets anläggningar, är det nödvändigt, att personalen äger tillgång till sådan förbands- och medicinutrustning, som fyller nutida krav.

Departementschefen.

Till grund för beräkningen av lotsverkets omkostnadsanslag för nästa budgetår torde i första hand böra läggas belastningen å anslaget under bud-

getåret 1950/51. Härutöver synes en viss uppräknings vara erforderlig med hänsyn till inträdda prisstegringar.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde i enlighet med lotsstyrelsens förslag höjas med 10 000 kronor till 50 000 kronor. För reseersättningar beräknar jag 123 500 kronor eller 20 000 kronor mer än som anvisats för innevarande budgetår. Delposten till bränsle, lyse och vatten torde som styrelsen föreslagit höjas med 2 000 kronor till 10 000 kronor. Äskandet under delposten till övriga expenser kan jag endast delvis biträda. Posten torde få höjas med sammanlagt 28 900 kronor, varav 3 500 kronor för städning av lotsstyrelsens och distriktsexpeditioner-
nas lokaler, 5 000 kronor för skrivmateriel m. m., 16 000 kronor för telegram, telefon och annonsering, 1 400 kronor för bokinköp m. m. samt 3 000 kronor för städning av lotsverkets lokaler å lotsplatserna. Yrkandet under anslagsposten till publikationstryck biträder jag och posten bör således uppföras med $(7\,000 + 5\,000 =)$ 12 000 kronor. Under anslagsposten till övriga utgifter synas de begärda ökningarna av delposterna till förbrukningsartiklar och till reparation och underhåll av obevakade fyrar, fasta sjömärken, apparater, maskiner och inventarier inom lotsdistrikten kunna begränsas till 250 000 respektive 35 000 kronor samt posterna upptagas med 900 000 respektive 230 000 kronor. Det under delposten till reparation och underhåll av fryskepp, tjänstefartyg och därmed jämförda fartyg samt lotsverket tillhöriga tjänstebåtar framlagda förslaget om anskaffande av motorbåtar för fryskepp och fyrplatser anser jag mig icke kunna tillstyrka. Då jag i övrigt godtager lotsstyrelsens beräkning av posten, bör denna upptagas med $(637\,000 + 223\,000 =)$ 860 000 kronor. Uppräkningsen av delposterna till legor för lotsbåtar och till drift av lotsbåtar torde kunna begränsas; posterna böra upptagas med $(350\,000 + 80\,000 =)$ 430 000 respektive $(180\,000 + 50\,000 =)$ 230 000 kronor. Yrkandena beträffande delposterna till dels resor i samband med lotsning, dels bojar och prickar, dels ock kostnader för tjänstedräkt biträder jag. Däremot anser jag mig icke böra tillstyrka någon ändring av delposten till diverse och extra utgifter. De fyra sistnämnda posterna skulle därmed uppföras med $(375\,000 + 75\,000 =)$ 450 000, $(250\,000 + 100\,000 =)$ 350 000, $(30\,000 + 15\,000 =)$ 45 000 respektive 15 000 kronor.

För återstående, ej särskilt nämnda poster i omkostnadsstaten beräknar jag oförändrat belopp.

Vad därefter angår de av lotsstyrelsen framlagda förslagen om anskaffning av skriv- och räknemaskiner samt medicinlådor kan jag endast biträda att medel ställas till förfogande för sistnämnda ändamål. Jag är dock icke beredd tillstyrka medelsanvisning i av lotsstyrelsen föreslagen omfattning utan föreslår att för inköp av medicinlådor 10 000 kronor anvisas för nästa budgetår. Beloppet torde lämpligen upptagas i omkostnadsstaten un-

der posten till övriga utgifter såsom en särskild delpost, förslagsvis benämnd Vissa engångskostnader.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle omkostnadsanslaget för nästa budgetår uppgå till (2 986 500 + 10 000 + 20 000 + 2 000 + 28 900 + 5 000 + 250 000 + 35 000 + 223 000 + 80 000 + 50 000 + 75 000 + 100 000 + 15 000 + 10 000 ==) 3 890 400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 890 400 kronor.

[60] 4. Säkerhetsanstalter för sjöfarten.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	968 000	959 735
1951/52 (statsliggaren s. 886)	1 870 000	
1952/53 (förslag)	2 707 000	

Till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisas årligen anslag även å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond. För innevarande budgetår är detta anslag upptaget med ett belopp av 515 000 kronor.

Av det för löpande budgetår å driftbudgeten anvisade anslaget äro 1 000 000 kronor avsedda att täcka första delen av kostnaden för ett nytt tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet. Totalkostnaden för fartyget beräknades i petita för innevarande budgetår (X ht 1951 s. 94) till 2 100 000 kronor. Sedan lotsstyrelsen i skrivelse den 4 maj 1951 anmält, att den totala anskaffningskostnaden för fartyget komme att uppgå till minst 2 800 000 kronor, förklarade Kungl. Maj:t — på styrelsens därom gjorda hemställan — i beslut den 18 samma månad hinder icke möta för styrelsen att träffa avtal om byggande av fartyget, oaktat kostnaden för detsamma kunde komma att överstiga vad tidigare beräknats.

För budgetåret 1952/53 hemställer *lotsstyrelsen* (skr. 29/8 1951), att anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten uppföras med 4 967 000 kronor å driftbudgeten och med 858 000 kronor å kapitalbudgeten.

Lotsstyrelsens äskanden till säkerhetsanstalter för nästa budgetår framgå av följande sammanställning (se s. 88 och 89), som även angiver huru kostnaderna äro avsedda att fördelas mellan drift- och kapitalbudgeten. Erforderliga avskrivningsanslag ha också beräknats.

Yrkandena under p. 1—10 i sammanställningen å sammanlagt 135 000 kronor avse fördyringar å arbeten, vartill medel anvisats för innevarande budgetår. Under p. 11 har upptagits återstoden av den nu beräknade kostnaden för det nya tjänstefartyget för mellersta lotsdistriktet. Styrelsen framhåller emellertid att ytterligare medel kunna bli erforderliga för ändamålet under budgetåret 1952/53. Styrelsen återkommer därefter med äskande om ett nytt tjänstefartyg för östra lotsdistriktet (p. 12). Totalkostnaden för

Ä n d a m å l	Anslag å driftbud- geten Kronor	Anslag å kapital- budgeten		Summa anslag å drift- och kapital- bud- geterna Kronor	Av- skriv- nings- anslag Kronor
		till bo- stads- och upp- pass- ningshus Kronor	till övriga anlägg- ningar Kronor		
a) <i>Anslagsförstärkning för vissa ändamål, var- till medel anvisats för budgetåret 1951/52.</i>					
1. Linspendelapparat m. m. för fyrskep- pet Västra Banken	5 000	—	—	5 000	—
2. Radiotelefonanläggningar för Lilljung- fruns lotsplats och livräddningsstation	10 000	—	—	10 000	—
3. Ny fyr vid Kofotsgrundet i farleden Dalarö-Kanholmsfjärden	15 000	—	—	15 000	—
4. Nytt mistsignalmaskineri m. m. vid Tistlarnas fyrplats	10 000	—	5 000	15 000	5 000
5. Nya fyrrar på Jävreholm och Lillhörun i Piteå skärgård	10 000	—	—	10 000	—
6. Ny tyfonanläggning vid Paternosters fyrplats	5 000	—	—	5 000	—
7. Förbättring av upppassningslokalerna vid Landsorts lotsplats	3 000	22 000	—	25 000	11 000
8. Nybyggnad av lotsupppassningshus vid Halmstads lotsplats	2 000	13 000	—	15 000	6 500
9. Förbättring av bostadsförhållandena vid Agö fyrplats	—	10 000	—	10 000	5 000
10. Förbättring av bostadsförhållandena vid Ölands norra uddes fyrplats.	—	25 000	—	25 000	12 500
b) <i>Fartyg, båtar, bojar m. m.</i>					
11. Nytt tjänstefartyg för mellersta lots- distriktet, delkostnad	1 800 000	—	—	1 800 000	—
12. Nytt tjänstefartyg för östra lotsdist- riktet, delkostnad	1 400 000	—	—	1 400 000	—
13. Modernisering och elektrifiering av fyrskeppet nr 2 Hävringe, delkostnad	50 000	—	—	50 000	—
14. Modernisering och elektrifiering av fyrskeppet nr 8 Reserv, delkostnad ..	275 000	—	—	275 000	—
15. Modernisering och elektrifiering av fyrskeppet nr 10 Fladen, delkostnad	150 000	—	—	150 000	—
16. Radiotelefonanläggningar för vissa lots- upppassningar	80 000	—	—	80 000	—
17. Två lys- och ljudbojar	60 000	—	—	60 000	—
c) <i>Fastä säkerhetsanstalter.</i>					
18. Modernisering av obemannade fyrrar..	40 000	—	—	40 000	—
19. Anordnande av landfast radarutmärk- ning	30 000	—	—	30 000	—
20. Radiofyr på Hemsö	40 000	—	—	40 000	—
21. Fjärrmanövrerad mistsignalutrustning m. m. för fyren Hällgrund, delkostnad	175 000	—	—	175 000	—
22. Elektrifiering, anordnande av bifyr och ny mistsignalanläggning m. m. vid Örskärs fyrplats, delkostnad	60 000	—	60 000	120 000	60 000
23. Elektrifiering av fyrplatserna Söder- arm och Tjärven, delkostnad	240 000	—	20 000	260 000	20 000
24. Ny mistsignalapparat vid Svenska Högarnas fyrplats	15 000	—	—	15 000	—
25. Förbättrad fyrbelysning söder om Dalarö	40 000	—	—	40 000	—

Ä n d a m å l	Anslag å driftbud- geten Kronor	Anslag å kapital- budgeten		Summa anslag å drift- och kapital- bud- geterna Kronor	Av- skriv- nings- anslag Kronor
		till bo- stads- och upp- pass- ningshus Kronor	till övriga anlägg- ningar Kronor		
26. Ny angoringsfyr på Vinterklasen samt förbättrad fyrbelysning i Bråviken m. m., delkostnad.....	100 000	—	—	100 000	—
27. Ny inseglingfyr på Aleskär m. m. ..	25 000	—	—	25 000	—
28. Ny fyr på Blå Jungfruns västra sida	30 000	—	—	30 000	—
29. Elektrifiering av Tylö fyrplats, delkostnad	65 000	—	—	65 000	—
30. Landbaserad radaranläggning för Vinga lotsplats.....	70 000	—	—	70 000	—
31. Förbättrad fyrbelysning i södra Uddevallaleden	40 000	—	—	40 000	—
d) <i>Hamnar m. m.</i>					
32. Förbättring av hamnförhållandena vid Malörens lotsuppassning under Kalix lotsplats.....	—	—	50 000	50 000	50 000
33. Förbättring av hamnförhållandena vid Rönnskärs lotsplats	—	—	180 000	180 000	180 000
e) <i>Lotsuppassningsställen.</i>					
34. Om- och tillbyggnad av lotsuppassningshuset vid Furusunds lotsplats ..	10 000	70 000	—	80 000	35 000
35. Nybyggnad av lotsuppassnings- och bostadshus vid Norra Gattets lotsuppassning under Färösunds lotsplats ..	5 000	120 000	—	125 000	60 000
36. Nytt uppassningshus vid Ystads lotsplats	10 000	60 000	—	70 000	30 000
37. Ny lotsutkik vid Vinga lotsplats	2 000	28 000	—	30 000	14 000
38. Nytt uppassningshus vid Nordkosters lotsplats.....	10 000	50 000	—	60 000	25 000
f) <i>Bostäder.</i>					
39. Nytt bostadshus för tillsyningsman vid fyren Hällgrund	—	40 000	—	40 000	20 000
40. Förbättring av bostadsförhållandena vid Tistlarnas fyrplats, delkostnad ..	—	25 000	—	25 000	12 500
41. Förbättring av bostadsförhållandena vid Paternosters fyrplats.....	—	80 000	—	80 000	40 000
g) <i>Inventarier.</i>					
42. Anskaffning av nya kikare för lots- och fyrplatser, delkostnad	25 000	—	—	25 000	—
43. Anskaffning av skriv- och räknemaskiner för lotsplatser	30 000	—	—	30 000	—
44. Anskaffning av medicinlådor för tjänstefartyg och fryskepp samt vissa lots- och fyrplatser	30 000	—	—	30 000	—
Summa	4 167 000	543 000	315 000	5 825 000	586 500
		858 000			

detta fartyg beräknas nu till 2 800 000 kronor, varav hälften äskas för nästa budgetår. Till stöd för sin framställning härom åberopar styrelsen vad tidigare anförts i denna fråga (jfr X ht 1950 s. 112).

Bland övriga förslag rörande lotsverkets fartygsbestånd bör nämnas det under p. 13 i sammanställningen upptagna, avseende delkostnad för modernisering och elektrifiering av fyrskeppet nr 2 Hävringe. Kostnaden härför beräknades ursprungligen till 75 000 kronor, vilket belopp redan anvisats. På grund av prisstegringen och emedan ytterligare arbeten visat sig erforderliga räknar styrelsen nu med en totalkostnad av 125 000 kronor för detta ändamål. Omnämnas böra också förslagen under p. 14 och 15, som avse delkostnader för modernisering och elektrifiering av fyrskeppen nr 8 Reserv och nr 10 Fladen. Dessa fartyg, som byggdes 1870 och 1892, befinna sig enligt styrelsen i synnerligen bristfälligt skick och motsvara icke de krav, som nu måste ställas å ett fyrskepp. Totalkostnaden för fartygens modernisering m. m., som uppskattas till 550 000 respektive 300 000 kronor, kan enligt styrelsen fördelas på två budgetår.

I fråga om de fasta säkerhetsanstalterna föreslår lotsstyrelsen (p. 21) att 175 000 kronor anvisas för vissa arbeten vid fyren Hällgrund. Styrelsen meddelar, att tidigare för fyrens uppförande anvisade medel, 175 000 kronor, visat sig otillräckliga och att till följd av prisstegringar och ogynnsamma arbetsförhållanden ytterligare 75 000 kronor erfordras för ändamålet. Styrelsen föreslår härutöver, att medel anvisas för fyrens förseende med fjärrmanövrerad mistsignalanläggning. Kostnaden härför, som kan fördelas på två budgetår, beräknas till 275 000 kronor. Enligt styrelsen är det vidare angeläget att Örskärs fyrplats elektrifieras och att därstädes anordnas en bifyr och en ny mistsignalanläggning (p. 22). Totalkostnaden härför beräknas till 290 000 kronor, varav 120 000 kronor äskas för nästa budgetår. Kostnaden för elektrifiering av fyrplatserna Söderarm och Tjärven (p. 23) beräknades ursprungligen, i petita för budgetåret 1948/49, till 350 000 kronor men omräknades sedermera till 465 000 kronor (jfr X ht 1951 s. 96). Den under 1950 och 1951 inträffade allmänna prisstegringen gör emellertid enligt styrelsen att totalkostnaden nu icke kan beräknas till lägre belopp än 610 000 kronor. I övrigt torde beträffande de fasta säkerhetsanstalterna endast böra omnämnas förslaget under p. 26, avseende delkostnad för ny angöringsfyr på Vinterklasen samt förbättrad fyrbelysning i Bråviken m. m. Detta förslag avser att underlätta sjöfarten på Oxelösund och Norrköping. Fyrbelysningen i dessa farvatten är bristfällig och starka önskemål om en förbättring föreligga sedan länge. Totalkostnaden för dessa arbeten beräknas till 215 000 kronor, varav 100 000 kronor erfordras för nästa budgetår.

I fråga om hamnarna föreslår lotsstyrelsen vissa förbättringar vid Malörens lotsuppassningsställe under Kalix lotsplats (p. 32) och vid Rönnskärs lotsplats (p. 33). Inloppet till Malörens hamn är numera så grunt, att vid angöring i dåligt väder risker föreligga för såväl personal som båtmateriel. En uppmuddring av hamninloppet är enligt lotsstyrelsen ofrånkomlig. Även hamnen vid Rönnskär behöver uppmuddras. Vid lågt vattenstånd kan icke lotskuttern angöra hamnen utan måste förläggas i boj ca 2 nautiska mil från lotsplatsen till stort men för lotstjänsten. Därjämte äro vid sistnämnda hamn vissa reparationsarbeten nödvändiga. Kostnaden för nu nämnda arbeten be-

räknas till 50 000 respektive 180 000 kronor. — Beträffande lotsuppassningshusen föreslår lotsstyrelsen, att uppassningshuset i Furusund om- och tillbygges för en kostnad av 80 000 kronor (p. 34). Det nuvarande huset är uppfört 1884 och ombyggt 1927. Det fyller icke på något sätt nutida krav på i möjligaste mån störningsfri förläggning av i säkerhetstjänst varande personal varjämte hygieniska och andra moderna anordningar saknas så gott som fullständigt. Vidare föreslår styrelsen nybyggnad av dels lotsuppassnings- och bostadshus vid Norra Gattets lotsuppassning under Fårösunds lotsplats (p. 35), dels lotsuppassningshus vid Ystads lotsplats (p. 36). Vid Norra Gattet befintligt bostadshus uppfördes 1884 och saknar alla nutida bekvämligheter. Avsikten är att bygga till och modernisera denna fastighet samt att uppföra ännu ett bostadshus. Nuvarande bostadsutrymmen förslå icke för den befintliga personalen. Kostnaderna för dessa byggnadsarbeten beräknas till 125 000 kronor. Lotsuppassningshuset i Ystad byggdes 1926 och är beläget å ett staden tillhörigt område, som icke längre kan få disponeras av lotsverket med hänsyn till omdisposition av hamnområdet. Staden har emellertid erbjudit sig att upplåta en annan tomt. Lotsstyrelsen framhåller att utgifter uppstått, även om tomten kunnat disponeras i fortsättningen, alldenstund det nu befintliga uppassningshuset är i behov av en genomgripande reparation. Kostnaden för ett nytt hus beräknar styrelsen till 70 000 kronor. Slutligen bör också nämnas att lotsstyrelsen föreslagit medelsanvisning för förbättring av bostadsförhållandena vid Paternosters fyrplats. Fyrplatsen är belägen på en ö i öppna havet ca 3 nautiska mil från Marstrand. Befintligt bostadshus fyller icke nutida anspråk i fråga om inredning och saknar alla moderna bekvämligheter. Kostnaden beräknas till 80 000 kronor.

För närmare kännedom om lotsstyrelsens återstående förslag för nästa budgetår beträffande säkerhetsanstalter för sjöfarten torde jag få hänvisa till handlingarna i ärendet.

Departementschefen.

Det är ett samhällsintresse av största vikt att säkerhetsanstalterna för sjöfarten underhållas och utbyggas så, att sjötransporterna runt våra kuster kunna fortgå med största möjliga säkerhet och snabbhet. Det är därför angeläget att lotsverket erhåller nöjaktiga resurser i form av tjänstefartyg, fyrskepp, fasta fyror och övriga ifrågakommande anordningar. Utbyggnad och förbättringar på detta område kunna dock med hänsyn till det allmänna investeringsläget icke inom den närmaste framtiden ske i så snabb takt som i och för sig vore önskvärt. Med hänsyn härtill finner jag det icke möjligt att nu föreslå någon medelsanvisning för ett nytt tjänstefartyg för östra lotsdistriktet, trots att det är ett synnerligen angeläget önskemål att det nuvarande fartyget utbytes mot ett mera tjänstdugligt fartyg.

Jämväl beträffande lotsstyrelsens övriga äskanden om säkerhetsanstalter för sjöfarten synes det nödvändigt att vidtaga vissa beskrningar. Det torde sålunda vara möjligt att uppskjuta de arbeten och inventarieinköp, för vilka

medel äskats under följande punkter i lotsstyrelsens sammanställning, nämligen p. 14, 16—20, 22, 27—30, 33 och 42. Därjämte torde kostnaden för de under p. 41 föreslagna arbetena kunna minskas med 10 000 kronor. Beträffande förslagen under p. 43 och 44 torde jag få erinra om att dessa anmälts vid behandlingen av anslaget till Lotsverket: Omkostnader. Då jag i övrigt tillstyrker de i sammanställningen upptagna yrkandena — innefattande bl. a. fortsatt medelsanvisning med 1 800 000 kronor för byggande av ett tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet — erfordras till säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1952/53 sammanlagt 3 315 000 kronor. Härav torde å driftbudgeten bära upptagas 2 707 000 kronor och å kapitalbudgeten återstående 608 000 kronor. Den av mig förordade medelsanvisningen innebär en viss nedskärning av investeringsvolymen jämfört med innevarande budgetår.

Till medelsanvisningen å kapitalbudgeten återkommer jag senare. Lotsstyrelsens förslag om anslag till avskrivningar av nya kapitalinvesteringar behandlas av chefen för finansdepartementet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 707 000 kronor.

[61] 5. Materielanskaffning för vissa farleder.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 900)	200 000
1952/53 (förslag)	200 000

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Det sålunda äskade anslaget är avsett att täcka återstående kostnader för anskaffning av materiel, vartill riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 116/1951) lämnat bemyndigande.

Jag tillstyrker, att i enlighet med vad tidigare förutsatts ytterligare 200 000 kronor anvisas till materielanskaffning för vissa farleder.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Materielanskaffning för vissa farleder* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[62] 6. Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	30 500	32 274
1951/52 (statsliggaren s. 887) ..	30 500	
1952/53 (förslag)	36 500	

Yrkanden.

Direktionen över handelsflottans pensionsansialt (skr. 24/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 7 100 kronor.

1. Ändrade tjänster:	Ökning
a) 1 kanslibitråde Ca 11 — kansliskrivare Ce 15.....	1 032
b) 1 kontorsbiträde Ce 8 — Ca 8	—
2. Rörligt tillägg m. m.	6 068
	7 100

Motiv.

1 a) Förslaget motiveras med befattningshavarens kvalificerade göromål, bl. a. beredning av pensionsärenden.

1 b) Kontorsbiträdestjänsten bör ordinariesättas, enär innehavaren, jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal, anses fylla förutsättningarna för erhållande av ordinarie anställning.

Direktionen har även hemställt om medel för Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt. Direktionen beräknar det härför under nästa budgetår behövliga beloppet till 1 560 000 kronor. Såsom fast bidrag till pensioneringskostnaderna bör liksom hittills enligt direktionen utgå 1 200 000 kronor. Kostnaderna för dyrtidstillägg böra beräknas enligt samma grunder som tidigare och upptagas med 170 000 kronor. Det provisoriska tillägget å pensionerna, som införts från och med 1951 och som nu utgår med 15 procent (jfr prop. nr 127/1951 och r. skr. 158/1951), bör enligt direktionen uppräknas och beräknas efter en procentsats av lägst 25 procent. Som skäl härför anger direktionen att pensionspristalet för indextillägg å folkpensionerna höjts. Kostnaden för det provisoriska tillägget under nästa år skulle därmed uppgå till 190 000 kronor.

Departementschefen.

För närvarande torde någon förändring icke böra vidtagas beträffande kanslibiträdestjänsten. Förslaget att överföra kontorsbiträdestjänsten till ordinarie stat har icke givit mig anledning till erinran. Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppräknas med 6 000 kronor.

Pensioner och dyrtidstillägg från anstalten torde under kalenderåret 1952 böra utgå i enlighet med de grunder, som gällt under 1951. Det provisoriska tillägget synes med hänsyn till levnadskostnadsstegringen böra höjas och utgå med 25 procent under 1952. För tilläggets beräkning och utbetalning böra i övrigt allttjämt gälla de grunder, som angivits i propositionen nr 127/1951. Direktionens beräkning av kostnaderna för pensioner och tillägg föranleder ingen erinran från min sida. Bidragsanslaget bör således för nästa budgetår upptagas med 1 560 000 kronor. Erforderlig hemställan om medelsanvisning kommer chefen för civildepartementet att göra vid behandlingen av tolfte huvudtiteln.

Det under förevarande punkt upptagna anslaget beräknas sålunda:

Utgifter:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 24 600 (+5 600) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 3 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 8 300 (— 5 600) kronor;

rörligt tillägg 9 600 (+ 6 000) kronor.

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar 9 000 (oförändrat) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(24\,600 + 3\,000 + 8\,300 + 9\,600 - 9\,000 =) 36\,500 (+ 6\,000)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under kalenderåret 1952 till pensionstagar hos handelsflottans pensionsanstalt må utbetalas dels dyrtidstillägg enligt samma grunder, som tillämpats under kalenderåret 1951, dels ock härutöver provisoriskt tillägg enligt förenämnda av mig tillstyrkta grunder;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för handelsflottans pensionsanstalt uppföra en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8;

c) godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	24 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal....	8 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 600

Summa kronor 45 500

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	9 000
---	-------

Nettoutgift kronor 36 500;

d) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 36 500 kronor.

[63] 7. Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 900	6 900
1951/52 (statsliggaren s. 887)	5 900	
1952/53 (förslag)	6 600	

Y r k a n d e n.

Direktionen över handelsflottans pensionsanstalt (skr. 24/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 1 600 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Direktionens förslag 1952/53
1. Övriga expenser	6 197	4 800	5 800 (+ 1 000)
2. Lagsökningskostnader m. m.	555	400	1 000 (+ 600)
			(+ 1 600)

M o t i v.

1. Delposten till övriga expenser är sedan budgetåret 1944/45 oförändrat upptagen till 4 800 kronor. Prishöjningar och utvidgad verksamhet ha medfört att beloppet numera ej alls förslår till bestridande av nödvändiga utgifter.

2. Med hänsyn till svårigheten att förutberäkna medelsbehovet under posten föreslås en ökning med 600 kronor.

Departementschefen.

Delposten till ö v r i g a e x p e n s e r torde uppräknas med 700 kronor till 5 500 kronor. Någon höjning av anslagsposten till lagsökningskostnader synes knappast för närvarande erforderlig, utan jag föreslår att posten uppföres med oförändrat belopp, 400 kronor. Pensionsanstaltens omkostnadsanslag skulle således uppgå till (5 900 + 700 =) 6 600 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 600 kronor.

[64] 8. Statens skeppsprovvningsanstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	252 000	312 212
1951/52 (statsliggaren s. 888)	269 100	
1952/53 (förslag)	366 900	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för statens skeppsprovvningsanstalt (skr. 7/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 243 600 kronor.

1. Personalförstärkningar:	
a) 3 forskningsingenjörer Ce 27	46 038
b) ökat behov av tillfälliga biträden	135 000
c) 1 fotograf Ce 12	7 437
2. Lönegradsuppflyttningar m. m.:	
a) 1 driftsingenjör Cp 5 — Ce 31	950
b) 1 kontorist Ce 13 — kanslist Ce 19	1 488
c) 1 verkmästare Ce 18 — förste verkmästare Ce 19	444
d) 1 ritare Ce 16 — ingenjör Ce 17	360
e) 1 ritare Ce 14 — ingenjör Ce 17	1 014
f) 1 ritare Ce 16 — mättekniker Ce 17	444
g) 1 ritare Ce 14 — mättekniker Ce 15	336
h) 1 förste elektriker Ce 14 — Ce 16	348
i) 1 förste mekaniker Ce 14 — Ce 16	348
j) 1 modellmakareförman Ce 14 — Ce 16	336
3. Omräkning:	
Rörligt tillägg	38 370
Löneklassförändringar och chefslönerevisionen	7 464
Övertidsersättningar	3 223
	243 600

M o t i v.

Allmänt.

Styrelsen har i årets petita lagt fram ett omfattande program för statens skeppsprovningens anstalts fortsatta verksamhet. Förslaget avser i första hand en utbyggnad av anstaltens forskningsverksamhet. För detta ändamål äskas avsevärda personalförstärkningar. Styrelsen föreslår också att ytterligare medel ställas till förfogande för anstaltens fortsatta utbyggnad och utrustning.

Inledningsvis lämnar styrelsen några uppgifter angående det ekonomiska utfallet av anstaltens verksamhet. Denna har alltsedan det första verksamhetsåret givit överskott såtillvida som inkomsterna av provningsuppdrag överstigit under avlönings- och omkostnadsanslagen ianspråktaga medel. För de tre senaste budgetåren utgjorde överskotten 38 700, 59 100 och 55 100 kronor. I anslutning härtill berör styrelsen frågan om ändring av redovisningssystemet vid anstalten (jfr X ht 1951 s. 104) och uttalar att den, i avvaktan på vad 1950 års budgeträttskommitté kan komma att föreslå, icke vill framföra något förslag till nytt redovisningssystem.

Styrelsen erinrar om att enligt den för anstalten fastställda instruktionen anstaltens huvuduppgifter skola vara dels att utföra provningar och undersökningar, dels att bedriva tekniskt-vetenskaplig forskning. Alltifrån verksamhetens början år 1940 har emellertid, framhåller styrelsen, anstaltens personal varit otillräcklig för att fylla båda dessa uppgifter. Provnings- och undersökningsverksamheten erhöill nämligen redan från begynnelsen sådan omfattning, att personalen nästan uteslutande måste ägna sig åt denna upp-

gift. Forskningen har härigenom blivit skjuten åt sidan och åtskilliga forskningsuppgifter av mycket hög angelägenhetsgrad ha blivit försummade. Om forskningen eftersättes, inträder stagnation i anstaltens utveckling och anstalten får stå tillbaka för utländska forskningsinrättningar. Styrelsen är därför av den bestämda uppfattningen, att en kraftig upprustning av anstaltens personella resurser ej längre kan uppskjutas, om anstalten skall kunna hävda sin ställning. Styrelsen understryker, att de fördelar som kunna vinnas av förbättrad forskning i första hand bli till gagn för sjöfarten och försvaret, framför allt marinen, som är anstaltens största uppdragsgivare.

Personalbristen har enligt styrelsen medfört, att skeppsprovningsanstaltens utveckling hämmats även i andra avseenden. Sålunda bör den konsulterande verksamheten utvidgas och förbättrade möjligheter erhållas för bearbetning av provtursresultat m. m. Styrelsen finner det vidare angeläget att uppsätta en arbetsgrupp, som bl. a. skall ha till uppgift att utföra olika mätningar vid provturer. En utvidgning av verksamheten i dessa avseenden skulle enligt styrelsen också medföra ökade inkomster.

1 a—b) För att tillgodose behovet av ökad forskningsverksamhet föreslår styrelsen att tre forskningsingenjörer med civilingenjörsexamen eller annan akademisk utbildning anställas. Behovet av kvalificerad teknisk personal för detta ändamål är enligt styrelsen betydligt större, men styrelsen inskränker sig av sparsamhetsskäl till att föreslå att endast tre befattningar inrättas nu. För att fullgöra de övriga nya arbetsuppgifter, som styrelsen angivit såsom särskilt angelägna, erfordras i första hand tre högskoleingenjörer. Såsom biträden åt dessa ävensom åt forskningsingenjörerna äro fyra läroverksingenjörer behövliga. En förstärkning av drifts- och kontorspersonalen kommer också att bli nödvändig och styrelsen föreslår, att följande befattningshavare nyanställas, nämligen: 2 instrumentmakare, 1 elektriker, 2 mekaniker, 1 modellmakare, 1 kanslibitråde och 2 skrivbiträden. Avlöningskostnaderna för den nya personalen — fränsett forskningsingenjörerna — skola bestridas från anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden. Den äskade ökningen av denna anslagspost hänför sig dock icke enbart härtill utan är även betingad av medelsåtgången under budgetåret 1950/51.

1 c) Detta äskande framfördes senast i föregående års petita (X ht 1951 s. 103).

2 a) Driftsingenjören bör ha samma löneställning som de två avdelningscheferna vid anstalten. De tre tjänstemännens arbetsuppgifter äro kvalitativt helt likställda. Alternativt yrkar styrelsen att driftsingenjörens tjänst uppflyttas till Cp 7.

2 b) Styrelsen erinrar om att förslag om förbättrad löneställning för kontoristen framlagts vid ett flertal tillfällen, senast i petita för innevarande budgetår (X ht 1951 s. 103). De arbetsuppgifter, som åvila ifrågavarande befattningshavare, äro sådana som vid andra statliga verk och institutioner handhas av kamrer eller kassör.

2 c) Yrkande om uppflyttning av verkmästarebefattningen har framförts tidigare (X ht 1949 s. 104). Då begärdes att tjänsten skulle placeras i Ce 20, men styrelsen inskränker sig nu till att föreslå Ce 19. Det har visat sig omöjligt att med nuvarande placering av befattningen kunna i konkurrens med andra statliga institutioner och industrien förvärva eller behålla en kvalificerad person för tjänsten. Ständiga ombyten av befattningshavare, ofta i förening med vakanser, ha blivit följden till stort men för arbetets gång.

2 d—g) Vid anstalten finnas för närvarande fyra befattningar som ritare. Av befattningshavarna ha två, placerade i Ce 16 och Ce 14, arbetsuppgifter som vanligen ankomma på ritare, medan de övriga två, vilka ha motsvarande lönegradsplacering, tjänstgöra som mättekniker å löpvagnen. Styrelsen hemställer att den vid kommunikationsverken tillämpade befordringsgången för ingenjörspersonal skall få tillämpas för förstnämnda två tjänstemän. — För mätteknikerna har en utbildning ungefärligen jämställd med institutsingenjörers ansetts tillfyllest. Dessa tjänstemän inneha verkliga nyckelposter och det är för anstalten av största betydelse att erhålla kvalificerade personer, även om högre teoretisk utbildning icke är erforderlig.

2 h—j) För anstaltens verksamhet är det nödvändigt, att ifrågavarande befattningar besättas med personer med stor erfarenhet och gedigen kompetens. Den nuvarande lönegradsplaceringen är för låg för att anstalten skall kunna förvärva och behålla tillräckligt kvalificerade personer.

Y t t r a n d e n.

Statskontoret vill icke motsätta sig att den vid kommunikationsverken använda befordringsgången tillämpas med avseende å de ritarebefattningar, för vilka läroverksingenjörer erfordras. Övriga förslag om ändrad löneställning äro enligt statskontorets mening av beskaffenhet att böra prövas vid tjänsteförteckningsrevisionen och ämbetsverket anser sig därför ej i förevarande sammanhang kunna tillstyrka förslagen. Statskontoret kan icke heller biträda någon förstärkning av forskningspersonalen. Anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden bör med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 uppräknas till 90 000 kronor. — *Statens tekniska forskningsråd* finner de föreslagna personalförstärkningarna i och för sig välmotiverade och lämpligt avvägda. Rådet framhåller emellertid, att erfarenheten visar, att forskningsanstalter böra utbyggas successivt, bl. a. med hänsyn till personaltillgången. Enligt rådet bör den begärda personalförstärkningen äga rum under en tvåårsperiod. — Liknande synpunkter ha framförts av *ingenjörsvetenskapsakademien*. — *Chefen för marinen*, *Sveriges redareförening* och *Sveriges varvsindustriförening* tillstyrka de framlagda önskemålen.

Departementschefen.

Med hänsyn till den återhållsamhet som för närvarande bör iakttagas i fråga om statsutgifterna anser jag mig icke kunna biträda styrelsens förslag om personalförstärkningar för forskning och liknande arbetsuppgifter. Med hänsyn härtill synes det ytterligare behovet av tillfälliga biträden böra be-

dömas främst med utgångspunkt från medelsåtgången under budgetåret 1950/51. För detta ändamål bör sålunda beräknas en anslagsökning av 50 000 kronor. Styrelsens äskande om en särskild fotograftjänst kan jag icke heller i år tillstyrka.

Vad angår förslagen om lönegradsuppflyttningar m. m. synes någon förändring icke böra ske för driftsingenjörens del. Däremot torde kontoristtjänsten i enlighet med vad chefen för civildepartementet anført i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. omändras till en kassörstjänst i Ce 15. Förslaget att utbyta en verkmästartjänst i Ce 18 mot en förste verkmästertjänst i Ce 19 tillstyrker jag.

Återstående förslag om ändrad lönegradsplacering avse lägre teknisk personal vid anstalten. Av befattningshavarna inom denna personalkategori torde de, vilka avlagt examen vid tekniskt läroverk eller institut, från och med nästa budgetår böra beredas samma befordringsgång, som gäller för motsvarande befattningshavare inom kommunikationsverken. I anledning härav bör anslaget räknas upp med 2 700 kronor. Härutöver är jag för närvarande icke beredd föreslå några ändringar i lönehänseende för den nu berörda personalen.

Anslagsökningen på grund av löneklassförändringar och chefslönerevisionen torde bestämmas till av styrelsen beräknat belopp eller i runt tal 7 500 kronor. För övertid ersättningar bör beräknas en ökning av 2 500 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg torde uppräknas med 34 500 kronor i anledning av verkställd höjning av det rörliga tillägget.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 39 400 (+ 2 400) kronor;

avlöningar till tillfälliga biträden 105 000 (+ 50 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 162 500 (+ 7 300) kronor;

rörligt tillägg 60 000 (+ 38 100) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(39\,400 + 105\,000 + 162\,500 + 60\,000 =) 366\,900 (+ 97\,800)$ kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovvningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	39 400
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	105 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	162 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	60 000

Summa kronor 366 900;

b) till *Statens skeppsprovsningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 366 900 kronor.

[65] 9. *Statens skeppsprovsningsanstalt*: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	48 300	58 137
1951/52 (statsliggaren s. 888)	49 300	
1952/53 (förslag)	61 000	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för statens skeppsprovsningsanstalt (skr. 7/8 1951) hemställer, att anslaget ökas med 19 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnads- stat 1951/52	Styrelsens förslag 1952/53
1. Reseersättningar	2 317	4 000	6 000 (+ 2 000)
2. <i>Expenser</i> :			
a) Bränsle, lyse och vatten	16 585	20 000	25 000 (+ 5 000)
b) Övriga <i>expenser</i>	12 497	11 000	15 000 (+ 4 000)
3. Publikationstryck	2 500	2 500	5 000 (+ 2 500)
4. Övriga <i>utgifter</i> :			
a) Bibliotek	994	1 000	3 000 (+ 2 000)
b) Provningsmateriel m. m.	8 196	5 000	7 500 (+ 2 500)
c) Verktyg, förbrukningsartiklar och provsningsanordningar m. m.	10 254	3 000	4 000 (+ 1 000)
			(+ 19 000)

M o t i v.

1. Tillkomsten av den planerade arbetsgruppen för undersökningar vid provturer o. d. medför ökat behov av medel för resor. Højning av posten motiveras vidare av stegrade rese- och traktamentskostnader.

2 a) Åskandet är föranlett av inträffade prishøjningar och av att anstaltens lokaler utvidgats.

2 b) Det nu anvisade beloppet är otillräckligt med hänsyn till prisstegringen och till den utvidgning av verksamheten, som är att förvänta. En del av utgiftsökningen balanseras enligt styrelsen av motsvarande inkomster.

3. Anslagsposten är redan nu så lågt beräknad, att publiceringen av anstaltens arbetsresultat hämmas. Nu inträdda prisstegringar accentuera ytterligare detta förhållande, varför en uppräknig av posten är ofrånkomlig.

4 a) Tillgång på litteratur är en nödvändig förutsättning för anstaltens arbete. Det härför nu avsedda beloppet är icke tillräckligt ens för inköp av nyutkomna böcker och tidskrifter. Härutöver måste även viss äldre litteratur anskaffas.

4 b—c) Då provningsverksamheten ökat och priserna på materiel m. m. stigit, är en uppräknig av posterna nödvändig. Utgiftsökningen motsvaras av ökade inkomster.

Y t t r a n d e n.

Enligt *statskontorets* mening bör frågor om uppräknig av olika anslag till följd av kostnadsstegringar prövas i ett sammanhang. Ämbetsverket utgår därför vid beräkningen av de olika posterna i huvudsak från de senaste belastningssiffrorna och föreslår att delposterna till bränsle, lyse och vatten, till övriga expenser, till provningsmateriel m. m. samt till verktyg, förbrukningsartiklar och provningsanordningar m. m. uppräknas med respektive 5 000, 1 500, 2 500 och 1 000 kronor. *Sveriges redareförening* och *Sveriges varvsindustriförening* tillstyrka styrelsens äskanden under omkostnadsanslaget.

Departementschefen.

Då jag under föregående punkt icke tillstyrkt medelsanvisning till den planerade arbetsgruppen för undersökningar vid provturer, torde posten till reseersättningar icke behöva höjas för att medge ökat antal resor. Utgiftsökningarna till följd av stegrade rese- och traktamentsersättningar torde kunna rymmas inom det nu anvisade beloppet. Anslagsposten bör således upptagas med oförändrat belopp. Jag tillstyrker däremot att delposten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med 5 000 kronor till 25 000 kronor. Höjningen av posterna till övriga expenser, till publikationstryck och till bibliotek bör begränsas till respektive 2 000, 800 och 400 kronor. Delposterna till provningsmateriel m. m. och till verktyg, förbrukningsartiklar och provningsanordningar m. m. böra ökas med de belopp styrelsen föreslagit, 2 500 respektive 1 000 kronor. Skeppsprovningsanstaltens omkostnadsanslag skulle därmed för budgetåret 1952/53 uppgå till $(49\,300 + 5\,000 + 2\,000 + 800 + 400 + 2\,500 + 1\,000 =)$ 61 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skeppsprovningsanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 61 000 kronor.

[66] 10. Statens skeppsprovningsanstalt: Utrustning.

Efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 103/1946) anvisade 1946 års riksdag (r. skr. nr 287) ett investeringsanslag av 450 000 kronor för om- och tillbyggnad av statens skeppsprovningsanstalt. Arbetena skulle utföras i två etapper. Den första etappen är avslutad, medan arbetena med den andra komma att påbörjas inom den närmaste tiden. Till utrustning och inredning av de nya lokalerna anvisades samtidigt ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

Styrelsen för statens skeppsprovvningsanstalt (skr. 7/8 1951) hemställer om ett anslag å 238 000 kronor för fortsatt utrustning av anstalten. Styrelsen framhåller, att viss utrustning, som varit i bruk sedan anstaltens tillkomst, nu blivit försliten och måste ersättas. Det är även nödvändigt att göra vissa nyanskaffningar. Av det äskade beloppet äro 100 000 kronor avsedda för anskaffning av fyra propellerdynamometrar. De två nu befintliga dynamometrarna ha varit i bruk sedan 1940 och behöva ersättas. Deras kapacitet börjar dessutom bliva otillräcklig med hänsyn till utvecklingen inom sjöfarten. Genom den ökade verksamheten inom anstalten är det enligt styrelsen icke längre tillräckligt med endast en sats dynamometrar. Två sådana skulle medföra stora tidsbesparingar. — Styrelsen framhåller vidare, att modellförsöken vid anstalten hittills utförts endast i lugnt vatten, ehuru utvecklingen gått därhän, att försöken även borde utföras i vatten med vågor. För att kunna följa utvecklingen och utföra modellförsök under mera naturliga förhållanden är det därför av nöden att anskaffa en vågalstrare. Kostnaden för en sådan beräknar styrelsen till 125 000 kronor. — Återstoden av det äskade beloppet har avsetts till anskaffning av ritnings-skåp för en kostnad av 7 000 kronor och till komplettering av utrustning och inredning i de lokaler, som nu byggas. Det för sistnämnda ändamål ursprungligen avsedda beloppet har med hänsyn till prisstegringen visat sig otillräckligt och ytterligare 6 000 kronor erfordras.

Y t t r a n d e n.

Styrelsens äskanden ha tillstyrkts av *chefen för marinen, ingenjörsvetenskapsakademien, Sveriges redareförening* och *Sveriges varvsindustrieförening*. *Statens tekniska forskningsråd* finner förslagen i och för sig berättigade samt ägnade att förbättra och rationalisera anstaltens verksamhet.

Departementschefen.

Verksamheten vid statens skeppsprovvningsanstalt har sedan anstaltens tillkomst efterhand fått ökad omfattning och ytterligare ökning är enligt styrelsen att förvänta. För att anstalten under sådana omständigheter skall kunna följa med i utvecklingen torde det vara nödvändigt att anstalten erhåller möjlighet att förnya och komplettera utrustningen.

I nuvarande läge kan det emellertid ej komma i fråga att på en gång anvisa hela det belopp å 238 000 kronor, som begärts för fortsatt utrustning. I stället synes en utrustningsplan på längre sikt böra upprättas, varvid anstalten bör beredas tillfälle att för budgetåret 1952/53 anskaffa en del av den behövliga utrustningen. Jag förordar, att för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 50 000 kronor för ändamålet. Anslaget torde lämpligen benämnas Statens skeppsprovvningsanstalt: Utrustning. Eventuell reservation å det för budgetåret 1946/47 anvisade reservationsanslaget till utrustning torde, därest riksdagen ej har något att erinra däremot, få överföras till nu ifrågavarande anslag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skeppsprovvningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[67] 11. Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	130 000	135 145
1951/52 (statsliggaren s. 890)	126 500	
1952/53 (förslag)	153 200	

Y r k a n d e n.

Statens sjöhistoriska museums nämnd (skr. 30/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 57 000 kronor.

	Ökning
1. Uppflyttning i lönegrad av:	
a) museidirektören Ca 30 — Ca 37	2 664
b) intendenten (avdelningsföreståndaren) Ca 27 — Ca 29	780
c) 1 kanslibitråde Ca 11 — kassör Ca 17	1 740
d) 1 kontorsbitråde Ca 8 — kanslibitråde Ca 11	1 104
2. Nya tjänster:	
a) 1 amanuens i reglerad befordringsgång	12 840
b) 1 museivakt Ce 9	6 636
3. Sekreterare hos museinämnden	1 800
4. Sjöhistoriska undersökningar	4 000
5. Portvaktsgöromål	120
6. Löneklassförändringar, reglerad befordringsgång m. m.	2 016
7. Rörligt tillägg	23 300
	57 000

M o t i v.

1 a) Yrkande om att bereda museidirektören byråchefs ställning har framförts vid flera tidigare tillfällen, senast i petita för innevarande budgetår (X ht 1951 s. 112).

1 b—d) Även dessa förslag ha tidigare framförts ett flertal gånger.

2 a) Den äskade amanuens tjänsten är enligt nämnden behövlig med hänsyn till bibliotekets och arkivets tillväxt. Bokbeståndet omfattar nu mer än 15 000 band och arkivet innehåller ca 85 000 katalogiserade ritningar, kartor, fotografier m. m. Genom avsaknaden av fackutbildad personal ha dessa samlingar icke kunnat ägnas den omvårdnad, som erfordras.

2 b) Ännu en museivakt anses behövlig, emedan det för allmänheten tillgängliga utställningsområdet utvidgats och ytterligare kommer att öka.

3. Arvodet till sekreteraren i museinämnden är nu bestämt till 1 500 kronor för år och har hittills utgått från museets anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal. Nämnden föreslår nu, att arvodet höjes med 300 kronor och att medel för ändamålet anvisas under en särskild post i avlöningsstaten.

4. För sjöhistoriska undersökningar disponerar nämnden nu 1 000 kronor. Nämnden anser det angeläget att fältundersökningar kunna pågå åtminstone två månader årligen. Kostnaden härför beräknas till 10 000 kronor, varav ca 5 000 kronor beräknas inflyta från enskilt håll.

5. Ersättning till museets portvakt har sedan lång tid utgått med 600 kronor för år. En höjning med 120 kronor anses skälig.

Departementschefen.

Det har sedan länge varit ett önskemål från museinämndens sida att museidirektören skulle erhålla byråchefs löneställning. Enligt mitt förmenande bör museidirektörstjänsten placeras i Ca 33. För intendenttjänsten är jag icke nu beredd tillstyrka någon uppflyttning. Beträffande biträdestjänsterna föreslår jag — under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. — att kanslibiträdestjänsten i Ca 11 omändras till kontoristtjänst i Ca 13 och kontorsbiträdestjänsten i Ca 8 till kanslibiträdestjänst i Ca 11. Förslagen om utökning av personalen kan jag icke biträda. Jag kan icke heller tillstyrka ytterligare medelsanvisning för sjöhistoriska undersökningar. Arvodena till museinämndens sekreterare och till portvakten torde skäligen böra höjas till 1 650 respektive 660 kronor för år. Arvodet till sekreteraren torde liksom hittills böra bestridas från posten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

För löneklassförändringar m. m. beräknar jag liksom nämnden 2 000 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg bör höjas med 23 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 61 000 (+ 2 100) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 56 000 (+ 1 600) kronor;

rörligt tillägg 36 200 (+ 23 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (61 000 + 56 000 + 36 200 =) 153 200 (+ 26 700) kronor.

Å museets personalförteckning bör museidirektörstjänsten placeras i Ca 33 samt tjänsterna som kanslibiträde i Ca 11 och som kontorsbiträde i Ca 8 utbytas mot tjänster som kontorist i Ca 13 respektive kanslibiträde i Ca 11.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i den för statens sjöhistoriska museum gällande personalförteckningen, som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	61 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	56 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 200

Summa kronor 153 200;

c) till *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 153 200 kronor.

[68] 12. Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	23 200	28 474
1951/52 (statsliggaren s. 890)	23 200	
1952/53 (förslag)	25 000	

Y r k a n d e n.

Statens sjöhistoriska museums nämnd (skr. 30/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 10 600 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Museinämndens förslag 1952/53
1. Sjukvård m. m.	897	400	700 (+ 300)
2. Övriga expenser	7 122	6 900	8 400 (+ 1 500)
3. Utbildning av verkskyddspersonal m. m. —	—	—	8 800 (+ 8 800)
			(+10 600)

M o t i v.

1. Ökningen är motiverad av medelsåtgången under budgetåret 1950/51.

2. Det nu anvisade beloppet, 6 900 kronor, har varit oförändrat sedan budgetåret 1947/48 och är till följd av inträdda prisstegringar å varor och tjänster otillräckligt.

3. Äskandet sammanhänger med åläggande från civilförsvarsstyrelsen att vid statliga institutioner anordna verkskydd. Av det begärda beloppet beräknas 1 500 kronor utgå till kostnader för utbildning av personal och återstoden, 7 300 kronor, till inköp av materiel.

Museinämnden hemställer vidare om ett reservationsanslag för nästa budgetår å 15 000 kronor för monterutrustning och inredning m. m.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. och delposten till övriga expenser torde i enlighet med museinämndens förslag böra uppräknas

med 300 och 1 500 kronor. Då medel till verkskyddskostnader anvisats i annan ordning, anser jag mig icke böra biträda någon anslagsökning för detta ändamål. Museets omkostnadsanslag skulle därmed för nästa budgetår uppgå till (23 200 + 300 + 1 500 =) 25 000 kronor.

Någon medelsanvisning för monterutrustning och inredning m. m. kan jag ej förorda.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[69] 13. *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna.*

	Anslag	Nettoinkomst
1950/51 ¹	3 000	4 471
1951/52 (statsliggaren s. 890)	3 000	
1952/53 (förslag)	3 000	

I enlighet med förslag av statens sjöhistoriska museums nämnd (skr. 30/8 1951) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

[70] 14. *Statens isbrytarverksamhet.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	900 000	1 482 275
1951/52 (statsliggaren s. 889)	900 000	
1952/53 (förslag)	1 100 000	

Marinförvaltningen och kommerskollegium (gemensam skr. 14/6 1951) hemställa, att anslaget till statens isbrytarverksamhet för budgetåret 1952/53 upptages med 1 100 000 kronor eller 200 000 kronor mer än som anvisats för innevarande budgetår. Höjningen är betingad dels av ökade driftkostnader, dels därav att en partiell översyn av statsisbrytaren »Atle» är behövlig.

Vid anmälan av motsvarande anslag i föregående års statsverksproposition (X ht s. 106) behandlades vissa förslag från kommerskollegium till åtgärder avsedda att främja landets isbrytarverksamhet. Sålunda framlade kollegium förslag till allmänna riktlinjer för statens åtaganden beträffande lo-

¹ Under rubriken *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll av samlingarna.*

kalisbrytning. Vidare upptogs frågan om anskaffande av två hjälpisbrytare. Fartygen skulle byggas och ägas av staten men till en mindre del bekostas av två norrländska skogsindustriföretag, vilka skulle disponera dem under sommarhalvåret. Preliminärt förslag till avtal med bolagen hade uppgjorts av kommerskollegium. Härutöver föreslog kollegium till förbättrande av isbrytarberedskapen å Väneren och i Trollhätte kanal vissa omändringsarbeten å den Trollhätte kanalverk tillhöriga isbrytande bogserbåten »Trollhätte Kanal». Förslagen ansågos emellertid icke kunna bifallas.

I skrivelse den 9 oktober 1951 har *kommerskollegium* efter samråd med chefen för marinen, statens isbrytarnämnd och — i viss del — vattenfallsstyrelsen ånyo framlagt förslag angående åtgärder till främjande av landets isbrytarverksamhet. Kollegium upprepar därvid i första hand yrkandena från föregående år och hemställer, att förslaget beträffande lokalisbrytningens ordnande snarast godkännes samt att medel måtte anvisas för budgetåret 1952/53 för modernisering av »Trollhätte Kanal». Kostnaden härför beräknas nu till 35 000 kronor. Ämbetsverket hemställer vidare, att åtgärder måtte vidtagas till förberedande av förslag till 1952 års riksdag om byggande av två hjälpisbrytare samt att kollegium i detta syfte snarast måtte erhålla uppdrag att inkomma med omräknade kostnadsuppgifter och preliminärt avtal mellan staten och de industriföretag, med vilka kollegium tidigare förhandlat i denna fråga.

Beträffande det framtida behovet av isbrytare framhåller kollegium, att statsisbrytaren »Atle», som byggdes 1926, numera är starkt försliten och ofta utsatt för smärre haverier, vilka medföra allvarliga risker både för fartyget självt och för assisterade fartyg. Många skäl tala enligt kollegium för att snarast möjligt ersätta »Atle» med »isbrytaren D», till vars projekterande 1947 års riksdag (skr. nr 296) anvisat ett anslag av 50 000 kronor. Kollegium hemställer, att marinförvaltningen måtte erhålla uppdrag att slutföra projektarbete och kostnadsberäkningar för sistnämnda isbrytare inom sådan tid, att förslag om dess anskaffande kan föreläggas 1954 års riksdag.

Kollegium framhåller slutligen att statsisbrytaren »Ymer», som färdigställdes 1933, behöver ersättas med ett nytt fartyg under budgetåret 1961/62.

Departementschefen.

Anskaffningen av hjälpisbrytare torde alltjämt med hänsyn till det statsfinansiella läget böra anstå. Det synes därför icke erforderligt att nu uppdraga åt kommerskollegium att upptaga nya förhandlingar beträffande fartygen. Då anskaffningen av hjälpisbrytare torde vara en förutsättning för att ordna lokalisbrytningen i enlighet med kollegii förslag, synes slutlig ståndpunkt för närvarande icke kunna tagas till förslaget. Till frågan om fortsatt projekteringsarbete på »isbrytaren D» torde jag framdeles få återkomma.

Jag anser mig icke heller i år kunna tillstyrka att särskilda medel anvisas för modernisering av den isbrytande bogserbåten »Trollhätte Kanal».

Anslaget till statens isbrytarverksamhet torde såsom kommerskollegium

och marinförvaltningen föreslagit böra upptagas med 1 100 000 kronor för nästa budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

[71] 15. Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 500 000	1 093 314
1951/52 (statsliggaren s. 889)	1 000 000	
1952/53 (förslag)	1 918 000	

Under anslaget anvisade medel avse utgifter för den nya isbrytaren Thule, som är under byggnad å marinverkstäderna i Karlskrona. Fartyget sjösattes i oktober 1951 och beräknas kunna tagas i bruk under budgetåret 1953/54. Den sammanlagda kostnaden för fartyget har beräknats till högst 10 068 000 kronor, varav hittills anvisats 8 150 000 kronor.

Marinförvaltningen (skr. 17/8 1951) hemställer i enlighet med uppgjord finansieringsplan, att för nästa budgetår anvisas återstoden av den för fartyget beräknade byggnadskostnaden, 1 918 000 kronor. Vad beträffar frågan om ytterligare medelsanvisning till följd av prisstegringen vill marinförvaltningen framdeles återkomma, när dessa kostnader med större säkerhet kunna överblickas.

Departementschefen.

I enlighet med marinförvaltningens förslag torde för budgetåret 1952/53 anvisas 1 918 000 kronor för byggandet av isbrytaren Thule. I den mån ytterligare medel erfordras för fartygets färdigställande torde enligt vad jag under hand inhämtat frågan om erforderlig medelsanvisning bli aktuell först för budgetåret 1953/54.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 918 000 kronor.

[72] 16. Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 891)	256 000
1952/53 (förslag)	256 000

Kommerskollegium (skr. 29/8 1951) framhåller, att kollegium tidigare, senast i *petita* för budgetåret 1950/51 (X ht 1950 s. 126), föreslagit att anslaget skulle omräknas i förhållande till sjömanshusens verkliga förvalt-

ningskostnader. Enligt kollegii beräkningar borde anslaget upptagas till 356 000 kronor. Ämbetsverket framhåller dock att om det alltjämt anses nödvändigt att låta en sådan uppräknings anstå, anslaget för nästa budgetår borde upptagas till oförändrat belopp.

Departementschefen.

Jag torde i detta sammanhang få erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 november 1951 uppdragit åt 1946 års sjömanskommitté att verkställa utredning rörande sjömanshusens verksamhet. Bl. a. skall utredningen avse en undersökning av förutsättningarna att ersätta sjömanshusinstitutionen med ett centralregister för sjöfolk. I avvaktan på resultatet av denna utredning torde förevarande anslag upptagas till oförändrat belopp.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

[73] 17. Läkarundersökning av sjöfolk.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	70 000	90 877
1951/52 (statsliggaren s. 891)	80 000	
1952/53 (förslag)	90 000	

Beträffande gällande bestämmelser för anslagets användning hänvisas till statsliggaren. Vid anmälan av motsvarande anslag i 1951 års statsverksproposition (X ht s. 113) erinrade jag om att med detta anslag sammanhängande frågor vore föremål för utredning. Utredningsarbetet har ännu icke avslutats.

Medelsåtgången under budgetåret 1950/51 synes motivera en uppräknings av anslaget, förslagsvis med 10 000 kronor till 90 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret
1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[74] 18. Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 ¹	50 000	61 063
1951/52 ¹ (statsliggaren s. 891)	60 000	
1952/53 (förslag)	66 000	

Anslag under rubriken Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall uppfördes första gången i rikssta-

¹ Under rubriken Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall.

ten för budgetåret 1936/37. Beträffande bestämmelser för anslagets användning hänvisas till statsliggaren. Av bestämmelserna framgår bl. a., att endast svenska sjömän i utrikes fart äro berättigade till nedsättning av biljettpriserna vid vissa resor till och från hemorten. Vidare gäller, att nedsättning medges med 50 procent, oavsett biljetternas pris.

Under motsvarande punkt i 1951 års statsverksproposition (X ht s. 113) anmälades ett av kommerskollegium framlagt förslag om att här avsedd förmån skulle utsträckas till att gälla även för alla å svenska handelsfartyg i utrikes fart anställda utlänningar, som voro bosatta och mantalsskrivna här i riket och erlade skatt till stat och kommun.

Vidare anmälades ett av 1950 års besparingsutredning framlagt förslag om att anslag till reduktion av biljettpriserna för sjöfolk icke borde uppföras i riksstaten för budgetåret 1951/52. Enligt utredningens mening kunde förvarande statsbidrag avvecklas utan att alltför allvarliga olägenheter däri-genom skulle uppstå.

I anledning av nyssnämnda två förslag uttalade jag, att jag — med hänsyn till bl. a. de särskilda förhållanden under vilka sjöfolket i utrikes fart utförde sitt arbete — icke ansåg mig böra förorda, att de svenska sjömännen framtogs förmånen att i vissa fall erhålla nedsättning av biljettpriset vid resor till och från hemorten. Däremot borde det i besparingssyfte utredas, huruvida de nuvarande grunderna för rätten att åtnjuta nedsättning av biljettpriset kunde ändras utan allvarlig olägenhet. Samtidigt härmed borde frågan om de utländska sjömännens ställning på denna punkt ytterligare övervägas.

Kungl. Maj:t uppdrog härefter genom beslut den 12 januari 1951 åt kommerskollegium att inkomma med förslag i berörda ämnen.

Med skrivelse den 12 september 1951 har *kommerskollegium* framlagt sådant förslag. Kollegium har inhämtat yttranden i ämnet från Sveriges redareförening, Sveriges segelfartygsförening, Svenska sjöfolksförbundet, Sveriges fartygsbefälsförening, Svenska maskinbefälsförbundet, Svenska stewartsföreningen samt sjömanshusdirektionerna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Hälsingborg, Gävle och Sundsvall. Samtliga remissinstanser ha motsatt sig att inskränkningar — fränsett smärre jämkningar i bidragsgrunderna — göras i sjöfolkets rätt att erhålla nedsatta biljettpriser. Som skäl för denna ståndpunkt uttalas i allmänhet att sjömännen ha färre tillfällen än andra att besöka sina hem och att, när så sker, de i regel åsamkas större resekostnader än övriga medborgare. Vidare anföres att sjöfolket har att erlagga skatt i samma utsträckning som andra medborgare men att de ha sämre möjligheter än andra att utnyttja olika sociala förmåner. Man framhåller även att ett slopande av den här avsedda sociala förmånen skulle skapa ett starkt missnöje i hela sjömanskåren samt betraktas som en social orättvisa.

Från några håll har framhållits att om besparingar anses nödvändiga, dessa borde åstadkommas så att biljettreduktion beviljas endast för resor överstigande ett visst antal kilometer.

Kommerskollegium, som erinrar om att villkoren för erhållande av prisnedsättningar å biljetter kraftigt skärptes år 1940, uttalar för egen del, att en ytterligare skärpning skulle medföra att förmånen bleve tämligen illusorisk. Om denna t. ex. begränsades till att gälla allenast för resor med en biljettkostnad av minst 50 kronor, skulle endast en ringa del av sjöfolket kunna tillgodogöra sig förmånen. Till belysande härav har uppgjorts följande uppställning, avseende kostnadsfördelningen mellan ett antal resor som företagits av sjöfolk under 1951.

Biljettkostnad utan rabatt	Antal resor	Procentuell fördelning
0 till 10 kronor	11	1,9 %
10 » 20 »	87	15,1 %
20 » 30 »	109	18,9 %
30 » 40 »	166	28,9 %
40 » 50 »	54	9,4 %
50 » 60 »	61	10,6 %
60 » 70 »	55	9,6 %
70 » 80 »	20	3,5 %
80 kronor eller mera	12	2,1 %
	575	100,0 %

Att helt slopa förmånen, vilken åtnjutits under en ganska lång följd av år, vore enligt kollegium att betrakta såsom obilligt. Kollegium ifrågasätter också om åtgärden vore välbetänkt ur rekryteringssynpunkt och framhåller, att det i nuvarande läge med en betydande brist på sjöfolk inom alla bemanningskategorier är av betydelse att kunnigt och erfaret folk stannar kvar i yrket.

Vad beträffar de utländska sjömännen har flertalet remissinstanser tillstyrkt att de erhålla samma ställning i förevarande hänseende som de svenska sjömännen. Kommerskollegium är av samma åsikt och uttalar, att ifrågavarande förmån bör tillkomma alla å svenska handelsfartyg i utrikes fart anställda utlänningar, vilka kunna styrka, att de äro bosatta och mantalsskrivna här i riket och att de liksom svenska medborgare erlagga skatt till stat och kommun. Kollegium räknar med att ett genomförande av detta förslag skulle medföra en ytterligare utgift av omkring 3 700 kronor.

I särskild skrivelse den 14 september 1951 har *kommerskollegium* uppskattat medelsbehovet under anslaget till 70 000 kronor för nästa budgetår. Som skäl för anslagshöjningen har kollegium angivit dels de höjda biljettpriserna, dels förslaget beträffande de utländska sjömännen.

Departementschefen.

Såväl kommerskollegium som de hörda organisationerna ha hävdad att någon inskränkning icke bör göras i sjöfolkets rätt till lägre biljettkostnader. Till stöd härför ha, såvitt jag kunnat finna, vägande skäl framförts. Jag förordar därför, att förmånen ifråga bibehålles oförändrad för det svenska

sjöfolkets del. Att såsom föreslagits utsträcka förmånen till att avse även vissa utländska sjömän är jag däremot icke beredd att tillstyrka.

Anslaget för nästa budgetår bör bestämmas med utgångspunkt från det av kommerskollegium äskade beloppet, 70 000 kronor, vilket emellertid bör minskas med så stor del som beräknats åtgå till biljettreduktioner för de utländska sjömännen. Anslaget bör således upptagas med (70 000 — 3 700 =) i runt tal 66 000 kronor. Då den nuvarande anslagsrubriken synes onödigt omfattande, torde anslaget i fortsättningen få benämnas Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kronor.

[75] 19. Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	400 000	418 572
1951/52 (statsliggaren s. 892)	400 000	
1952/53 (förslag)	442 000	

Från anslaget bestridas driftkostnaderna för de tre mät- och avmagnetiseringsstationerna i Stockholm, Göteborg och Karlshamn. Vid anslagsberäkningen har hänsyn tagits till utgifter för löner till civilanställd personal, elektrisk ström, smörjmedel, allmänna maskinförnödenheter, hyror, smärre haverier samt underhåll, motsvarande normal förslitning av materielen. Utgifter för större haverier och upphandling av reservmateriel m. m. äro däremot icke inräknade.

Marinförvaltningen (skr. 17/8 1951) hemställer, efter samråd med inspektören för minväsendet, att till driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationerna måtte för budgetåret 1952/53 anvisas ett förslagsanslag av 460 000 kronor eller 60 000 kronor mer än som anvisats för innevarande budgetår. Det ökade medelsbehovet är betingat dels av löne- och prisstegringar (42 000 kronor) och dels därav att en förstärkning av personalen anses erforderlig å den sektion inom marinförvaltningen, som handhar mät- och avmagnetiseringsverksamheten. Ämbetsverket framhåller, att minrisken fortfarande bedömes såsom betydande och att verksamheten vid stationerna ökat under de senaste månaderna. Under budgetåret 1950/51 har ett flertal svenska fartyg sänkts eller skadats av minor.

Marinförvaltningen (skr. 30/5 och 1/10 samt PM 30/10 1951) anhåller vidare att få överskrida innevarande budgetårs anslag för anskaffande av nya elektriska kablar till mät- och avmagnetiseringsstationerna i Göteborg och Stockholm. Ämbetsverket framhåller, att då avmagnetiseringsstationerna uppfördes, till följd av gummibristen endast pappersisolerade kablar

med blymantel funnos att tillgå. Emedan kabelslingorna i viss mån äro rörliga, utmattas blyet efter hand och spricker med isolationsfel som följd. Vid stationen i Göteborg äro av den s. k. motmagnetiseringsslingans fjorton kablar tre helt förstörda och bortkopplade. Ytterligare tre kablar i denna slinga ha så dåliga isolationsvärden, att det inom kort kan bli nödvändigt att urkoppla även dem. Kablarna i den s. k. O-slingan äro till hälften oanvändbara och bortkopplade. Vid stationen kan till följd härav avmagnetisering ske endast till 65 procent. Stockholmsstationens kablar skadades svårt genom en hård storm sommaren 1951. Den s. k. avmagnetiseringsspölen förstördes helt och av kablarna i motslingan och O-slingan blevo omkring 30 respektive 20 procent oanvändbara. Stationen har sedermera reparerats provisoriskt, men avmagnetiseringseffekten uppgår endast till 50 procent. Den reducerade effekten vid stationerna medför enligt marinförvaltningen, att resultaten av fartygens avmagnetisering bli starkt nedsatta till allvarligt men för fartygens säkerhet mot magnetminor. Marinförvaltningen anser det vara av största vikt att ersättningskablar snarast anskaffas. Avsikten är att, såsom redan delvis skett vid mät- och avmagnetiseringsstationen i Karlshamn, ersätta de nuvarande kablarna med gummiisolerad kabel. Härigenom torde reparationskostnaderna i fortsättningen komma att nedgå. Kostnaden för att iståndsätta stationen i Göteborg har ämbetsverket beräknat till 80 000 kronor, medan för stockholmsstationens del utgifterna uppskattas till 130 000 kronor.

Departementschefen.

Så länge risken för magnetminor består, är det av stor betydelse för vår sjöfart, att avmagnetiseringsstationernas verksamhet fortsätter. Även ur beredskapssynpunkt är det önskvärt att avmagnetiseringsstationerna äro i fullgott skick och kunna drivas i tillräcklig omfattning.

Med hänsyn härtill tillstyrker jag, att mät- och avmagnetiseringsstationerna i Stockholm och Göteborg repareras. Jag godtager marinförvaltningens uppskattning av kostnaderna och beräknar således för ändamålen ifråga 130 000 respektive 80 000 kronor. Även om det är angeläget att stationerna snarast iståndsättas, torde det, enligt vad jag erfarit, icke — med hänsyn till den förhållandevis långa leveranstiden å kabel — vara nödvändigt att ställa medel till förfogande redan under innevarande budgetår annat än för stockholmsstationens del. Kostnaden för reparation av göteborgsstationen torde kunna bestridas av medel, anvisade först för nästa budgetår. Erforderliga medel böra anvisas å särskilda anslag. Anslagen, som böra ha reservationsanslags karaktär, kunna lämpligen benämnas Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm och Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Göteborg. Jag ämnar senare denna dag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen anvisa förstnämnda reservationsanslag å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Hemställan beträffande stationen i Göteborg kommer jag att göra under nästföljande punkt.

Vad anslaget till driftkostnader beträffar tillstyrker jag, att det uppräknas med så stort belopp som svarar mot löne- och prisstegringen. Jag godtar härvidlag marinförvaltningens beräkningar och föreslår, att anslaget uppföres med (400 000 + 42 000 =) 442 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 442 000 kronor.

[76] 20. Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Göteborg.

Under återopande av vad jag anfört under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Göteborg* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[77] 21. Kostnader för handelssjöfartens dirigerings.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	25 000	27 584
1951/52 (statsliggaren s. 892)	25 000	
1952/53 (förslag)	25 000	

Chefen för marinen (skr. 8/10 1951) framhåller, att minrisken i vissa farvatten betingar fortsatta åtgärder för handelssjöfartens dirigerings, samt hemställer, efter samråd med marinförvaltningen och sjökartverket, att jämväl för nästa budgetår 25 000 kronor måtte anvisas för att täcka kostnader i samband med dirigerings.

Jag biträder marinchefens äskande och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för handelssjöfartens dirigerings* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[78] 22. Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 892)	100 000
1952/53 (förslag)	170 000

Liksom handelshögskolan i Stockholm åtnjuter även handelshögskolan i Göteborg statsbidrag. Riksstatsanslaget för sistnämnda högskola utgör för innevarande budgetår 90 000 kronor. Utöver anslag å riksstaten ha handelshögskolorna erhållit bidrag från handels- och sjöfartsfonden.

Styrelsen för handelshögskoleföreningen i Stockholm (skr. 6/9 1951) hemställer, att högskolans anslag för budgetåret 1952/53 bestämmes till 336 000 kronor, varav minst 54 000 kronor skulle användas för friplatser eller nedsättning av elevavgifter. Styrelsen åberopar till stöd för sin begäran bl. a. de grundläggande skäl för ökat stöd åt handelshögskolorna, som framlagts i justitierådet G. Dahlmans utredning angående handelshögskolornas ekonomi samt behov av statsbidrag fram till år 1954 (se X ht 1949 s. 117—119).

Styrelsen framhåller vidare, att ehuru högskolans fonder ökats genom donationer, fondavkastningen på grund av penningvärdesförsämringen icke längre förslår till att täcka kostnaderna för högskolans verksamhet. För de två senaste läsåren hade sålunda uppstått underskott å omkring 55 000 respektive 117 000 kronor, vilka måst täckas av medel från högskolans grundfond. För läsåret 1951/52 räknar styrelsen med ett underskott å 171 000 kronor. På grund av det försämrade ekonomiska läget har det blivit nödvändigt att från och med innevarande läsår höja terminsavgifterna. Dessa utgöra nu 225 kronor (675 kronor/år) för nyinskrivna och 200 kronor (600 kronor/år) för andra elever mot tidigare 175 kronor (525 kronor/år) för samtliga elever. Styrelsen förutskickar, att en ytterligare höjning av terminsavgifterna kan bli nödvändig om icke statsbidraget ökas. Högskolans försämrade ekonomi har också medfört, att man endast delvis kunnat vidtaga ytterst önskvärda personalförstärkningar. Lärarkrafternas antal vid handelshögskolorna är i förhållande till studentantalet betydligt lägre än vid andra fackhögskolor och vid universiteten. Ytterligare utgiftsstegringar äro enligt styrelsen att förutse. Bl. a. kommer den under förra läsåret vidtagna löneregleringen att i full utsträckning belasta lönestaten för innevarande budgetår.

Styrelsen för handelshögskolan i Göteborg (skr. 3/7 1951) hemställer om ett statsbidrag för nästa budgetår å 280 000 kronor eller 190 000 kronor mera än för innevarande budgetår.

Vid sina beräkningar har styrelsen utgått ifrån att högskolans inkomster — bortsett från statsanslaget — ej komma att öka under nästa budgetår. Den begärda anslagsökningen är avsedd att täcka dels det underskott å högskolans verksamhet av omkring 90 000 kronor, som föreligger med nuvarande utgifter, dels de utgiftsökningar, som styrelsen anser erforderliga under nästa budgetår. Dessa öknings, vilka uppgå till 100 000 kronor, sammanhånga dels med beslutade löneregleringar för redan anställd personal, dels därmed att högskolans nybyggnad beräknas kunna tagas i bruk från och med budgetåret 1952/53. Sistnämnda förhållande medför ökat personalbehov — 1 kamrer och 1 vaktmästare — samt väsentligt stegrade utgifter av omkostnadsnatur.

Styrelsen understryker dock, att den vid denna beräkning helt bortsett ifrån det utbyggnadsprogram för undervisnings- och forskningsverksamheten som förordats i justitierådet Dahlmans utredning.

Över högskolornas framställningar ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret och kommerskollegium.

Statskontoret anser att en höjning av anslagen å riksstaten till handels-högskolorna f. n. bör undvikas och föreslår att fondmedel ställas till förfo-gande i vidgad omfattning. Enligt statskontorets uppfattning bör vidare övervägas, om icke ytterligare medel kunna utverkas från Stockholms stad och Göteborgs stad.

Kommerskollegium, som anser det föga tillfredsställande att anlita fond-medel för handelshögskolornas finansiering, förordar, att ett anslag av 180 000 kronor anvisas till vardera handelshögskolan för nästa budgetår.

Handelshögskolans i Stockholm studentkår och *handelshögskolans i Gö-teborg studentkår* ha hemställt, att terminsavgifterna vid de båda högsko-lorna måtte helt slopas eller ock reduceras genom höjning av statsbidragen.

Sveriges förenade studentkårer hemställer, att terminsavgifterna vid han-delshögskolorna avskaffas samt att högskolorna lämnas full compensation för det inkomstbortfall som därigenom uppstår.

Departementschefen.

I motsats till eleverna vid universiteten och vid flertalet övriga högskolor i riket ha studenterna vid handelshögskolorna att erlægga terminsavgifter. Avgifterna äro förhållandevis höga och torde utgöra en icke oväsentlig del i de studerandes budget. Vid handelshögskolan i Stockholm uppgå de till 675 kronor per år för elever, som inskrivits under innevarande läsår, och till 600 kronor per år för tidigare inskrivna elever. Vid handelshögskolan i Gö-teborg äro avgifterna bestämda till 500 kronor per år. Framställningar ha gjorts från vederbörande studentorganisationer om ökade statsbidrag till handelshögskolorna för att möjliggöra avgifternas avskaffande eller i varje fall en reduktion av desamma. Även om det ur många synpunkter skulle vara önskvärt att genomföra det första alternativet, är jag för närvarande icke beredd tillstyrka ökad medelsanvisning annat än för att åstadkomma en sänkning av terminsavgifterna. För detta ändamål torde bidraget till han-delshögskolan i Stockholm ökas med 70 000 kronor och bidraget till han-delshögskolan i Göteborg med 40 000 kronor. Jag räknar med att termins-avgifterna härigenom skola kunna minskas med inemot en tredjedel. Om så befinnes lämpligt torde en mindre del av anslagshöjningarna alternativt få användas för att bereda ökat antal friplatser.

Vad därefter angår framställningarna från handelshögskolorna om ökade statsbidrag till skolornas verksamhet anser jag mig icke heller i år kunna tillstyrka någon höjning av riksstatsanslagen för detta ändamål. Vid sådant förhållande bör således för nästa budgetår anslaget till handelshögskolan i Stockholm upptagas med 170 000 kronor och anslaget till handelshögskolan i Göteborg med 130 000 kronor.

Beträffande sistnämnda anslag återkommer jag under nästa punkt. Nu hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för bud-getåret 1952/53 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

[79] 23. Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 892)	90 000
1952/53 (förslag)	130 000

Under återopande av vad jag anfört under närmast föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 130 000 kronor.

[80] 24. Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	500 000	469 595
1951/52 (statsliggaren s. 893)	500 000	
1952/53 (förslag)	500 000	

Från detta anslag bestridas för närvarande kostnader för utrikeshandelsstipendier, orienterande marknadsundersökningar, handelssekreterare, småindustriens exportbyrå och småindustriens exportråd.

Till utrikeshandelsstipendier ha av innevarande budgetårs anslag 25 000 kronor ställts till förfogande. Bestämmelser om dessa stipendier finnas i kungörelsen den 14 oktober 1949 (nr 528) om statens utrikeshandelsstipendier. För närvarande äro tio stipendiatverksamma, därav sex i Amerikas förenta stater.

Orienterande marknadsundersökningar pågå för närvarande endast i Canada och bekostas av medel från handels- och sjöfartsfonden.

Handelssekreterare äro för närvarande förordnade till ett antal av sju med verksamhetsområden i Amerikas förenta stater (två sekreterare), i Algeriet, Marocko och Tunisien, i Brasilien, i Libanon och Syrien samt i Indonesien. Härjämte har nyligen förordnats en handelssekreterare med tillämnad placering i Belgiska Kongo. För en av handelssekreterarna bestridas kostnaderna för innevarande budgetår helt från handels- och sjöfartsfonden.

Till kostnader för småindustriens exportbyrå och småindustriens exportråd ha 54 000 kronor ställts till förfogande av anslaget för innevarande budgetår.

Kommerskollegium, som under hand samrátt med Sveriges allmänna exportförening, hemställer (skr. 27/9 1951) att anslaget upptages till oförändrat belopp, 500 000 kronor.

För utrikeshandelsstipendier beräknar kollegium samma belopp som för löpande budgetår eller 25 000 kronor.

I fråga om de orienterande marknadsundersökningarna uttalar kollegium, att medel böra anvisas för anordnande av sådana undersökningar under nästa budgetår i Franska Väst- och Ekvatorialafrika.

Vad angår handelssekreterarna anser kollegium, att av de nu utsedda sekreterarna samtliga utom sekreteraren i Brasilien böra fortsätta verksamheten under nästa budgetår. Härutöver föreslår kollegium, att en handelssekreterare skall placeras i Canada och ersätta den där verksamme marknadsundersökaren. Kollegium förordar vidare att en handelssekreterare placeras i Milano.

Den sammanlagda kostnaden under anslaget för orienterande marknadsundersökningar och handelssekreterare beräknar kollegium under budgetåret 1952/53 till 417 000 kronor. Med hänsyn till förväntad behållning å anslaget anser kollegium att medelsbehovet för nu nämnda ändamål kan nedräknas till i runt tal 405 000 kronor.

För exportbyrån och exportrådet äskar *småindustriens exportråd* (skr. 31/8 1951) för budgetåret 1952/53 ett belopp av 69 400 kronor eller 15 400 kronor mer än för innevarande budgetår. Av ökningen belöper huvuddelen — 11 900 kronor — på löneökningar och inträdda pristegringar. Återstoden, 3 500 kronor, hänför sig till förslag om att staten skall bidra till föreståndarens för byrån pensionskostnader. Denne har vid ingången av budgetåret 1952/53 varit anställd hos byrån tre år och rådet anser under sådana omständigheter skäligt att staten påtager sig så stor del av pensionskostnaderna som i enlighet med reglerna inom exportföreningen ankommer på arbetsgivaren. *Kommerskollegium*, som haft att yttra sig över exportrådets framställning, har tillstyrkt den begärda anslagshöjningen.

Departementschefen.

Anslaget till Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder torde såsom kommerskollegium föreslagit för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp, 500 000 kronor.

Härav torde för utrikeshandelsstipendier liksom för innevarande budgetår utgå 25 000 kronor. Vad medelsbehovet för *småindustriens exportråd* och *småindustriens exportbyrå* beträffar har jag icke något att erinra mot exportrådets förslag om att staten skall bestrida viss del av föreståndarens pensionskostnader. Jämväl i övrigt tillstyrker jag rådets äskande, varför 69 400 kronor böra avses för detta ändamål. Återstoden av anslaget eller 405 600 kronor bör reserveras för orienterande marknadsundersökningar och handelssekreterare. Det torde liksom tidigare få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av dessa medel. Därest förhållandena skulle giva anledning därtill, bör Kungl. Maj:t vid medelstilldelningen få göra erforderliga jämkningar mellan olika ändamål.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[81] 25. Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 893)	102 000
1952/53 (förslag)	102 000

Ifrågavarande anslag har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 april 1951 fördelats så att handelskammaren i New York erhållit 42 000 kronor, handelskammaren i London 32 000 kronor, handelskammaren i Paris 12 500 kronor och handelskammaren i Sydney 15 500 kronor. Handelskamrarna ha därjämte tilldelats bidrag ur handels- och sjöfartsfonden, vilka för år 1951 uppgått till respektive 198 000, 57 000, 37 500 och 9 500 kronor.

Kommerskollegium har den 23 oktober 1951 avgivit infordrat utlåtande över till Kungl. Maj:t inkomna ansökningar om statsbidrag från handelskamrarna i New York, London och Paris. Samtidigt har kollegium med yttrande överlämnat en till ämbetsverket i enahanda syfte ingiven ansökan från handelskammaren i Sydney. Handelskamrarna hemställa om bidrag för kalenderåret 1952 med respektive 320 331, 91 611, 65 000 och 38 000 kronor. Som skäl för sina framställningar om ökade statsbidrag ha handelskamrarna liksom föregående år huvudsakligen åberopat ökade arbetsuppgifter och stegrade omkostnader.

Kommerskollegium hemställer, att bidraget till handelskammaren i New York för år 1952 bestämmes till oförändrat belopp, 240 000 kronor. Kommerskollegium ifrågasätter, med hänsyn till önskemålet att handelskammarens utgifter minska, vissa inskränkningar i verksamheten, bl. a. indragning av handelskammarens stockholmskontor. För handelskammaren i London tillstyrker kollegium likaledes oförändrat bidrag eller 89 000 kronor. Bidragen till handelskamrarna i Paris och i Sidney böra enligt kollegium utgå med 57 000 respektive 30 000 kronor. Bidragen för år 1952 till de svenska handelskamrarna i utlandet skulle därmed uppgå till $(240\,000 + 89\,000 + 57\,000 + 30\,000 =)$ 416 000 kronor.

Liksom föregående år framhåller kollegium, att bidragen till handelskamrarnas ordinarie utgifter i princip böra utgå från anslag i riksstaten och att handels- och sjöfartsfonden endast bör tagas i anspråk för att täcka extraordinära utgifter. Kollegium anser det emellertid icke möjligt att en sådan anordning nu genomföres utan föreslår att av de tillstyrkta beloppen 273 000 kronor anvisas över riksstaten och 143 000 kronor utgå från handels- och sjöfartsfonden.

Departementschefen.

Jag anser mig icke heller i år kunna tillstyrka ökad medelsanvisning över riksstaten för handelskamrarnas verksamhet. Anslaget bör därför upptagas med oförändrat belopp, 102 000 kronor. Liksom tidigare torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela anslaget mellan de olika handelskamrarna. Det torde framdeles få övervägas, i vad mån handelskamrarna kunna beviljas ytterligare bidrag från handels- och sjöfartsfonden. Beslut

härmed torde lämpligen böra fattas i samband med att bidragen från riksstatsanslaget ställas till förfogande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

[82] 26. Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	450 000	523 245
1951/52 (statsliggaren s. 894)	380 000	
1952/53 (förslag)	480 000	

Enligt lagen den 30 juni 1948 (nr 495) om avgifter till välfärdsanordningar för sjöfolk i hamn med däri den 22 juni 1950 (nr 344) företagna ändringar skall, förutom bidrag av allmänna medel, till sådana anordningar utgå en särskild välfärdsavgift, bestämd till 4 öre för dag och sjöman under tid då sjömannen varit för utrikes fart påmönstrad å svenskt handelsfartyg. Avgiften utgives till hälften av sjömannen och till hälften av redaren. Avgiftsskyldigheten, som från början var begränsad till svenska sjömän som voro inskrivna vid sjömanshus, har genom nyssnämnda lagändring utsträckts till att gälla även utländska sjömän och sådana svenska sjömän, som icke äro inskrivna vid sjömanshus.

Jämlikt de i propositionen nr 174/1948 angivna grunderna, vilka godkänts av riksdagen, skall statens bidrag till löpande utgifter för välfärdsarbetet uppgå till samma belopp, som inflyter i avgifter från sjömän och redare. Nämnda belopp utgjorde för första halvåret 1951 139 521 kronor 81 öre. Motsvarande summa tillfördes fonden från ifrågavarande anslag jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 17 augusti 1951.

Utöver bidrag till löpande utgifter är det avsett att staten skall ställa medel till förfogande för byggnadsföretag, tomtköp och andra större välfärdsanordningar i hamn.

Av det för innevarande budgetår anvisade statsanslaget ha 180 000 kronor beräknats motsvara inflytande avgifter och återstoden, 200 000 kronor, avsetts för investeringsändamål. I syfte att öka utrymmet för investeringar har Kungl. Maj:t, sedan frågan varit anmäld i 1951 års statsverksproposition, genom beslut den 20 april 1951 förklarat att statens bidrag till löpande utgifter finge tills vidare under budgetåret 1951/52 efter tillstånd av Kungl. Maj:t användas jämnväl för investeringsändamål.

Handelsflottans välfärdsråd (skr. 1/9 1951) hemställer att för budgetåret 1952/53 avsättningsanslaget uppföres med 710 000 kronor, varav för investeringsändamål 500 000 kronor och för löpande utgifter 210 000 kronor.

Rådet meddelar i fråga om välfärdsanordningarna i utlandet, att kostnaderna för uppförande av det svenska sjöfartshotellet i

New York beräknas bli slutredovisade under innevarande budgetår. Ytterligare medel till detta ändamål erfordras sålunda ej för nästa budgetår. Frågan om lämpligaste sättet att lösa sjöfolkets inkvarteringsproblem i Antwerpen, vilken berörts i de två närmast föregående statsverkspropositionerna, är alltså föremål för överväganden inom de skandinaviska välfärdsråden.

Vad angår välfärdsanordningar för sjöfolk i svenska hamnar har Malmö sjömanshemsförening anhållit om ett statsbidrag å 500 000 kronor för att kunna uppföra ett sjöfartshotell i Malmö. Med hänsyn till de kostnadsstegringar, som ägt rum sedan föreliggande kalkyler uppgjordes, anser rådet att ett statsbidrag av 700 000 kronor skulle vara erforderligt. Rådet räknar med att avsätta 200 000 kronor av innevarande budgetårs anslag för ändamålet. Med hänsyn till angelägenheten av att hotellet uppföres redan under nästa budgetår hemställer rådet, att för nämnda budgetår 500 000 kronor anvisas för investeringsändamål. Rådet erinrar slutligen om att planer föreligga på att uppföra sjöfartshotell i åtskilliga andra städer men anser, att anslagsäskandena för investeringsändamål f. n. böra begränsas till sistnämnda belopp.

Departementschefen.

Med hänsyn till den återhållsamhet, som för närvarande bör iakttagas beträffande statsutgifterna, kan jag icke tillstyrka någon höjning av den för investeringsändamål avsedda anslagsdelen. Däremot torde liksom tidigare möjlighet böra finnas att efter tillstånd av Kungl. Maj:t få använda statens bidrag till löpande utgifter jämväl för investeringar.

Statens bidrag till i första hand löpande kostnader torde — med utgångspunkt från vad som inlöst från redare och sjömän under första halvåret 1951 — böra upptagas till högre belopp än vad välfärdsrådet föreslagit. Jag förordar, att för detta ändamål beräknas 280 000 kronor.

Avsättningsanslaget till handelsflottans välfärdsfond skulle därmed för budgetåret 1952/53 uppgå till (200 000 + 280 000 =) 480 000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

E. Patent- och registreringsväsendet m. m.

[83] 1. Patent- och registreringsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	3 486 000	3 678 968
1951/52 (statsliggaren s. 894)	3 511 800	
1952/53 (förslag)	4 259 400	

Y r k a n d e n.

Patent- och registreringsverket (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 844 800 kronor.

	Ökning
1. Ingenjörspersonal:	
a) 34 tekniska ledamöter Ce 25 — förste byråingenjörer Ce 27....	31 500
b) 5 tekniska tjänstemän Cf 21	57 200
2. Juristpersonal:	
a) 1 byråchef Ca 37	23 200
b) 1 byrådirektör Ca 31	19 100
c) 1 byråsekreterare Ce 24 — Ca 24	—
3. Biträdespersonal:	
a) 1 kansliskrivare Ca 15 (kassör)	9 500
b) 1 kansliskrivare Ce 15 — Ca 15	—
2 kontorister Ce 13 — Ca 13	—
3 kanslibiträden Ce 11 — Ca 11	—
c) 3 kontorsbiträden Ca 8 — Ce 8	—
4. Arvodespersonal m. m.	22 000
5. Omräkning:	
Chefslönerevisionen	25 900
Lönegradsförändringar enligt reglerad befordringsgång samt löneklass- förändringar m. m.	19 700
Rörligt tillägg	636 700
	844 800

M o t i v.

1 a) Ämbetsverket framhåller, att såväl utbildningskraven som arbetsuppgifternas kvalificerade och självständiga natur motivera, att de tekniska ledamöter, som för närvarande äro placerade i Ce 25, beredes en förbättrad löneställning. Verkets övriga tekniska ledamöter äro placerade i Ca 31, Ca 29 och Ca 27. Samtliga tekniska ledamöter ha samma arbete, nämligen

att granska och i det stora flertalet fall ensamma avgöra inkomna patentansökningar. En omvandling av ledamotsbefattningarna i Ce 25 till förste byråingenjörstjänster i Ce 27 skulle bidra till att motverka nuvarande stora svårigheter för verket att förvärva och i tjänsten behålla lämplig ingenjörspersonal.

1 b) På patentanmälningsavdelningarna äro f. n. anställda 25 tekniska tjänstemän — biträdande ingenjörer i Ce 23 och aspiranter i Cf 21 — vilka huvudsakligen tjänstgöra som assistenter åt de tekniska ledamöterna. Å ledigblivna ledamotsbefattningar förordnas undantagslöst sådana assistenter. Då de tekniska ledamöterna icke kunna erhålla assistenthjälp i önskvärd utsträckning och det mött betydande svårigheter att med tillgängliga assistenter på ett tillfredsställande sätt besätta ledigblivna ledamotsbefattningar och vikariat å sådana, erfordras att antalet assistentbefattningar, vilket ett flertal år varit oförändrat, ökas med fem. Därigenom skulle den nuvarande långa behandlingstiden för patentansökningar kunna minskas och arbetsbalansen i någon mån reduceras.

2 a) Byråchefen å administrativa och varumärkesavdelningen — som kan sägas bestå av en varumärkesbyrå, en administrativ byrå och en kanslibyrå — är jämväl rättskunnig ledamot av besvärsavdelningen samt närmast under generaldirektören ämbetsverkets personalchef. Dessutom åligger det denne byråchef bl. a. att vara föredragande i de flesta ärenden som behandlas i plenum samt att handlägga frågor som ha samband med de internationella konventionerna på det industriella rättsskyddets område eller som eljest äro av internationell karaktär. På grund av sin omfattande arbetsbörda har byråchefen ej möjlighet att ägna de olika arbetsuppgifterna den tid som är erforderlig. Uppgifterna böra därför fördelas på två byråchefer, vilket enligt ämbetsverket måste ske utan dröjsmål, om ej avsevärda olägenheter skola uppkomma.

2 b) För att arbetsbalansen på varumärkesavdelningen skall kunna hållas nere anses nödvändigt att ledamotsantalet på avdelningen ökas från tre till fyra, varför en byrådirektörstjänst bör inrättas. Antalet ansökningar om nyregistrering av varumärken och om registrering av mönster har stigit under de senaste åren.

2 c) En extra ordinarie byråsekreterartjänst på kanslibyrån, vilken tjänst funnits ett flertal år och visat sig behövlig, bör ordinariesättas.

3 a) Enligt kassakungörelsen för ämbetsverket skola kassagöromålen handhas av en kassör. Då någon kassörstjänst likväl ej inrättats, har det uppdragits åt en kontorist att sköta kassagöromålen, vilket dock enligt verket måste betraktas som ett provisorium, vilket icke utan olägenhet kan fortgå. Det är därför angeläget, att det utan dröjsmål inrättas en särskild tjänst, högre än i kontoristgraden, för dessa arbetsuppgifter.

3 b) Erfarenheten har visat, att behovet av dessa tjänster är stadigvarande, varför de böra överföras å ordinarie stat.

3 c) Vid bifall till förslaget om ordinariesättning av nyssnämnda biträdestjänster beräknas sex kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8 bli vakanta. Å andra

sidan väntas tre extra ordinarie kontorsbiträden vid nästa budgetårs ingång uppfylla förutsättningarna för att erhålla ordinarie tjänst.

4. Av de ökade kostnaderna för arvodespersonal m. m. avse 17 000 kronor en genomsnittlig höjning med 18 % av förut utgående arvoden och 5 000 kronor särskilda ersättningar åt vissa tekniska ledamöter för uppdrag att klassificera patentansökningar. Endast i viss utsträckning kan compensation för detta klassificeringsarbete erhållas genom lättnad i övriga arbetsuppgifter.

5. Verket påpekar, att kostnaderna för automatiska lönegrads- och löneklassförändringar beräknats under förutsättning att begärda nya och höjda tjänster komma till stånd. Skulle detta ej bli fallet, öka ifrågavarande kostnader.

Patentverket framhåller att förenämnda yrkanden endast utgöra ett minimiförslag, framfört med beaktande av såväl uttalade önskemål om återhållsamhet beträffande statsutgifterna under nästa budgetår som det förhållandet att 1947 års biträdesutredning och 1949 års tjänsteförteckningskommitté ännu ej slutfört sina uppdrag. Emellertid anser verket, att i den mån det är förenligt med de allmänna principerna för statbehandlingen, verkets senast i 1950 års petita framlagda, mera vittgående förslag om nya tjänster och lönegradsuppflyttningar böra genomföras under budgetåret 1952/53. Ämbetsverket, som hos tjänsteförteckningskommittén och biträdesutredningen föreslagit vissa ytterligare förbättringar i fråga om tjänster, har vid 1951 års petitaskrivelse fogat en sammanställning över samtliga sålunda gjorda förslag. Bl. a. påyrkas omvandling av den förste byråsekreterartjänst i Ca 27, vars innehavare är chef för kanslibyrån, till en byrådirektörsbefattning i Ca 31 samt sådan utbyggnad av den inom verket tillämpade befordringsgången för biträdande ingenjörer, att dessa efter två års tjänst i Ce 23 skola uppflyttas i Ce 24.

Sedan 1947 års biträdesutredning den 10 oktober 1951 avgivit betänkande angående anställningsförhållandena för viss biträdespersonal i statens tjänst, har patentverket i skrivelse den 5 november 1951, med bifogande av avskrift av sitt över betänkandet avgivna yttrande, hemställt att de däri framställda förslagen måtte beaktas, om en revision av anställningsförhållandena för den högre biträdespersonalen vid verket anses kunna komma till stånd under nästa budgetår.

Departementschefen.

Jag är icke beredd att nu taga ställning till patent- och registreringsverkets förslag angående omvandling av tjänsterna som teknisk ledamot i Ce 25 till förste byråingenjörstjänster i Ce 27. Verkets förslag beträffande nya tjänster anser jag mig ej kunna biträda. I fråga om föreslagen ordinarie sättning av vissa tjänster kan jag endast tillstyrka sådan, som är förenlig med den reglerade befordringsgången, eller att tre kontorsbiträdesbefattningar i Ce 8 utbytas mot tre sådana befattningar i Ca 8.

Det ökade medelsbehovet i anledning av chefslönerevisionen anser jag i likhet med patent- och registreringsverket böra beräknas till 25 900 kronor. Vad angår kostnaderna för arvodespersonal m. m. har jag intet att erinra mot den föreslagna höjningen med 18 % av utgående ersättningar, vilket medför en kostnadsökning av 17 000 kronor. Då jag ej kan biträda förslaget att särskild ersättning skall utgå till de tekniska ledamöter, som handha klassificeringen av patentansökningar, behöva några medel ej beräknas härför. Med hänsyn till att kostnaderna för den inom patentverket bedrivna undervisningsverksamheten endast avse lärararvoden, böra dessa icke såsom nu utgå från verkets omkostnadsanslag utan i fortsättningen bestridas från anslaget till avlöningar. Såsom framgår av följande punkt, har patentverket hemställt att den för dessa kostnader avsedda delposten till undervisning i omkostnadsstaten höjes med 1 000 kronor till 2 000 kronor. Då jag ej kan förorda ökad medelsanvisning för ifrågavarande ändamål, torde för nästa budgetår under icke-ordinarieposten beräknas 1 000 kronor härför.

Beträffande vid patent- och registreringsverket anställda biträdande ingenjörer, vilka avlagt civilingenjörsexamen, har jag ingen erinran mot att verket tillämpar samma befordringsgång, som inom kommunikationsverken gäller för dylik personal, nämligen placering ett år i Cf 20, ett år i Ce 22, ett år i Ce 23 samt därefter uppflyttning till Ce 24. I anledning härav bör anslaget uppräknas med 18 900 kronor. Vidare tillstyrker jag att den förste byråsekreterartjänst i Ca 27, som innehas av chefen för kanslibyrån, omvandlas till en dylik tjänst i Ca 29, vilket innebär en kostnadsökning av i runt tal 1 600 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att tre kontoristtjänster i Ca 13 utbytas mot tre kansliskrivartjänster i Ca 15 och att en kanslibiträdestjänst i Ca 11 utbytes mot en kontoristtjänst i Ca 13 ävensom att medel beräknas under icke-ordinarieposten för tjugoen kanslibiträdestjänster i Ce 11 mot att kostnader för motsvarande antal kontorsbiträdestjänster i Ca 8 ej beräknas under ordinarieposten. Vad jag nu föreslagit i fråga om biträdestjänster beräknas medföra en kostnadsökning av 10 000 kronor.

Med hänsyn till vad jag nu anfört kan den av patent- och registreringsverket angivna kostnadsökningen för lönegradsförändringar inom den reglerade befordringsgången och löneklassförändringar icke läggas till grund för beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår. Kostnadsökningen för dessa ändamål torde i stället böra beräknas till 36 500 kronor. Till ökade kostnader för rörligt tillägg torde, utöver den ökning som föranledes av chefslönerevisionen och nu gjorda förslag i fråga om tjänster m. m., böra beräknas ett belopp av 636 700 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 757 300 (—
58 800) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 1 470 000 (+ 147 000) kronor;

rörligt tillägg 1 032 100 (+ 659 400) kronor.

Anslaget bör alltså bestämmas till (1 757 300 + 1 470 000 + 1 032 100 =) 4 259 400 (+ 747 600) kronor.

I personalförteckningen för patent- och registreringsverket böra å ena sidan upföras följande nya tjänster, nämligen 1 förste byråsekreterare i Ca 29, 3 kansliskrivare i Ca 15 samt 3 kontorsbiträden i Ca 8 och å andra sidan avföras följande befattningar, nämligen 1 förste byråsekreterare i Ca 27, 2 kontorister i Ca 13 samt 1 kanslibiträde i Ca 11.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 757 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 470 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 032 100

Summa kronor 4 259 400;

c) till *Patent- och registreringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 259 400 kronor.

[84] 2. Patent- och registreringsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	600 000	647 110
1951/52 (statsliggaren s. 895)	590 000	
1952/53 (förslag)	619 000	

Yrkanden.

Patent- och registreringsverket (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 45 500 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Verkets förslag 1952/53
1. Övriga expenser	185 747	175 500	216 000 (+ 40 500)
2. Undervisning	1 000	1 000	2 000 (+ 1 000)
3. Nordiskt patentsamarbete .	—	—	4 000 (+ 4 000)
			(+ 45 500)

M o t i v.

1. Højningen motiveras med ökade städningskostnader, stegrade priser å papper och blankettryck samt höjda telefonavgifter.

2. Posten bör höjas, emedan undervisningsverksamheten utökats.

Departementschefen.

Jag kan biträda att delposten till övriga expenser höjes med 30 000 kronor. I anslutning till vad jag under föregående punkt anført rörande kostnaderna för den inom patentverket bedrivna undervisningsverksamheten bör delposten till u n d e r v i s n i n g avföras ur omkostnadsstaten. Till äskandet om medel för nordiskt patentsamarbete torde jag få återkomma vid anmälan av anslaget till Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete. Patentverkets omkostnadsanslag bör för nästa budgetår uppföras med $(590\,000 + 30\,000 - 1\,000 =)$ 619 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 619 000 kronor.

[85] 3. Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 895)	2 000
1952/53 (förslag)	2 000

Nämndens åligganden regleras i lagen den 29 november 1946 (nr 722) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret och i kungörelsen den 6 december samma år (nr 764) med vissa föreskrifter angående tillämpningen av denna lag. Enligt lag den 13 maj 1949 (nr 200) gäller ifrågavarande lag till och med den 31 december 1952. Förslag om fortsatt giltighet av lagen torde emellertid komma att föreläggas riksdagen.

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[86] 4. Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 896)	60 000
1952/53 (förslag)	60 000

Till Svenska uppfinnarkontoret ha från och med budgetåret 1947/48 anvisats dels ett anslag till administrationskostnader, dels ett reservationsan-

slag till understödjande verksamhet. Sistnämnda anslag är avsett för utdelning av understöd till uppfinnare för att främja allmännyttig uppfinnarverksamhet. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kronor. Enligt vad som upplysts fanns vid utgången av budgetåret 1950/51 en odisponerad reservation å anslaget av cirka 123 000 kronor.

Svenska uppfinnarkontoret (skr. 30/8 1951) hemställer, att anslaget till administrationskostnader för budgetåret 1952/53 höjes med 15 000 kronor, att kontoret beviljas ett bidrag av 30 000 kronor till täckande av underskott budgetåren 1950/51 och 1951/52 samt att reservationsanslaget till understödjande verksamhet höjes med 55 000 kronor.

Till bestridande av löpande utgifter har uppfinnarkontoret till sitt förfogande anslaget till administrationskostnader, bidrag från stödjande organisationer och enskilda industriföretag samt de avgifter, som inflyta i samband med den konsulterande verksamheten. Sistnämnda avgifter utgöra kontorets största inkomstpost. Under budgetåret 1950/51 ha utgifterna med betydande belopp överstigit inkomsterna. Kontoret framhåller, att det sålunda uppkomna underskottet å verksamheten beror dels på allmänna lönehöjningar och prisstegringar, dels på minskade inkomster till följd av viss sedan 1950 till uppfinnarnas förmån successivt genomförd omläggning av verksamheten. Härom anför kontoret följande. Större delen av kontorets konsultationsavgifter härrör från uppdrag att söka patent. Från att tidigare ha granskat uppfinningar enbart för att utröna om de voro patenterbara har kontoret nu inriktat sig på en granskning jämväl med hänsyn till uppfinningarnas tekniskt-ekonomiska värde och konkurrenskraft. Dylik förhandsgranskning har medfört, att uppfinnarna under det sista budgetåret i betydligt större antal fall än tidigare avstått från att söka patent, varigenom uppfinnarkontorets patentansökningsuppdrag och således även dess inkomster väsentligt reducerats. Detta nya system har, framhåller kontoret, befriat patent- och registreringsverket från handläggningen av en del av de minst värdefulla och minst inkomstbringande patentansökningarna, varigenom en icke obetydlig kostnadsbesparing torde ha uppstått för patentverket.

Det till följd av nu anförda omständigheter uppkomna underskottet uppgår för budgetåret 1950/51 till cirka 22 000 kronor. För innevarande budgetår anser sig kontoret behöva räkna med ett underskott av 15 000 kronor. Med hänsyn till att en relativt stor disponibel behållning vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg å reservationsanslaget till understödjande verksamhet, föreslår uppfinnarkontoret, att ett bidrag å 30 000 kronor till täckande av underskotten får bestridas från nämnda anslag. I andra hand hemställas att underskotten måtte täckas genom anslagsöverskridande eller genom medelsanvisning å tilläggsstat. Då för nästa budgetår ingen nämnvärd förändring i fråga om kontorets inkomster och utgifter är att förvänta, anser kontoret att anslaget till administrationskostnader bör höjas med 15 000 kronor till 75 000 kronor.

Vid beräkningen av medelsbehovet för understödjande verksamhet under nästa budgetår har kontoret utgått från att 30 000 kronor disponeras för täckning av underskott samt att understöd skola utdelas med det årsbelopp, som förutsågs vid kontorets tillkomst, eller 100 000 kronor. I anslutning härtill och med hänsyn till väntad reservation bör reservationsanslaget till understödjande verksamhet uppföras med 80 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig av statsfinansiella skäl icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget till uppfinnarkontorets administrationskostnader. Däremot vill jag förorda, att av reservationsanslaget till understödjande verksamhet 30 000 kronor må disponeras såsom bidrag till täckande av uppkomna underskott under verksamhetsåren 1950/51 och 1951/52.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår för understödjande verksamhet kan jag — med hänsyn till storleken av den reservation, som kan beräknas kvarstå å anslaget vid utgången av innevarande budgetår, samt till vikten av återhållsamhet med statsutgifter — icke förorda någon ny medelsanvisning för ändamålet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 60 000 kronor;

b) medgiva, att av det under tionde huvudtiteln för budgetåret 1951/52 anvisade reservationsanslaget till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* 30 000 kronor må disponeras till täckande av vissa administrationskostnader för uppfinnarkontoret under budgetåren 1950/51 och 1951/52.

[87] 5. Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	275 000	284 083
1951/52 (statsliggaren s. 896)	275 000	
1952/53 (förslag)	285 000	

Från detta anslag bestridas de annonskostnader överståthållarämbetet och länsstyrelserna ha att erlægga för kungörande av anmälningar som intagas i förenings- och handelsregistren samt $\frac{1}{2}$ av patent- och registreringsverkets tryckningskostnader för utgivande av samlingar till olika register. I anledning av sådana anmälningar influtna avgifter redovisas å riksstatens inkomstsida såsom »Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register». I riksstaten för innevarande budgetår är ifrågavarande inkomstpost uppförd med 275 000 kronor.

Jag vill erinra om att riksdagens revisorer i sin berättelse över den år 1949 av dem verkställda granskningen angående statsverket bl. a., under § 33, framhållit, att under budgetåret 1948/49 ifrågavarande kostnader överstigit de influtna avgifterna samt att — då statsverket icke borde åsamkas några kostnader för berörda uppgifter — en höjning av avgifterna syntes böra komma till stånd. Riksdagen anhöll i skrivelse den 26 maj 1950, nr 319, att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande åtgärder i det av revisorerna angivna syftet. Kungl. Maj:t anbefallde på grund därav riksräkenskapsverket att efter utredning inkomma med förslag till den höjning av berörda avgifter, som erfordrades för att täckning i avsedd utsträckning skulle erhållas för ifrågavarande kostnader. I skrivelse den 27 september 1951 har riksräkenskapsverket uppgivit att i ärendet gjord utredning utvisar, att i fråga om handelsregistren summan av erlagda avgifter för däri intagna anmälningar mer än väl täckt därmed förenade annonskostnader men att sådana kostnader i anledning av i föreningsregistren intagna anmälningar väsentligt överstigit därför erlagda avgifter. Riksräkenskapsverket, som i anledning härav ansett att endast sistnämnda avgifter böra höjas, har med utgångspunkt från annonsprisernas stegring sedan närmast föregående avgiftshöjning framlagt förslag om höjning av dessa avgifter.

Kungl. Maj:t har genom kungörelse den 30 november 1951 vidtagit ändring av 6 § kungörelsen den 15 december 1911 (nr 135) om föreningsregistrens förande m. m., innebärande att anmälningsavgifterna från och med den 1 januari 1952 höjts med av riksräkenskapsverket föreslagna belopp. Härigenom torde den av riksdagens revisorer åsyftade balansen mellan berörda inkomster och kostnader komma att uppnås. I anslutning till avgiftshöjningen har i riksstatsförslaget för nästa budgetår inkomstposten »Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register» upptagits till 325 000 kronor.

Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1950/51 torde anslaget för nästa budgetår böra höjas med 10 000 kronor till 285 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 285 000 kronor.

[88] 6. Avsättning till försäkringsinspektionens fond.

	Anslag	Nettoinkomst som tillgodoförts fonden	Nettoutgift för försäkringsinspektionen
1950/51	400 000	422 459	389 281
1951/52 (statsliggaren s. 896)	425 000		
1952/53 (förslag)	525 000		

Å riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till försäkringsinspektionens fond ett förslagsanslag av enahanda storlek som det belopp,

vilket samma år redovisas under inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen». Nämnda bidrag tillgodoföres sålunda över utgiftsanslaget för försäkringsinspektionens fond, från vilken utgifterna för inspektionen bestridas.

Kungl. Maj:t har den 20 april 1951 fastställt stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52. Staten slutar å 394 100 kronor.

Y r k a n d e n.

Försäkringsinspektionen (skr. 31/8 1951) föreslår sådana ändringar i inspektionens stat, att nettoutgiften för inspektionen skulle öka med 98 800 kronor. Den närmare beräkningen härav framgår av följande sammanställning.

Utgifter:

Avlöningar:	Ökning	Minskn.
1. Nya tjänster och omvandling av tjänst:		
<i>Skadeförsäkringsbyrån.</i>		
a) 1 förste revisor Ca 29	13 224	
b) 1 kanslibiträde Ca 11	5 556	
<i>Juridiska och administrativa byrån.</i>		
c) 1 förste byråsekreterare Ce 29 — byrådirektör Ca 31	588	
<i>Livförsäkringsbyrån.</i>		
d) 1 kansliskrivare Ca 15	6 600	
2. Ändrad anställningsform:		
1 kansliskrivare Ce 15 — Ca 15	—	
3. Omräkning:		
Chefslönerevisionen m. m.	8 093	
Barntillägg		100
Löneklassförändringar m. m.	2 739	
Vikariatersättningar		400
Rörligt tillägg	67 600	
Omkostnader:		
4. Sjukvård m. m.	500	
5. Reseersättningar	1 000	
6. Övriga expenser		300
7. Publikationstryck		2 500
	105 900	3 300
	+ 102 600	
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>		
Ökade registreringsavgifter		3 800
	+ 98 800	

M o t i v.

1. Genom lagen den 16 juni 1950 (nr 320) angående ändring i vissa delar av lagen om försäkringsrörelse ha från och med den 1 januari 1952

jämväl ömsesidiga försäkringsbolag med lokal begränsning — s. k. sockenbolag — som meddela brand- eller sjöförsäkring ställts under inspektionens tillsyn. Med hänsyn till det stora antalet f. n. existerande sådana bolag komma arbetsuppgifterna å såväl skadeförsäkringsbyrån som juridiska och administrativa byrån att öka väsentligt.

a—b) För skadeförsäkringsbyråns del uppstår behov av personalförstärkning. Brand- och sjösockenbolagen äro i fråga om tillsynsarbete jämförliga med läns- och häradsbolagen och tillsynsarbetet beträffande dessa bolag ombesörjes av en förste revisor i Ca 29 och en kansliskrivare. De nya uppgifterna kräva inrättande av en förste revisorstjänst och en biträdesebefattning.

c) För juridiska och administrativa byråns del kommer arbetsbelastningen att öka så avsevärt, att föredragningen av bolagsordningsärenden rörande de lokala bolagen bör överflyttas från byråchefen till förste byråsekreteraren å byrån. Det ökade ansvar detta innebär bör föranleda att sistnämnda tjänst omvandlas till en byrådirektörsbefattning. I samband härmed bör tjänsten överföras å ordinarie stat.

d) Då arbetsbördan för biträdeshjälpen å skadeförsäkringsbyrån blir avsevärt större, är det ej möjligt att såsom hittills låta kansliskrivaren å byrån handha vissa kvalificerade uppgifter å livförsäkringsbyrån. Som ifrågavarande uppgifter dessutom komma att öka betydligt i omfattning, erfordras å denna byrå ytterligare en biträdesebefattning, som med hänsyn till arbetets art bör placeras i Ca 15.

2. En extra ordinarie kansliskrivartjänst, vars innehavare varit anställd sedan 1938 och tjänstgjort som registrator sedan 1948, bör överföras till ordinarie anställning.

4. Højningen motiveras med den föreslagna personalförstärkningen.

5. Då inspektionsresor i fortsättningen skola företagas även till brand- och sjösockenbolagen, bör anslagsposten till reseersättningar höjas.

6. I anledning av registrering av brand- och sjösockenbolagen väntas inspektionens kungörelsekostnader öka med ca 3 800 kronor. Därjämte ha städningskostnaderna stigit med ca 900 kronor. Å andra sidan torde den för innevarande budgetår till 5 000 kronor beräknade kostnaden för nytryck av uppgiftsformulär för livförsäkringsbolagen ej återkomma nästa budgetår.

7. Den för löpande budgetår till 5 000 kronor uppskattade kostnaden för nysättning av vissa skadeförsäkringstabeller torde ej bli aktuell under budgetåret 1952/53. Å andra sidan erfordras en højning av 2 500 kronor för nysättning av livförsäkringstabellerna i publikationen »Enskilda försäkringsanstalter».

Departementschefen.

De år 1950 beslutade ändringarna i lagen om försäkringsrörelse innebära bl. a. att vissa s. k. sockenbolag underkastas lagens bestämmelser. Då detta medför en väsentlig ökning av försäkringsinspektionens arbetsuppgifter,

tillstyrker jag, att nya tjänster inrättas i de lönegrader och för de uppgifter inspektionen föreslagit. Tjänsterna böra emellertid uppföras å extra ordinarie stat. I enlighet härmed bör vid inspektionen inrättas en befattning såsom förste revisor i Ce 29, en kansliskrivartjänst i Ce 15 och en kanslibiträdets tjänst i Ce 11. Däremot är jag ej beredd att nu pröva förslaget angående omvandling av en förste byråsekreterartjänst till byrådirektörsbefattning. Ordinariesättning av den kansliskrivartjänst, vars innehavare fungerar såsom registrator, kan jag för närvarande ej tillstyrka. Mot den höjning av anslaget, som påkallas av löneklassförändringar, har jag intet att erinra. Däremot torde den av chefslönerrevisionen föranledda höjningen av anslaget kunna begränsas till 6 700 kronor. Jag har ingen erinran mot den beräknade minskade kostnaden för vikariatsersättningar eller den föreslagna minskningen med 100 kronor av anslagsposten till barntillägg. Vidare förordar jag, att anslagsposten till rörligt tillägg höjes med 67 600 kronor.

Då anslagsposten till sjukvård m. m. i regel visat sig vara beräknad med relativt stor marginal, anser jag ej att den nu förordade personalförstärkningen påkallar någon uppräknings av posten. Vad angår anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck samt delposten till övriga expenser har jag intet att erinra mot de av inspektionen för ifrågavarande ändamål angivna utgifterna. Vid beräkningen av medelsbehovet under dessa poster bör emellertid hänsyn tagas även till den allmänna prisstegring, som ägt rum under år 1951. Med beaktande av såväl härigenom inträdda kostnadsökningar som inspektionens beräkningar finner jag anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck samt delposten till övriga expenser böra höjas med respektive 3 000, 500 och 7 400 kronor.

De i staten för försäkringsinspektionen ingående posterna beräknas sålunda:

Utgifter:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 191 700 (+ 8 400) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 6 600 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 120 200 (+ 26 000) kronor;

rörligt tillägg 98 100 (+ 67 600) kronor;

barntillägg 400 (— 100) kronor;

sjukvård m. m. 3 000 (oförändrat) kronor;

reseersättningar 13 000 (+ 3 000) kronor;

expenser 44 900 (+ 7 400) kronor;

hyror 21 500 (oförändrat) kronor;

publikationstryck 15 500 (+ 500) kronor;

Särskilda uppbördsmedel:

Registreringsavgifter 11 100 (+ 3 800) kronor;

försålda publikationer 100 (oförändrat) kronor;

hyresmedel 600 (oförändrat) kronor.

Staten bör alltså sluta på $(191\,700 + 6\,600 + 120\,200 + 98\,100 + 400 + 3\,000 + 13\,000 + 44\,900 + 21\,500 + 15\,500 - 11\,100 - 100 - 600 =) 503\,100 (+ 109\,000)$ kronor.

Inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» har i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagits till 525 000 kronor. I överensstämmelse med vad inledningsvis anförts torde för avsättning till försäkringsinspektionens fond för nästa budgetår böra anvisas ett belopp av samma storlek.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för försäkringsinspektionen, som påkallas av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Stat.

Utgifter.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	191 700	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 600	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	120 200	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	98 100	
5. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	400	417 000

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	13 000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	44 900	
4. Hyror, <i>förslagsvis</i>	21 500	
5. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	15 500	97 900

Summa kronor 514 900

Särskilda uppbördsmedel.

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	11 100	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	100	
Hyresmedel	600	11 800

Nettoutgift kronor 503 100;

c) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

F. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

[89] 1. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	640 000	689 093
1951/52 (statsliggaren s. 898)	634 000	
1952/53 (förslag)	790 400	

Innan redogörelse lämnas för anslagsäskandena från riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, bör nämnas att riksnämnden, efter samråd med ett flertal berörda myndigheter samt med företrädare för rederinäringen och den yrkesmässiga omnibus- och lastbilstrafiken, med skrivelse den 18 december 1950 framlade förslag till organisation för reglering av det civila transportväsendet vid krig eller krigsfara. Sedan yttranden över förslaget inhämtats från överbefälhavaren, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statens biltrafiknämnd, kommerskollegium, civilförsvarsstyrelsen samt överståthållarämbetet och länsstyrelserna i samtliga län, föreskrev Kungl. Maj:t genom beslut den 22 juni 1951, att utgångspunkten för den fortsatta planläggningen av regleringen av det civila transportväsendet under krig eller krigsfara skulle vara, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap skulle bli central trafikregleringsmyndighet i krig. Ansvar för planeringen skulle jämväl i fortsättningen åvila riksnämnden i enlighet med vad som angivits i propositionen nr 100/1948. Kungl. Maj:t uppdrog samtidigt åt riksnämnden att närmare utreda frågan, vilka organisationsförändringar som kunde erfordras för nämndens del, då denna skulle fungera som central trafikregleringsmyndighet, samt att därefter inkomma med erforderliga förslag till Kungl. Maj:t. Bl. a. borde nämnden ytterligare överväga frågan om den lämpligaste formen för näringslivets och intresseorganisationernas representation i den centrala trafikregleringsmyndigheten. Vid planläggningen borde förutsättas, att statens biltrafiknämnds kansli vid krig eller krigsfara skulle ingå i riksnämndens organisation och på en gång betjäna riksnämnden och biltrafiknämnden, i den mån några arbetsuppgifter kvarstode för sistnämnda myndighet vid ifrågavarande tidpunkt. Emot riksnämndens förslag att länsstyrelserna skulle vara regionala regleringsorgan på transportväsendets område förklarade sig Kungl. Maj:t ha intet att erinra. Riksnämnden borde vid den fortsatta planläggningen ägna särskild uppmärksamhet åt frågan om civilbefälhavarnas uppgifter på trafikregleringens område vid krig eller krigsfara. I fråga om lokalorganen för transportregleringen förklarade Kungl. Maj:t, att planläggningen borde i stort sett fortsätta enligt de av riksnämnden föreslagna riktlinjerna, innebärande att

särskilda vägtrafikombud skulle fungera på landsvägstrafikens område och en hamnombudsorganisation inrättas för sjötrafikens del. Samtidigt uppdrog Kungl. Maj:t åt generaltullstyrelsen att i samråd med chefen för marinen och riksnämnden utse lämpligt antal tullanstalter att vid krig eller krigsfara fullgöra uppgifter såsom hamnombud.

Y r k a n d e n.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 121 000 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. 1 arvodesanställd befattningshavare — förste byråsekreterare Ce 27	15 888	17 520
2. Ökat medelsbehov för vissa arbetsuppgifter	39 000	
3. 1 kanslibiträde Cg 11	7 392	
4. Personligt lönetillägg till chefen för affärsavdelningen ..		1 200
5. Omräkning:		
Rörligt tillägg	60 200	
Chefslöne- och arvodesreglering, reglerad befordringsgång, löneklassförändringar m. m.	17 240	
	<u>139 720</u>	<u>18 720</u>
	+ 121 000	

M o t i v.

1. I anslagsäskandena för de två närmast föregående budgetåren (se X ht 1950 s. 148 och 1951 s. 136) har riksnämnden hemställt, att en hos nämnden anställd arvodesavlönad befattningshavare, som biträder vid planläggningen av trafiken och närmast handhar detaljplaneringen av motorfordonstrafiken, måtte erhålla tjänsteställning såsom förste byråsekreterare i lönegraden Ce 27. Behovet av denna tjänst har ytterligare ökats, sedan Kungl. Maj:t numera föreskrivit, att utgångspunkten för den fortsatta planläggningen av regleringen av det civila transportväsendet under krig eller krigsfara skall vara att riksnämnden skall bli central trafikregleringsmyndighet i krig.

2. Inom riksnämnden pågående arbete med planläggningen av industriproduktionen under krig eller beredskapstillstånd bör fullföljas under nästa budgetår. För detta ändamål äskas 34 000 kronor till avlöning av två kvalificerade tjänstemän och ett kontorsbiträde. — I anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 15 juni 1951 angående länsstyrelsernas krigsorganisation har riksnämnden att utarbeta anvisningar och meddela direktiv till länsstyrelserna på den ekonomiska försvarsberedskapens område ävensom att bedriva fortlöpande rådgivningsverksamhet. För att bli i stånd att i ökad utsträckning använda kvalificerad hjälp för dessa arbetsuppgifter begäres en höjning av anslaget med 5 000 kronor.

3. Det begärda kanslibiträdet skall vara stenograf och tjänstgöra på riks-

nämndens planeringsavdelning, där arbetskraftbehovet är större än man räknat med i den ursprungliga organisationsplanen för nämnden. Kanslibiträdet skall dessutom tillgodose det behov av skrivhjälp, som de förutnämnda anvisningarna till länsstyrelserna komma att medföra.

4. Chefen för affärsavdelningen har intill utgången av budgetåret 1950/51 uppburit lön enligt lönegraden Cp 17 samt därutöver ett personligt lönetillägg av 2 500 kronor för år. Medel för ifrågavarande tillägg finnas anvisade jämväl för budgetåret 1951/52. I samband med chefslöne regleringen placerades emellertid direktören i lönegraden Cp 16. Samtidigt indrogs nyssnämnda lönetillägg från och med den 1 juli 1951 (se prop. nr 114/1951 s. 72 och 74). Riksnämnden hemställer nu, att direktören, räknat från och med sistnämnda dag, måtte få ett personligt lönetillägg av 1 300 kronor, enär hans avlöningsförmåner — fränsett rörligt tillägg — eljest bli mindre än om chefslöne regleringen icke kommit till stånd.

5. Av beloppet 17 240 kronor avse 8 000 kronor arvoden, som höjts i anslutning till höjningen av rörligt tillägg för den löneplansplacerade personalen. Skulle den under 1. begärda omvandlingen av en arvodesbefattning till tjänst såsom förste byråsekreterare icke bifallas, behöver anslaget uppräknas med ytterligare i runt tal 2 500 kronor.

Riksnämnden hemställer vidare, att ur personalförteckningen för nämnden måtte avföras den å övergångsstat uppförda befattningen såsom förste byråsekreterare i lönegraden Ca 29, enär innehavaren av befattningen utnämnts till byrådirektör hos nämnden i lönegraden Ca 31.

Departementschefen.

Riksnämndens förslag om utbyte av en arvodesbefattning mot en förste byråsekreterartjänst i Ce 27 anser jag mig icke för närvarande kunna biträda. Icke heller är jag beredd att nu tillstyrka någon anslagshöjning i anledning av riksnämndens arbete med anvisningar och direktiv till länsstyrelserna på den ekonomiska försvarsberedskapens område eller för att tillgodose nämndens behov av ytterligare ett kanslibiträde. Däremot tillstyrker jag, att anslaget höjes med 34 000 kronor till avlöning åt tre befattningshavare för planläggningen av industriproduktionen under krig eller beredskapstillstånd. Jag tillstyrker vidare, att anslaget uppräknas dels med 19 700 kronor i anledning av chefslöne- och arvodesreglering, löneklassförändringar m. m., dels ock med 103 900 kronor i anledning av höjningen av det rörliga tillägget.

I enlighet med vad som angavs i propositionen nr 114/1951 torde något personligt lönetillägg icke utgå till riksnämndens direktör, på grund varav anslaget kan nedräknas med 2 500 kronor. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande översynen av löneställningen för vissa chefstjänstemän m. m. tillstyrker jag däremot, att nämndens kanslichef uppflyttas från lönegraden Cp 13 till Cp 14. I anledning härav ökas medelsbehovet under avlöningsanslaget med 1 200 kronor.

Såsom ett led i regleringen av vissa arvoden föreslår jag, att det till riksnämndens militärassistent utgående arvodet höjes med 120 kronor, till följd varav anslaget bör uppräknas med 100 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap avlöningsanslag för nästa budgetår uppföras med (634 000 + 34 000 + 19 700 + 103 900 — 2 500 + 1 200 + 100 =) 790 400 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 189 100 (+ 6 300) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 13 200 (— 2 400) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal m. m. 423 100 (+ 43 600) kronor;

rörligt tillägg 165 000 (+ 108 900) kronor.

I personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap bör tjänsten såsom kanslichef uppföras i lönegraden Cp 14. I enlighet med riksnämndens förslag bör vidare den å övergångsstat uppförda befattningen såsom förste byråsekreterare i lönegraden Ca 29 avföras från förteckningen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	189 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	13 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	423 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	165 000

Summa kronor 790 400;

c) till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 790 400 kronor.

[90] 2. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	150 000	198 381
1951/52 (statsliggaren s. 899)	150 000	
1952/53 (förslag)	168 000	

Yrkanden.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 23 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Nämndens förslag 1952/53
1. Sjukvård m. m.....	4 724	2 000	5 000 (+ 3 000)
2. Reseersättningar	49 531	50 000	60 000 (+ 10 000)
3. Övriga expenser	142 308	96 000	106 000 (+ 10 000)
			(+ 23 000)

Motiv.

1. Såsom skäl för uppräknigen av anslagsposten åberopas belastningen under budgetåret 1950/51.

2. Utgifterna för reseersättningar ha stigit på grund av genomförda höjningar av traktamentsersättningarna och av priserna på järnvägsbiljetter.

3. Den begärda uppräknigen av anslagsposten motiveras med prisstegringarna på varor och tjänster.

Departementschefen.

Jag tillstyrker de av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap föreslagna höjningarna av anslagsposten till sjukvård m. m. och av delposten till övriga expenser. Ökningen av anslagsposten till reseersättningar torde kunna begränsas till 5 000 kronor. Då de av mig tillstyrkta anslagshöjningarna uppgå till sammanlagt 18 000 kronor, bör riksnämndens omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med 168 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap*:
Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 168 000 kronor.

[91] 3. Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	4 500 000	4 069 741
1951/52 (statsliggaren s. 899)	10 600 000	
1952/53 (förslag)	19 500 000	

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget höjes till 20 000 000 kronor. Av detta belopp avse 3 000 000 kronor uppförande av lagerlokaler av beskaffenhet att böra omedelbart avskrivas och 3 000 000 kronor andra kostnader för lagerhållning. Vid denna beräkning av lagerhållningskostnaderna har riksnämnden utgått från att nämnden under nästkommande budgetår kommer att köpa varor för 250 000 000 kronor och att nämnden vidare erhåller medel för inköp av varor under innevarande budgetår för 50 000 000 kronor utöver tidigare medgiven kredit (se p. 94 här nedan). Av det äskade anslaget avse vidare 13 760 000 kronor ränta för kalenderåret 1952 å disponerade medel av den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämnden finansierar sina inköp. Vid beräkningen av ränteutgifterna har nämnden räknat med nuvarande räntesats av $3\frac{1}{4}$ procent och med förut angivna inköp under innevarande och nästa budgetår. Av det begärda anslaget avse slutligen 240 000 kronor det av statsmakterna beslutade stödet åt aluminiumindustrien (se prop. nr 211/1949). Något särskilt belopp till ersättningar jämlikt lagen den 26 juni 1948 om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap anses icke behöva beräknas för nästa budgetår.

Departementschefen.

Vid sina beräkningar av dels kostnaderna för lagerhållningen och dels räntekostnaderna för den rörliga krediten i riksgäldskontoret har riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap förutsatt, att krediten ökas med sammanlagt 300 000 000 kronor. I det följande kommer jag emellertid att föreslå, att kreditökningen begränsas till 250 000 000 kronor. Under sådana förhållanden torde kostnaderna för lagerhållningen under nästa budgetår kunna beräknas till ett lägre belopp än riksnämnden räknat med. Jag uppskattar dem till 5 000 000 kronor. Då den hittills beviljade krediten tagits i anspråk i snabbare takt än riksnämnden från början räknat med, synas räntekostnaderna, trots begränsningen av kreditökningen, böra beräknas till ett något högre belopp än riksnämnden angivit i sin petitaskrivelse. Jag föreslår, att räntekostnaderna beräknas till 14 260 000 kronor.

I enlighet med riksnämndens förslag bör för det av statsmakterna tidigare beslutade stödet åt aluminiumindustrien beräknas ett belopp av 240 000 kronor.

Då något särskilt belopp till ersättningar jämlikt lagen den 26 juni 1948 om skyldighet för näringsidkare m. fl. att biträda vid planläggningen av rikets ekonomiska försvarsberedskap icke torde behöva beräknas för nästa budgetår, bör sålunda anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning m. m. uppföras med $(5\,000\,000 + 14\,260\,000 + 240\,000 =) 19\,500\,000$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 19 500 000 kronor.

[92] 4. Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	500 000	100 000
1951/52 (statsliggaren s. 900)	500 000	
1952/53 (förslag)	2 000 000	

Enligt kungörelsen den 20 februari 1948 (nr 73) angående statsbidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen må, därest cisternanläggning för flytande bränslen utföres på sådant sätt att den däri lagrade varan kan anses skyddad mot förstöring genom bombanfall eller beskjutning, statsbidrag till anläggningskostnaden utgå efter Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall. Statsbidraget utgår med belopp som Kungl. Maj:t prövar skäligt med hänsyn till å ena sidan de ökade kostnader, som betingas av att cisternanläggningen utföres såsom bombsäker, samt å den andra de fördelar av olika slag, som lagring i en på sådant sätt utförd cistern medför för lagerhållaren.

Till och med budgetåret 1951/52 ha sammanlagt 3 000 000 kronor anvisats under nu ifrågakommande anslag. Av detta belopp ha hittills 2 177 684 kronor disponerats genom beslut av Kungl. Maj:t om statsbidrag till vissa anläggningar. Allenast 100 000 kronor ha emellertid utbetalats från anslaget. Detta sammanhänger med att enligt gällande bestämmelser beviljade bidrag icke till fullo utbetalas förrän anläggningarna äro färdiga och godkända.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 3 500 000 kronor eller, under viss förutsättning, 12 700 000 kronor.

Såsom motivering för sitt anslagsäskande anför riksnämnden i huvudsak, att det sammanlagda medelsbehovet för statsbidrag till bombsäkra cisternanläggningar, beträffande vilka utredningar pågå, beräknas uppgå till 13 500 000 kronor. Med hänsyn till byggnadskostnadernas ökning räknar härvid nämnden med väsentligt högre statsbidrag än vid tidigare beräkningar av medelsbehovet för nu ifrågavarande ändamål. Eftersom av tidigare anvisade medel finnas disponibla (3 000 000 — 2 177 684 =) 822 316 kronor, skulle för statsbidrag till ifrågavarande byggen behövas ytterligare i runt tal 12 700 000 kronor. Sammanlagda beloppet av redan gjorda utbetalningar och de utbetalningar, som kunna bli aktuella till och med utgången av budgetåret 1952/53, beräknas av riksnämnden till i runt tal 6 500 000 kronor, varav 3 000 000 kronor redan anvisats. Därest i överensstämmelse med gällande praxis (se X ht 1951 s. 140 och 141 samt statsutskottets utlåtande nr 10/1951 s. 34) anslaget bestämmes med hänsyn till storleken av de bidrag,

som torde behöva utbetalas före utgången av nästa budgetår, kan således medelsanvisningen för nästa budgetår begränsas till 3 500 000 kronor, vilket belopp även torde förslå till eventuella bidrag för skyddsanordningar vid ovanjordscisterner. Skulle det däremot anses, att statsbidrag icke må beviljas till högre belopp än som anvisats under anslaget, bör detta uppföras med 12 700 000 kronor för nästa budgetår.

Riksnämnden har i sin förenämnda skrivelse återkommit med det två gånger tidigare framförda önskemålet om ett anslag å 1 000 000 kronor till bidrag till vissa kostnader för ekonomisk försvarsberedskap. Från anslaget skulle statsbidrag kunna lämnas industrier för uppförande av bombskyddade verkstäder och liknande lokaler.

Departementschefen.

Ett flertal bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen befinna sig för närvarande under byggnad eller projektering. I anledning härav har medelsbehovet under anslaget till bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen stigit betydligt. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har räknat med att till och med budgetåret 1952/53 statsbidrag kan behöva beviljas intill ett belopp av 12 700 000 kronor utöver hittills anvisade medel. På grund av de begränsade möjligheterna att erhålla byggnadstillstånd torde emellertid de av riksnämnden avsedda cisternanläggningarna icke kunna byggas i den takt som nämnden förutsatt. Under sådana förhållanden är jag icke för närvarande beredd att tillstyrka en så omfattande ram för bidragsgivningen som den av riksnämnden föreslagna. Därest icke riksdagen har något att erinra däremot, torde till och med utgången av nästa budgetår statsbidrag få beviljas till nu ifrågakommande ändamål för högst 8 000 000 kronor utöver hittills anvisade medel. Hela detta belopp synes emellertid icke böra anvisas såsom anslag för nästa budgetår. Liksom för innevarande budgetår torde anslaget böra bestämmas med hänsyn till storleken av de utbetalningar, som kunna väntas bli aktuella. Att nu göra en beräkning av utbetalningarna under nästa budgetår för bl. a. anläggningar, som ännu icke kommit i gång, möter stora svårigheter. En nedskärning av medelsanvisningen för ändamålet från det av riksnämnden föreslagna beloppet av 3 500 000 kronor till 2 000 000 kronor synes emellertid möjlig. Jag tillstyrker därför, att anslaget till bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen begränsas till sistnämnda belopp.

Riksnämndens förslag om anslag till statsbidrag till bombskyddade verkstäder och liknande lokaler anser jag mig i nuvarande ekonomiska läge icke kunna biträda.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

[93] 5. Anskaffning av viss reservmateriel.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 900).....	125 000
1952/53 (förslag)	125 000

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Det sålunda äskade anslaget är avsett att täcka återstående kostnader för anskaffning av viss reservmateriel, vartill riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 116/1951) lämnat bemyndigande.

Riksnämnden har i sin petitaskrivelse meddelat, att omfattande utredningar pågå rörande olika åtgärder, som äro av betydelse för vår beredskap. Det slutliga medelsbehovet för budgetåret 1952/53 för dessa ändamål har ännu icke kunnat angivas.

I detta sammanhang må vidare nämnas, att riksnämnden övervägt frågan om fortsatt anslag till odling av gummiförande växter (jfr IX ht 1951 s. 169—171). Sedan gummiindustrien förklarat sig icke vilja bidra till kostnaderna för fortsatt försöks- och förädlingsverksamhet med gummi-maskros, har riksnämnden i särskild skrivelse (skr. 2/11 1951) förklarat, att nämnden under sådana omständigheter anser tillräckliga skäl ej föreligga för att föreslå fortsatt anslag för upprätthållande av verksamheten i fråga.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att i enlighet med vad tidigare förutsatts ytterligare 125 000 kronor anvisas till anskaffning av viss reservmateriel.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av viss reservmateriel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

[94] 6. Finansieringen av riksnämndens inköps- och lagringsverksamhet.

Riksdagen medgav år 1948 (skr. nr 317), att den rörliga kredit, som jämlikt beslut av 1946 års riksdag upplagts i riksgäldskontoret för finansiering av statens reservförrådsnämnds inköps- och försäljningsverksamhet, finge överföras på riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap samt att riksnämnden finge, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera denna kredit intill ett belopp av 100 000 000 kronor. Efter förslag av Kungl. Maj:t (X ht 1950 s. 156—158, prop. nr 247/1950 samt X ht 1951 s. 142 och 143) har det belopp, intill vilket ifrågavarande kredit må disponeras, höjts av riksdagen med sammanlagt 290 000 000 kronor. Senast medgav sålunda riksdagen år 1951 (skr. nr 10), att riksnämnden finge, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera krediten intill ett belopp av 390 000 000 kronor. Genom olika beslut, senast den 16 november 1951, har Kungl. Maj:t ställt hela detta belopp till riksnämndens förfogande.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap (skr. 27/8 och 2/11 1951) hemställer, att nämndens rörliga kredit i riksgäldskontoret måtte ökas dels med 50 000 000 kronor för ytterligare inköp av varor under innevarande budgetår, dels ock med 250 000 000 kronor för inköp under nästa budgetår. Vid bifall till riksnämndens förslag skulle således nämnden, efter beslut av Kungl. Maj:t, få disponera krediten intill ett belopp av 690 000 000 kronor. Såsom skäl för den begärda ökningen av krediten för inköp under innevarande budgetår åberopar riksnämnden, att den hittills beviljade krediten å 390 000 000 kronor beräknas bliva till fullo tagen i anspråk under de första månaderna av 1952 och att, sedan numera prisnivån på vissa varor synes ha för tillfället stabiliserats, det är lämpligt att göra en del inköp, som tidigare ansetts tveksamma. Såsom motivering för en ytterligare höjning av krediten, som skulle möjliggöra fortsatta inköp under nästa budgetår, anföres, att även efter de förut nämnda köpen riksnämndens beredskapslager icke på långt när uppnått den nivå, som i första hand erfordras för en tillfredsställande beredskap mot krig och avspärrning. Inom riksnämnden har upprättats en plan för nämndens fortsatta beredskapslagring, vilken underställts Kungl. Maj:t för godkännande. De i planen upptagna lagren av olika varor äro i allmänhet av den storleken, att de tillsammans med näringslivets lager och beräknad inhemsk produktion väntas motsvara omkring två års nedskuren förbrukning under avspärrning. På vissa punkter har denna princip dock icke kunnat följas. För närmare kännedom om planens innebörd torde få hänvisas till handlingarna i ärendet. Ett fullständigt genomförande av planen skulle i och för sig kunna motivera en höjning av riksnämndens rörliga kredit med mer än 500 000 000 kronor. Med hänsyn till rådande prisläge och de begränsade faktiska inköpsmöjligheter, som kunna antagas föreligga, inskränker emellertid riksnämnden sitt äskande om höjning av krediten för inköp under nästa budgetår till 250 000 000 kronor, varav 50 000 000 kronor närmast avse att sätta nämnden i stånd att utnyttja eventuella inköpsmöjligheter beträffande sådana i planen upptagna varor, som icke för närvarande kunna erhållas till rimliga priser.

Departementschefen.

Den beredskapslagring av olika varor, som äger rum i riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap regi, har ännu icke nått en sådan omfattning, att vår beredskap på detta område är tillfredsställande. Nämnden bör därför få tillfälle att utan avbrott fortsätta sin inköps- och lagringsverksamhet. Då den hittills beviljade krediten av 390 000 000 kronor beräknas bliva till fullo disponerad under de första månaderna av 1952, synes beslut snarast möjligt böra fattas om en utökning av krediten med 50 000 000 kronor. I anledning härav ämnar jag denna dag vid anmälan av ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga kre-

diten intill ett belopp av 440 000 000 kronor. Frågan om ytterligare höjning av krediten synes lämpligen kunna övervägas i samband med behandlingen av frågorna om anslagen under tionde huvudtiteln för budgetåret 1952/53. Med hänsyn till svårigheterna att till rimliga priser inköpa åtskilliga av de för beredskapslagring avsedda varorna är jag icke nu beredd tillstyrka, att den ytterligare höjningen av krediten sättes till högre belopp än 200 000 000 kronor.

I detta sammanhang må nämnas, att rådande inköpsförhållanden på världsmarknaden skapat betydande svårigheter att tillgodose även vårt löpande behov av en del viktiga importvaror. Beträffande vissa råvaror har internationell allokering genomförts och ytterligare åtgärder av detta slag kunna väntas. I ett sådant läge är det av vikt, att de tilldelningar Sverige erhåller i samband med allokeringar och de inköpsmöjligheter som i övrigt yppas i fråga om försörjningsviktiga varor icke gå oss ur händerna. Fall kunna uppkomma, där det för landets försörjning visar sig nödvändigt, att staten uppträder såsom köpare eller eljest gör åtaganden i samband med import av vissa varor. Staten synes härvid lämpligen i vissa fall, efter beslut av Kungl. Maj:t, böra företrädas av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Den omständigheten att riksnämnden närmast skall verka för vår försörjning under krig eller avspärrning bör icke hindra, att nämnden i undantagsfall, efter särskilt bemyndigande av Kungl. Maj:t, ingår avtal, som äro av betydelse för landets löpande försörjning.

Under återopande av det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 640 000 000 kronor.

G. Krisförvaltningen.

[95] 1. Statens handels- och industrikommission: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	4 900 000	5 259 281
1951/52 (statsliggaren s. 901)	4 200 000	
1952/53 (förslag)	5 100 000	

Statens handels- och industrikommission (skr. 28/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 900 000 kronor i anledning av de löneförhöjningar, som genomförts från och med den 1 januari 1951.

Handels- och industrikommissionen framhåller, att kommissionen vid äskandet av medel för innevarande budgetår räknade med en personalstyrka av omkring 500 personer, vartill personalbeståndet även kunde nedbringas under de första månaderna av 1951. Den delvis av upprustningarna föranledda knappheten i fråga om vissa varuslag samt olika därmed sammanhängande tendenser såväl i utlandet som i Sverige ha emellertid satt spår i kommissionens verksamhet och ökat behovet av arbetskraft. Bl. a. har den under våren 1951 utvidgade importregleringen beträffande textilvaror nödvändiggjort nyanställning av personal. Antalet anställda uppgick den 1 september 1951 till omkring 550, om man bortser från sommarvikarier och personal med längre tids ledighet. Att döma av nuvarande förhållanden skulle anslaget, framhåller handels- och industrikommissionen, behöva höjas utöver vad kommissionen föreslagit. Då emellertid kommissionen självfallet kommer att göra vad göras kan för att hålla utgifterna för verksamheten nere, har kommissionen stannat vid att icke nu för nästa budgetår begära medel för större personal än kommissionen i petita för innevarande budgetår räknade med.

Departementschefen.

Det är förenat med betydande svårigheter att i rådande ovissa utrikes- och handelspolitiska läge göra en beräkning av handels- och industrikommissionens medelsbehov för budgetåret 1952/53. Kommissionen har i sina petita räknat med en något mindre personalstyrka än kommissionen för närvarande har. De på denna förutsättning grundade anslagsberäkningarna synas böra godtagas. Jag tillstyrker därför, att kommissionens avlöningsanslag för nästa budgetår uppföres med det äskade beloppet eller 5 100 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens handels- och industrikommission: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 100 000 kronor.

[96] 2. Statens handels- och industrikommission: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	900 000	899 999
1951/52 (statsliggaren s. 904)	700 000	
1952/53 (förslag)	700 000	

Statens handels- och industrikommission (skr. 28/8 1951) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Kommissionen framhåller emellertid samtidigt, att de nuvarande förhållandena närmast tala för en uppräknig av anslaget till minst samma belopp som anvisades för budgetåret 1950/51. Kommissionen anser sig dock böra stanna vid att föreslå, att anslaget uppföres med samma belopp som beräknats för nu löpande budgetår eller 700 000 kronor.

I detta sammanhang må nämnas, att handels- och industrikommissionen i skrivelse den 23 oktober 1951 framlade vissa förslag angående åtgärder för att spara legeringsämnen i stål och hemställde om tillstånd att bidra till kostnaderna härför med högst 10 000 kronor för år räknat. Avsikten var härvid att en samarbetskommitté med ledamöter, utsedda av kommissionen och av Jernkontoret, skulle fungera som planerande och rådgivande organ. I anledning av framställningen anbefallde Kungl. Maj:t genom beslut den 9 november 1951 statskontoret att från tionde huvudtitelns kommittéanslag på rekvisition till kommissionen utbetala högst 10 000 kronor att användas för nyssnämnda ändamål. Samtidigt förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles meddela beslut om kostnadernas slutliga bestridande.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad jag anfört under närmast föregående punkt och då handels- och industrikommissionens beräkning av medelsbehovet för omkostnader under budgetåret 1952/53 synes kunna godtagas, tillstyrker jag, att kommissionens omkostnadsanslag uppföres med oförändrat belopp.

Förenämnda kostnader för åtgärder för att spara legeringsämnen i stål synas böra slutligt bestridas från handels- och industrikommissionens omkostnadsanslag. Detsamma bör vara fallet med utgifter av liknande natur, vilka framdeles kunna uppkomma.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens handels- och industrikommission: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[97] 3. Statens priskontrollnämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 130 000	1 872 155
1951/52 (statsliggaren s. 905)	1 800 000	
1952/53 (förslag)	2 235 000	

Statens priskontrollnämnd (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 435 000 kronor till 2 235 000 kronor. Såsom skäl för ökningen åberopas dels de löneförhöjningar, som genomförts för statstjänstemännens del, dels ock den omständigheten att nämndens arbetsbelastning framtvingat en utökning av personalen. Den 1 augusti 1951 utgjorde antalet ledamöter och befattningshavare hos priskontrollnämnden sammanlagt 203, nämligen 15 ledamöter, 154 befattningshavare hos den egentliga nämnden, 12 befattningshavare å byrån för aktiv hushållning, 9 befattningshavare å statens upplysningsbyrå samt 13 anställda å priskontoret i Stockholm. Vid sina beräkningar av anslagsbehovet för nästa budgetår har nämnden utgått från de vid petitaskrivelsens avlåtande rådande förhållandena beträffande såväl arbetsuppgifternas omfattning som personalens sammansättning och storlek. Den närmare beräkningen av medelsbehovet framgår av följande sammanställning.

Ersättningar till nämndens ledamöter och ledamöterna av nämndens råd	141 218
Ersättningar till befattningshavare med av Kungl. Maj:t fastställda arvoden (chefstjänstemännen)	266 916
Ersättningar till anställda å priskontoret i Stockholm	112 392
Ersättningar till övriga befattningshavare m. m.	1 614 474
Ersättningar till sakkunniga	100 000
Summa kronor 2 235 000	

Departementschefen.

Med hänsyn till rådande ekonomiska läge är en avveckling av priskontrollen inom den närmaste tiden icke tänkbar. Jämväl för nästa budgetår böra därför medel anvisas till priskontrollnämndens verksamhet. Att nu göra en närmare beräkning av nämndens anslagsbehov för budgetåret 1952/53 möter stora svårigheter. Priskontrollnämnden har för sin del uppskattat medelsbehovet under avlöningsanslaget på grundval av de hösten 1951 rådande förhållandena. Denna beräkning synes böra godtagas. Jag tillstyrker således, att nämndens avlöningsanslag för nästa budgetår uppföres med det av nämnden äskade beloppet eller 2 235 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens priskontrollnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 235 000 kronor.

[98] 4. Statens priskontrollnämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	770 000	814 821
1951/52 (statsliggaren s. 908)	700 000	
1952/53 (förslag)	895 000	

Statens priskontrollnämnd (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 195 000 kronor till 895 000 kronor. Såsom skäl för ökningen åberopas dels ökad arbetsbelastning för nämnden, dels ock vissa prisstegringar, framför allt i fråga om tryckning av nämndens meddelanden. Vid uppskattningen av anslagsbehovet för nästa budgetår har nämnden utgått från utgifterna under tiden 1 januari—30 juni 1951. Den närmare beräkningen av medelsbehovet framgår av följande sammanställning.

Anslagspost (delpost)	Medelsåtgången 1/1—30/6 1951	Nämndens förslag 1952/53
Sjukvård m. m.	11 300	22 000
Reseersättningar	70 300	140 000
Bränsle, lyse och vatten	8 900	18 000
Övriga expenser	80 500	161 000
Trycknings- och annonskostnader	277 200	554 000
Summa kronor	448 200	895 000

Departementschefen.

Under hänvisning till vad jag anfört under närmast föregående punkt och då nämndens beräkning av medelsbehovet för omkostnader under nästa budgetår torde kunna godtagas hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens priskontrollnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 895 000 kronor.

[99] 5. Statens bränslekommission: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	600 000	819 140
1951/52 (statsliggaren s. 909).....	860 000	
1952/53 (förslag)	1 075 000	

Statens bränslekommission (skr. 30/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 230 100 kronor till 1 090 100 kronor. Kommissionen förutsätter härvid, att verksamheten under budgetåret 1952/53 kommer att bedrivas i huvudsakligen samma omfattning som innevarande budgetår. Kommissionen upplyser, att antalet ledamöter och befattningshavare den 30 augusti 1951 uppgick till sammanlagt 95, inräknat 5 städerskor. För nästa budgetår beräknas tillkomma 1 chef för planlägningsavdelningen, vilken befattning för närvarande är vakant, 1 sekreterare, 1 kanslibiträde och 1 kontorsbiträde. De tre sistnämnda befattningshavarna skulle tjänstgöra på ett särskilt torvkontor på planlägningsavdelningen. Den närmare beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår framgår av följande sammanställning.

Ersättningar till kommissionens ledamöter och ledamöterna av kommissionens råd 53 340

Ersättningar till befattningshavare med av Kungl. Maj:t fastställda arvoden (chefstjänstemännen)	166 476
Ersättningar till övriga befattningshavare m. m.	846 784
Ersättningar till städerskor	13 500
Ersättningar till experter och sakkunniga	10 000
	1 090 100

Departementschefen.

Med hänsyn till den ovissa utvecklingen på bränslemarknaden är det vanskligt att nu bedöma, vilken omfattning bränslekommissionens verksamhet behöver ha under nästa budgetår. Kommissionen har vid sin beräkning av medelsbehovet utgått från det faktiska personalbeståndet vid tiden för anslagsäskandenas framläggande och dessutom räknat med att ytterligare några befattningshavare komma att anställas. Jag anser mig i huvudsak kunna godtaga dessa beräkningar. Städningspersonalens ersättningar synas dock i fortsättningen böra bestridas från omkostnadsanslaget. I anledning härav bör avlöningsanslaget, med en viss avrundning nedåt, uppföras med 1 075 000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bränslekommission: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 075 000 kronor.

[100] 6. Statens bränslekommission: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	270 000	333 910
1951/52 (statsliggaren s. 911)	853 000	
1952/53 (förslag)	437 500	

Y r k a n d e n.

Statens bränslekommission (skr. 30/8 1951) föreslår, att anslaget sänkes med 419 000 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1950/51	Omkostnadsstat 1951/52	Kommissionens förslag 1952/53	
1. Reseersättningar	64 716	70 000	90 000	(+ 20 000)
2. Bränsle, lyse och vatten ...	5 071	6 000	7 000	(+ 1 000)
3. Trycknings- och annonskostnader	113 536	75 000	125 000	(+ 50 000)
4. Särskilda kostnader, av Kungl. Maj:t anvisade att täckas av omkostnadsmedel	—	500 000	10 000	(— 490 000)
				(— 419 000)

M o t i v.

1. Med hänsyn till höjningen av såväl traktamentsersättningar som biljettpriser beräknas medelsbehovet för reseersättningar stiga. Kommissionen räknar med att under nästa budgetår nödgas anlita denna anslagspost även för kostnader för resor till utlandet i samband med förhandlingar angående landets bränsleförsörjning.

2. Höjningen motiveras av ökade kostnader för elektrisk ström. Kommissionen upplyser, att från posten icke bestridas andra utgifter än sådana, som avse lyse och annan erforderlig elektrisk kraft.

3. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 samt inträffade prisstegringar bör anslagsposten höjas med 50 000 kronor.

4. Det belopp av 500 000 kronor som anvisats för innevarande budgetår avser kostnader för tryckning av nya bränslelicenser till hushållsförbrukare. För nästa budgetår anses posten kunna reduceras till 10 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig kunna biträda de föreslagna höjningarna av anslagsposterna till reseersättningar samt till trycknings- och annonskostnader med respektive 20 000 kronor och 50 000 kronor. Icke heller har jag något att erinra mot att ytterligare 1 000 kronor anvisas för bestridande av utgifter för lyse och annan elektrisk kraft. Då några kostnader för bränsle och vatten icke bestridas från den nuvarande delposten till bränsle, lyse och vatten, synes denna post i fortsättningen böra benämnas elektrisk ström. Delposten till övriga expenser bör uppräknas med 13 500 kronor i anledning av att ersättningarna till städningsspersonalen äro avsedda att i fortsättningen bestridas från omkostnadsanslaget. Någon anslagspost med benämningen särskilda kostnader, av Kungl. Maj:t anvisade att täckas av omkostnadsmedel synes icke böra uppföras i omkostnadsstaten för nästa budgetår. I förhållande till innevarande budgetår medför detta en minskning av medelsanvisningen med 500 000 kronor. I enlighet med det anförda bör bränslekommissionens omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med $(853\,000 + 20\,000 + 50\,000 + 1\,000 + 13\,500 - 500\,000 =) 437\,500$ kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bränslekommission*: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 437 500 kronor.

H. Diverse.

[101] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 913)	1 322 000
1952/53 (förslag)	1 502 000

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 502 000 kronor.

[102] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 913)	326 000
1952/53 (förslag)	387 000

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 387 000 kronor.

[103] 3. Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 913)	4 000 000
1952/53 (förslag)	4 000 000

Statens bränslekommission (skr. 30/8 1951) hemställer, att jämväl för nästa budgetår 4 000 000 kronor anvisas till att täcka sådana omkostnader och förluster för statsverket, vilka äro att hänföra till normala affärsrisker

— prissänkningar, kvalitetsförsämringar — vid inköp, lagerhållning och försäljning av fossila bränslen och ved. I anslutning till att bränslekommissionen planerar vissa åtgärder för att åstadkomma fortsatt produktion av torv under åren 1952—1954 hemställer kommissionen vidare, att anslaget utökas med de medel, förslagsvis 1 000 000 kronor, som under budgetåret 1952/1953 kunna bli erforderliga för kostnader i samband med att kommissionen ställer avsättningsgaranti i fråga om torv.

Departementschefen.

Jag tillstyrker oförändrad medelsanvisning till täckning av omkostnader och förluster i samband med bränslekommissionens åtgärder för ökad vedproduktion och för anskaffande av fossila bränslen. Frågan om medelsanvisning för avsättningsgaranti i fråga om torv torde få behandlas i ett senare sammanhang. Anslaget bör därför nu uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

[104] 4. Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	78 000	77 842
1951/52 (statsliggaren s. 913)	78 000	
1952/53 (förslag)	78 000	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 78 000 kronor.

[105] 5. Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 000	7 450
1951/52 (statsliggaren s. 913)	5 000	
1952/53 (förslag)	7 000	

Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 torde anslaget för nästa budgetår uppföras med 7 000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 kronor.

[106] 6. Bidrag till vissa internationella byråer.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	9 400	9 053
1951/52 (statsliggaren s. 913)	9 000	
1952/53 (förslag)	9 000	

Från detta anslag bestridas kostnaderna för Sveriges bidrag dels till internationella byrån i Paris för utställningar (jfr X ht 1947 s. 156), dels ock till patentunionens internationella byrå i Bern (jfr X ht 1948 s. 116 och 117). Av det för löpande budgetår anvisade anslaget äro 1 000 kronor avsedda för den förra byrån och 8 000 kronor för den senare.

Kommerskollegium (skr. 18/8 1951) föreslår, att Sveriges bidrag till internationella byrån i Paris för utställningar beräknas till oförändrat belopp, 1 000 kronor, för nästa budgetår.

Departementschefen.

Bidraget till utställningsbyrån torde i enlighet med kommerskollegii förslag kunna beräknas till oförändrat belopp eller 1 000 kronor. Jämväl bidraget till patentunionens internationella byrå i Bern synes kunna uppföras med samma belopp, som beräknats för innevarande budgetår, eller 8 000 kronor. Anslaget bör alltså upptagas med 9 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella byråer* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 kronor.

[107] 7. Bidrag till internationella valfångstkommissionen.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 913)	2 500
1952/53 (förslag)	2 500

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationella valfångstkommissionen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 kronor.

[108] 8. Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	75 000	25 186
1951/52 (statsliggaren s. 914)	65 000	
1952/53 (förslag)	55 000	

De svenska ombuden i det gemensamma utskottet för nordiskt ekonomiskt samarbete (skr. 18/9 1951) hemställa, att anslaget för nästa budgetår upp-

föres med 55 000 kronor. Såsom motivering för sitt anslagsäskande anföra ombuden, att det nordiska samarbetet på patentväsendets område väntas resultera i en preliminär rapport under 1952, vilken kan giva anledning till mera ingående detaljundersökningar under budgetåret 1952/53. Vidare väntas den tulltaxerevision, som är aktuell i såväl Sverige som Danmark och Norge, komma att medföra fortsatt tulltekniskt samarbete. Enligt beslut av Kungl. Maj:t skola ombuden deltaga i undersökningar om de principiella och tulltekniska förutsättningarna för att avskaffa tullarna mellan de nordiska länderna inom vissa områden av näringslivet eller för vissa varugrupper. För att fullfölja detta utredningsuppdrag kräves en väsentlig utökning av utskottets verksamhet, som varit förhållandevis begränsad under budgetåret 1950/51.

I detta sammanhang bör anmälas, att *kommittén för förberedande utredning av möjligheterna till nordisk patentgemenskap* i en i juni 1951 avgiven skrivelse hemställt, att ett anslag å minst 4 000 kronor anvisas från och med budgetåret 1952/53 för att bereda befattningshavare vid det svenska patentverket tillfälle att bl. a. studera arbetsmetoderna vid de andra nordiska patentverken och med sina nordiska kollegor diskutera sådana patenträttsliga och patenttekniska spörsmål, där olikhet i praxis föreligger mellan de nordiska länderna. Såsom skäl för framställningen åberopas bl. a., att oberoende av de framtida resultaten av kommitténs arbete det redan nu står fullt klart, att en större enhetlighet i de nordiska patentverkens arbetsmetoder och praxis över huvud är önskvärd. Motsvarande framställningar ha av kommittén gjorts till vederbörande departement i Danmark och Norge.

Statskontoret, som yttrat sig över kommitténs framställning, anser kommitténs förslag för tidigt väckt. Ett ställningstagande till ifrågavarande spörsmål torde enligt statskontoret förutsätta kännedom om resultatet av kommitténs arbete. Skulle en medelsanvisning för ändamålet redan nu anses påkallad, bör enligt statskontoret för ändamålet anlitas anslaget till administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete, från vilket anslag kommitténs egna kostnader bestridas.

Departementschefen.

Såsom framhållits av de svenska ombuden i det gemensamma utskottet för nordiskt ekonomiskt samarbete kan det antagas, att medelsåtgången under nu ifrågavarande anslag kommer att bli väsentligt större under budgetåret 1952/53 än under det senast tilländalupna budgetåret. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att anslaget uppföres med det av ombuden äskade beloppet eller 55 000 kronor.

Jag är icke beredd att tillstyrka, att några särskilda medel anvisas för att bereda befattningshavare vid patent- och registreringsverket tillfälle att studera arbetsmetoderna vid de övriga nordiska patentverken m. m.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[109] 9. Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 914)	325 000
1952/53 (förslag)	360 000

Svenska turisttrafikförbundet (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes till 550 000 kronor.

Förbundet framhåller bl. a., att turisttrafiken till Sverige under de senaste tre åren haft en anmärkningsvärt stor omfattning. Enligt förbundets mening finnas förutsättningar för att den skall komma att framdeles ytterligare utvecklas. Under 1950 ha inkomsterna av de utländska turisternas uppehåll i vårt land jämte de belopp som tillförts svenska trafikföretag i biljettintäkter för resor till landet beräknats till sammanlagt ca 240 miljoner kronor.

För budgetåret 1952/53 har förbundet räknat med utgifter å sammanlagt 950 000 kronor. De höjningar å utgiftsstaten, som härvid gjorts i förhållande till innevarande budgetårs stat, som slutar på 815 000 kronor, avse i främsta rummet anslagen till förbundets representation i utlandet, publikationsverksamheten, filmer och annan propaganda. Frågan om representation i Västtyskland har på sistone aktualiserats med hänsyn till att förutsättningar för en omfattande turisttrafik därifrån till Sverige torde föreligga inom en nära framtid. Vidare föreligger behov av en effektivare turist-service särskilt i England, Frankrike och Holland. Anslaget till publikations- och annan propagandaverksamhet, som på grund av budgetläget nedskurits för innevarande år, måste enligt förbundets mening återföras till tidigare realstorlek. Slutligen kräver den stegrade efterfrågan hos förbundets samtliga byråer i utlandet å svenska turistfilmer upptagning av nya filmer, varför en höjning även av denna anslagspost förutsetts. Förbundets inkomster genom enskilda bidrag m. m. beräknas komma att uppgå till 400 000 kronor. Den beräknade bristen för nästa budgetår uppgår således till 550 000 kronor, vilket belopp förbundet äskar i statsbidrag.

Turistutredningen har den 12 december 1951 inkommit med betänkande angående turisttrafiken från utlandet. Betänkandet är f. n. föremål för remissbehandling.

Departementschefen.

Svenska turisttrafikförbundet har hemställt om en kraftig höjning av anslaget till förbundet. Jag kan dock icke för närvarande tillstyrka, att

anslaget höjes med större belopp än 35 000 kronor. Anslaget bör därför för nästa budgetår uppföras med 360 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 360 000 kronor.

[110] 10. Avsättning till fonden för idrottens främjande.

	Anslag
1950/51	4 000 000
1951/52 (statsliggaren s. 914)	5 500 000
1952/53 (förslag)	6 000 000

Beträffande anslagets tillkomst och syfte hänvisas till X ht 1939 s. 175—184.

Sveriges riksidsrottsförbund (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 5 385 000 kronor till 10 885 000 kronor. Det äskade anslagets fördelning på olika ändamål framgår av följande tablå.

Riksidrottsförbundets centrala förvaltning och verksamhet	213 000
Special- och distriktsförbundens förvaltning och verksamhet	1 400 000
Specialidrotternas distriktsorganisationers verksamhet	400 000
Instruktionsverksamheten, ledarutbildningen och konsulentverksamheten	1 350 000
Gymnastikförbundets barnläger	10 000
Föreningars verksamhet	225 000
Utomlandsrepresentation, tryckning av stadgar, idrottsplatskommitténs och poliklinikkommitténs verksamhet	355 000
Riksidrottsförbundets ungdoms-, motionsidrotts- och samarbetskommittés verksamhet	194 500
Sveriges akademiska idrottsförbunds och Sveriges militära idrottsförbunds verksamhet	30 000
Mindre anslag (500—3 000 kronor) för enklare lek- och idrottsanläggningar, förbättringar av dylika samt till bastu- och simbadsanläggningar	635 000
Materiel m. m. till föreningar	750 000
Kontorsinventarier, filmmateriel m. m.	120 000
Förberedelser för olympiska spelen 1956, avseende budgetåret 1952/53	250 000
Idrottsanläggningar	4 000 000
Deltagande i olympiska sommarspelen 1952	400 000
Diverse anslag till ett flertal utanför riksidrottsförbundet stående organisationer m. m.	667 500
	11 000 000
Avgå räntor från riksidrottsförbundets idrottsfond	115 000
Summa kronor	10 885 000

Till stöd för sin framställning framhåller förbundet bl. a. följande.

År 1935 voro till riksidsrottsförbundet anslutna 4 220 föreningar och cirka 290 000 medlemmar. Nu har anslutningen vuxit till 9 500 föreningar och 785 734 medlemmar.

På grund av prisstegringarna har det för budgetåret 1951/52 beviljade anslaget icke medgivit någon förbättring och utvidgning av verksamheten. På vissa av riksidsrottsförbundets viktigaste verksamhetsområden har medelsanvisningen icke ens medgivit den höjning av anslagen, som motsvarar kostnadsökningarna.

I anledning av föredragande departementschefens uttalanden i 1951 års statsverksproposition har riksidsrottsförbundet verkat för ökade intäkter från idrottsrörelsen själv. Genom anordnande av kommunkonferenser i distriktet har förbundet dessutom verkat för ökat kommunalt stöd åt idrotten. Det är riksidsrottsförbundets avsikt att fortsätta detta arbete. Samtidigt har riksidsrottsförbundet bedrivit vissa utredningar av grundläggande betydelse för idrottens framtid. Undersökningarna ha bl. a. givit vid handen, att idrottsverksamheten med nuvarande omfattning totalt kostar väsentligt mera än de medel, som erhållas genom tävlingsintäkter, statsanslag, kommunala och motsvarande bidrag samt föreningsavgifter. Medelsbristen täckes genom basarer, danser och nöjesarrangemang. Undersökningarna, vilkas slutresultat ännu icke föreligga helt klara, synas giva vid handen att omkring 40 % av de erforderliga medlen måste anskaffas genom olika slag av nöjesarrangemang. Det är beklagligt att de frivilliga ledarkrafterna i så stor utsträckning måste sätta till intresse, tid och kraft för att åstadkomma de nödvändiga ekonomiska resurserna. Den sammankoppling, som på detta sätt sker mellan nöjesliv och idrottsverksamhet, är icke heller av godo.

Riksidsrottsförbundet, som detta år särskilt sökt stimulera till ökat intresse bland kvinnor för aktiv idrottsutövning, avser att nästkommande år särskilt verka för ungdomsidrotten och motionsidrotten. Vad ungdomsverksamheten beträffar syftar riksidsrottsförbundet därvid icke främst på ungdomens tävlingar utan på ett lämpligt omhändertagande av de unga inom idrottens organisationer vid sidan av den egentliga tävlingsverksamheten.

Vad angår behovet av idrottsanläggningar gäller detta icke endast utomhusanläggningar utan även och icke minst inomhuslokaler. Även om restriktionerna på byggnadsmarknaden för närvarande i viss utsträckning lägga hinder i vägen, är det av väsentlig betydelse, att kommuners och enskilda föreningsars initiativ uppmuntras genom statligt stöd.

Departementschefen.

Idrottsrörelsen är i och för sig förtjänt av ett starkt stöd från statsmakternas sida. Då emellertid anslaget till avsättning till fonden för idrottens främjande förra året höjdes med inemot 40 procent, anser jag mig i år icke kunna förorda en större höjning av anslaget för budgetåret 1952/53 än med 500 000 kronor. Anslaget bör därför uppföras med 6 000 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, hur stor del av anslaget som skall reserveras för idrottsanläggningar. Med hänsyn till rådande arbetsmarknads- och investeringsläge förutsätter jag, att ifrågavarande delbelopp icke omedelbart ställes till förfogande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 6 000 000 kronor.

[111] 11. *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.*

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 914)	750 000
1952/53 (förslag)	750 000

Beträffande fondens tillkomst och användningen av fondens medel torde jag få hänvisa till X ht 1939 s. 175—184, r. skr. 459/1939 samt X ht 1951 s. 158—160.

Statens fritidsnämnd (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes till 1 500 000 kronor, och förutsätter härvid att någon ändring icke vidtages i de för anslaget meddelade direktiven samt att eventuella bidrag till löpande utgifter för organisationerna på friluftslivets område hållas inom den av 1951 års riksdag medgivna gränsen. Nämnden meddelar, att vid löpande budgetårs ingång behållningen i fonden utgjorde i runt tal 1 988 000 kronor. Av detta belopp kunde ungefär 130 000 kronor hänföras till sådana ändamål, för vilka nämnden redan tillstyrkt medelsanvisning. Det tillgängliga beloppet utgjorde således cirka 1 858 000 kronor. Nämnden har hos sig inneliggande ett förhållandevis stort antal ansökningar avseende större anläggningar, vilka vid förberedande överväganden befunnits förtjänta av statsunderstöd. Med hänsyn till svårigheterna att erhålla byggnadstillstånd ha ansökningarna emellertid icke blivit föremål för nämndens slutliga prövning. Till en anläggning, för vilken byggnadstillstånd nu beviljats, har nämnden samma dag petitaskrivelsen avläts tillstyrkt bidrag med 300 000 kronor. Såsom skäl för den begärda höjningen av anslaget framhåller nämnden bl. a., att stegringen av byggnadskostnaderna och av kostnaderna för inredning och utrustning nödvändiggör en ökning av statens bidrag till friluftsanläggningar av olika slag samt att det är av största vikt att medel finnas tillgängliga, när fråga uppkommer om inköp av mark för fritidsreservat.

Departementschefen.

Med hänsyn till behållningen i fonden för friluftslivets främjande samt till svårigheterna att i nuvarande investeringsläge utföra olika slag av fritidsanläggningar anser jag mig icke kunna tillstyrka en höjning av anslaget till avsättning till fonden. Anslaget torde för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp eller 750 000 kronor. I likhet med vad som förutsattes förra året torde högst 5 procent av anslaget få användas för administrationsbidrag till friluftorganisationer.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 750 000 kronor.

[112] 12. Avsättning till lotterimedelsfonden.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 914)	9 500 000
1952/53 (förslag)	10 500 000

Beträffande penninglotterirörelsen i Sverige hänvisas till prop. nr 24/1938 och 328/1941 samt r. skr. nr 132/1938 och 488/1941.

I 1951 års statsverksproposition (X ht s. 161—165) föreslog Kungl. Maj:t, att anslaget till avsättning till lotterimedelsfonden skulle höjas med 2 000 000 kronor till 9 500 000 kronor. Detta bifölls av riksdagen. Såsom skäl för anslagshöjningen återopades i propositionen främst, att landsbygden och de mindre städerna borde för kulturella ändamål erhålla bidrag av statsmedel i väsentligt större utsträckning än tidigare samt att kulturlivet över huvud taget hade behov av ökat stöd från statsmakternas sida. Statsutskottet (utl. nr 10/1951), som tillstyrkte den begärda medelsanvisningen, framhöll, att huvudparten av det belopp av 2 000 000 kronor, varmed anslaget höjdes, borde komma den kulturella verksamheten på landsbygden och i de mindre städerna till del. Utskottet påtalade därjämte den förskottsdisponering av anslaget, som under flera år ägt rum därigenom att vid ingången av ett nytt budgetår ett icke obetydligt belopp av det nya årets anslag redan disponerats genom beslut av Kungl. Maj:t.

Från lotterimedelsfonden beviljades under år 1950 sammanlagt i runt tal 7 723 000 kronor såsom bidrag till olika allmännyttiga ändamål. Av detta belopp ha bidrag å sammanlagt cirka 2 000 000 kronor avsett ändamål, som synas till övervägande delen ha tillgodosett landsbygdens och de mindre städernas intressen. Under år 1951 utgjorde den sammanlagda utdelningen från fonden i runt tal 8 883 000 kronor. De bidrag, som till övervägande delen synas ha kommit landsbygden och de mindre städerna till godo, ha under sistnämnda år uppgått till sammanlagt cirka 2 916 000 kronor. En närmare redovisning för de under år 1951 beviljade bidragen lämnas i bilaga C till årets berättelse om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

De ändamål, som tillgodoses av medel ur lotterimedelsfonden, äro dels sådana, som kräva bidragstilldelning år efter år, dels ändamål av mer tillfällig art. Såsom exempel på årligen återkommande bidrag må i främsta rummet nämnas bidrag till teatrar och orkestrar. För det senast tilländalupna budgetåret ha de fasta bidragen uppgått till omkring 7 500 000 kronor. Med hänsyn till lönehöjningar och höjda omkostnader i övrigt ha önskemål framförts om höjningar av de fasta bidragen för innevarande budgetår med mer än 2 000 000 kronor. Ett bifall till dessa önskemål skulle medföra, att hela den förra året erhållna ökningen av anslaget till avsättning till lotterimedelsfonden skulle konsumeras av de fasta bidragen. Olika åtgärder ha emellertid vidtagits för att hålla ökningen av dessa bidrag nere.

Genom beslut den 27 april 1951 förordnade Kungl. Maj:t generaldirektören N. Löwbeer att under samråd med nuvarande chefen för Dramatiska teatern K. R. Gierow verkställa utredning rörande möjligheterna att för

framtiden vinna en begränsning av de bidrag av lotterimedel, som erfordras för teaterns drift, ävensom rörande därmed sammanhängande frågor med avseende å teaterns verksamhet. Sedan utredningen verkställt, ha utredningsmännen i oktober 1951 avgivit utlåtande i ämnet. Utredningsmännen ha kommit till det resultatet, att på grund av lönekostnadsökningar och den allmänna prisstegringen samt med hänsyn till en befarad nedgång i recettinkomsterna bidraget från lotterimedelsfonden till Dramatiska teatern för budgetåret 1951/52 behöver höjas med cirka 400 000 kronor. Utan någon besparingsaktion skulle höjningen ha blivit avsevärt större. Utredningsmännen ha sålunda påvisat besparingsmöjligheter, som föranlett en reduktion av utgifterna med omkring 270 000 kronor. En grundlig översyn av teaterns tekniska och lokala brister anses vara den enda utvägen att på längre sikt begränsa teaterns behov av statligt understöd. Utredningsmännen anvisa även vissa möjligheter att i ökad utsträckning giva landsorten del av teaterns prestationer.

Inom handelsdepartementet har konstaterats, att till teatrarna i vissa större städer kommunalt bidrag till verksamheten icke alls utgår eller lämnas i betydligt mindre utsträckning än man med hänsyn till omständigheterna trott sig ha anledning vänta. På grund härav och då lotterimedelsfondens begränsade medelsram nödvändiggör en avsevärd reduktion av de begärda höjningarna av bidrag från fonden till olika teatrar, har uppdrag lämnats Teaterrådets ordförande, generaldirektören Axel Gjöres att upptaga förhandlingar med vederbörande lokala instanser för att från deras sida utverka kommunalt stöd till ifrågavarande teatrar i vidare utsträckning än som hittills förekommit.

Departementschefen.

Av det anförda framgår, att bidragen från lotterimedelsfonden till landsbygdens och de mindre städernas kulturinstitutioner ökat under det senaste kalenderåret. Samtidigt ha åtgärder vidtagits för att begränsa de fasta bidragen. Då förhandlingarna om ökade kommunala bidrag till teatrarna i de större städerna icke slutförts och dessutom allenast halva budgetåret tilländalupit, kan någon fullständig redovisning för användningen av den för innevarande budgetår beviljade anslagshöjningen ännu icke lämnas. På grund av den allmänna kostnadsstegring, som inträffat under år 1951, kan man dock förutse att det skall möta stora svårigheter att tillgodose det av riksdagen uttalade önskemålet, att huvudparten av den medgivna anslagshöjningen av 2 000 000 kronor skall komma landsbygden och de mindre städerna till del. För att öka möjligheterna att tillgodose landsortens intressen vill jag därför förorda att anslaget för innevarande budgetår höjes med 500 000 kronor. Hemställan härom kommer jag att göra senare denna dag i samband med anmälan av ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52. I detta sammanhang vill jag för övrigt icke underlåta att framhålla, att de större städernas teater- och konsertverksamhet, som erhåller stora bidrag från lotterimedelsfonden,

kommer icke blott dessa orters invånare utan även befolkningen i omnejden till godo och att de större städernas teatrar ha betydelse som inspirationskällor samt rekryterings- och utbildningsbaser för teaterverksamheten ute på landsbygden och de små platserna.

I anledning av statsutskottets uttalande rörande den förskottsdisponering av anslaget till avsättning till lotterimedelsfonden, som under flera år förekommit, vill jag framhålla, att förskottsdisponeringen endast innebär, att då på försommaren bidrag beviljas för det kommande spelåret, det nya budgetårets anslag måste anlitas. Lotterimedelsfonden har således icke under senare år haft någon större behållning, som kunnat disponeras för ändamålet, vilket däremot tidigare varit fallet.

Den allmänna omkostnadsstegringen och de stora anspråken på bidrag från lotterimedelsfonden skulle i och för sig motivera en väsentlig ökning av anslaget för nästa budgetår till avsättning till fonden. Med hänsyn till det ekonomiska läget är jag emellertid icke beredd att tillstyrka, att anslaget för budgetåret 1952/53 uppräknas med högre belopp än 1 000 000 kronor. Anslaget skulle härigenom uppgå till 10 500 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 10 500 000 kronor.

[113] 13. **Kostnader för företagsräkning.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	173 200	143 893
1951/52 (statsliggaren s. 915)	860 000	
1952/53 (förslag)	600 000	

Efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 85/1950 och nr 97/1951) har riksdagen till kostnader för företagsräkning anvisat sammanlagt 1 033 200 kronor.

Kommerskollegium (skr. 3/9 och 2/11 samt PM 14/11 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 600 000 kronor. Den närmare beräkningen av medelsbehovet framgår av följande sammanställning:

Personal	420 000
Bränsle	10 000
Hyror för räknemaskiner m. m.	8 000
Städning, lyse m. m.	12 000
Skrivmateriel, telefoner m. m.	60 000
Maskinbearbetning m. m.	90 000

Summa kronor 600 000

I personalkostnaderna har kommerskollegium inräknat lön med cirka 6 000 kronor till ett tidigare icke förutsett vaktmästarbiträde. Det har nämligen visat sig nödvändigt att anställa ett dylikt biträde, då företagsräkningens lokaler äro belägna i skilda våningar och budskickningen mellan våningarna är jämförelsevis omfattande. Då det icke är centraluppvärmning av de lokaler, som anvisats företagsräkningen, ha såsom särskild post upptagits 10 000 kronor till kostnader för bränsle. Dessa kostnader ha icke heller tidigare kunnat förutses. Bortsett från de nu särskilt nämnda utgifterna å sammanlagt 16 000 kronor räknar kommerskollegium med att de sammanlagda kostnaderna för företagsräkningen skola hålla sig inom den ram, som angavs i propositionen nr 97/1951 (se s. 13).

Departementschefen.

Jag anser mig kunna biträda kommerskollegii förslag rörande fortsatt medelsanvisning till 1951 års företagsräkning. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för företagsräkning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

[114] 14. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	600 000	600 137
1951/52 (statsliggaren s. 915)	540 000	.
1952/53 (förslag)	500 000	

Vid bifall till mitt i det föregående (se p. 1) framförda förslag, att viss personal, som hittills erhållit ersättning för utfört arbete från tionde huvudtitelns kommittéanslag, i fortsättningen skall avlönas från handelsdepartementets avlöningsanslag, minskas medelsbehovet under kommittéanslaget. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med ett till 500 000 kronor avrundat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[115] 15. Extra utgifter.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 915)	50 000
1952/53 (förslag)	50 000

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[116] 16. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag
1951/52 (statsliggaren s. 915)	24 000
1952/53 (förslag)	18 000

För detta ändamål torde för nästa budgetår beräknas 18 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 kronor.

Sammanfattning.

Om de förslag, som framlagts i det föregående, vinna riksdagens bifall, kommer tionde huvudtiteln slutsumma för budgetåret 1952/53 att uppgå till 111 600 700 kronor. Motsvarande summa för innevarande budgetår är enligt den av 1951 års riksdag fastställda riksstaten 88 131 100 kronor. Förslaget innebär alltså en nettoökning med 23 469 600 kronor.

De sammanlagda anslagsökningarna under tionde huvudtiteln uppgå till 26 402 800 kronor. Störst är höjningen av anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning. Ökningen av detta anslag uppgår sålunda till 8 900 000 kronor. Till bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen föreslås ett belopp, som med 1 500 000 kronor överstiger medelsanvisningen för innevarande budgetår. Anslagen till lotsverket ha stigit med 4 941 400 kronor, varav dock 3 105 000 kronor utgöra beräknat belopp. Anslagsökningarna till övriga under handelsdepartementet sorterande centrala verk och anstalter uppgå till sammanlagt 2 949 600 kronor. För handels- och industrikommissionens, bränslekommissionens och priskontrollnämndens del föreslås anslagsökningar om sammanlagt 1 745 000 kronor. Till atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi föreslås ett anslag, som med 1 000 000 kronor överstiger det i riksstaten för innevarande budgetår upptagna anslaget till samma ändamål. Avsättningsanslagen till fonden för idrottens främjande och lotterimedelsfonden ha höjts med 500 000 kronor respektive 1 000 000 kronor. I avvaktan på särskild proposition beräknas en höjning av anslaget till bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning med 750 000 kronor och ett nytt anslag till bränsleforskning å 300 000 kronor. Vidare må nämnas, att medelsanvisningen till byggandet av isbrytaren Thule ökat med 918 000 kronor. Övriga här ej särskilt angivna ökningsar uppgå till sammanlagt 1 898 800 kronor och äro fördelade på ett stort antal anslag.

Å andra sidan ha anslagen under tionde huvudtiteln minskat med sammanlagt 2 933 200 kronor. Den största minskningen har uppkommit därigenom att i huvudtiteln icke uppförts någon motsvarighet till vissa för innevarande budgetår anvisade anslag om sammanlagt 1 481 000 kronor avseende den ekonomiska försvarsberedskapen. Medelsanvisningen till utrustning av olika slag vid statens provningsanstalt och flygtekniska försöksanstalten har sjunkit med 611 000 kronor. Bränslekommissionens omkostnadsanslag har vidare av särskilda skäl kunnat nedräknas med 415 500 kronor. Beträffande företagsräkningen föreslås en anslagsminskning av 260 000 kronor. Övriga här ej särskilt nämnda anslagsminskningar uppgå till sammanlagt 165 700 kronor och ha bl. a. uppkommit därigenom att flera för innevarande budgetår anvisade anslag bortfallit.

Slutligen bör här nämnas, att hemställan göres att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap skall, efter beslut av Kungl. Maj:t, få disponera

den för nämndens räkning i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 640 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnel Sjölin.

Register

till

Tionde huvudtiteln för budgetåret 1952/53.**A. Handelsdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Handelsdepartementet:	
1	Avlöningar.....	628 200
3	Omkostnader.....	64 100
4	Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.....	25 000
	Säger för handelsdepartementet	717 300.

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

	Kommerskollegium:	
5	Avlöningar.....	1 973 200
14	Omkostnader.....	372 300
	Bergsstaten:	
16	Avlöningar.....	148 700
17	Omkostnader.....	22 600
	Sprängämnesinspektionen:	
18	Avlöningar.....	87 200
20	Omkostnader.....	15 000
	Fartygsinspektionen:	
20	Avlöningar.....	507 300
23	Omkostnader.....	92 000
	Skeppsmättningsväsendet:	
24	Avlöningar.....	40 200
25	Omkostnader.....	14 700
	Sjöbefälsskolorna:	
26	Avlöningar.....	875 200
30	Omkostnader.....	42 200
31	Stipendier	11 500
31	Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk	4 900
33	Navigationslärarkurs	1 800
	Säger för kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.....	4 208 800.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

	Sveriges geologiska undersökning:	
34	Avlöningar	638 700
35	Omkostnader	188 800
36	Inredning och utrustning av nya lokaler	21 000
37	Malmletning	600 000

Sid.	Kronor
38 Jordartskartering inom Norrbottens län.....	27 500
39 Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne	23 000
40 Vissa kostnader för statens gruvegendom	40 000
Statens provningsanstalt:	
41 Avlöningar.....	1 310 000
43 Omkostnader.....	241 500
45 Utrustning.....	120 000
Flygtekniska försöksanstalten:	
45 Avlöningar	1 986 800
47 Omkostnader	515 300
50 Komplettering av maskiner och utrustning	62 000
51 Utrustning för vindtunnelanläggning m. m.....	697 000
Statens hantverksinstitut:	
52 Avlöningar till viss personal.....	336 700
55 Vissa omkostnader	50 000
55 Bidrag till kursverksamheten m. m.	170 000
56 Utrustning och inredning	25 000
Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien:	
57 Akademien	152 000
59 Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet	57 600
59 Statens tekniska forskningsråd	66 700
61 Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.	1 245 000
63 Statens kommitté för byggnadsforskning.....	58 800
64 Byggnadsforskning	330 000
65 Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet	673 000
66 Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet	106 600
67 Bidrag till Metallografiska institutet	23 700
68 Bidrag till Institutet för konserveringsforskning	275 000
69 Bidrag till Hemmens forskningsinstitut.....	130 000
71 Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.	40 000
72 Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi....	5 000 000
75 Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning	*900 000
75 Bränsleteknisk forskning	*300 000
76 Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri	370 000
77 Befrämjande av hemslöjden	55 000
77 Bidrag till Svenska slöjdföreningen	50 000
78 Bidrag till standardiseringsverksamheten.....	550 000
79 Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen.....	15 000

Säger för bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m. 17 451 700.

D. Sjöfart och handel.

Lotsverket:

81 Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.....	569 500
83 Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten.....	*12 200 000
83 Omkostnader.....	3 890 400
87 Säkerhetsanstalter för sjöfarten.....	2 707 000
92 Materielanskaffning för vissa farleder	200 000

* Beräknat belopp.

Sid.	Kronor
Handelsflottans pensionsanstalt:	
92 Avlöningar	36 500
95 Omkostnader	6 600
Statens skeppsprovsningsanstalt:	
95 Avlöningar	366 900
100 Omkostnader	61 000
101 Utrustning	50 000
Statens sjöhistoriska museum:	
103 Avlöningar.....	153 200
105 Omkostnader.....	25 000
106 Underhåll och ökning av samlingarna	3 000
106 Statens isbrytarverksamhet	1 100 000
108 Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg	1 918 000
108 Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader	256 000
109 Läkareundersökning av sjöfolk.....	90 000
109 Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor.	66 000
112 Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer	442 000
114 Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Göteborg	80 000
114 Kostnader för handelssjöfartens dirigering	25 000
114 Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.....	170 000
117 Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.....	130 000
117 Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder	500 000
119 Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.....	102 000
120 Avsättning till handelsflottans välfärdsfond	480 000
Säger för sjöfart och handel	
	25 628 100.

E. Patent- och registreringsväsendet m. m.

Patent- och registreringsverket:	
122 Avlöningar.....	4 259 400
126 Omkostnader.....	619 000
127 Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.	2 000
127 Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader.....	60 000
129 Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.....	285 000
130 Avsättning till försäkringsinspektionens fond.....	525 000
Säger för patent- och registreringsväsendet m. m.	
	5 750 400.

F. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap:	
135 Avlöningar.....	790 400
139 Omkostnader	168 000
139 Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.....	19 500 000
141 Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen	2 000 000
143 Anskaffning av viss reservmateriel.....	125 000
143 Finansieringen av riksnämndens inköps- och lagringsverksamhet	—
Säger för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.	
	22 583 400.

G. Krisförvaltningen.

Sid.		Kronor
	Statens handels- och industrikommission:	
146	Avlöningar	5 100 000
147	Omkostnader	700 000
	Statens priskontrollnämnd:	
147	Avlöningar	2 235 000
148	Omkostnader	895 000
	Statens bränslekommission:	
149	Avlöningar	1 075 000
150	Omkostnader	437 500
	Säger för krisförvaltningen	10 442 500.

H. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
152	Byggnadsstyrelsens delfond	1 502 000
152	Lotsstyrelsens delfond	387 000
152	Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m.	4 000 000
153	Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten..	78 000
153	Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel.....	7 000
154	Bidrag till vissa internationella byråer.....	9 000
154	Bidrag till internationella valfångstkommissionen	2 500
154	Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete..	55 000
156	Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet	360 000
157	Avsättning till fonden för idrottens främjande.....	6 000 000
159	Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.....	750 000
160	Avsättning till lotterimedelsfonden	10 500 000
162	Kostnader för företagsräkning.....	600 000
163	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	500 000
163	Extra utgifter	50 000
164	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	18 000
	Säger för diverse	24 818 500.
	Summa	111 600 700.

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
ÅR 1952

FÖRSTA SAMLINGEN

FJÄRDE BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1 angående stats-
verkets tillstånd och behov: elfte—fjortonde huvudtitlarna m. m.
samt utgifter för statens kapitalfonder, kapitalbudgeten
och beredskapsstat för försvarsväsendet*

ELFTE HUVUDTITELN

INRIKESDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4
januari 1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet HEDLUND, anmäler de frågor, som tillhöra regleringen för ***budgetåret 1952/53*** av utgifterna under ***riksstatens elfte huvudtitel***, innefattande anslagen till ***inrikesdepartementet***, samt anför därvid följande.

A. Inrikesdepartementet.

[1] 1. Inrikesdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	510 000	531 052
1951/52 (statsliggaren s. 917)	508 000	
1952/53 (förslag)	646 000	

Vid inrikesdepartementets tillkomst år 1947 (prop. nr 33/1947) räknade man med att för de kvalificerade göromålen på landsstatsavdelningen skulle behövas en avdelningschef samt tre förste och en andre kansli-sekreterare. I propositionen anfördes, att den största och betydelsefullaste ärendegruppen inom den då till socialdepartementet hörande landsstatsbyrån avsåg länsstyrelserna med underlydande landsstatsorgan, d. v. s. landsfogde-, häradsskrivare- och landsfiskalsorganisationerna. Då lantregeringen sorterade direkt under Kungl. Maj:t utan någon central myndighet som mellaninstans, vore det erforderligt, att inom det departement, som skulle handlägga ärenden angående lantregeringen, en kvalificerad befattningshavare, vilken skulle vara chef för landstatsavdelningen, finge till

huvuduppgift att ägna sådana organisatoriska och personella frågor, som berörde landsstaten, särskild uppmärksamhet. Han borde genom besök taga del av förhållandena i de olika länen, följa utvecklingen inom arbetsområdet samt utarbeta förslag till förenkling och förbättring av arbetsmetoderna. Vidare borde han skaffa sig en ingående personkännedom och med uppmärksamhet följa rekryteringsfrågorna inom denna betydelsefulla del av statsförvaltningen. Avdelningschefen borde även biträda statssekreteraren vid utarbetandet av propositioner och expediering av riksdagsbeslut inom sagda förvaltningsområde.

De uppgifter, som sålunda tillagts avdelningschefen, ha visat sig vara mera krävande än som kunde förutses vid organiserandet av departementet. Avdelningschefens arbetsbörda är numera så stor, att han icke personligen hinner handlägga alla de ärenden, som egentligen ankommer på honom. Det är därför nödvändigt att för vissa av avdelningschefens uppgifter anställa ytterligare en kvalificerad befattningshavare. På denne bör även ankomma att utöva ledningen av och tillsynen över arbetet beträffande inom avdelningen förekommande civilförsvars-, brand- och utlänningsärenden, vilka f. n. handläggas direkt under expeditionschefens överinseende. Befattningshavaren bör erhålla ställning som extra kansliråd.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att ett kanslibitråde i Ca 11, 2 kanslibiträden i Ce 11 samt ett kontorsbitråde i Ca 8 uppflyttas till resp. kontorist i Ca 13, kontorister i Ce 13 samt kanslibitråde i Ca 11.

Vad angår medelsberäkningen för nästa budgetår, erfordras för inrättande av nämnda kanslirådstjänst ett belopp av 23 200 kronor. Den förra året genomförda regleringen av vissa chefstjänstemäns löner påkallar en ökning med 16 700 kronor. För övriga kostnadsökningar — uppflyttningar av biträdestjänster, löneklassändringar, uppflyttning i reglerad befordringsgång samt ökning av det rörliga tillägget — erfordras resp. 3 600, 2 000, 2 500 och 90 000 kronor. Anslaget bör alltså höjas med $(23\,200 + 16\,700 + 3\,600 + 2\,000 + 2\,500 + 90\,000)$ 138 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: Avlöning till departementschefen 31 500 (+ 3 900) kronor, avlöningar till ordinarie tjänstemän 291 000 (+ 13 000) kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 177 000 (+ 25 000) kronor samt rörligt tillägg 146 500 (+ 96 100) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(31\,500 + 291\,000 + 177\,000 + 146\,500)$ 646 000 (+ 138 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för inrikesdepartementet, vilka påkallas av förut framlagda förslag;

b) godkänna följande avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	291 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	177 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	146 500

Summa förslagsanslag kronor 646 000;

c) till *Inrikesdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 646 000 kronor.

[2] 2. *Inrikesdepartementet*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	60 000	68 003
1951/52 (statsliggaren s. 918)	58 000	
1952/53 (förslag)	54 300	

Anslagsposterna till sjukvård m. m. och publikationstryck torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrade belopp resp. 2 000 och 10 000 kronor.

Posten till expenser torde — med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet anfört under anslaget till Finansdepartementet: *Omkostnader* — böra nedsättas med 8 700 kronor.

Till reseersättningar har för budgetåret 1951/52 anvisats ett belopp av 5 000 kronor. Under de tre senast förflutna budgetåren ha åtgått 13 035, 17 283 resp. 9 813 kronor. Med hänsyn härtill samt till stegrade järnvägstaxor och höjda traktamenten torde posten böra höjas med 5 000 kronor till 10 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (58 000 — 8 700 + 5 000) 54 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen.

att till *Inrikesdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 54 300 kronor.

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.**Medicinalstyrelsen med dithörande stater.****[3] 1. Medicinalstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 579 000	1 736 774
1951/52 (statsliggaren s. 918)	1 640 000	
1952/53 (förslag)	2 057 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 7/9 1951 och 5/10 1951) föreslår, att anslaget höjes med 586 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Personalförstärkningar:	
a) <i>Sjukhusbyrån:</i>	
Förstärkning av läkarkrafterna	+ 15 000
1 amanuens	+ 13 572
1 kansli skrivare Ce 15	+ 8 772
b) <i>Sinnesslöinspektionen:</i>	
1 läkare Cg 31 jämte avlöningsförstärkning	+ 23 124
1 kurator Cg 19	+ 10 320
1 kurator Ce 19	+ 10 320
1 kurator Ce 17	+ 9 480
1 amanuens	+ 13 572
1 kanslibiträde Ce 11	+ 7 392
c) <i>Avdelningen för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning:</i>	
1 förste byråsekreterare Ce 27 i st. f. 1 förste assistent Ce 23	+ 2 316
d) <i>Ärenden rörande utländska läkares arbetsförhållanden:</i>	
Ökad arbetstid för specialföredraganden	+ 4 056
1 kontorsbiträde	+ 6 288
e) <i>Internationella hälsovårdsärenden:</i>	
Ersättning till ledamöter i särskild nämnd	+ 2 000
Kostnader för expertis	+ 2 000
Ersättning till sekreterare	+ 8 700
f) <i>Kameralbyrån:</i>	
1 revisor Ce 24	+ 13 572
g) <i>Statistiska avdelningen:</i>	
1 amanuens	+ 13 572
1 kontorsbiträde	+ 6 288
h) <i>Disciplinnämnden:</i>	
1 amanuens	+ 13 572
i) Förstärkning av biträdespersonalen	+ 25 000
2. Personalminskning:	
Minskad arbetstid för en föredragande	— 2 400
3. Löneregleringar m. m.:	
a) 2 expeditivsvakter i Ca 9 i st. f. Ce 9	—
b) 1 förste byråsekreterare Ca 27 uppflyttas till Ca 29	+ 780
c) 1 byråsekreterare Ca 24 uppflyttas till Ca 27	+ 804
d) 1 kontorsbiträde uppflyttas till kanslibiträde Ce 11	+ 1 104
e) Avlöningsförstärkning till föredragande i rätts- och socialpsykiatriska ärenden Ce 32	+ 5 004
f) Medelsanvisning för medgivna arvodesförhöjningar	+ 7 520
g) Arvodesreglering m. m. för vissa specialföredragande	+ 14 100
h) Arvodeshöjning för taxationsgranskaren och två medicinaltaxegranskare	+ 5 000

4. Vikariats- och övertidsersättningar	+	16 100
5. Omräkning:		
Uppflyttningar i anledning av lönerrevisionen för chefstjänstemän	+	33 726
Reglerad befordringsgång:		
Amanuenser	+	3 505
Biträdespersonal	+	2 038
Löneklassuppflyttningar	+	8 632
Indexhöjning för tillfällig förstärkning å sjukhusbyrån	+	2 888
Indexhöjning	+	280 000
Avrundning	—	1 717
	+	586 000

Motiv.

1 a) Antalet inkomna ärenden på sjukhusbyrån uppgick åren 1946—1950 till resp. 3 999, 4 282, 4 939, 5 630 och 5 454 samt under tiden 1 januari—31 juli 1951 till 3 120. Antalet balanserade ärenden utgjorde 369 år 1949, 611 år 1950 samt 701 den 31 juli 1951.

Läkarpersonalen på byrån utgöres av chefen för byrån och en specialföredragande i tbc-ärenden. På grund av arbetsbördan ha inspektionsverksamheten i fråga om sjukvårdsanstalterna samt vissa avsyningar måst eftersättas. Förstärkningen av läkarkrafterna skall utnyttjas för inspektions- och avsyningsverksamhet samt mera självständig handläggning av vissa löpande ärenden av övervägande medicinsk natur.

Det belopp om 13 000 kronor, som fr. o. m. budgetåret 1950/51 anvisats för tillfällig utökning av de administrativa arbetskrafterna på byrån, har visat sig otillräckligt. Arbetsbalansen utgöres till stor del av byggnads- och driftbidragsansökningar, vilkas handläggning är ytterst betungande och tidsödande. Dröjsmålen vålla ekonomiska olägenheter för landstingen, vilka framfört klagomål häröver. För fullgörande av mera rutinmässiga utredningar i statsbidragsfrågor erfordras ytterligare en amanuens (byråsekreterare).

Koncept till förordnanden för läkare — år 1950 utfärdades 2 800 förordnanden — uppsättas självständigt av ett kanslibitråde, vilket även har tillsyn över den övriga biträdespersonalen på byrån. Tidvis har ett kontorsbitråde måst biträda med hithörande göromål, varigenom andra göromål blivit eftersatta. Biträdestjänsterna behöva utökas med en kansliskrivare.

1 b) För att möjliggöra en fortlöpande inspektion av anstalterna inom sinnesslövrården och en systematisk undersökning av deras klientel bör i anslutning till tillsynskommitténs förslag till inspektionen knytas en psykiatriskt skolad läkare samt en kurator med utbildning i testning för biträde vid en psykiatrisk översyn av de intagna. Läkaren bör vara placerad i samma lönegrad som förste underläkare vid statligt sinnessjukhus eller lönegrad 31, vartill kommer avlöningsförstärkning, och kuratorn i Cg 19. Vidare erfordras en kurator med psykologisk-social utbildning, vilken bl. a. skulle avlägga besök företrädesvis å enskilda anstalter samt svara för den preliminära granskningen av behörighetsärenden vid anställning av

psykologer, terapeuter och sociala kuratorer inom den psykiska barna- och ungdomsvården. Denna kurator bör placeras i Ce 19. För att behovet av ökad sysselsättning av anstaltsklientelet skall tillgodoses, böra medel anvisas för en kurator med specialutbildning i arbetsterapi i Ce 17. I anslutning till kommittéförslaget förordas, att inspektionen får tillgång till en amanuens (byråsekreterare), vilken även skall biträda inom sinnessjukvårdsbyrån. Vid bifall till förslagen om utbyggnad av inspektionsverksamheten böra medel anvisas för anställande av ett kanslibitråde i Ce 11.

1 c) På den till kameralbyrån hörande avdelningen för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning tjänstgöra under ledning av en byrådirektör (Ca 31) en revisor (Ca 24) och en revisionsassistent (Ce 23) för revisionsgöromål samt en förste assistent (Ce 23) och en amanuens för övriga ärenden. Fr. o. m. den 1 juli 1951 har inrättats en assistenttjänst i Ce 23, närmast för beredning av löneärenden. Avdelningen handhar den ekonomiska förvaltningen och revisionsverksamheten för de 25 statliga sinnessjukhusen jämte anstalten för fallandesjuka. Dessa anstalter ha sammanlagt ca 23 400 vårdade per dag. Vid anstalterna äro anställda omkring 9 500 personer. Förutom maskin- och ångpanncentral, centralkök och personalrestaurant vid varje sjukhus drivas sammanlagt 20 tvättinrättningar, 9 bagerier och ca 150 verkstäder och arbetssalar. De årliga nettoutgifterna för driften uppgå till i runt tal 90 miljoner och nettotinkomsterna till omkring 24 miljoner kronor. Bokförda utgiftsposter uppgingo under budgetåret 1950/51 till sammanlagt omkring 93 miljoner kronor, fördelade på ca 71 000 verifikationer, och inkomstposterna till sammanlagt 29 miljoner kronor, fördelade på ca 11 000 verifikationer. Avsevärd tid måste sålunda ägnas organisatoriska och ekonomiska spörsmål av skiftande natur. Då byrådirektören är ensam föredragande på avdelningen, kan han ej i erforderlig utsträckning ha översyn av driftens planering, organisation och ekonomi för att alla möjligheter till rationaliseringar och besparingar skola kunna tillvaratagas. Byrådirektören bör beredas lättnad i arbetsbördan närmast i fråga om beredning och uppsättning av löpande ärenden. Härför erfordras en mera kvalificerad befattningshavare än förste assistent i Ce 23.

1 d) Med hänsyn till inträdd ökning i arbetsbördan — bl. a. på grund av överförandet till Sverige av österrikiska läkare — bör det för handläggning av ärenden rörande utländska läkares arbetsförhållanden disponerade beloppet, 4 344 kronor per år, ökas till 8 400 kronor [jfr punkt 3 g)]. Till men för övriga skrivgöromål inom styrelsen har ett kontorsbiträde avdelats för ifrågavarande ärenden. Behov av biträdeshjälp föreligger med säkerhet även under nästa budgetår.

1 e) Antalet internationella hälsovårdsärenden utgjorde 150 år 1949, ca 180 år 1950 och 140 under tiden 1 januari—25 augusti 1951. För att biträda vid ärendenas handhavande har avdelats i första hand en kansliskrivare.

Ärendena handläggas f. n. i betydande utsträckning av generaldirektören med biträde av en för annat ändamål anställd specialföredragande. Världshälsovårdsorganisationen har i två skrivelser framhållit värdet av att till organisationen anslutna länder inrätta ett effektivt organ för ifrågavarande ärenden. För ändamålet bör inrättas en nämnd med högst åtta ledamöter representerande social- och inrikesdepartementen, medicinalstyrelsen, folkhälsoinstitutet och veterinärväsendet. Ordföranden och ledamöterna böra äga uppbära dagarvode enligt kommittékungörelsen. Nämnden bör biträdas av en juridiskt-administrativt skolad sekreterare med arvode, motsvarande lön till förste byråsekreterare (Cg 29) på halvtid, samt vid behov av experter.

1 f) En besvärande eftersläpning i fråga om statsbidragsutbetalningarna har uppkommit på kameralbyrån. Ökningen av beredskapsuppgifterna är kännbar. Utbyggnaden av laboratorier samt den skärpta kontrollen över vanförevårdsanstalterna och kustsanatorierna komma att medföra en ökning av arbetsbördan. Chefen för byrån och kamreraren, vilka utsetts till föredragande i rationaliseringsfrågor inom styrelsen, böra givas möjlighet att ägna avsevärd tid åt dessa spörsmål. Byrån bör tillföras en revisor, vilken bl. a. skall biträda förste revisorn, vilkens arbetsbörda ej kunnat hållas inom rimliga gränser.

1 g) Aktuarierna och kanslibiträdet på avdelningen behöva avlastas vissa smärre men tidsödande arbetsuppgifter för att kunna utan men för arbetet i övrigt tillhandagå allmänheten, sjukvårdsanstalter, myndigheter, kommittéer m. fl. med upplysningar och begärda utredningar.

1 h) Amanuensen avses såsom ersättare för en extra ordinarie byråsekreterare, vilken tagits helt i anspråk för uppsättning och expediering av disciplinnämndens ärenden.

1 i) Ytterligare biträdeshjälp behöver tillföras bl. a. medicinalbyrån, sinnessjukvårdsbyrån, kameralbyrån och skrivcentralen.

2) Arbetstiden för specialföredraganden i ärenden rörande könssjukdomar kan nedsättas och arvodet minskas från 8 400 till 6 000 kronor per år [jfr punkt 3 g)].

3 a) Av 8 expeditionsvakter i 9 lönegraden äro f. n. endast 3 ordinarie.

3 b) Till följd av den av 1950 års riksdag beslutade utbyggnaden och moderniseringen av de statliga sinnessjukhusen är det angeläget, att chefen för sinnessjukvårdsbyrån beredes lättnad i sina arbetsuppgifter genom att åt förste byråsekreteraren å byrån uppdrages att självständigt handlägga vissa ärenden.

3 c) Personalen på tandvårdsbyrån utgöres f. n. av 2 byråtandläkare, en byråsekreterare i Ca 24, en amanuens samt biträdespersonal. Med hänsyn till den ökade arbetsbördan — 1948 uppgick antalet inkomna ärenden till 1 559, 1949 till 1 837 och 1950 till 2 310 — och ärendenas växande svårighetsgrad erfordras en juridiskt utbildad tjänsteman i högre löneställning.

3 d) Biträdespersonalen på hälsovårdsbyrån utgöres av en kansliskrivare, som helt tagits i anspråk för internationella ärenden, samt två kontorsbiträden. Till det ena kontorsbiträdet, vilket tjänstgör såsom byråchefens handsekreterare, ha överförts vissa av kansliskrivarens arbetsuppgifter.

3 e) Kungl. Maj:t har för budgetåret 1951/52 medgivit, att förste läkare eller överläkare vid statens sinnessjukhus finge under förordnande att uppehålla tjänsten såsom föredragande i rätts- och socialpsykiatriska ärenden i Ce 32 hos medicinalstyrelsen efter styrelsens prövning behålla vederbörande i egen tjänst tillkommande avlöningsförstärkning helt eller till viss del. Medel till avlöningsförstärkning böra beräknas åt en överläkare, vilken av styrelsen förordnats att uppehålla tjänsten.

3 f) Beloppet avser medgivna arvodesförhöjningar för föredraganden i ärenden rörande förlossningsvården m. m. (4 028 kronor), föredraganden i läkemedelsärenden (2 760 kronor) och pressombudsmannen (732 kronor).

3 g) Till följd av lönerevisionen för vissa chefstjänstemän har proportionen mellan vissa arvodesbelopp och medicinalrådslönerna förskjutits till arvodestagarnas nackdel. Då ifrågakommande arvodestagare i regel fungera i byråchefs ställe, bör en jämkning vidtagas i enlighet med nedanstående uppställning.

Arvodestagare	Arsarvode utan förhöjning	Föreslaget årsarvode	Ökning
Föredragande i ärenden rörande förebyggande barnavård m. m.	7 200	8 400	1 200
3 specialföredragande, envar	8 400	9 600	3 600
Föredragande i ärenden rörande könssjukdomar	6 000	7 200	1 200
2 medicinalrådsassistenter, envar	6 000	7 200	2 400
Föredragande i rätts- och socialpsykiatriska ärenden	4 200	7 200	3 000
Föredragande i ärenden rörande utländska läkares arbetsförhållanden	8 400	9 600	1 200
			12 600

I fråga om arvodestagarnas tjänstgöringsförhållanden föreslås *dels* att allenast arbetstiden på tjänsterummet regleras, *dels* att föredragandens i rätts- och socialpsykiatriska ärenden arbetstid blir densamma som medicinalrådsassistenternas och *dels* att semestertiden för de deltidsanställda läkarna och pressombudsmannen ökas. Semesterns förlängning beräknas draga en kostnad av 1 500 kronor per år.

3 h) Taxationsgranskaren fullgör f. n. 60 arbetstimmar per månad och arvodet utgör 3 000 kronor per år. Arvodet bör med hänsyn till arbetets omfattning och fortgående ökning höjas med 3 000 kronor.

Till envar av två medicinaltaxe granskare utgår arvode med 1 000 kronor för år. Uträkandet av 1949 års taxa krävde 375 timmar och 1950 års taxa 330 timmar per man. Arvodet bör höjas till 2 000 kronor per år.

Yttrande.

Statskontoret anser, att stegringen av arbetsuppgifterna på sjukhusbyrån motiverar en förstärkning av personalen och att man i första hand bör söka möta den ökade balansen genom att anställa ytterligare amanuenspersonal för att bereda de högre befattningshavarna lättnad i arbetsbördan. Skäl föreligga även för att biträdespersonalen förstärkes med ett kontorsbiträde. Däremot anser sig ämbetsverket icke f. n. kunna tillstyrka anställande av ytterligare läkarutbildad personal. Statskontoret har icke funnit anledning till invändning mot förslaget, att utbyta en förste assistent i lönegrad Ce 23 mot en förste byråsekreterartjänst i lönegrad Ce 27. Det nuvarande relativt stora antalet ärenden rörande utländska läkare torde vara en företeelse av övergående beskaffenhet. Ämbetsverket vill emellertid icke motsätta sig, att styrelsen medgives rätt att inom ramen för ett från 4 344 kronor till förslagsvis 6 000 kronor förhöjt belopp avväga ersättningen till föredraganden i dessa ärenden med hänsyn till arbetstidens omfattning. Därest en särskild nämnd för internationella hälsovårdsärenden anses vara erforderlig, bör sekreteraruppdraget erhålla karaktären av bisyssla. Med hänsyn till det tidsödande och betungande arbete, som är förenat med den ekonomiska tillsynen över kustsanatorierna och vanförestanstalterna, ävensom till den även i övrigt förhållandevis stora arbetsbördan på kameralbyrån, tillstyrker statskontoret förslaget om inrättande av en e. o. revisorstjänst på byrån. Däremot avstyrker ämbetsverket förstärkning av personalen på statistiska avdelningen samt anställande av en amanuens åt disciplinnämnden och ytterligare biträden för skriv- och kontorsgöromål. Statskontoret ifrågasätter, huruvida icke behovet av en specialföredragande i ärenden rörande könssjukdomar ånyo borde omprövas, varvid det närmast kan bli fråga om nedsättning av föredragandens tjänstgöringstid men också kan befinnas ändamålsenligt, att arbetsuppgifterna övertagas av byråchefen. De av medicinalstyrelsen framförda yrkandena om förbättrad löneställning för viss personal böra i avvaktan på resultatet av pågående utredningar icke bifallas. Någon höjning av arvodena till vissa specialföredragande och taxeringsgranskaren bör icke komma i fråga annat än i samband med en allmän omprövning av bisyssle- arvoden. Ej heller anser sig ämbetsverket kunna biträda det ånyo framförda yrkandet om förlängd semester för de förstnämnda. Med hänsyn till den avsevärt ökade arbetsbördan för medicinaltaxegranskarna vill statskontoret däremot icke motsätta sig en uppräknings ersättningarna åt dessa till 1 500 kronor.

Departementschefen.

Efter medicinalstyrelsens omorganisation den 1 juli 1947 har, bortsett från tandvårdsbyrån och beredskapsavdelningen, styrelsens personalorganisation erhållit allenast smärre förstärkningar, oaktat att arbetsbördan

ökat betydligt. Frånsett nämnda byrå och avdelning uppgick antalet inkomna ärenden under år 1948 till 34 900. Under år 1950 hade ärendenas antal stigit till ca 40 300, vilket innebär en ökning med i runt tal 5 400 ärenden. Med hänsyn härtill samt till vad medicinalstyrelsen anfört anser jag, att vissa personalförstärkningar måste genomföras för nästa budgetår. De förslag i detta hänseende, vilka jag i det följande framlägger, tillgodose dock endast en del av de av medicinalstyrelsen anmälda behoven.

Medicinalstyrelsen har upplyst, att antalet balanserade ärenden på sjukhusbyrån vid utgången av juli 1951 uppgick till ca 700 samt att arbetsbalansen till stor del utgöres av byggnads- och driftbidragsansökningar. I likhet med statskontoret anser jag, att personalen på byrån bör utökas med en amanuens i befordringsgången. Styrelsens förslag om förstärkning av sinnesslöinspektionen torde lämpligen böra bedömas i sammanhang med de av tillsynskommittén framlagda förslagen, till vilka jag icke nu är beredd att taga ställning. Förslag i detta ämne avser jag emellertid att i en särskild proposition senare framlägga för riksdagen. Däremot biträder jag förslaget att utbyta en assistenttjänst å den till kameralbyrån hörande avdelningen för sinnessjukvårdens ekonomiska förvaltning mot en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27. På av styrelsen anförda skäl förordar jag, att arbetstiden för föredraganden i ärenden rörande utländska läkares arbetsförhållanden ökas. Jag återkommer i det följande till frågan om arbetstidens omfattning. Vidare föreslår jag, att en särskild nämnd inrättas för handläggning av internationella hälsovårdsärenden. I nämnden torde böra ingå 6—8 av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter, vilka böra erhålla ersättning enligt bestämmelserna i kommittékungörelsen. Nämnden bör biträdas av en deltidсанställd sekreterare med arvode. Med hänsyn till behovet av biträdespersonal förordar jag, att ny sådan personal må anställas inom ramen för ett belopp av 10 000 kronor. Övriga förslag om personalförstärkningar finner jag mig icke kunna tillstyrka. Emot den föreslagna minskningen av arbetstiden för föredraganden i ärenden rörande könssjukdomar har jag ingen erinran.

Vad angår begärda löneregleringar föreslår jag, att två extra ordinarie expeditivakter uppföras på ordinarie stat samt att förste byråsekreteraren i Ca 27 på sinnessjukvårdsbyrån uppflyttas till 29 lönegraden. I enlighet med av Kungl. Maj:t tidigare meddelade beslut bör för nästa budgetår räknas med höjda arvoden åt föredragandena i ärenden angående förlossningsvård m. m. och läkemedelsärenden samt åt pressombudsmannen. Styrelsens förslag om förbättrade förmåner till de under punkten 3 g) omförmälda föredragandena och medicinalrådsassistenterna — vilket med avseende på semester innebär, att denna ökas från 30 till 45 dagar fr. o. m. det kalenderår, då vederbörande fyller 40 år — finner jag mig böra i stort sett tillstyrka. Jag föreslår dock, att för föredraganden i ärenden rörande ut-

ländska läkares arbetsförhållanden arvodet bestämmes till endast 7 200 kronor för år och arbetstiden till den för medicinalrådsassistent gällande. Därjämte anser jag, att för de ifrågavarande befattningshavarna i övrigt skall gälla oförändrad arbetstid samt att för pressombudsmannen semestern bör bibehållas oförändrad. Vad slutligen angår ersättningarna till taxationsgranskaren och medicinaltaxe-granskarna föreslår jag, att arvodet till den förstnämnde höjes till 4 800 kronor samt till de båda sistnämnda till 1 500 kronor, allt för år räknat. I övrigt är jag ej beredd tillstyrka de framlagda förslagen om löneregleringar.

Arvodet till generaldirektörens ställföreträdare, vilket f. n. utgår med 2 004 kronor, torde fr. o. m. nästa budgetår höjas med 396 kronor till 2 400 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att följande befattningshavare uppflyttas till nedan nämnda lönegrader, nämligen kanslibiträdet i Ca 11 på sjukhusbyrån till kontorist i Ca 13, kontoristen i Ce 13 på kameralbyrån till kansli-skrivare i Ce 15, kanslibiträdet i Ce 11 på avdelningen för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning till kontorist i Ce 13, ett kontorsbiträde på sinnessjukvårdsbyrån och 2 kontorsbiträden på byrån för social- och rättspsykiatri till kanslibiträden i Ce 11.

Till vikariats- och övertidsersättningar torde böra anvisas ett med 26 100 kronor höjt belopp.

Vidare bör ett belopp av 5 004 kronor beräknas som ersättning till föredraganden i rätts- och socialpsykiatriska ärenden för den avlöningsförstärkning å detta belopp, om vilken han går miste under uppehållande av befattningen i medicinalstyrelsen.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen med 13 572 kronor för en amanuens på sjukhusbyrån, 2 316 kronor för utbyte av en assistent mot en förste byråsekreterare på avdelningen för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning, 1 656 kronor för utökning av arbetstiden för föredraganden i ärenden rörande utländska läkares arbetsförhållanden, 10 000 kronor till anställande av ytterligare biträdeshjälp, 780 kronor för uppflyttning av en förste byråsekreterare i Ca 27 till Ca 29, 5 004 kronor i ersättning för mistade avlöningsförmåner till föredraganden i rätts- och socialpsykiatriska ärenden i Ce 32, 7 520 kronor resp. 14 000 kronor för medgivna och nu förordade arvodesregleringar, 2 800 kronor för höjda ersättningar till taxationsgranskaren och medicinaltaxe-granskarna, 5 388 kronor för uppflyttning av viss biträdespersonal samt 26 100 kronor till vikariats- och övertidsersättningar. Härtill komma de automatiska utgiftsstegringarna med 33 726 kronor i anledning av regleringen av lönerna till vissa chefstjänstemän, 5 543 kronor för uppflyttningar i regle-

rad beföringsgång, 8 632 kronor för löneklassuppflyttningar samt 282 888 kronor för höjningen av det rörliga tillägget. Å andra sidan minskas medelsbehovet med 2 400 kronor i anledning av minskad arbetstid för föredraganden i ärenden rörande könssjukdomar. Anslaget bör alltså höjas med $(13\,572 + 2\,316 + 1\,656 + 10\,000 + 780 + 5\,004 + 7\,520 + 14\,000 + 2\,800 + 5\,388 + 26\,100 + 33\,726 + 5\,543 + 8\,632 + 282\,888 - 2\,400)$ 417 525 kronor eller i runt tal 417 000 kronor. Kostnaderna för den föreslagna nämnden för internationella hälsovårdsärenden torde icke böra bestridas från förevarande anslag utan från anslaget till bidrag till internationellt hälsovårdsarbete.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 679 000 (+ 43 000) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 210 000 (+ 21 000) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 735 000 (+ 55 000) kronor samt rörligt tillägg 433 000 (+ 298 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(679\,000 + 210\,000 + 735\,000 + 433\,000)$ 2 057 000 (+ 417 000) kronor.

I anledning av förslagen bör vidare personalförteckningen ändras på det sätt, att en ny tjänst som förste byråsekreterare i Ce 27, en tjänst som förste byråsekreterare i Ca 29, 2 tjänster som expeditionsvakt i Ca 9 samt en tjänst som kontorist i Ca 13 upptagas på förteckningen. Från förteckningen böra uteslutas en tjänst som förste byråsekreterare i Ca 27 och en tjänst som kanslibiträde i Ca 11.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, vilka nyss angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	679 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	210 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	735 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	433 000

Summa förslagsanslag kronor 2 057 000;

c) till *Medicinalstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 057 000 kronor.

[4] 2. Medicinalstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	252 000	305 329
1951/52 (statsliggaren s. 921)	252 000	
1952/53 (förslag)	345 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 13/10 1950 och 7/9 1951) föreslår, att anslaget höjes med 104 000 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	65 055	49 000	75 000	26 000
2. Övriga expenser	169 988	145 000	174 000	29 000
3. Publikationstryck	48 138	41 000	81 000	40 000
4. Inköp av verkskyddsmateriel m. m.	—	—	18 000	18 000
				113 000
5. Särskilda uppbördsmedel		10 000	19 000	9 000
				104 000

Motiv.

1) Uppräkningen föranledes av höjda biljettpriser, biltaxor och traktementersättningar. På budgetåret 1950/51 belöpande utgifter väntas stiga med ca 2 800 kronor för ej likviderade räkningar.

2) Medicinalstyrelsen föreslår, att de i posten till övriga expenser ingående delposterna upptagas till nedan angivna belopp:

Delpost	Belastning 1950/51	Förslag
Renhållning och städning	40 235	43 000
Skrivmateriel, papper, blankettryck	27 432	28 000
Telegram, telefon, annonsering	43 083	43 000
Inköp och underhåll av inventarier	24 396	25 000
Bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m.	22 910	23 000
Blanketter för annat än eget behov	11 932	12 000
	169 988	174 000

Kostnaderna för renhållning beräknas öka, emedan nya lokaler upplåtits åt beredskapsavdelningen och högre ersättning fastställts för städning. I övrigt föranledas de uppåt jämkade beloppen av prisstegringar. Delposten till expenser (blanketter) för annat än eget behov föreslås skola i staten upptagas förslagsvis.

3 och 5) Under sistförflutna budgetår har från anslagsposten till publikationstryck utbetalats 48 138 kronor. Kostnaderna för tryckning av den av styrelsen utgivna läkarförteckningen, vilka uppgå till 19 867 kronor 50 öre, ha emellertid icke hunnit betalas före budgetårets utgång. Med hänsyn till stegrade pappers- och tryckningskostnader beräknas kostnaderna för tryckning av de publikationer, som det åligger styrelsen att utgiva, till ca 48 000 kronor. För tryckning av hälsovårdsaffischer erfordras oförändrat 2 000

kronor. Vidare böra medel anvisas för utgivande av en ny upplaga av en läkemedelsförteckning, avsedd att möjliggöra förbilligande av läkemedelsinköp. Kostnaderna för en upplaga om 9 000 exemplar uppskattas till omkring 25 000 kronor. Av upplagan beräknas ca 6 000 exemplar skola utdelas och återstoden försäljas genom bokhandeln. Inkomsten av försäljningen uppskattas till 9 000 kronor.

Medicinalstyrelsen hemställer vidare, att medel måtte anvisas för en regelbundet utkommande skrift, innehållande meddelanden från styrelsens verksamhetsfält. Skriften skulle i första hand utdelas till tjänsteläkare, men kunde även bliva till nytta för bl. a. hälsovårdsnämnderna. Styrelsen har undersökt olika möjligheter att samordna utgivandet av dylika meddelanden med publikationer av i huvudsak likartat innehåll. Av statliga tidskrifter har endast Sociala meddelanden ansetts kunna ifrågakomma. Med hänsyn till omfånget av denna tidskrift och de kostnader, ett samgående med tidskriften skulle medföra (11 000 — 13 000 kronor per år), anser sig medicinalstyrelsen icke kunna förorda denna lösning. Utgivande av meddelandena i samband med Sveriges läkarförbunds publikation, Social Medicinsk Tidskrift, skulle kosta minst 12 500 kronor för år. Vid upptagna underhandlingar med ledningen för Hygienisk Revy ha från denna tidskrifts sida framförts åtskilliga betänkligheter mot ett samgående. På grund av det anförda anser styrelsen, att såväl ekonomiska skäl som lämplighetsskäl tala mot ett samgående med annan tidskrift, samt föreslår, att 6 000 kronor anvisas för nästa budgetår för utgivande från styrelsen av en skrift med förut antytt innehåll.

4) Utgifterna under denna nya post beräknas till ca 19 900 kronor minskat med vad styrelsen kan beräknas erhålla för innevarande budgetår.

Departementschefen.

Anslagsposten till reseersättningar torde med hänsyn till de utgifter, som hänföra sig till föregående budgetår — ca 67 800 kronor — samt höjda biljettpriser m. m. böra något ökas. Jag föreslår, att ökningen bestämmes till 21 000 kronor och att anslagsposten sålunda upptages till 70 000 kronor.

Medicinalstyrelsens beräkning av posten till övriga expenser anser jag mig böra godtaga.

Vad angår posten till publikationstryck har styrelsen upptagit 6 000 kronor för en upplysningsskrift i aktuella hälsovårdsfrågor. Vid en avvägning mot andra ändamål, som behöva tillgodoses, har jag emellertid funnit mig icke kunna tillstyrka styrelsens förslag i denna del. Dess beräkning av medelsbehovet i övrigt under posten har ej givit mig anledning till erinran. Posten torde alltså böra uppräknas med (40 000 — 6 000) 34 000 kronor.

För inköp av verkskyddsmateriel, för vilket ändamål medel icke tidigare anvisats under anslaget, torde böra upptagas 18 000 kronor.

De under anslaget redovisade uppbördsmedlen torde, såsom medicinalstyrelsen angivit, böra uppskattas till 19 000 kronor, d. v. s. till 9 000 kronor mer än som beräknats för innevarande budgetår.

I enlighet med vad jag sålunda förordat bör anslaget höjas med (21 000 + 29 000 + 34 000 + 18 000 — 9 000) 93 000 kronor till (252 000 + 93 000) 345 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 345 000 kronor.

[5] 3. Medicinalstyrelsen: Beredskapsavdelning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	30 000	73 961
1951/52 (statsliggaren s. 922)	70 000	
1952/53 (förslag)	90 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 7/9 1951) föreslår, att anslaget höjes med 30 000 kronor.

1. Personalförstärkningar:

a) 1 sjuksköterska i 16 löneklassen	9 120
b) 1 specialföredragande	9 600

2. Lönereglering:

Höjt arvode för en läkare	4 284
---------------------------	-------

3. Omräkning:

Löneklassförändringar	1 032
Höjning av posten till arvoden till skrivbiträden, tillfällig personal m. m.	4 616
Avrundning	1 348
	30 000

Motiv.

1 a) Avdelningens organisation är beroende av det förslag, som kan komma att framläggas av den utredningsman, som f. n. överser gällande bestämmelser om hälso- och sjukvården vid krig eller krigsfara och utreder vissa därmed sammanhängande spörsmål. Den tillfälliga förstärkningen med en sjuksköterska, som Kungl. Maj:t medgivit för innevarande budgetår, behöves även under nästa budgetår.

1 b) I ett av särskilda delegerade, tillsatta av medicinalstyrelsen och försvarets sjukvårdsstyrelse, angivet betänkande angående transfusionsverksamhetens organisation har föreslagits anställande av en speciell föredragande i medicinalstyrelsen för frågor angående sagda verksamhet.

2) Genom beslut den 18 maj 1951 har Kungl. Maj:t medgivit en höjning

av arvudet till avdelningens heltidsanställda läkare från 20 328 till 24 612 kronor för år.

Departementschefen.

Beredskapsarbetet inom den civila hälso- och sjukvården avser planläggning och i viss omfattning anskaffande av lokaler och materiel samt uttagning av personal. De mest arbetskrävande åtgärderna beträffande lokaler och materiel ankomma på sjukvårdsberedskapsnämnden. Personalplanläggningen däremot åvilar medicinalstyrelsen. Jämsides härmed eller under tiden närmast härafter måste en mera i detalj gående planläggning genomföras, vilken syftar till att klargöra, hur den civila hälso- och sjukvårdens olika delar skola verka och samverka. Denna planläggning torde komma att utmyнна i anvisningar för de ansvariga instanserna och, om så anses lämpligt, i upplysningsskrifter för allmänheten. Under år 1951 har vidare på de olika byråerna i medicinalstyrelsen påbörjats beredskapsplanläggning beträffande andra hälso- och sjukvårdsområden än kroppssjukvården. Planlägningsarbetet tager huvudsakligen sikte på sinnessjukvården, den öppna sjukvården, hälsovården, epidemibekämpandet samt tandvården. För att beredskapsarbetet i dessa delar skall bliva tillräckligt effektivt bör — med hänsyn till bl. a. byråernas belastning med ordinära uppgifter — övervägas, att överföra detsamma eller delar därav till beredskapsavdelningen.

Såsom av det anförda framgår befinner sig beredskapsarbetet inom vissa delar av den civila hälso- och sjukvården ännu endast i sin början. Betydande ansträngningar erfordras för att organisationen skall erhålla en nödvändig effektivitet. Enligt min mening är det för det totala försvaret av stor betydelse, att en sådan förstärkning snarast möjligt kommer till stånd. Beredskapsavdelningen måste för den skull kunna tillföras ytterligare arbetskraft. Med hänsyn till arbetsuppgifternas karaktär är det önskvärt, att personer, vilka med hänsyn till utbildning, erfarenhet och läggning äro lämpade för detta slag av arbete, kunna för längre eller kortare tid knytas till avdelningen. Det är icke möjligt att i förväg mera exakt beräkna behovet av den erforderliga personalförstärkningen. Anslaget torde därför böra höjas endast med ett mindre belopp och Kungl. Maj:t — såsom hittills — äga att allt efter det aktuella behovet besluta om sammansättningen av avdelningens personal. Sedan det förut angivna planlägningsarbetet avslutats bör beredskapen kunna uppehållas med ett relativt litet antal befattningshavare.

Med utgångspunkt från vad jag sålunda anför föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår höjes med 20 000 till 90 000 kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen: Beredskapsavdelning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[6] 4. Sjukvårdsberedskapsnämnden: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	96 100	122 880
1951/52 (statsliggaren s. 922)	113 600	
1952/53 (förslag)	144 000	

Yrkande.

Sjukvårdsberedskapsnämnden (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 45 500 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförstärkningar:</i>	
a) Arvoden åt experter	+ 2 000
b) 2 assistenter Cg 22	+ 24 262
1 assistent Cg 20	+ 10 800
c) 1 kontorsbiträde Ce 6	+ 5 616
2. <i>Löneregleringar m. m.:</i>	
a) 2 assistenter Ce 22 i st. f. Cg 22	—
b) 1 kontorist Ce 13:15 i st. f. 1 kanslibiträde Ce 11:14	+ 348
c) Indragning av en befattning som röntgenfilmkontrollant	— 6 000
d) Viss ersättning till verkställande tjänstemannen	+ 18 336
3. <i>Arvoden till redogörare för beredskapsförråd överförs till annat anslag</i>	— 21 000
4. <i>Omräkning:</i>	
Indexhöjning	+ 10 000
Avrundning	+ 1 138
	+ 45 500

Motiv.

1 a) Nämnden har stort behov av att i medicinska och tekniska frågor rörande beredskapssjukhusen samt försörjningen med läkemedel och sjukvårdsmateriel anlita experter i ökad omfattning.

1 b) och c) Nämndens upphandlingsverksamhet är av stor omfattning — under budgetåren 1950/51 och 1951/52 avseende ett värde av sammanlagt 13,3 miljoner kronor — och har delvis en invecklad karaktär. Förrådshållningen har starkt utökats. Värdet av den nu i förråd hållna materielen uppgår till ca 15 miljoner kronor. Även Kungl. Maj:ts beslut den 20 juli 1951 att tillföra nämnden ansvaret för lokal- och materielberedskapen i fråga om provisoriska förlossningshem under utrymning bidrager till det ökade personalbehovet. Av assistenterna avses en (Cg 22) biträda vid arbetet med förrådshållningen och de båda övriga med upphandlingsarbetet.

2 a) Alltsedan nämndens inrättande den 1 juli 1948 tjänstgör på vardera av sjukhusavdelningen och planeringsavdelningen en assistent i Cg 22. Ständigvarande behov av tjänsterna föreligger.

2 b) Kanslibiträdets arbetsuppgifter bestå väsentligen av registratorsgöromål och handhavande av nämndens dispositionsbokföring.

2 c) Det statsägda aktiebolaget Ceaverkens tillverkning av röntgenfilm har numera efter fabrikationsförbättringar uppnått en ur medicinsk synpunkt tillfredsställande och jämn kvalitet. Behov föreligger ej längre av den av nämnden handhavda filmkontrollen.

2 d) Befattningen som verkställande tjänsteman hos nämnden är avsedd som en bisyssla. Göromålen under senare år ha emellertid nödvändiggjort heltidstjänstgöring. Ersättning till befattningshavaren för mistade avlöningsförmåner har därvid efter av Kungl. Maj:t medgivna anslagsöverskridanden utgått från ifrågavarande anslag. På grund av arbetsbelastningen måste verkställande tjänstemannen tjänstgöra på heltid även under budgetåret 1952/53.

3) Anslagsposten föreslås utgå från avlöningsanslaget och ingå i ett på riksstaten för budgetåret 1952/53 uppfört nytt anslag.

Departementschefen.

Sjukvårdsberedskapsnämndens hemställan om anvisande av ytterligare medel för anlåtande av experter anser jag mig böra tillstyrka. Vad angår förslaget att för nästa budgetår beräkna medel för avlöning av tre assistenter vill jag erinra, att fr. o. m. den 1 mars respektive 1 oktober 1951 hos nämnden varit anställda två assistenter, den ene för planlägnings- och den andre för upphandlingsärenden. Då nämndens verksamhet i dessa hänseenden under nästa budgetår torde komma att fortsätta i oförändrad omfattning, föreslår jag, att fortsatt anställning beredes dessa två assistenter, vilka torde böra placeras i lönegrad Cg 19 resp. Cg 22. Däremot anser jag mig f. n. icke kunna förorda anställande av ytterligare assistent. Förslaget om ökad biträdehjälptillstyrker jag så till vida, att jag beräknar en medelsanvisning på 3 000 kronor för ändamålet.

Till nämndens hemställan om ändring av en kanslibitträdestjänst till kontoristbefattning är jag icke f. n. beredd att taga ställning. I övrigt ha förslagen rörande löneregleringar m. m. icke givit mig anledning till erinran.

I likhet med sjukvårdsberedskapsnämnden anser jag lämpligt, att samtliga kostnader för förvaring och underhåll av den i beredskapssjukhusorganisationen ingående sjukvårdsmaterielen bestridas från ett särskilt anslag på riksstaten. Med hänsyn härtill föreslår jag, att anslagsposten till arvoden till redogörare för beredskapsförråd, f. n. 21 000 kronor, utgår ur avlöningsstaten fr. o. m. nästa budgetår.

Anslaget beräknas på följande sätt: avlöning till ordinarie tjänsteman oförändrat 100 kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 12 000 (+ 2 000) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 109 200 (+ 33 700) kronor samt rörligt tillägg 22 700 (+ 15 700) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (100 + 12 000 + 109 200 + 22 700) 144 000 (+ 30 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för sjukvårdsberedskapsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	109 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 700

Summa förslagsanslag kronor 144 000;

b) till Sjukvårdsberedskapsnämnden: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 144 000 kronor.

[7] 5. Sjukvårdsberedskapsnämnden: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	34 000	37 975
1951/52 (statsliggaren s. 923)	37 000	
1952/53 (förslag)	27 900	

Yrkande.

Sjukvårdsberedskapsnämnden (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget nedräknas med 5 000 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökn. el. minskn	
1. Reseersättningar	4 486	2 500	6 000	+	3 500
2. Expenser: övriga expenser	7 396	5 600	13 100	+	7 500
3. Omkostnader för beredskapsförråd	18 357	19 000	—	—	19 000
4. Avgifter till apotekarpensioneringsfonden	—	—	3 000	+	3 000
				—	5 000

Motiv.

1) Inspektion av sjukhuslokaler och materielförråd samt deltagande i försvarsspel och konferenser med landsting och länsstyrelser kräva ökade rese-möjligheter. Det föreslagna beloppet avser även att täcka de höjda rese-kostnaderna.

2) Posten beräknas stiga på grund av ökat arbete samt stegrade telefonavgifter och materielkostnader. I höjningen är inräknat ett belopp av 2 000 kronor, avsett till tryckning av bl. a. anvisningar inom nämndens verksamhetsområde.

3) Samtliga kostnader för förrådshållningen under nästa budgetår böra sammanföras under ett nytt anslag.

4) Föreståndare för nämndens planeringsavdelning (Cg 29) är fr. o. m. den 1 september 1951 en legitimerad apotekare, som intill nämnda dag är anställd inom apoteksväsendet med tjänste- och pensionsrätt. Befattningshavaren, som senare ämnar återgå till anställning inom apoteksväsendet,

går förlustig sin pensionsrätt, därest icke under hans anställning hos nämnden den på arbetsgivaren fallande delen av kostnaderna för hans pensionering såsom legitimerad apotekare erlägges av statsverket samt rätt medges honom att såsom tjänstår för erhållande av pension tillgodoräkna tjänstgöringen hos nämnden såsom likvärdig med anställning på apotek. Befattningshavaren bör därför erhålla ersättning för vad han enligt gällande bestämmelser visar sig hava utgivit i personliga, obligatoriska pensionsavgifter för egen och efterlevandes pensionering, varjämte nämnden bör bestrida på arbetsgivaren ankommande avgift för honom.

Departementschefen.

På de av sjukvårdsberedskapsnämnden anförda skälen förordar jag, att posten till reseersättningar höjes något. Ökningen torde dock böra begränsas till 2 500 kronor. Även för övriga expenser torde för nästa budgetår krävas ökad medelsanvisning. Jag föreslår, att denna post uppräknas med 4 400 kronor. Föreståndaren för nämndens planeringsavdelning, en apotekare, bör i likhet med farmakopékommitténs sekreterare beredas möjlighet till fortsatt pensionsrätt enligt apoteksväsendets pensionsbestämmelser. Jag har därför ej något att erinra emot höjningen av anslaget med 3 000 kronor för detta ändamål. Såsom jag under föregående punkt framhållit, torde de med förvaring och underhåll av den i beredskapssjukhusorganisationen ingående sjukvårdsmaterielen förenade kostnaderna fr. o. m. nästa budgetår böra bestridas från ett särskilt anslag på riksstaten. Ur omkostnadsstaten bör därför posten till omkostnader för beredskapsförråd på 19 000 kronor utgå.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget för nästa budgetår minskas med (19 000 — 2 500 — 4 400 — 3 000) 9 100 kronor till (37 000 — 9 100) 27 900 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjukvårdsberedskapsnämnden*: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 27 900 kronor.

[8] 6. Sjukvårdsberedskapsnämnden: Förvaring och underhåll av materiel m. m. Något motsvarande anslag finnes ej uppfört på riksstaten för innevarande budgetår.

Yrkande.

Sjukvårdsberedskapsnämnden (skr. 31/8 1951) föreslår, att på riksstaten för nästa budgetår uppföres ett anslag på 110 000 kronor med nämnda rubrik.

Motiv.

För innevarande budgetår ingå de för nämndens förrådshållning avsedda beloppen, såvitt avser arvoden till redogörare för beredskapsförråd, i avlöningsanslaget och, såvitt avser omkostnader för samma förråd, i omkostnadsanslaget. För förrådshållningen har för budgetåret anvisats inalles 40 000 kronor, varav 21 000 kronor till avlöningar och 19 000 kronor till omkostnader.

Den nuvarande materielen förvaras f. n. vid 8 centralförråd och 65 lokala förråd, knutna till de särskilda sjukhusen. För att stärka beredskapen bör den lokala lagerhållningen omfatta samtliga 145 beredskapssjukhus. Det genom nyanskaffningar ökade behovet av förrådsutrymmen samt angelägenheten av att förvaringen sker på ett tillfredsställande sätt kräver ökade medel till nämndens förrådshållning.

För nästa budgetår beräknas avlöningsbehovet för förrådshållningen till 50 000 kronor, varav 15 000 kronor för de centrala och 35 000 kronor för de lokala förråden. I fråga om de centrala förråden har arvodet till varje redogörare räknats efter i genomsnitt 1 000 kronor för år. Antalet lokalförråd, som böra handhas av person med redogörareansvar, uppskattar nämnden till 100. Årsarvodet till dessa har beräknats till i genomsnitt 300 kronor. Från anslaget böra även bestridas kostnader för bl. a. ersättningar åt semester- och sjukvikarier samt handräckningshjälp.

Omkostnaderna (hyror, inredningskostnader, frakter m. m.) beräknas till i runt tal 50 000 kronor. För reparation och annat underhåll av den nuvarande materielen, vars inköp påbörjades redan 1939, bör anvisas 10 000 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda för förrådshållningen under nästa budgetår krävas (50 000 + 50 000 + 10 000) 110 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har icke något att erinra mot att kostnaderna för förrådshållningen bestridas från ett särskilt anslag. Då det för innevarande budgetår anvisade beloppet synes möjliggöra en reglering av arvoden till redogörare för beredskapsförråd, är statskontoret ej berett tillstyrka, att medelsanvisningen till avlöningar vid förrådshållningen bestämmes med utgångspunkt från ytterligare förbättrade redogörararvoden.

Departementschefen.

Under punkterna 6 och 7 har jag förordat, att på riksstaten för nästa budgetår skulle upptagas ett särskilt anslag, från vilket kostnaderna för förvaring och underhåll för den i beredskapssjukhusorganisationen ingående sjukvårdsmaterielen skulle bestridas. Anslaget, som torde böra benämnas Sjukvårdsberedskapsnämnden: Förvaring och underhåll av materiel m. m., bör vara av förslagsanslags natur.

Sjukvårdsberedskapsnämndens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår anser jag mig med hänsyn till den utökade förrådshållningen i huvudsak kunna godtaga. Jag räknar emellertid med att redogörarna vid de centrala förråden skola erhålla arvoden med i genomsnitt 900 kronor per år i stället för av nämnden föreslagna 1 000 kronor, varjämte för vikariatsersättning bör beräknas 180 kronor. På grund av ökningen av förrådshållningen bör för redogörare vid de lokala förråden avses ett sammanlagt belopp av 25 000 kronor. Jag vill i detta sammanhang erinra om att någon skyldighet för sjukhusens syssломän — vilka närmast böra förvärfvas för redogöraruppgifterna — att åtaga sig dessa uppgifter icke torde föreligga.

Med utgångspunkt från vad jag sålunda anfört uppskattar jag medelsbehovet för nästa budgetår till 90 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjukvårdsberedskapsnämnden: Förvaring och underhåll av materiel m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[9] 7. Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara. Anslag för detta ändamål har senast anvisats för budgetåret 1951/52 med 5 000 000 kronor. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en reservation av 7 438 876 kronor.

Yrkande.

Sjukvårdsberedskapsnämnden (skr. 31/8 1951) föreslår, att på tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas 4 620 000 kronor samt att anslaget för budgetåret 1952/1953 uppföres med ett beräknat belopp av 13 600 000 kronor.

Motiv.

Reservationen är genom redan träffade leveransavtal och slutplanerade upphandlingar bunden till hela sitt belopp.

Enligt i 1951 års statsverksproposition gjorda beräkningar skulle genom inköp för 5 miljoner kronor utrustning för beredskapssjukhusen kunna anskaffas i sådan omfattning, att behovet för sammanlagt 77 000 platser bleve täckt. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 juli 1951 konstaterade emellertid nämnden, att genom de under åren 1950 och 1951 inträdda prissförändringarna de i propositionen gjorda beräkningarna icke hölle streck. Nämnden anförde bl. a., att behovet väl bleve täckt i fråga om operationsutrustningar men att behovet av övrig utrustning, huvudsakligen s. k. allmän utrustning, kunde tillgodoses för endast 69 300 platser. För att an-

skaffa den med medelsanvisningen avsedda utrustningen skulle allmän utrustning alltså behöva inköpas för ytterligare ca 7 700 platser. Kostnaden för allmän utrustning för varje vårdplats uppgår f. n. till ca 600 kronor. Sålunda skulle för 7 700 platser erfordras 4 620 000 kronor. Beloppet bör anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår.

Den genom Kungl. Maj:ts beslut den 20 juli 1951 fastställda nya förteckningen över beredskapssjukhus omfattar 109 260 vårdplatser. Utrustning för de nya platserna (109 260 — 77 000) 32 260, synes böra anskaffas så snart som möjligt. Nämnden finner rimligt, att anskaffningen fördelas ungefär lika på tre år. Den erforderliga materielen omfattar, förutom allmän utrustning à 600 kronor per vårdplats, operationsutrustning till ett inköpsvärde av 200 kronor per vårdplats. Det totala medelsbehovet skulle alltså uppgå till $(32\,260 \times 800)$ 25 808 000 kronor. Härav böra i runt tal 8 600 000 kronor anvisas för budgetåret 1952/1953.

Varje beredskapssjukhus består av dels ett s. k. kärnsjukhus, i allmänhet ett redan i fred befintligt sjukhus, och dels annexlokaler. Annexlokalerna äro planerade att inrymmas i skolor, samlingslokaler, hotell samt andra för ändamålet lämpliga lokaler. En genomgående brist hos flertalet annexbyggnader består däri, att de särskilt med avseende på vattentillförsel och avlopp icke uppfylla de krav, som måste ställas på en sjukhusbyggnad. Det torde ankomma på staten att vidtaga och bekosta erforderliga sanitets-tekniska anordningar. Nämnden företar f. n. en närmare utredning om behovet av dessa anordningar och kostnaderna därför. Det har redan nu framkommit, att sanitetsanordningarna kunna beräknas draga en kostnad av i runt tal 5,5 miljoner kronor. Av detta belopp belöper uppskattningsvis 5 miljoner kronor på arbeten, som kunna vidtagas utan men för byggnadernas fredsmässiga användning. Nämnden har vid sin lokalplanläggning utgått från att beredskapssjukhusen skola vara fullt funktionsdugliga inom vissa kortare tidrymder (5, 15 resp 30 dagar). Nämnden har emellertid sedermera funnit, att dessa tidrymder böra avsevärt nedbringas. För att så skall kunna ske är det nödvändigt att de erforderliga byggnadstekniska arbetena i så stor omfattning som möjligt äro undangjorda redan i fred. Man bör därför redan nu vidtaga alla de anordningar, som äro möjliga att genomföra utan större men för byggnadernas fredsmässiga användning.

Nämnden hemställer alltså att anslaget i statsverkspropositionen upptages till ett beräknat belopp av $(8\,600\,000 + 5\,000\,000)$ 13 600 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret uttalar, att den föreslagna nyutrustningen av ytterligare vårdplatser i rådande statsfinansiella läge synes få bedrivas i långsammare tempo än vad nämnden förutsatt.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap anser utrustningen av de nya 32 260 platserna vara ett angeläget beredskapsintresse samt tillstyrker,

att anskaffningen uppdelas på tre år. Riksnämnden understryker även betydelsen av att beredskapssjukhusen kunna upprättas med kortast möjliga varsel. Nämnden förordar därför jämväl förslaget om anvisande av medel för sanitetstekniska anordningar.

Departementschefen.

Såsom nämnden anför, fordras på grund av bl. a. prisstegringar ytterligare medel för att de 77 000 platser, vilka omfattas av riksdagens tidigare medelsanvisningar, skola bliva fullt utrustade. Jag anser angeläget, att åtminstone en del av det behövliga beloppet anvisas på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Enligt av mig gjorda beräkningar skulle för ändamålet erfordras sammanlagt 4 670 000 kronor. Härav bör enligt min mening ett belopp av 3 000 000 kronor upptagas på tilläggsstat. Jag har för avsikt att i annat sammanhang göra hemställan i detta hänseende. Det återstående beloppet (4 670 000 — 3 000 000) 1 670 000 kronor, torde böra anvisas på riksstaten för budgetåret 1952/53.

Den nya planläggning, som av Kungl. Maj:t godkänts den 20 juli 1951, omfattar sammanlagt 109 260 vårdplatser, vilket innebär en ökning av platsantalet med 32 260. För dessa platser finnes f. n. ej någon utrustning. Utan att nu taga ställning till frågan om i vilken takt och omfattning planen skall fullföljas anser jag angeläget, att ett begränsat antal platser utrustas snarast möjligt. Jag föreslår, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 5 000 000 kronor, vilket skulle möjliggöra materielanskaffning för ca 6 200 platser. Härigenom skulle sammanlagt ca (77 000 + 6 200) 83 200 platser bliva fullt utrustade.

En betydelsefull förutsättning för att en tillfredsställande beredskap på sjukvårdens område skall uppnås är möjligheten att kunna upprätta beredskapssjukhusen efter kort varsel. Då, såsom sjukvårdsberedskapsnämnden framhåller, de flesta annexlokaler till beredskapssjukhusen icke äro försedda med behövlig sanitetsteknisk utrustning, är det emellertid icke möjligt att med erforderlig skyndsamhet taga sjukhusen i anspråk. Jag anser därför, att sådan utrustning bör anskaffas och installeras i sjukhusen. Skyldigheten att bekosta dessa åtgärder torde åvila staten. De totala kostnaderna kunna enligt av nämnden senare lämnad uppgift beräknas till i runt tal 7 700 000 kronor. Jag tillstyrker, att för nästa budgetår ett belopp av 1 000 000 kronor anvisas.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med (1 670 000 + 5 000 000 + 1 000 000) 7 670 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 7 670 000 kronor.

[10] 8. Sinnessjuknämnden: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	44 100	42 643
1951/52 (statsliggaren s. 924)	42 600	
1952/53 (förslag)	50 200	

Yrkande.

Sinnessjuknämnden (skr. 28/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 7 600 kronor.

	Ökn. ell. minskn.
1. Höjt arvode till sekreteraren	+ 7 116
2. 1 kontorsbiträde i Ca 8 i st. f. Ce 8 enl. den reglerade befordringsgången	—
3 Omräkning:	
Besparing vid tjänstledigheter	— 1 418
Höjt rörligt tillägg	+ 1 800
Avrundning	+ 102
	+ 7 600

Motiv.

1) Det ökade medelsbehovet är en följd av den av 1951 års riksdag godkända beräkningsgrunden för arvodet till sekreteraren.

Departementschefen.

Sinnessjuknämndens beräkning av medelsbehovet föranleder ej någon erinran från min sida. I enlighet med nämndens förslag bör ett extra ordinarie kontorsbiträde enligt grunderna för den reglerade befordringsgången fr. o. m. nästa budgetår erhålla ordinarie anställning.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 9 500 (+ 3 900) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 37 200 (+ 7 200) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 600 (— 5 000) kronor samt rörligt tillägg 2 900 (+ 1 500) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (9 500 + 37 200 + 600 + 2 900) 50 200 (+ 7 600) kronor.

På personalförteckningen bör fr. o. m. nästa budgetår uppföras ytterligare ett kontorsbiträde i Ca 8.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för sinnessjuknämnden, som nyss angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för sinnessjuknämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	9 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	37 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 900

Summa förslagsanslag kronor 50 200;

c) till *Sinnessjuknämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 200 kronor.

[11] 9. *Sinnessjuknämnden*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 300	5 572
1951/52 (statsliggaren s. 925)	5 300	
1952/53 (förslag)	5 300	

I enlighet med förslag av *sinnessjuknämnden* (skr. 28/8 1951) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sinnessjuknämnden*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 300 kronor.

[12] 10. *Statens bakteriologiska laboratorium*: *Avlöningar*.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 475 000	1 636 157
1951/52 (statsliggaren s. 925)	1 455 000	
1952/53 (förslag)	1 800 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 428 000 kronor.

1. *Personalförstärkningar.*

	Ökning
a) <i>Diagnostiska avdelningen</i> :	
1 assistent Ce 31	19 116
3 laboratoriebiträden Ce 11	22 176
1 biträde Cg 4	5 064
b) <i>Försvarsmedicinska avdelningen</i> :	
1 assistent Ce 31	19 116
1 preparator Cg 14	8 424
1 laboratoriebiträde Ce 11	7 392
c) <i>Kamerala avdelningen</i> :	
1 bokhållare Ce 19	10 320

2. Löneregleringar.**a) Vetenskapligt utbildad personal:**

1 föreståndare Cp 14 uppflyttas till Cp 16 jämte anslagsuppräknning från lönegrad Cp 12	4 692
2 laboratorer och avdelningsföreståndare Ca 31 uppflyttas till Ca 35	3 432
1 laborator Ca 29 uppflyttas till Ca 33	1 440
1 laborator Ce 29 uppflyttas till avdelningsföreståndare Ca 35	4 368
1 laborator Ce 31 uppflyttas till Ce 35	2 772
2 laboratorer Ce 29 uppflyttas till Ce 33	6 072
12 assistenter Ce 27 uppflyttas till Ce 31	38 736
1 assistent Ce 26 uppflyttas till Ce 28	1 620
Höjning av arvoden till aspirantläkare	2 400

b) Kameral personal:

1 kassör Ca 15 i st. f. kansliskrivare Ce 15	—
1 kontorsbiträde Ca 8 uppflyttas till kontorist Ca 13	696

c) Ekonomipersonal:

1 traktorförare Ce 9 i st. f. stallbiträde Ce 9	—
1 nattvakt Ce 9 i st. f. Cg 9	—

3. Vikariatsersättningar m. m. 20 400

4. Omräkning:

Löneklassuppflyttningar	7 348
Rörligt tillägg	242 416

428 000

Motiv.

1 a) Beredningen av diagnostiska sera och annat testmaterial har icke kunnat genomföras i behörig omfattning varken för laboratoriets egen verksamhet eller för andra laboratorier, vilka i regel äro beroende av inköp därifrån. Därutöver är det nödvändigt att upprätta lager för försvarsmaktens behov, då dess fältlaboratorier utrustas och försörjas av laboratoriet. Lagerhållningen behöver ökas och kompletteras med testmaterial även för icke inhemska sjukdomar med anledning av ett av de sakkunniga rörande bakteriologisk krigsföring framlagt förslag. Beredningen av dessa preparat såväl för freds- som krigsbehov kräver omfattande bakteriologiska kunskaper och utgör en heltidsuppgift för assistenten.

Av de föreslagna befattningshavarna i lägre lönegrad ha två laboratoriebiträden och biträdet enligt medgivande av Kungl. Maj:t den 19 januari 1951 varit anställda för kontroll av katgut. Det tredje laboratoriebiträdet erfordras för den ökade beredningen av diagnostiska preparat.

1 b) De sakkunniga rörande bakteriologisk krigsföring ha föreslagit bl. a., att en assistentbefattning inrättas vid laboratoriet för viss forskningsverksamhet, som beredskapen mot bakteriologisk krigsföring anses kräva. Jämväl preparatorn och laboratoriebiträdet erfordras för det försvarsmedicinska arbetet, preparatorn för tidsbegränsade och laboratoriebiträdet för mera varaktiga arbetsuppgifter (jfr beträffande sistnämnda tjänster även 1951 års statsverksprop., XI s. 23 under 1 e).

1 c) Den stora arbetsbelastningen på avdelningen motiverar i och för sig tjänstens inrättande. Härtill kommer, att det för att lätta föreståndarens stora arbetsbörda är nödvändigt att överlåta en del av de administrativa ärendena till kamreraren. Denne kan härigenom icke medhinna att med

nödig omsorg handlägga tidskrävande arbetsuppgifter på den kamerala avdelningen, främst upphandlingsärendena.

2 a) Nu gällande bestämmelser rörande lönegradsplacering av vetenskapligt utbildade assistenter återfinnas i Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1947 (jfr statsliggaren s. 926). Efter förhandlingar med Sveriges läkarförbund föreslår medicinalstyrelsen höjda lönegradsplaceringar för läkartjänsterna vid statens bakteriologiska, rättskemiska och farmaceutiska laboratorier. Assistent skulle sålunda vid nyanställning placeras i lönegrad 29, och efter minst ett eventuellt två års tjänstgöring vid laboratoriet eller annat laboratorium med likartade arbetsuppgifter i lönegrad 31, laborator skulle uppflyttas till lönegrad 33 och avdelningsföreståndare till lönegrad 35. Föreståndarna vid bakteriologiska och rättskemiska laboratorierna hänföras till Cp 16. Föreståndaren vid statens farmaceutiska laboratorium skulle bibehållas i Ca 37 men därutöver tilldelas ett arvode motsvarande skillnaden mellan lönebeloppen i Cp 16 och Ca 37 (40 löneklassen). Avlöningsförmånerna föreslås förbättrade jämväl för andra vid laboratorierna anställda assistenter, vilka innefattas i nämnda bestämmelser, förslagsvis genom uppflyttning två lönegrader.

Till motivering för förslagen har föreståndaren för bakteriologiska laboratoriet anfört bl. a.:

Nuvarande lönegradsplacering är lägre och möjligheterna till extrainkomster mindre än för andra jämförbara läkartjänster. Under innevarande år har förhandlingsvis genomförts lönereglering för läkarna vid Stockholms stads sjukhusdirektions bakteriologiska centrallaboratorium. I följande tablå återfinnes den nya lönegradsplaceringen för stadens läkare i jämförelse med de föreslagna lönerna för motsvarande tjänster vid statens bakteriologiska laboratorium.

Stockholms stad	Statens bakteriologiska laboratorium (förslag)
Laboratorieläkare A 30: 18 418	Assistent Cf 29: 17 520
Laborator A 33: 20 642	(Efter 1 år ... Ce 31: 19 116)
Överläkare B 13: 25 536	Laborator Ce 33: 20 556
(inkl. styresmanna- arvode: 26 876)	Avdelningsföre- ståndare Ca 35: 21 888

Läkarna vid stadens laboratorium ha därjämte rätt att mottaga ersättning för vissa prov. Även i jämförelse med de vid statens sinnessjukhus anställda läkarna, vilka i likhet med bakteriologerna icke ha möjlighet till inkomstbringande praktik, äro de föreslagna lönerna rimligt avvägda.

Laboratorn i Ce 29 vid virusavdelningen har arbetsuppgifter och ansvar, som helt motsvara en avdelningsföreståndares. Verksamheten ligger inom ett område, vars snabba vetenskapliga utveckling ställer särskilt stora krav på innehavaren. Tjänsten bör därför likställas med avdelningsföreståndare och med hänsyn till sin stadigvarande karaktär överföras till ordinarie stat.

Aspirantläkarnas arvoden böra med hänsyn till inträffade prisstegringar höjas, för legitimerad läkare från 700 till 835 kronor per månad

och för medicine kandidat från 500 till 600 kronor per månad. Dessa läkare äro heltidsanställda.

2 b) Kansliskrivaren handhar kassagöromål och bör därför benämnas kassör. Tjänsten bör med hänsyn till sin stadigvarande karaktär överföras till ordinarie stat.

Kontorsbitrådets arbetsuppgifter äro ansvarsfulla och omfatta avlöningsuträkning, skatteredovisning, förande av personalmatrikel m. m.

2 c) Stallbitrådets körslor utföras numera med traktor.

Nattvakten fyller ett stadigvarande behov.

3) Med hänsyn till föreslagna nya befattningar och lönegradsuppflyttningar erfordras en uppräknig med 18 000 kronor.

För att minska riskerna för infektioner under arbetet har den egentliga laboratoriepersonalen skyddsympats. För att möjliggöra förflyttningar mellan olika arbetsuppgifter har det numera ansetts lämpligt att skyddsympa all personal. På grund av personalens storlek utgöra dessa ympningar en stor arbetsbörda. Arbetet har anförtratts åt en assistent. Vid förenämnda förhandlingar med Sveriges läkarförbund yrkade förbundet, att för arbetet skulle utgå särskild ersättning med 200 kronor för månad. Medicinalstyrelsen föreslår, att för ändamålet upptages ett belopp av 2 400 kronor, under förutsättning att arbetet icke utföres på tjänstetid.

Yttranden.

Statens lönenämnd, vars yttrande begärts endast i fråga om förslaget om ersättning åt den assistent, som utför skyddsympningar å personalen, har icke funnit anledning till erinran mot detta förslag. Lönenämnden har under hand från styrelsen inhämtat, att arbetet i genomsnitt tager en tid av två timmar per dag.

Statskontoret anser, att förslagen om uppflyttning i högre lönegrad av vissa tjänster i första hand böra prövas av tjänsteförteckningsrevisionen. I avvaktan på resultatet av denna prövning i ett större sammanhang synes någon ändrad lönegradsplacering icke böra ifrågakomma. Med anledning av de begärda personalförstärkningarna erinrar statskontoret om den utredning angående laboratoriets verksamhet, som f. n. pågår inom statens sakrevision. Då resultatet av denna utredning torde kunna förväntas inom en nära framtid, bör någon ändring dessförinnan icke vidtagas av personalorganisationen. I anslutning till vad sålunda anförts torde f. n. medel ej heller böra anvisas för skyddsympning av personalen. I varje fall böra dessa arbetsuppgifter liksom hittills anförtrors någon assistent.

Statens sakrevision anför.

Den av revisionen i samarbete med statens organisationsnämnd igångsatta utredningen angående laboratoriets organisation och arbetsformer har nu fortskridit så långt, att ett omorganisationsförslag beräknas kunna framläggas sommaren 1952. I avvaktan härpå synas frågor om inrättande av nya befattningar m. m. böra behandlas med stor försiktighet. Sakrevisionen

har i princip icke ansett sig böra tillstyrka andra förändringar än sådana, beträffande vilka det är tydligt, att utredningens resultat icke kommer att föregripas.

Sakrevisionen kan i nuvarande läge icke tillstyrka inrättandet av en assistenttjänst å diagnostiska avdelningen. Därest en personalförstärkning anses oundgängligen nödvändig och brådskande, torde möjligheter föreligga att åtminstone tills vidare lösa de mest trängande problemen med utnyttjande av redan befintlig, vetenskapligt utbildad personal. Den för beredningen av diagnostiska preparat avsedda laboratoriebiträdestjänsten avstyrkes likaledes, då det icke får anses uteslutet, att andra sådana tjänster inom laboratoriet kunna komma att frigöras.

Arbetet med katgutkontrollen kan vitsordas sysselsätta två laboratoriebiträden och ett biträde. Emellertid kan det ännu icke anses slutligen avgjort, att katgutkontrollen för framtiden skall bibehållas i sin nuvarande utformning och vara förlagd till laboratoriet. Under sådana förhållanden bör laboratoriet liksom hittills i mån av behov begära tillstånd att ha särskild personal anställd för detta ändamål.

Den försvarsmedicinska sektionen har hittills fungerat som ett rent forskningsorgan. Sakrevisionen vill icke motsätta sig inrättandet av tjänster för en assistent och en preparator, därest detta anses befogat av beredskapsskäl. Av förut anförda skäl kan sakrevisionen emellertid icke tillstyrka, att ett nytt laboratoriebiträde anställs.

Under utredningens gång har framkommit, att laboratoriet har behov av en befattningshavare, som kan ägna särskild uppmärksamhet åt upphandlingsärenden och kontrollera inköpta varor. Med hänsyn härtill anser sig revisionen böra tillstyrka inrättandet av den begärda bokhållartjänsten men tills vidare endast såsom Cg.

De redan gjorda erfarenheterna under utredningen ha med all tydlighet visat, att laboratoriet har stort behov av ständig tillgång till en tekniker, som kan biträda med tekniska och organisatoriska uppgifter samt vid planering av särskilt serologiska avdelningens tillverkningsuppgifter. Sakrevisionen har funnit detta behov så uppenbart och trängande, att revisionen, redan innan utredningens slutresultat föreligger, vill tillstyrka inrättandet av en driftsingenjörstjänst. Denna bör med hänsyn till erforderliga kvalifikationer icke placeras lägre än i 27 lönegraden. Då behovet är stadigvarande, bör befattningen vara extra ordinarie. En av sakrevisionen anlitad ingenjör har på grund av laboratoriets överhängande behov av en driftsingenjör kommit att i viss utsträckning faktiskt fungera som sådan. Sakrevisionen förutsätter, att befattningen icke tillsättes, så länge denne ingenjör står till förfogande.

Vidare har under utredningen framgått, att den mekaniska verkstadens personal omedelbart behöver utökas. De löpande servicearbetena och reparationerna å anläggningar och apparater, vilka arbeten i allmänhet måste utföras omgående, äro så omfattande, att även mycket angelägna förbättringar och nykonstruktioner kunna utföras först efter lång väntetid. Sakrevisionen anser det därför väl motiverat, att laboratoriet tillföres en reparatörstjänst i Ce 11.

De föreslagna löneregleringarna för kameral personal och ekonomipersonal avstyrkas i avvaktan på utredningens resultat.

Beträffande det föreslagna arvudet å 200 kronor i månaden för skyddsympningar framhåller sakrevisionen, att ympningarna äro avsedda att utföras av läkaren å tjänstetid utan några utgifter för honom. Med hänsyn

härtill synes arvodet icke kunna motiveras på annat sätt än såsom en kompensation för det med ympningarna förenade ansvaret. Med beaktande av det ansvar, som åvilar icke blott läkare utan alla tjänstemän för i tjänsten begångna fel och försummelser, synes det högst tveksamt, om denna motivering kan anses tillräcklig.

Departementschefen.

Den i föregående års statsverksproposition (XI, s. 25) omnämnda, av statens sakrevision i samarbete med statens organisationsnämnd påbörjade utredningen rörande rationaliseringsmöjligheterna vid laboratoriet beräknas, enligt vad sakrevisionen i sitt utlåtande framhållit, kunna slutföras under sommaren 1952. Resultatet av densamma kan sålunda icke föreläggas innevarande års riksdag. Med hänsyn härtill synes en viss återhållsamhet böra iakttagas i fråga om såväl inrättande av nya tjänster som genomförande av löneregleringar.

Vad först angår de av medicinalstyrelsen föreslagna personalförstärkningarna vill jag erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 28 september 1951 medgivit, att under innevarande budgetår finge vid laboratoriet vara anställda två extra laboratoriebiträden och ett biträde för kontroll av katgut. Jag förordar, att medel beräknas för anställande tills vidare å diagnostiska avdelningen av denna personal. Laboratoriebiträdena böra placeras i 11 och biträdet i 5 lönegraden. Övriga för denna avdelning föreslagna personalförstärkningar anser jag mig icke böra nu tillstyrka.

Beträffande försvarsmedicinska avdelningen kan jag nu endast förorda, att en preparator i Cg 14 anställs för vissa tidsbegränsade arbetsuppgifter.

Jag vill i detta sammanhang nämna, att de sakkunniga rörande bakteriologisk krigsföring den 26 april 1951 avgivit preliminärt betänkande rörande skydd av människor och djur mot biologisk krigsföring. Betänkandet, som varit föremål för remissbehandling, är ännu ej färdigberett. Under förutsättning att på betänkandet grundade förslag underställas 1952 års riksdag, kunna dessa möjligen komma att medföra en ökning av personalen å laboratoriets diagnostiska och försvarsmedicinska avdelningar.

På av sakrevisionen anförda skäl förordar jag, att personalen i övrigt ökas med en ingenjör i Ce 27, en bokhållare i Cg 19 och en reparatör på mekaniska verkstaden i Ce 11.

Vad härefter angår frågan om löneregleringar för viss personal bör, med hänsyn till vad chefen för civildepartementet förordat i proposition den 28 december 1951 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl., laboratoriets föreståndare uppflyttas från Cp 14 (Cp 12) till Cp 15.

Under hänvisning till vad chefen för nämnda departement anfört i proposition samma dag angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag vidare, att ett kontorsbiträde i Ca 8, vars arbetsuppgifter ulgöras av avlöningsuträkning m. m., uppflyttas till kontorist i Ca 13

samt att fem kontorsbiträdestjänster i Cf 4—Ce 8 utbytas mot befattningar såsom kanslibiträden i Ce 11.

I enlighet med i propositionen nr 214/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för lönegradsplacering av viss ekonomipersonal, böra 38 biträden i Cg—Ce 4 uppflyttas till Cg—Ce 5.

Höjningen av arvodena till aspirantläkarna synes böra begränsas till ca 10 procent och sålunda utgå till legitimerad läkare med 775 och till medicine kandidat med 550 kronor för månad. Det synes vidare skäligt, att arvodena till det vetenskapliga biträdet i biologi, till kontrollanten och till veterinärbiträdet höjas med ungefär samma procenttal.

I övrigt är jag ej beredd att nu tillstyrka de framlagda förslagen om löneregleringar m. m. eller om särskild ersättning åt den assistent, som å tjänstetid utför skyddsympning av laboratoriets personal.

För vikariatsersättningar m. m. beräknar jag under icke-ordinarieposten, med hänsyn till föreslagna nya tjänster och löneregleringar, en ökning med i runt tal 6 000 kronor.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen med 62 100 kronor för personalförstärkningar, 19 400 kronor för ändrade lönegradsplaceringar, 3 000 kronor för arvodesregleringar samt 8 000 kronor för vikariatsersättningar m. m. Härtill komma automatiska utgiftsstegringar med i runda tal 9 500 kronor för löneklassuppflyttningar och 243 000 kronor för höjning av det rörliga tillägget till 32—33 procent. Anslaget bör alltså höjas med $(62\,100 + 19\,400 + 3\,000 + 8\,000 + 9\,500 + 243\,000)$ 345 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 290 000 (+ 5 000), arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 30 000 (+ 3 000), avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 068 000 (+ 70 000) samt rörligt tillägg 412 000 (+ 267 000) kronor.

Anslaget upptages alltså till $(290\,000 + 30\,000 + 1\,068\,000 + 412\,000)$ 1 800 000 kronor.

I anledning av förslagen bör vidare personalförteckningen ändras på så sätt, att en ny tjänst såsom föreståndare i Cp 15, en tjänst såsom ingenjör i Ce 27 och en såsom kontorist i Ca 13 upptagas i förteckningen samt en tjänst såsom föreståndare i Cp 14 och en såsom kontorsbiträde i Ca 8 uteslutas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium, vilka nyss angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	290 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	30 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	1 068 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	412 000

Summa förslagsanslag kronor 1 800 000;

c) till *Statens bakteriologiska laboratorium*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

[13] 11. *Statens bakteriologiska laboratorium*: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	955 000	1 244 818
1951/52 (statsliggaren s. 926)	1 040 000	
1952/53 (förslag)	1 191 600	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppräknas med 115 000 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Övriga expenser	37 903	40 000	45 000	+ 5 000
2. Inköp och underhåll av inventarier och instrument	65 762	40 000	35 000	— 5 000
3. Inköp och underhåll av djur	243 011	220 000	243 500	+ 23 500
4. Inköp av förbrukningsartiklar	472 463	400 000	470 000	+ 70 000
5. Kostnader för vetenskapliga arbeten	11 472	11 500	15 000	+ 3 500
6. Tjänstedrätt m. m.	9 078	9 000	10 500	+ 1 500
7. Tvätt och inre renhållning	54 440	48 000	57 000	+ 9 000
8. Yttre renhållning, underhåll av vägar och planteringar m. m.	2 917	3 000	3 500	+ 500
9. Automobiles och transporter	17 156	11 500	18 000	+ 6 500
10. Diverse utgifter	1 355	1 400	1 900	+ 500
				+ 115 000

Motiv.

1)–10) För att verksamheten vid laboratoriet skall kunna fortgå i oförändrad omfattning är det nödvändigt att nu angivna poster uppräknas med hänsyn till inträffade prisstegringar samt taxehöjningar för telefon och telegram ävensom höjd ersättning för städning enligt kollektivavtal. Posterna ha uppräknats med i genomsnitt 15 procent. Uppräkningen innebär, att anslagsbehovet beräknas hålla sig inom ramen för vad som erfordrats

under budgetåret 1950/51. Hänsyn har därvid tagits till de besparingar, som kunna förväntas genom mera rationella upphandlingar och ökad leveransk kontroll av den under föregående punkt föreslagne bokhållaren.

Under posten till inköp och underhåll av inventarier och instrument har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 10 000 kronor för inköp av en ny lastbil.

Yttrande.

Statens sakrevision föreslår, att det till 95 000 kronor beräknade beloppet för bränsle, lyse, gas och vatten för vinnande av bättre överensstämmelse med de senaste budgetårens belastningssiffror höjes med 25 000 till 120 000 kronor. Därest en allmän reglering av medelsanvisningen till övriga expenser företages, bör denna även omfatta laboratoriets delpost.

För inköp av bakteriologiska preparat är för budgetåret 1951/52 upptaget ett belopp av 150 000 kronor. Posten har under senare år kommit att användas även för bestridande av kostnaderna för anskaffning av människoblod för tillverkning av konvalescentsera m. m. Dessa kostnader, som fluktuerat ganska väsentligt med epidemiläget men torde vara i stigande, uppgingo 1950/51 till ca 33 000 kronor. Då det här är fråga om ett material, som bearbetas vidare vid laboratoriet, och icke ett till avsalu färdigt preparat, böra kostnaderna bestridas i samma ordning som kostnaderna för andra förbrukningsartiklar. Med hänsyn till belastningen bör någon sänkning av posten likväl icke vidtagas.

Mot beräkningen av posterna till inköp och underhåll av inventarier och instrument, till tjänstedräkt m. m., till tvätt och inre renhållning samt till yttre renhållning, underhåll av vägar och planteringar m. m. har sakrevisionen ingen erinran.

Såväl i fråga om inköp och underhåll av djur som inköp av förbrukningsartiklar ha från laboratoriets sida gjorts ansträngningar att nedbringa utgifterna. Ytterligare besparingsmöjligheter torde emellertid förefinnas. Även om ytterligare prisstegringar kunna väntas, kan sakrevisionen icke biträda förslagen att höja beloppen för nu ifrågavarande ändamål i annan mån än att till inköp av förbrukningsartiklar bör beräknas 425 000 kronor i stället för 400 000 kronor, därest förut omnämnd anskaffning av blod anses böra bestridas från denna post.

Höjningen av posterna till kostnader för vetenskapliga arbeten och till diverse utgifter avstyrkes.

Uppräkningen av posten till automobiler och transporter synes böra begränsas till 2 000 kronor.

Sakrevisionen har vid granskningen förutsatt, att laboratoriet för budgetåret 1952/53 liksom tidigare får göra särskild framställning om överskridande av omkostnadsstaten, därest så skulle visa sig oundgängligen erforderligt.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde med hänsyn till belastningen budgetåret 1950/51, 14 239 kronor, böra höjas från 10 000 till 14 000 (+ 4 000) kronor.

Under anslagsposten till expenser beräknar jag för bränsle, lyse, gas och vatten — med ledning av den senaste belastningssiffran, 128 206 kronor — 140 000 kronor, innebärande en höjning med 45 000 kronor. För övriga expenser torde såsom medicinalstyrelsen föreslagit böra anvisas ett med 5 000 kronor till 45 000 kronor förhöjt belopp.

Vad angår anslagsposten till övriga utgifter har jag intet att erinra mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet under delposterna till inköp och underhåll av inventarier och instrument, till inköp och underhåll av djur, till tjänstedräkt m. m. samt till tvätt och inre renhållning. Posterna böra alltså upptagas till resp. 35 000, 243 500, 10 500 och 57 000 kronor. Till kostnader för vetenskapliga arbeten samt till yttre renhållning, underhåll av vägar och planteringar m. m. beräknar jag oförändrade belopp 11 500 resp. 3 000 kronor. Kostnaderna för inköp av blod för tillverkning av konvalescentsera torde i enlighet med sakrevisionens förslag för framtiden böra överflyttas från posten till inköp av bakteriologiska preparat till posten till inköp av förbrukningsartiklar. Sistnämnda post bör bl. a. med anledning härav uppräknas till 450 000 kronor. För inköp av bakteriologiska preparat torde i anslutning till den senaste belastningssiffran, 186 817 kronor, men med beaktande av förenämnda överflyttning böra upptagas ett belopp av 165 000 kronor. Slutligen förordar jag beträffande posterna till automobiler och transporter samt till diverse utgifter en till 3 500 resp. 100 kronor begränsad höjning. Posterna böra alltså uppföras med 15 000 resp. 1 500 kronor. Anslagsposten till övriga utgifter skulle sålunda uppgå till sammanlagt 992 000 kronor, innebärande en höjning med 97 600 kronor.

I enlighet med vad jag nu förordat bör anslaget ökas med (4 000 + 45 000 + 5 000 + 97 600) 151 600 kronor och sålunda upptagas till 1 191 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 191 600 kronor.

[14] 12. Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	219 000	243 811
1951/52 (statsliggaren s. 927)	240 000	
1952/53 (förslag)	313 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 114 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Personalförstärkning:	
1 assistent Cf 29—Ce 31	+ 19 116
1 assistent (halvtid) arvode	+ 9 000
1 kanslibiträde Ce 11	+ 7 392
2 laboratoriebiträden Ce 11	+ 14 784
1 vaktmästare Ce 9	+ 6 636
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål Cf 4—Ce 8	+ 12 576
2. Personalminskning:	
Extra skrivhjälp å Rh-avdelningen	— 4 500
Extra personal å alkoholavdelningen	— 1 200
Vaktmästarbiträde	— 2 880
3. Löneregleringar:	
1 föreståndare Cp 12 (Cp 14) uppflyttas till Cp 16	+ { 2 292
1 laborator och avdelningsföreståndare Ce 31 uppflyttas till Ca 35	+ { 2 400
1 laborator Ca 29 uppflyttas till Ca 33	+ 1 992
1 assistent Ce 27 uppflyttas till Ce 31	+ 1 332
1 assistent Ce 26 uppflyttas till Ce 28	+ 2 424
1 assistent Ce 24 uppflyttas till Ce 26	+ 804
2 förste laboratoriebiträden Ce 15; 18 i st. f. 2 extra assistenter	+ 1 500
	+ 264
4. Vikariatsersättningar m. m.	+ 5 100
5. Omräkning:	
Löneklassuppflyttningar	+ 920
Höjning av arvoden	+ 3 100
Rörligt tillägg	+ 31 000
Avrundning	— 52
	+ 114 000

Motiv.

1) Verksamheten vid laboratoriet har under de senaste åren ökat starkt i omfattning. Utvecklingen belyses av följande uppgifter:

År	Inkomna ärenden	Rh-blodprov	Alkohol- blodprov	Toxikologiska och kriminaltekniska ärenden
1945	6 553			
1946	12 039	13 000		
1947	15 099	16 000		321
1948	21 727	23 000	3 379	353
1949	24 510	25 400	3 539	424
1950	37 689	38 000	4 044	434

Att siffrorna för Rh-blodproven överstiga totalsiffrorna för inkomna ärenden beror på att faderskapsblodproven, å vilka även Rh-undersökning utföres och som från rättsmedicinsk synpunkt diarieförts som ca 1 400 »ärenden», räknats som ca 6 000 »blodprov» för Rh-bestämning.

Enligt halvårsstatistik för Rh-avdelningen för åren 1949—1951 har de kliniska provens antal mer än fördubblats från första halvåret 1949 (8 812)

till första halvåret 1951 (19 648). Antalet alkoholblodprov har under årets sju första månader ökat med ca 68 procent jämfört med samma tid 1948 och med ca 27 procent jämfört med samma tid 1950.

Den utvidgade verksamheten har även medfört en betydande inkomstökning. Under budgetåren 1949/50 och 1950/51 ha sålunda ca 70 resp. över 80 procent av laboratoriets totala utgifter täckts av inkomsterna, trots att en väsentlig del av undersökningarna enligt gällande bestämmelser utföres kostnadsfritt. Inkomsterna framgå av följande sammanställning:

År	Beräknad inkomst	Verklig inkomst	Nettoutgift
1948/49	100 000	153 655	100 900
1949/50	135 000	182 145	82 600
1950/51	170 000	257 806	45 400
1951/52	320 000		
1952/53	350 000		

En så stark ökning av laboratoriets arbete måste givetvis medföra en viss ökning av omkostnaderna för apparater och förbrukningsartiklar, särskilt glasvaror, skrivmateriel m. m., men framför allt ett ökat behov av arbetskrafter. Personalförstärkningen under de sista åren motsvarar på intet sätt ökningen av arbetet. Personalen är redan nu otillräcklig, och redan kortvariga sjukdomsfall medföra allvarliga risker för verksamhetens upprätthållande. En väsentlig förstärkning är därför oundgängligen nödvändig, så mycket mer som arbetsbelastningen uppenbarligen fortsätter att öka.

Vad särskilt angår Rh-avdelningen framhålles, att den förut omnämnda stegringen av antalet prov ägt rum trots en samtidig, ökande decentralisering av Rh-testningarna. Vid sjukhusen utfördes med serum från Rh-avdelningen under första halvåret 1951 sammanlagt 35 500 testningar, utgörande en ökning med nära 100 procent från år 1950. En allt större del av proven fordrar därför mera kvalificerade och tidsödande undersökningar. Övertidsarbete har därför ofta måst tillgripas. Den stora risk i arbete av denna art, som övertidsarbete medför, har understrukits vid en nordisk Rh-konferens hösten 1950.

Av de begärda nya tjänsterna äro assistenten (heltid), kanslibiträdet, 2 laboratoriebiträden och 1 kontorsbiträde avsedda för Rh-avdelningen. Ett laboratoriebiträde och kontorsbiträdet begärdes redan för innevarande budgetår. Framställningen bifölles endast såtillvida att ett belopp av 4 500 kronor anvisades för extra skrivhjälp. Det har hittills icke varit möjligt att på detta sätt erhålla erforderlig arbetskraft för skrivgöromål. Kanslibiträdet skall bl. a. leda det mycket omfattande skrivarbetet vid avdelningen, kontrollera räkningars riktighet och framförallt ombesörja del registreringsarbete, som på grund av bristande arbetskrafter nu icke medhinnes.

Halvtidsassistenten och det andra kontorsbiträdet äro avsedda för den toxikologiska avdelningen. Laboratoriets föreståndare har framhållit, att

på det egentliga rättskemiska området, framförallt den toxikologiska kemiens område, sedan många år intet egentligt vetenskapligt arbete kunnat utföras. Med det allt större omfånget av laboratoriets arbete hade föreståndaren tagits i anspråk för administrativa göromål i förut oanad utsträckning. Bristen på arbetskraft hade gjort, att han ofta måst själv skriva ut sina protokoll och i stor utsträckning syssla med rena rutinundersökningar. Under sådana förhållanden hade varken egentligt forskningsarbete eller efterprövning av nya analysmetoder medhunnits. Den nye assistenten är avsedd att vara föreståndarens medhjälpare för vetenskapligt arbete och bör äga god vetenskaplig utbildning (läkare eller kemist).

När laboratoriet inflyttar i nya större lokaler med bl. a. väsentligt större djuravdelning, måste laboratoriet äga tillgång till ytterligare en vaktmästare, tillika djurskötare. Redan nu är det otillräckligt med 1 vaktmästare och 1 vaktmästarbiträde med 4 timmars tjänstgöring.

2) Vid bifall till i det föregående framlagda förslag skulle här upptagna, under icke-ordinarieposten nu redovisade belopp bortfalla.

3) Under anslaget till statens bakteriologiska laboratorium: avlöningar (jfr p. 12) har medicinalstyrelsen redogjort för resultatet av förhandlingar med Sveriges läkarförbund angående förbättrad löneställning för de befattningar vid statens bakteriologiska, rättskemiska och farmaceutiska laboratorier, som innehavas av läkare. Med anledning av vad där anförts, föreslår styrelsen, att motsvarande befattningar vid rättskemiska laboratoriet uppflyttas till angivna lönegrader. Föreståndaren för Rh-avdelningen bör samtidigt — med hänsyn till arbetsuppgifternas varaktiga natur samt avdelningens omfattande och betydelsefulla arbete — beredas ordinarie anställning. Assistenttjänsterna i Ce 24 och Ce 26, vilka icke omfattas av nämnda förslag, böra uppflyttas två lönegrader.

För att kunna för längre tid behålla välskolad personal för det mera kvalificerade arbetet vid Rh-avdelningen böra nu befintliga två arvodes-tjänster som extra assistenter (9 732/år) förändras till två förste laboratoriebiträdestjänster. För att icke de nuvarande tjänstinnehavarna skola vidkännas inkomstminskning böra de såsom första laboratoriebiträden uppbära avlöning enligt 18 löneklassen.

4) Højningen avser ersättning till vikarier å föreslagna nya tjänster.

5) Till højning, motsvarande rörligt tillägg, för arvodesavlönade tjänstemän beräknas 3 100 kronor.

Yttrande.

Statskontoret anser — med hänsyn till den ständigt ökade arbetsbördan — att en viss personalförstärkning bör medgivas för budgetåret 1952/53. Det undandraget sig dock statskontorets bedömande, huruvida den ökning av antalet ärenden, som inträtt efter det behovet av arbetskrafter prövades år 1951, kan motivera en så avsevärd förstärkning, som medicinalstyrel-

sen förordat. I avvaktan på närmare erfarenhet bör därför arbetskraftsförstärkningen f. n. endast avse vad som oundgängligen erfordras för fullgörande av de löpande arbetsuppgifterna. I nu rådande läge kan ämbetsverket icke förorda någon ökning av personalen för laboratoriets forskningsverksamhet. I anslutning till vad statskontoret anfört i utlåtande angående anslag till statens bakteriologiska laboratorium förordar ämbetsverket, att prövningen av den föreslagna förbättringen i löneställningen för vissa befattningshavare hänskjutes till tjänsteförteckningsrevisionen.

Departementschefen.

Arbetsbördan vid laboratoriet har även under år 1951 undergått en avsevärd ökning, framförallt vid Rh-avdelningen men även vid alkoholavdelningen. Detta sammanhänger beträffande förstnämnda avdelning med den växande tillströmningen av blodprov från sjukhus och mödravårdscentraler m. m., medan ökningen vid alkoholavdelningen är en följd av den stegrade motortrafiken. Då en ytterligare ökning av arbetet väntas under år 1952, synes en förstärkning av personalen ofrånkomlig. Jag förordar därför, att en halvtidsassistent med ett arvode om 7 116 kronor per år samt två laboratoriebiträden i Cg 11 må anställas vid laboratoriet. Vidare bör ett vaktmästarbiträde (timanställt à ca 2 800/år) utbytas mot en vaktmästare i Ce 9 och ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång anställas. Vid bifall till vad nu föreslagits skulle ett för skrivhjälp avsett belopp å 4 500 kronor samt en för extra personal å alkoholavdelningen beräknad medelsanvisning om 1 200 kronor per år bortfalla.

Vad härefter angår begärda löneregleringar, bör, med hänsyn till vad chefen för civildepartementet förordat i proposition den 28 december 1951 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl., laboratoriets föreståndare uppflyttas från Cp 14 (Cp 12) till Cp 15.

I enlighet med i propositionen nr 214/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för lönegradsplacering av viss ekonomipersonal böra två biträden i Cg 2 uppflyttas till Cg 5.

Mot medicinalstyrelsens förslag om beredande av extra ordinarie anställning såsom förste laboratoriebiträden i Ce 15 för två extra assistenter har jag intet att erinra. Frågan om deras löneklassplacering synes emellertid böra prövas i vanlig ordning av Kungl. Maj:t. Till övriga av medicinalstyrelsen i detta sammanhang framlagda förslag är jag icke beredd att nu taga ställning.

För vikariats- och övertidsersättningar m. m. beräknar jag under icke-ordinarieposten med hänsyn till föreslagna nya tjänster m. m. ett belopp av 2 000 kronor samt för höjning av vissa arvoden i enlighet med medicinalstyrelsens förslag 3 100 kronor.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen

med 26 900 kronor för personalförstärkningar, 9 000 kronor för ändrade lönegradsplaceringar m. m., 3 100 kronor för arvodeshöjningar samt 2 000 kronor för vikariats- och övertidsersättningar. Härtill komma automatiska utgiftsstegringar med i runda tal 1 000 kronor för löneklassuppflyttningar och 31 000 kronor för höjningen av det rörliga tillägget till 32—33 procent. Anslaget bör alltså höjas med (26 900 + 9 000 + 3 100 + 2 000 + 1 000 + + 31 000) 73 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 68 000 (+ 3 000), avlöningar till icke-ordinarie personal 183 000 (+ 26 500) samt rörligt tillägg 62 000 (+ 43 500) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (68 000 + 183 000 + 62 000) 313 000 kronor.

Slutligen får jag i detta sammanhang anmäla, att föreståndaren för laboratoriet i en av medicinalstyrelsen med skrivelse den 16 november 1951 överlämnad framställning hemställt, att den i laboratoriets avlöningsstat för innevarande budgetår uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal måtte få överskridas med 7 000 kronor för anställande vid Rh-avdelningen av ett laboratoriebiträde och ett kontorsbiträde, det sistnämnda i stället för ett till skrivhjälp f. n. avsett belopp om 4 500 kronor. Av skäl, som förut anförts, är en viss förstärkning av laboratoriets personal synnerligen önskvärd. Jag anser mig därför böra tillmötesgå framställningen och har för avsikt att föreslå, att vid anmälan denna dag av tilläggsstat II till riksstaten för nämnda budgetår riksdagens medgivande inhämtas att överskrida denna anslagspost med för ändamålet erforderligt belopp, 5 000 kronor.

I personalförteckningen bör uppföras en tjänst såsom föreståndare i Cp 15 och uteslutas en såsom föreståndare i Cp 14.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angiven ändring i personalförteckningen för statens rättskemiska laboratorium;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens rättskemiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	68 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	183 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	62 000

Summa förslagsanslag kronor 313 000;

c) till *Statens rättskemiska laboratorium*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 313 000 kronor.

[15] 13. Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	46 500	56 366
1950/51	54 000	59 298
1951/52 (statsliggaren s. 928)	55 000	
1952/53 (förslag)	77 500	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 26 000 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Bränsle, lyse, gas och vatten	2 435	2 000	4 000	2 000
2. Övriga expenser.....	9 471	9 500	17 500	8 000
3. Inköp av provtagningsmateriel för alkoholblodprov åt polismyndigheterna	8 049	5 000	6 500	1 500
4. Inköp och underhåll av apparater, förbrukningsartiklar m.m.	18 759	20 000	28 500	8 500
5. Städning och renhållning	5 905	4 000	10 000	6 000
				26 000

Motiv.

1) Laboratoriet kommer enligt vad nu kan förutses att omkring årsskiftet 1952—1953 inflytta i nya, väsentligt större lokaler.

2) För skrivmateriel m. m. förutses på grund av den stora ökningen av arbetet en ökad förbrukning. Med hänsyn härtill samt till stegrade priser, främst å papper, ävensom till att bindning av värdefulla handlingar och tidskrifter måst eftersättas sedan flera år tillbaka, erfordras en uppräknig med 2 500 kronor. Därutöver åtgår för ökade abonnemangskostnader och inträdesavgifter för telefoner i de nya lokalerna 5 500 kronor.

3) Polismyndigheternas ständigt stegrade efterfrågan på provtagningsmateriel samt inträffad prisstegring å denna materiel nödvändiggör en höjning av delposten.

4) I utrustningsförslaget beträffande de nya lokalerna (jfr prop. 103/1951) hade upptagits förbrukningsmateriel (glasvaror och kemikalier) till viss mängd för att kunna hålla ett mindre förråd av dessa. Centrala sjukvårdsberedningen anförde i yttrande häröver, att, då någon ökning av den årliga omsättningen av förbrukningsmateriel icke kunde förutses, de upptagna kvantiteterna syntes alltför höga. En reducering med ca en tredjedel av glasvarorna och ca hälften av kemikalierna ansågs kunna ske. Under föregående punkt har medicinalstyrelsen påvisat den avsevärda och alltjämt fortgående ökningen av laboratoriets arbete. Därav följer en allt större årlig omsättning av ifrågavarande förbrukningsartiklar. I samband med utrustningen av de nya lokalerna bör ett lämpligt förråd uppläggas. Därest

medel under utrustningsanslaget icke skulle få disponeras, måste medel för inköp av reducerade kvantiteter upptagas i omkostnadsstaten. För ändamålet beräknas 7 000 kronor. Härutöver erfordras en höjning med 1 500 kronor med anledning av prisstegringen.

5) De nya lokalerna äro mer än dubbelt så stora som de nuvarande.

Departementschefen.

Laboratoriet torde komma att inflytta i under byggnad varande, väsentligt större lokaler omkring den 1 januari 1953. Bl. a. med anledning härav torde en höjning av vissa poster vara ofrånkomlig. Jag beräknar sålunda i enlighet med medicinalstyrelsens förslag för bränsle, lyse, gas och vatten samt för städning och renhållning 4 000 resp. 10 000 kronor, innebärande en höjning med 2 000 resp. 6 000 kronor. Delposten till övriga expenser torde böra höjas med 9 000 kronor till 18 500 kronor, varav för abonnemangskostnader och inträdesavgifter för telefoner i nybyggnaden i runda tal 600 resp. 7 000 kronor.

För inköp av provtagningsmaterial för alkoholblodprov åt polismyndigheterna beräknar jag på grundval av belastningen för budgetåret 1950/51, 8 049 kronor, ett med 4 000 kronor till 9 000 kronor förhöjt belopp.

Vad slutligen angår delposten till inköp och underhåll av apparater och förbrukningsartiklar m. m. kan jag ej tillstyrka, att medel i nu förevarande sammanhang anvisas för viss förrådsuppläggning. Frågan härom torde böra prövas i samband med att Kungl. Maj:t ställer medel till förfogande från det för utrustning av laboratoriet för innevarande budgetår särskilt anvisade anslaget. Jag förordar därför en till 1 500 kronor begränsad höjning av posten.

I enlighet härmed uppskattar jag medelsbehovet för nästa budgetår till (55 000 + 2 000 + 6 000 + 9 000 + 4 000 + 1 500) 77 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 77 500 kronor.

[16] 14. Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	301 000	310 572
1951/52 (statsliggaren s. 928)	304 000	
1952/53 (förslag)	367 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 81 000 kronor.

	Ökning
1. Löneregleringar m. m.	
a) 2 avdelningsföreståndare uppflyttas från Ca 33 till Ca 37	5 326
1 laborator Ce 29 uppflyttas till Ce 33	3 036
2 assistenter Ce 27 uppflyttas till Ce 31	5 652
Arvodet till laboratoriets föreståndare höjes från 1 008 till 4 008 kronor	3 000
Arvode till en avdelningsföreståndare	2 004
Arvode för taxeringsgranskning	900
b) 2 apoteksinspektörer Ce 30 uppflyttas till Ce 32	1 560
1 laborator Ce 29 uppflyttas till Ce 31	780
2 assistenter Ce 26 uppflyttas till Ce 28	1 608
1 assistent Ce 24 uppflyttas till Ce 26	1 500
c) 1 kanslibiträde Ce 11 uppflyttas till kontorist Ce 13	336
d) Extra arbetskraft för läkemedelsekonomiska frågor	1 000
e) Vikariatsersättningar	—
2. Omräkning:	
Löneklassuppflyttningar	1 401
Rörligt tillägg	52 798
Avrundning	99
	81 000

Motiv.

1 a) Avdelningsföreståndarnas lönegradsplacering har fr. o. m. den 1 juli 1951 ändrats från Ca 33 till Ca 37.

Beträffande den av avdelningsföreståndarna, som tillika är laboratoriets föreståndare, laboratorn i Ce 29 samt assistenterna i Ce 27 har förslag om löneförbättring framlagts i samband med äskande av anslag till statens bakteriologiska laboratorium: avlöningar (jfr p. 12). I anslutning till förhandlingar med Sveriges läkarförbund och Sveriges farmaceutförbund föreslår medicinalstyrelsen härutöver, att — då löneskillnaden mellan avdelningsföreståndare, tillika föreståndare för laboratoriet, och avdelningsföreståndare icke bör vara mer än 2 000 kronor — avdelningsföreståndaren erhåller ett arvode av 2 004 kronor. Laborators- och assistenttjänsterna synas med nuvarande löneställning icke lockande för en läkare, vare sig ekonomiskt eller ur meritsynpunkt. För vetenskaplig utbildning i farmakologi erbjuda sig väsentligt större möjligheter vid universitetens institutioner, och för en kliniker är en tjänstgöring vid farmaceutiska laboratoriet en randmerit, som i regel endast får betydelse vid överskott på läkare. Inkomsterna för läkare vid kroppssjukhus äro även större än vad som kan erbjudas för ifrågavarande laboratorietjänster. Till den år 1947 inrättade laboratorstjänsten har icke anmält sig någon kompetent sökande och den ena assistenttjänsten har sedan denna tidpunkt endast kortare perioder uppehållits på hel- eller halvtid.

Första laboratoriebiträdet vid kemiska avdelningen, som avlagt farmacie kandidatexamen, har fått till uppgift att prisberäkna farmaceutiska specialiteter. Härför kräves farmaceutisk utbildning. Hon bör för detta arbete, som upptager halva hennes arbetstid, erhålla lön lika med avlöning till

kvinnlig farmacie kandidat med ett ålderstillägg vid tjänstgöring å apotek i Stockholm.

1 b) Apoteksinspektörerna, laboratorn och assistenterna (farmaceutisk personal) föreslås på grundval av förhandlingar med centralstyrelsen för Sveriges farmaceutförbund uppflyttade två lönegrader. Assistent med apotekarexamen bör placeras i 26 och assistent med licentiatexamen i 28 lönegraden. Lönerna komma därvid att stå i skäligen proportion till de löner, som utgå vid tjänstgöring å enskilda apotek och militärapoteket. En sådan löneställning är nödvändig såväl för bibehållandet av nuvarande innehavare av tjänsterna som för rekryteringen.

1 c) Befattningshavaren utför, förutom kontorsarbete, registratorsgöromål samt större delen av laboratoriets övriga diarie- och bokföringsarbete, biträder föreståndaren med personalärenden, tillser registret över farmaceutiska specialiteter samt kontrollerar avgifterna för specialprövningar av farmaceutiska specialiteter.

1 d) Ny upplaga av »läkemedelssynonymer» skall utarbetas under budgetåret 1952/53. Medelsbehovet för extra arbetskraft härför har beräknats i överensstämmelse med hittills tillämpad praxis.

1 e) Med hänsyn till föreslagna lönegradsplaceringar bör posten till vikariatsersättningar under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän minskas med 2 032 kronor och motsvarande post under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med samma belopp.

Yttranden.

Statskontoret föreslår — i likhet med vad ämbetsverket förordat rörande det i anslagsäskandena för statens bakteriologiska laboratorium innefattade förslaget om förbättrad löneställning för vissa befattningshavare — att motsvarande yrkanden avseende farmaceutiska laboratoriet hänskjutas till tjänsteförteckningskommittén.

Statens lönenämnd framhåller, att, såvitt nämnden har sig bekant, det nya avtalet angående farmaceutlönerna icke innebär sådana löneförbättringar för personal av den kategori, från vilken apotekarassistenten i Ce 24 rekryteras, att desamma i och för sig kunna motivera en höjning av löneställningen för assistenten, innan resultatet av 1949 års tjänsteförteckningskommittés arbete föreligger. Vidare erinras, att enhetliga bestämmelser gälla angående lönegradsplacering av vetenskapligt utbildade assistenter vid statens bakteriologiska, rättskemiska och farmaceutiska laboratorier samt vid statens institut för folkhälsan. Av samma skäl kan lönenämnden icke heller tillstyrka övriga förslag till ändrade lönegradsplaceringar för farmaceutisk personal. Vid inrättandet av tjänsten såsom förste laboratoriebiträde vid kemiska avdelningen torde avsikten icke ha varit, att innehavaren skulle anförtros uppgifter, som fordra farmaceutisk examen. Där-

est uppgifterna icke lämpligen kunna hänföras till befattning, avsedd för dylika göromål, vill lönenämnden ej motsätta sig, att laboratoriebiträdet förordnas att å halvtid bestrida göromål, som ankomma på tjänsteman i 20 lönegraden.

Departementschefen.

De båda avdelningsföreståndarna ha i samband med chefslöneregleringen uppflyttats från Ca 33 till Ca 37. Anslaget bör till följd härav uppräknas med 5 328 kronor. Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet förordnat i proposition den 28 december 1951 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. bör det till laboratoriets föreståndare därutöver utgående särskilda arvudet höjas från 1 008 till 1 200 kronor.

Vidare bör med hänsyn till vad chefen för nämnda departement anfört i proposition samma dag angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. ett kanslibitråde i Ce 11, vars arbetsuppgifter bestå av diarieföring och kassabokföring m. m., uppflyttas till kontorist i Ce 13.

I enlighet med i propositionen nr 214/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för lönegradsplacering av viss ekonomipersonal bör ett biträde i Cg 2 uppflyttas till Cg 5.

Frågan om beredande av särskild ersättning till det första laboratoriebiträde med farmacie kandidatexamen, som utför taxeringsgranskning, anser jag böra lösas på så sätt, att biträdet, så länge hon fullgör sådan granskning i förut angiven omfattning, erhåller förordnande att mot vikariatlön bestrida på tjänsteman i 18 lönegraden ankommande göromål.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för extra arbetskraft för läkemedelsekonomiska frågor samt förslaget om överförande av visst belopp till vikariatsersättningar från ordinarieposten till icke-ordinarieposten har jag intet att erinra.

Till övriga av styrelsen under löneregleringar m. m. framlagda förslag är jag icke beredd att nu taga ställning.

De av mig framlagda förslagen föranleda en ökning av medelsbehovet med 8 000 kronor för löneregleringar och extra arbetskraft. Härtill komma automatiska utgiftstegringar med i runda tal 2 000 kronor för löneklassuppflyttningar och 53 000 kronor för höjningen av det rörliga tillägget till 32—33 procent. Anslaget bör alltså höjas med (8 000 + 2 000 + 53 000) 63 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 72 000 (+ 2 000) kronor, arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 200 (+ 192) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 208 300 (+ 5 800) kronor och rörligt tillägg 85 500 (+ 55 008) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (72 000 + 1 200 + 208 300 + 85 500) 367 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	72 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	208 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	85 500

Summa förslagsanslag kronor 367 000;

b) till *Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 367 000 kronor.

[17] 15. Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	89 000	95 392
1950/51	69 000	68 231
1951/52 (statsliggaren s. 929)	71 500	
1952/53 (förslag)	95 800	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 26 900 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Bränsle, lyse, gas och vatten	3 444	2 500	5 000	+ 2 500
2. Övriga expenser	8 098	7 500	21 600	+ 14 100
3. Inköp och underhåll av inventarier och instrument	3 499	6 000	5 500	— 500
4. Inköp och underhåll av djur	13 760	16 000	19 000	+ 3 000
5. Inköp av specialiteter för efterkontroll	3 014	3 000	4 000	+ 1 000
6. Inköp av förbrukningsartiklar	18 461	17 600	19 000	+ 1 400
7. Städning och renhållning	7 395	7 000	12 400	+ 5 400
				+ 26 900

Motiv.

Omkring årsskiftet 1952—1953 beräknas laboratoriet kunna inflytta i nya, mer än dubbelt så stora lokaler. Några poster komma därför att automatiskt erhålla ökad belastning. Det med anledning härav ökade medelsbehovet har beräknats för ett halvt år. En uppräknings av anslaget påkallas dessutom av de under år 1951 inträffade prisstegringarna.

1) Medelsanvisningen bör ökas med hänsyn jämväl till belastningen under budgetåret 1950/51.

2) Med hänsyn till behovet av ökat antal telefoner i de nya lokalerna,